

نصو پر ابو عبد الرحمن القفري

تەفسیری رەوان

بۆ تیگەیشتنی قورئان

بەرگی [۳]

نووسینی

مەلا مەحموودی گەلاڵەیی

جزمی [۵]

منتدى اقرأ الثقافي

www.iqra.ahlamontada.com

تەفسیری رەوان

بۆ تئیکە یشتنی قورئان

بە رگی سێبەم

نووسینی
مەلا مەحموودی گەڵاڵەیی

جزئی (٦١٥)

ژنی میرد دار ماره ناکری، نافر ه‌تی نامه حرم ماره ده‌کری

به مه‌رجی ماره‌یی هه‌بی

وَالْمُحْصَنَاتُ مِنَ النِّسَاءِ إِلَّا مَا مَلَكَتْ أَيْمَانُكُمْ كَتَبَ اللَّهُ عَلَيْكُمْ

وَأُحِلَّ لَكُمْ مَا وَرَاءَ ذَلِكَ أَنْ تَبْتَغُوا بِأَمْوَالِكُمْ مُحْصِنِينَ غَيْرَ

مُسْفِحِينَ فَمَا اسْتَمْتَعْتُمْ بِهِ مِنْهُنَّ فَآتُوهُنَّ أُجُورَهُنَّ فَرِيضَةً وَلَا

جُنَاحَ عَلَيْكُمْ فِيمَا تَرَاضَيْتُمْ بِهِ مِنْ بَعْدِ الْفَرِيضَةِ إِنَّ اللَّهَ كَانَ عَلِيمًا

حَكِيمًا ﴿٢٤﴾

ئیمامی موسلیم ئه‌بو داود و ترمذی و نه‌سانی له ئه‌بو سه‌عیدی
خودری‌یه‌وه ده‌گێڕنه‌وه، ده‌لی: هه‌ندێ نافر ه‌تی رفیندراوی (أوطاس) مان ده‌ست
کهوت: که خاوه‌ن میرد بوون، ده‌لی: به‌لامانه‌وه نه‌گونجاو بوو، که ده‌ستیان
له‌که‌لدا تیکه‌لاو بکه‌ین، چونکه پیش رفاندنه‌که‌یان له شوینی خۆیان میردیان
هه‌بوو، له‌م باره‌وه پرسیارمان له پیغه‌مبهر ﷺ کرد، ئیتر ئه‌م نایه‌ته هاته خوارێ
که ده‌فه‌رمووی:

﴿والمحصنات من النساء إلا ما ملکت أيمانکم﴾

طه‌هرانی له ئیبن و عه‌باسه‌وه ده‌لی: ئه‌م نایه‌ته روژی حونه‌ین هاتۆته
خوارێ، ئه‌وه‌بوو خودا یارمه‌تی داین، حونه‌ین رزگار کرا، موسولمانان زۆر ژنی
نه‌هلی کیتابیان گرت، که میرد دار بوون، ئه‌گه‌ر یه‌کێک بیویستبایه ده‌ستیان بۆ
به‌رێ ده‌یانگوت: میردمان هه‌یه، له‌م باره‌وه پرسیار له پیغه‌مبهر ﷺ کرا، ئیتر
نایه‌تی ﴿والمحصنات من النساء﴾ هاته خوارێ: بۆ روون کردنه‌وه‌ی حوکمی ئه‌و

نافره‌ته رفیندراوانه.. دیاریشه نهم دوو نایه‌ته ته‌واو کمری نایه‌ته‌کانی پیشوون، «والأحصنات» عطف کراوه‌ته‌وه: بۆ سدر «أماها تکم» ی نایه‌تی پیشوو. به‌لام نه‌وانه‌ی قورئانیان دابه‌ش کردووه به‌سی به‌ش (سی جوزء) نهم دوو نایه‌ته‌یان کردووه به‌سهره‌تای جوزئی پینجهم و لایه‌نی له‌فظیان به‌رچاو گرتووه. موراعاتی مانایان نه‌کردووه، چونکه نه‌گهر لایه‌نی مانایان به‌رچاو بگرتایه ده‌بوو سهره‌تای جوزئی پینجهم نایه‌تی «یا ایها الذین آمنوا لا تأکلوا أموالکم بینکم بالباطل» النساء/ ۲۹ بوايه.

«والأحصنات من النساء» حهرامه لیتان ماره کردنی ژنی می‌رد دار «إلا ما ملکتم ایمانکم» مه‌گهر نه‌و ژنه می‌رد دارانه‌ی که بوونه ملکی ئیوه به‌هۆی رفاندنه‌وه که له‌غەزادا گرتوتانن می‌رده‌کانیان له‌ولاتی کوفر دان و کافرن، به‌رژه‌وه‌ندیش و ده‌خوای که نه‌یانده‌نه‌وه به‌می‌رده‌کانیان و نه‌یانگیرنه‌وه بۆ ولاتی خو‌یان. نه‌و کاته عه‌قدی ژن و می‌ردایه‌تیتان ده‌پچڕی و بۆ ئیوه ره‌وا ده‌بی که بچنه لایان به‌و مهرجانه‌ی که له‌کتیبی فیه‌دا شی کراوه‌ته‌وه. حیکمه‌تی نه‌مه‌ش نه‌ویه: چونکه زۆر جار وای ده‌که‌وی له‌شه‌ردا، بپڕی له‌می‌رده‌کانیان ده‌کوژرین، بپڕیکی ترسان هه‌لدین و ناگه‌رینه‌وه بۆ ولاتی موسولمانان. نه‌و نافره‌ته رفیندراوانه‌ش پتویسته پیداو‌یستیان دابین بکری و نه‌هیلدری تووشی ره‌وشت ناشیرینی ببن. جا له‌به‌رژه‌وه‌ندی نافره‌ته‌کان و کۆمه‌لگای موسولمانانیش و ده‌خوای که بۆ ههر یه‌کیکیان یان زیاتر به‌ختیو که‌ریک هه‌بی بژیوی بداو نامووسی بپارێزی و پیداو‌یستیان دابین بکری.

ئیسلام رفاندنی ژنی نه‌به‌واجب داناوه، نه‌ههرامی کردووه، زۆر جاری و هه‌یه سه‌ببی کردنی نافره‌ته‌کان و رفاندنیان ده‌بیته خیر بۆ خودی نافره‌ته‌کان، وه‌کوو نه‌وه که شه‌ره‌که له‌گه‌ل هۆزیکێ دیاری کراو بی و هه‌موو پیاوه‌کانیان بکوژرین

مه‌رجه ده‌بی نه‌و شه‌ره شه‌ری ئایینی بی له‌نیوان موسولمانان و کوفر دابی. بۆ به‌رگری کردن له‌ئایین بی، شه‌ری داگیر کردن و ئیستغلال نه‌بی.

﴿کتاب الله علیکم﴾ خدا نهوی له سهر چه سپاندوون و فهرزی کردوه، نهو
 ثافره تانهی ماره کردنیانی لی قده غه کردوون، شتیکی چه سپاوو جه دخت لیکراوه و
 له گهل به مرژه وندی تاک و کو مدل دا گونجاوهو، گۆرانکاری تیدا ناکری و، شک و
 گومانیشی تیدا نییه.

﴿وَأَحِلْ لَكُمْ مَا وَرَاءَ ذَلِكَ﴾ رهوایه بو تان جگه لهو ثافره تانهی لیتان
 قده غه کراوون: که ﴿أَنْ تَبْتَغُوا بِأَمْوَالِكُمْ مُحْصِنِينَ غَيْرَ مُسَافِحِينَ﴾ ثافره تی تر
 بخوازن و، له مالی خۆتان مارهیی یان بده نی به مهرجی له ریگای شهرعی یه وه
 بیانکه نه به حد لالی خۆتان و، به شیوهی داوین پیسی نه چنه لایان و مال و دارایی
 خۆتان به زینا کردن به فیرو مدهن

﴿فَمَا اسْتَمْتَعْتُمْ بِهِ مِنْهُنَّ فَآتُوهُنَّ أُجُورَهُنَّ﴾ هر ثافره تیک لهو ثافره تانهی
 ماره کردنیان بو تان رهوایه و، ماره تان کردن و له زه تان لی ببینن، مارهیی خۆیان
 بده نی ﴿فَرِيضَةً﴾ نهو حوکه، له لایه ن خوداوه دانراوه و، دیاریکراو و فهرز کراوه،
 نهو مارهیی به خودا دایناوه و له جیاتی خو ته سلیم کردنه و، به چونه لا واجب
 ده بی.

﴿وَلَا جُنَاحَ عَلَيْكُمْ فِيمَا تَرَا ضِيتُمْ بِهِ مِنْ بَعْدِ الْفَرِيضَةِ﴾ هیچ گونا هتان
 ناگاتی و خراپه یه که له سهر نیوهی میرد نییه، له ناکامی نهو ریک که وتن و
 گهردن نازادی کردنه ی که له نیوان ژن و میرده که دا روو ده دات، وه کوو شهو:
 ثافره ته که له هه موو مارهیی به که یان له هه نذیکی خوش بی، یان پیاوه که زیاد
 له مارهیی به که ی بداتی، واته: کهم کردن و زیاد کردن به ره زامه ندی خۆیان،
 شتیکی رهوایه و ناشهرعی تیدا نیه، چونکه مده بست له عه قدی ژن و میردایه تی
 نهو یه: که له سهر بناغهی خۆشه و یستی دایمه زری و هاریکاری و یارمه تیدانی
 یه کتری تیدا بی ﴿إِنْ اللَّهُ كَانَ عَلِيمًا حَكِيمًا﴾ پهروه ردگار زانیه و ده زانی چ له
 دلی بهنده کانی دایه و چ کارو هه لوستیک به مرژه وندی نهوانی له خو گرتوه و،
 هه کیم و دانایه، لهو حوکه مانه ی بو یان داده ریژی، هر حوکه تیک که بو یان داده نی
 خیره ویری ناده میزادی تیدایه.

نهم نایه‌ته جهوت جهکمی شهرعی تیدان:

ا- ماره‌کردنی ژنی به میرد. نافرته تا له ژیر نیکاحی میرد دابی یا له عیدده دابی دروست نیه کهس خوازیینی و ماره‌ی بکات.

ب- نافرته‌تی گیراو رفیندراو له شه‌ری کافران دا یان کۆیله‌ی کپدراو، پاش رویشتنی عیدده‌ی شهرعی، چوونه لایان دروسته. چونکه نافرته‌تی رفیندراو رفاندنه‌کە‌ی سهرده‌کیشی بۆ هه‌لوه‌شاندنه‌وه‌ی نیکاحی میردی پیشووی، به‌مه‌رجی میرده‌کە‌ی کافر بی و له ولاتی کافران بی.

نهبو حەنیفه ده‌فهرموئ: نه‌گەر له‌گه‌ل نافرته‌ته‌که‌ میرده‌کە‌شی رفیندرا، لیك ناکرین، چونکه نه‌و کاته کابرا عه‌هد و په‌یمانی بۆ دروست ده‌بی و خاوه‌نیه‌تی پارێزراو ده‌بی، ژنه‌کە‌شی به‌شیکه‌ له‌و شتانه‌ی که نه‌و خاوه‌نیه‌تی.

ج- هه‌لاله‌ جه‌که‌ له‌و نافرته‌تانه‌ی که له‌ نایه‌تی رابوردو ژماره ۲۳-دا باس کران و له‌ فهرمووده‌ی پیغه‌مبه‌ردا هی تریشیان خراونه پال، جه‌که‌ له‌وانه هه‌لاله‌ ماره‌کردنی هه‌ر نافرته‌تیک‌ی تر.

د- هه‌لاله‌ له‌ززه‌ت بینن له‌ نافرته‌ به‌ عه‌قد و نیکاحی شهرعی و له‌سه‌ر ماره‌یی.

ه- ماره‌یی واجب ده‌بی به‌ چوونه لاو خۆ ته‌سلیم کردنی نافرته‌ته‌که‌ بۆ پیاوه‌که‌. چونکه‌ نایه‌ته‌که‌ ده‌فهرموئ:

﴿فَمَا اسْتَمْتَعْتُمْ بِهِ مِنْهُنَّ فَآتُوهُنَّ أُجُورَهُنَّ﴾ نایه‌ته‌که‌ نه‌وه ده‌چه‌سپینی که ماره‌یی پی ده‌گوتری کرئ و له‌ جیاتی چوونه لای نافرته‌ته‌که‌یه، هه‌ر شتیکیش له‌ به‌رامبه‌ر سوودیك دابی، پی ده‌گوتری: کرئ، وا ده‌رده‌که‌وئ سه‌ودا له‌سه‌ر کراوه‌که‌ جه‌سته‌ی نافرته‌ته‌که‌و له‌ززه‌تی نامیری میتینه‌کە‌ی و هه‌لالی‌یه‌که‌یه‌تی. چونکه‌ سه‌ودا که داخوازی نه‌مانه‌یه.

زانایان ده‌بارهی مه‌عنلی نایه‌ته‌که، دوو رایان هه‌یه :

۱- هه‌سمن و موجهید و هی تریش ده‌لین: مانای نه‌وه‌ی سوودتان بئ‌گه‌یی و خوشیتان لئ‌ بینه‌ی به‌ هۆی جوتبوون له‌ گه‌ل ئافره‌تدا به‌ نیکاحی صحیح نه‌وه‌ ماره‌یی خۆیان بده‌ن.

واته: نه‌گهر ته‌نها جاریکیش له‌ گه‌لیدا جوت بوو، ماره‌یی ته‌واوی له‌سهر پیویست ده‌بئ. نه‌گهر ناوی ماره‌یی نه‌هاتبوو ماره‌یی هاو وینه‌کانی ده‌که‌وئ، واته: (مهر المثل). نه‌گهر نیکاحه‌که‌ فاسید بوو ماره‌یی هاو وینه‌کانی ده‌که‌وئ چونکه‌ پیغه‌مبهر ﷺ ده‌فهرموئ ههر ئافره‌تیک به‌بئ‌ ریگا پیدانی (وه‌لی) یه‌که‌ی ماره‌کرا نه‌وه‌ ماره‌کردنه‌که‌ی به‌تاله، نه‌گهر پیاوه‌که‌ چوو یوو له‌ لای نه‌وه‌ (مهر المثل) ی ده‌که‌وئ...^۱

به‌پرای نه‌مان دروست نیه‌ نایه‌ته‌که‌ بکری به‌ به‌لگه‌ له‌سهر نه‌وه‌ی که‌ نیکاحی (متعە) ماره‌کردنی کاتی- دروست بئ، چونکه‌ پیغه‌مبهر ﷺ نه‌هی کردوه‌ له‌ نیکاحی موعده‌ و به‌ حه‌رامی داناوه‌، هه‌روه‌ها چونکه‌ خوا ده‌فهرموئ: **(فَاتَكْوْهَنْ بِاِذْنِ اَهْلِهِنَّ)** النساء/ ۲۵

ناشکراشه‌ ماره‌کردن به‌ ئیزن و ره‌زامه‌ندی که‌س و کاری ئافره‌ته‌که‌ ماره‌کردنی شمرعی یه‌ که‌ به‌ ناماده‌ بوونی وه‌لی و دو‌شایه‌ت نه‌نجام ده‌درئ!

۲- جه‌ماوه‌ری زانایان ده‌لین: مه‌به‌ست له‌ نایه‌ته‌که‌ نیکاحی موعده‌یه‌، که‌ له‌سهره‌تای په‌یدا بوونی نیسلام دا له‌ ناو موسولمانان دا باو بوو، پیغه‌مبهر ﷺ جاریک یان دوو جار له‌ غه‌زادا ریگای به‌ موسولمانان دا که‌ به‌شیوه‌ی کاتی ژن ماره‌ بکه‌ن، چونکه‌ جه‌نگاوه‌رانی موسولمان بو‌ ماوه‌یه‌کی وا ده‌بوو له‌ مال و خیزانی خۆیان دوو ده‌که‌وتنه‌وه‌، ترسی زینا کردنیان لئ‌ ده‌کرا، نه‌وه‌یش له‌ غه‌زای

^۱ أخرجه أصحاب السنن إلا النسائي عن عائشة.

(أوطاس) و سالی رزگار کردنی مه که که دا بو، دواپی پیغمه مبر یاساخی کردو، بو ههتا ههتا به حرام کرا، ناماژه بهو نایه ته دی که ده فدرموی:

﴿والذين هم لفروجهم حافظون إلا على أزواجهم أو ما ملكت أيمانهم فإنهم غير ملومين﴾ المؤمنون/٦.

دهی خو (متعه) نیکاح نیه و کویلایه تی و خاوه نی (ملك الیمین) یش نیه.

دار قوطني له ئيمامي عدلي يهوه ده گيريتوه و ده لی:

پیغهمبیر ﷺ نه‌هی له ماره کردنی کاتی (نکاح المتعة) کرد، نیمامی
 عدلی ده‌فرموی: نه‌مه بۆ که‌سیک بوو که نه‌بووی. کاتیک که نایه‌ته‌کانی
 (النکاح) و (الطلاق) و (العدة) و میرات له نیتوان ژن و میردا هاتنه‌خواری
 حوکمی نیکاحی موعده‌له‌شایه‌وه. له سه‌حیحی بوخاری و موسلیم دا له
 نیمامی عدلی یه‌وه فرموده‌یه‌ک ده‌گێڕێته‌وه: ده‌لی: پیغهمبیر نه‌هی له نیکاحی
 کاتی کرد هه‌روه‌ها نه‌هی کرد له خواردنی گوشتی گویدریژی مالی، نه‌وه‌ش له
 رۆژی غه‌زای خه‌به‌ردا بوو.

بهشتیوه ده قتیکی تر له سه حیحی موسلیم دا له ره بیعی کوری ئوسه یده ی کوری مه عبه دی جوه نه یه وه له باوکی یه وه ده ئی: رۆژی رزگار کردنی مه که له گه له پیغه مبهردا غه زام کرد، پیغه مبهردا ښه فرموی: ((يا أيها الناس إني آذنت لكم في الإستمتاع من النساء وإن الله قد حرم ذلك الى يوم القيامة، فمن كان عنده منهن شيء فليخل سبيله ولا تأخذوا مما آتيتموهن شيئا)).

ٲیمامی عومەڕیش لە سەردەمی خۆی دا نەهی لە نیکاحی مۆتەعە کردوو و
فەرمودە ی زۆریشی لە سەر یاساڤی نیکاحی کاتی تا رۆژی قیامەت هەن.

به لکو نیکاحی موعده بهو شیوه‌ی که شیعه‌ی نیمایی به ره‌وای ده‌زنان:
به هه‌بوون و به له‌به‌ر چاو گرتنی چه‌ند مەرجی‌ک، نیستا له واقع دا ته‌طبیق
ناکرین. چونکه نه‌و که‌سه‌ی نیستا نه‌و جوړه نیکاحه ده‌کا مەبه‌ستی داوین پاکی
نیه به لکو مەبه‌ستی نامووس فروشی و تیر کردنی جینسی‌یه، پابه‌ندی ناکامی
جوت بوونه که نا‌کاو ئافره‌ته که‌ش عیدده ناگرئ.

ثیبنو عه ره بی ده لی: ثیبن و عه بیاس فتوای به ره وایی ماره کردنی کاتی ده دا، دوایی لهو فتوایه ی ژیان بووه وه. نه مجار نیجماعی موسولمانان له سهر یاساغ بوونی دامه زرا چوار مه زه به که ش جگه له (زفر) به لایانه وه نیکاحی موعه به تاله.

و- که ده فمر موی: ﴿فَاتَوْهُنَّ أَجُورَهُنَّ﴾ مال و سامان و شتی تریش ده گریته وه. جه ماوه ری زانایان نهو رایه یان په سند کردوه، به لام نه بو حه نیفه ده لی: نه گمر نافره ت له سهر سوود و مه نفعه تنی مال ماره کرا نیکاحه که دروسته. وه کوو نه وه وایه ناوی ماره یی نه برایی نهو کاته نه گمر میترده که چوو بووه لای (مهر المثل) ده که وی، نه گمر نه چوو بووه لای نه وه موعده ی بو هیه.

ز- که ده فمر موی: ﴿وَلَا جُنَاحَ عَلَيْكُمْ فِيمَا تَرَا ضِيتُمْ بِهِ مِنْ بَعْدِ الْفَرِیضَةِ﴾ نه وه ی لی وهرده گیری که زیاد و کم له ماره ییدا دروسته، نه گمر دوا ی ماره برین ریک که وتن و به ره زامه ندی خو یان ده توانن زیاد و کمی تیدا بکه ن واته: نافره ته که ده توانی له ماره یی به که گمردنی نازاد بکا. یان پیاهه که ده توانی هم موو ماره یی به که ی بداتی نه گمر پیش چوونه لای ته لاتی دا!

مه رجه کانی ماره کردنی نه مه ته و سزای نه وانه ی

داوین پیسی ده که ن

وَاللّٰهُ اَعْلَمُ بِاِیْمَانِکُمْ بَعْضُکُمْ مِّنْ بَعْضٍ فَاَنْکِحُوْهُنَّ بِاِذْنِ اَهْلِهِنَّ
وَعَاثُوْهُنَّ اَجُورَهُنَّ بِالْمَعْرُوفِ مُحْصَنَتٍ غَیْرَ مُسْتَغْنٰتٍ وَلَا مُتَّخِذٰتِ
اَحْذَانٍ فَاِذَا اُحْصِنَ فَاِنَّ اَتَتِیْنِ بِفَحِشَةٍ فَعَلٰیہِنَّ نِصْفُ مَا عَلٰی الْمُحْصَنٰتِ
مِنَ الْعَذَابِ ذٰلِکَ لِمَنْ خَشِيَ الْعَنَتَ مِنْکُمْ وَاَنْ تَصْبِرُوْا خَیْرٌ
لَّکُمْ وَاللّٰهُ غَفُوْرٌ رَّحِیْمٌ ﴿۲۵﴾

ئەمجار لەم ئایەتەدا پەرەردگار حوکمی ماره کردنی (أمة) چەتیو، کۆیلە دیاری دەکا، و پراي حوکمی سزادانیان ئەگەر کاریکی حەیا بەریان کردو دەفەرموی: ﴿ومن لم يستطع منكم طولا أن ينكح المحصنات المؤمنات﴾

کەسێک مال و دارایی ئەوەی نەبوو کە ئافەرەتی ئازاد (حرة) موسولمان ماره بکا ﴿فمن ما ملكت أيمانكم من فتياتكم المؤمنات﴾ ئەوا دەتوانی ئافەرەتی کۆیلە موسولمان بکاتە هاوسەری خۆی، ئەو ژنە (أمة) ئەتانی کە ملکی خۆتانن. بۆیەش بە (فتیات) ناوی هێنان بۆ ریز لێنان بۆ ئەو ئافەرەتە کۆیلانەو، هەرەها بۆ رێنمونی موسولمان کە ئافەرەتی کۆیلەو پیاوی کۆیلە بە وشە (فتاة) و (فتی) -کچەکە و کۆرەکە- بانگ بکەن بۆ ئەوەی هەست بە کەسایەتی خۆیان بکەن و دلیان بەخۆ نەمێنێ.

بوخاری فەرموودەیهک دەگێڕێتەوە، دەلی: پیغەمبەر فەرموی: ((لا يقولن أحدكم عبدي أمتي ولا يقل المملوك ربي، ليقال المالك فتاي وفتاتي، وليقل المملوك سيدي وسيدتي فإنكم المملوكون والرب هو الله عز وجل)).

و هەکوو ئاشکرایە مەبەست بە (المحصنات) ئافەرەتی ئازادە چونکە لە بەرامبەرەکی دا کۆیلە هێنایە پیشەو، بەروالەتیش ئافەرەتی ئازاد دەبێ بە شەرم و حەیاو بە ناموس بێ، کە ئەو لە ئافەرەتی کۆیلە چاوەروان ناکرێ، بۆیە (هیند) بە سەر سۆرمانەو پرسیاری لە پیغەمبەر کردو وتی: (أو تزني الحرة) چۆن؟ ئافەرەتی ئازاد داوێنپێسی دەکا؟!

﴿والله أعلم بإيمانكم﴾ ئەو گروهي موسولمانان! ئێو لە سەرتانە کە ظاهیری شتەکان بزانی و بەس بەرپرسیاری ئەو نین: کە نەهینی بەکان بزانی، زانیی چۆنیەتی و نەهینی هەموو کاریک تایبەتە بە خۆداو، ئێو کار بە ظاهیرە کە بکەن، بیروباوەری روالەتی لە ئافەرەتی کۆیلەدا بەسەو، پتویست ناکا بچنە ناوەرۆکی چۆنیەتی ئیمانەکیان؛ چونکە ئەو: لە توانای ئێو دا نیە، ﴿بعضكم من بعض﴾ ئێو لە گەل ئافەرەتە کۆیلەکان یەک رەچەلەکن کە ئادەمیزادیەتی و گەرانەو ئەتانی بۆ

یهک بنهچهو باوه گهوره که ناده مه، یان ئیوه و نافرته کۆیله کان هاویهشن له بیروباوهردا، بیروباوهریش گهورهترین ریزو پلهو پایده، کهوابی له کاتی پتویست دا کۆ له ماره کردنی نافرته کۆیله مه کهن! به مهش پهروهردگار له شان و شکۆی نافرته کۆیلهکانی بهرز کردۆتهوهو یه کسانێ خستۆته نیتوان نافرته کۆیله و نافرته نازاده کانهوه! نه مجار پهروهردگار فرمانکردنی به ماره کردنی نافرته تانی کۆیله دووباره کردهوه بۆ هه لنانی پساوان که کۆ له ماره کردنیان نه که نه وه و فەرموی ﴿فانکحوهن یاذن اهلهن﴾ به ئیزن و ره زامه ندی خاوه نه کانیان ماره یان بکهن.

برێ فوکه ها ده لێن: مه به ست له (اهل) نه و که سه یه که که سایه تی ماره کردنی نه و نافرته کۆیله ی هه بی، با خاوه نیشیان نه بی و هکوو باوک و باپیر و قازی و سه ره رشتیار، چونکه هه ر یه کێ له نه مانه مافی نه وه ی هه یه چه تیوه ی کۆیله به شوو بدا! شه ر زانان کۆکن، له سه ر نه وه: که ماره کردنی کۆیله چ نیر بی و ژن بیتی، یان می بی و شوو بکا، به بی ئیزن دانی خاوه نه که ی سه ر ناگری له سه ر نه م نایه ته و ههروه ها له به ر نه و هه دیته ی ئیبنو عومه ر که ئیبنو ماجة ریوایه تی کردوه ده فەرموی: ((أیما عبد تزوج بغير إذن مولاه فهو عاهر)) نیر نه گه ر ئیزن و ره زامه ندی خاوه نی کۆیله که نه بوو، به لای شافیعیه وه نیکا که که به تاله، به لای زانیانی ته وه عه قده که راده گیرێ تا ئیزنه که نه درێ نیکا که که دانا به سترێ. نافرته کۆیله و هکوو نازاد وایه له وه دا که پتویسته ماره یی بدرتی و هکوو ده فەرموی: ﴿وأتوهن أجورهن بالمعروف﴾ به شیوه یه کی ریک و پیک ماره یی خۆسان بده نی به ره زامه ندی خاوه نه کانیان چونکه ماره یی یه که یان مافی خاوه نه کانیه، له م رووه وه که کۆیله که ملکی خاوه نه که یه و دهیدا به یه کیکی تر و به ماره کردن لی بۆی هه لال ده کا، کهوابی ده بی ماره یی یه که ی بدری به و، ههروه ها چونکه کۆیله ملکی نیو نابیته خاوه ن! خودا ده فەرموی: ﴿ضرب الله عبدا مملوكا لا یقدر علی شیء﴾ النساء/ ۷۵

ههروه ها پیغه مبه ر فەرمویه تی (العبد وما فی یده لمولاه) نیمامی مالیک ده فەرموی: ماره یی مافی ژنه له سه ر مێرد، ماره یی کۆیله ش بۆ خۆیه تی.

﴿محصنات غیر مسافحات ولا متخذات أخذان﴾ واته: ماره بیان بدهنی
 نه گهر ماره تان کردبسون نهک به بی ماره کردن به کری بچنه لایان و به ناشکرا
 خو فرۆشی و داوین پیسی بکه و همر که سی داوایان لی بکا مه که یان نه بی، یان به
 نهینی دۆستیان گرتبی و ریگیان پی بدن به نهینی بچنه لایان بیگو مان
 له سهرده می پیش نیسلام دا دوو جوړ زینا هه بووه ناشکراو نهینی:

زینای ناشکرا نهوه بووه، وه کوو نیبنو عه بیاس ده لی: ئافره ته کو یله کان
 ئالای سووریان هه لده کرت بو نهوه ی بزانی که نهو ماله ئافره تی خو فرۆشی تیدایه
 همر که سی بچو یایه ده یوانی بچینه لایان.

زینای نهینی نهوه بووه که ئافره ته که به نهینی پیایو کی ده کرده دۆستی
 خوی و داوین پیسی له گهل دا ده کرد... نهوه بوو: په روه ردگار هه ردوو جوړه که ی
 قه ده غه کرد به نایه تی. ﴿ولا تقربوا الفواحش ما ظهر منها وما بطن﴾
 الأنعام/ ۱۵۱

﴿قل إنما حرم ربي الفواحش ما ظهر منها وما بطن﴾ الأعراف/ ۳۳

کهوایی مه به ست به (المحصنات) لی ره دا ئافره تی داوین پاکه، مه به ست
 (المسافحات) نهو ئافره ته یه که له ش فرۆشی ده کا به ناشکرا.

﴿فإذا أحصن فإن أتین بفاحشة﴾ جا نه گهر نهو ئافره ته کو یلانه دوا ی شوو
 کردن و ماره کردن و گواسته نهوه زینایان لی روودراو داوین پیسیان له سهر چه سپا
 ﴿فعلیهن نصف ما علی المحصنات من العذاب﴾ نیوه ی سزای ئافره تی ئازادی
 له سهره، نه گهر داری هه ددی ئافره تی ئازاد سه د دار بی هی کو یله په نجا داره
 به رده بارانی ش نا کری.

﴿ذلك﴾ نهوه ی باس کرا لهوه ی که ده شی که سی ک ماره کردنی ئافره تی
 ئازادی بو هه لنده سووړا ئافره تی کو یله ماره بکا ﴿لن خشی العنت منکم﴾ بو
 که سی ک ترسی نهوه ی هه بی نه گهر ئافره تی کو یله ماره نه کا نه یوانی خوړا بگری و
 سه رده نجام توووشی زینا بی، یان ترسی نهوه ی هه بی نه گهر به رده نگاری داخوازی یه

جنسی به کان بکا، تووشی نه خوشی توو په یسی و نه خوشی تر بیی، وه کوو زانیاری (طب) ای تازه چه سپاندویه تی. نه مجار پهروه دگار وه سیه تیکی. نه ده بی و ره وشتی گشتی ناراسته ی موسولمانان ده کا و ده فمر موی: ﴿وَأَنْ تَصْبِرُوا خَيْرَ لَكُمْ﴾ نه گمر خو راگرن و دان به خوستان دا بگرن و نافره تی که نيزه ک هه چهند ماره کردنیان هه لاله - ماره یان نه که نه نه وه باشته چونکه له ماره کردنه که یاندا وا ده بی زبان هه یه، وه کوو نه وه ی که مندالیان ده بی منداله که یان ده بیته کو یله، یان ره وشتی نرمی لیوه فیر ده بی، ههروه ها چونکه مافی خاوهن که نيزه که که به هیزتره له مافی میتره که ی، خاوه نه که ی هه رکاتی بیهوی ده توانی که نيزه که که له گه ل خو ی به ری بو سه فمر یان بیفروشی نه مەش بو میتره کانیا نشتیکی ناخوشه و بویه پیغه مبه ر ﷺ فمر مویه تی: ((الْحَوَائِرُ صِلَاحُ الْبَيْتِ وَالْأَمَاءُ هَلَاكُ الْبَيْتِ)) نیمامی عومهریش فمر مویه تی هه رکاتی کو یله یه ک نافره تیکی نازاد ماره بکا مانای وایه نیوه ی خو ی نازاد کردوه، هه ر پیاوکی نازادیش که نيزه کیک ماره بکا نیوه ی خو ی کردوه به کو یله! واته کو په که ی ده بیته کو یله.

﴿وَاللَّهُ غَفُورٌ رَحِيمٌ﴾ خودا لیخو شبوونی زوره له و که سانه خو ش ده بی که ناتوانن خو را بگرن و که نيزه ک ماره ده که نه، ههروه ها له و که سانه ش خو ش ده بی که ورده تاوانی لی روودابن وه کوو نه وه سوکایه تی کرد بی به که نيزه کی موسولمان، خودا به زه بی زوره؛ که رنگای داوه بو نیوه که که نيزه ک ماره بکه نه و، حو کم و یاسای چونیته هی هه لس و که وتی نیوه ی له گه ل نه واندا روون کردو ته وه.

هۆکاری حوکمه شه رعیه کانی نایه ته کانی پیشوو

يُرِيدُ اللَّهُ لِيُثَبِّتَ لَكُمْ وَيَهْدِيَكُمْ سُنَنَ الَّذِينَ مِنْ قَبْلِكُمْ وَيَتُوبَ عَلَيْكُمْ
وَاللَّهُ عَلِيمٌ حَكِيمٌ ﴿٢٦﴾ وَاللَّهُ يُرِيدُ أَنْ يَتُوبَ عَلَيْكُمْ وَيُرِيدُ
الَّذِينَ يَتَّبِعُونَ الشَّهَوَاتِ أَنْ تَمِيلُوا مَيْلًا عَظِيمًا ﴿٢٧﴾ يُرِيدُ اللَّهُ
أَنْ يُخَفِّفَ عَنْكُمْ وَخُلِقَ الْإِنْسَانُ ضَعِيفًا ﴿٢٨﴾

ئه مجار پهروه ردگار عيله تی حوکمه کانی پیشوو دیاری ده کا نهو حوکمانه ی
په یوه ندی یان به ناو مال و خیزان و ژن هینان و نهو هویانه ی که له بهر نهوان نهو
یاسایانه دانراون، روون کاته وه بو نهوه ی دلشارام بگرن و سوودی نهو حوکمانه
بزانی، به دلیکی فراوانه وه و به ههستیکی سۆزدارو به حه ماسه وه روویان تی که ن.
خاوه نی ته فسیری مه راغی ده لی: نه م نایه تانه ی دوایی وه کوو وه لام
دانه وه ی چند پرسیاریک که له دهروونی بیسه ر دا سه ر هه لده ده ن وایه، وه کوو
نهو بلی: هۆی چی یه پهروه دگار نهو حوکمانه ی پیشووی بو روون کردینه وه؟؟
سوودیان چی یه؟ نایا که له پیشینه کانش وه کوو نیمه نه م نه رکه یان خراونه نه ستو؟
نایا نهوانیش وه کوو نیمه بو یان نه بووه هه موو نافرته تیک ماره بکه ن؟ نایا نهوه ی
که خودا لهو نایه تانه دا فەرمانی پی کردوین بیان نه ی لی کردوین نه رکه گران
کردنه، یان بار سووک کردنه؟! جا بو وه لامی نه م جوړه پرسیارانه فەرمو ی: ﴿پرسید
الله لیبن لکم ویهدیکم سنن الذین من قبلکم﴾ پهروه دگار به ناردنه خواره وه ی
نهو نایه تانه دپه وئ نه رکی سه ر شانتان بو دیاری بکا و حوکمی شه رعیتان بو روون
ده کاته وه، حه لال و حه رامتان بو لیک جیا ده کاته وه، باش و خراپتان بو ده ست
نیشان ده کا، شاره زاتان ده کا بو نهو شتانه ی بهر ژه وه ندی نیوه ی تیدایه، رینمونیتان

ده کا بۆ ریباز و پروگرامی پیغه مبهراڻ و راستالانی پیتشو، بۆ نهوهی ئیوه شوین ریبازی نهوان بکهون، شهر یعدت و یاسا کانی خودا هه چهنده ده گۆرین به گۆیره ی شوین و کات، به لام هه موویان بۆ بهر ژه وهندی ئاده میزادن!

﴿ویتوب علیکم﴾ ههروه ها دهیه وی که به هوی کار کردن بهو حوکه مانه بتانکاته تۆبه کار و گهراوه بۆ لای خودا وازی بنن لهو جوړه ماره کردانه که زیان به کۆمه ل ده گهیه نی و لادانه له سروشت و ره پوهی مرۆفایه تی تیک ئه ده، چونکه ئیوه لهوه پیتش زرداکی خۆتان ماره ده کرده وه، صیله ی ره حمتان ده پچراند و نهو مانا بهر زانه ی که له پیکه وه نانی خیزان و په یوهندی نه ژادی و خزمایه تی و تازه کردنه وهی په یوهندی به هوی ژن و ژنخوازی په وه هه ن پاشگوتیان خستبوون و گرنگی تان نه ئه ده به نهو خۆشه ختی و کامه رانی په ی که له نیوان ژن و میردی پیکه وه گونجاو دا پهیدا ده بی؛ ئیوه نهو خۆشه ویستی و سۆز و عه طفه ی نیوان ژن و میردتان بهر چاو نه ده گرت!!

لیکۆله ره وانی ته فیسیر لایان وایه خیطابی نایه ته که گشتی نیه بۆ هه موو کهس، به لکو رووده کاته کۆمه لیک لهو که سانه ی که نهو جوړه کاره ناشیرینه یان کردوون وه کوو زرداکی ماره کردن و کچ ماره کردن و باقی کرده وه ناپه سهنده کانی که باو بوون و ده یان کردن و دواپی وازیان لی هینان و گهرا نه وهو خودا تۆبه ی لی وهر گرتن! ﴿والله علیم حکیم﴾ پهروه ردگار خاوه نی زانیاری گشتی و ره هایه، ده زانی چی بۆ کردوون به یاساو چی سوودی بۆ کۆمه لگای موسولمانان هیه وه، چی زیانبه خشه پهروه ردگار دانایه له شهرع و یاسای دا، له کردار و گوفتاری دا له هه موو شتیکدا موراعاتی بهر ژه وهندی ئاده میزاد ده کا؛ نه رکیک ناخاته سدریان که زیانی بۆیان هه بی. هه ره له ژیر روشنایی نهو زانیایی و دانایی په دا تۆبه له بهنده کانی وهرده گری و له تاوانه کانیان خۆش ده بی؛ نه مجار پهروه ردگار جه ختی له سه ره نه وه کرده وه که تۆبه ی بهنده په شیمان بووه کانی وهرده گری و له تاوان پاکیان ده کاته وه، وێرای نه وهش بهروردی په کی نیوان ویستی پهروه ردگار و ویستی هه وه سبازه کان ده کاو ده فهرموی: ﴿والله یرید ان یتوب، علیکم﴾ پهروه ردگار بهو نه رک خستنه

سەر شانه تان دهیه وی لیتان خوش بی، پاکستان ده کاته وه و تۆیه تان لی وهرده گری!
﴿ویرید الذین یتبعون الشهوات أن تمیلوا میلا عظیما﴾ نهوانه ی هه وه سبازن و
 شوین هه واو هه وه سی خۆیان کهوتوون، له کوی و چۆن نامانجیان به ناکام بگا
 له وی ده کیلن، هیچ به لایانه وه گرنگ نیه صیله ی ره حم ده پچری، جه مسهری خیزان
 تیک ده چی، ئازاوه به ریا ده بی، نهوان ههر مه به ست و هه ول و تهقه لایان بو دابین
 کردنی شه هه وت و ئاره زوو بازی خۆیانه و وه گری تاوان و زینا بوون و چی خودا
 پی ناخوش بی نهوان نه وه ده کهن، نهوانه ش جوله که و مه سیحی و ناگر په رستن.
 نهوانه ی که به لایانه وه هه لاله پیاو خوشک و برازاو خوشکه زا ماره بکا.

نهو تاقمه سهر لیشیواوه ده یانه وی ئایین له گه ل هه واو هه وه سی نهوان
 هه ل سوپی و ناویته ی به تال بی و له حه ق لابه ی.

﴿یرید الله أن یخفف عنکم﴾ پهروه ردگار به ناردن و دانانی نهو حوکه مانه،
 بهو فرمان و نه هی و نامۆزگاریانه، دهیه وی ئهرکی سهر شانتان سووک بکا! له
 کاتی ناتاجی و پتویستی دا ماره کردنی که نیه کی بو هه لال کردون، هه ندیک
 ده لین: مانای نایه ته که نه وه یه: که پهروه ردگار هه موو ئهرکیکی بو سووک کردون
 و له ئایین دا شتی قورسی لی داوا نه کردون، شه ریه تی ئیه شه ریه تیکی
 ناسانکاریه.. وه کوو له نایه تیکی تر دا ده فرموی: **﴿وما جعل علیکم فی الدین من
 حرج﴾** الحج/ ۷۸ یان ده فرموی: **﴿یرید الله بکم الیسر ولا یرید بکم العسر﴾**
 البقره/ ۱۸۵ یان ده فرموی: **﴿ویضع عنهم إصرهم والأغلال التي كانت علیهم﴾**
 الأعراف/ ۱۵۷.

نهوه تا پهروه ردگار له کاتیکا که بری ئافره تی لی هه رام کردوین،
 ماره کردنیانمان لی یاساغه زۆری زۆری ئافره تانمان بو هه لاله که ماره یان
 بکهین، له هه موو شتیک داو هه موو کاتیکیش هه لال له هه رام زۆرتیه!!

جا وه کوو یه کیک پرسیار بکاو بلی: نه م سووک کردن و ناسانکاریه
 بۆچی؟؟ له وه لامدا فرموی: **﴿وخلق الإنسان ضعیفا﴾** ناده میزاد دروست کراوه به
 جۆریکی وا که زه بوون و لاوازه له بهرام بهر هه واو هه وه س دا خو رانه گره، به
 ته فیسری رهوان

تایبه تی له بهرامبهر نافرته دا زوو دهست له خو بمرده دا. عه قلی له لای خوئی نامینئی و دلی لی دهستیندرئی و ناتوانئی بهرهنکاری ههواو ههوه سی خوئی بکا!! ته نانهت عوبادهی کورپی صامیت و سه عیدی کورپی موسه ییه ب له گهل نهوه شا که به سالا چووبوون ده ترسان که نافرته کاریان لی بکا! بویه پهروه ردگار نه مرکه کانی له سهر شان سووک کردوون له برئی نه حکام دا سهنگ و سووکی بو کردوون.

مال خواردنی یه کتری به ناحه ق جه راهه ، مامه له به ره زامه نلی ده بی

يَتَأَيُّهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا لَا تَأْكُلُوا اَمْوَالَكُمْ بَيْنَكُمْ بِالْبَاطِلِ اِلَّا اَنْ
تَكُونَ تِجَارَةً عَنْ تَرَاضٍ مِّنْكُمْ وَلَا تَقْتُلُوا اَنْفُسَكُمْ اِنَّ اِلَهَ كَانَ بِكُمْ
رَحِيْمًا ﴿٢٩﴾ وَمَنْ يَفْعَلْ ذَلِكَ عُدُوًّا وَظُلْمًا فَسَوْفَ نُصْلِيْهِ نَارًا وَكَانَ
ذَلِكَ عَلَى اِلَهٍ يَّسِيْرًا ﴿٣٠﴾

ئه مجار پهروه ردگار یاسای ئال و ویری گشتی له مال و دارایی دا دیاری ده کا، له وه پیش باسی چۆنیه تی مامه له کردنی له گهل مال و دارایی هه تیوان داو ماره پیدانی نافرته تان دا کرد، هویه کهش نهوه یه مال و دارایی هاوتایه که ی روح و گیانه، دهست درێژی کردن بو سهر مال و دارایی دوژمنایه تی ده خاته وه؛ به لکو جاری وا هه یه تاوانی گه وه ی له سهر روو ده دا، بویه پهروه ردگار نه وه ی به واجب داناه که به شیوه یه کی ره زامه ندیی ئال و ویری تیدا بکن و ستم و دهست درێژی تیدا نه کهن و کهس مالی کهس به نارپه و نه خوا، فهرموی: ﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَأْكُلُوا اَمْوَالَكُمْ بَيْنَكُمْ بِالْبَاطِلِ﴾ ئه ی نهو که سانه ی پرواتان به په یامی نیسلام هیناوه! مالی کهس به نارپه و مه خۆن! ههروه ها مال و سامانی خۆشتان له کاروباری نه شیواو دا خه رج مه کهن.. که ده فهرموی: (أَمْوَالَكُمْ) مالی خودی خوئی و

مالی خەلکی تریش دەگریته‌وه چونکه له روانگهی نیسلامه‌وه مال و دارایی ملکێ گەله‌و ئەندامانی گەل تێیدا هاوبەشن، خواردنی مالی خۆی به‌شیوه‌ی به‌تال ئەوه‌یه: که له کاری ناپه‌وادا خه‌رجی بکا. خواردنی مالی خەلک به‌به‌تال هه‌موو جوړه ده‌ست به‌سه‌راگرتن و مامه‌له‌ناپه‌واکان ده‌گریته‌وه! وه‌کوو رێبا، قومار، داگیر کردن و هه‌لخه‌له‌تانندن، به‌تال واته‌ شیوه‌ی ناشه‌رعی.

ئێبنو عەبباس و حەسەنی بەصری دە‌لێن: به‌تال ئەوه‌یه: که مالی خەلک به‌شیوه‌ی به‌تال بخۆی، ئیتر ئەوه هه‌موو مالێک ده‌گریته‌وه که له سه‌ودای دانه‌مه‌زراو و ناشه‌رعی دا له باتی شت وه‌ری بگرتی، وه‌کوو فرۆشتنی شتی که مولکی نه‌بی، یان مالێک که‌لکی سوود لی وه‌رگرتنی نه‌مابی وه‌کوو به‌روبوومی گه‌نیو و رزبو، یان به‌های شتی که نه‌خی نه‌بی و سوود وه‌رگرتن لی حه‌رام بی وه‌کوو مه‌یمون و به‌راز و میشو مرداره‌وه‌بوو شه‌راب. هه‌روه‌ها وه‌کوو کرێی وایه‌ شیره‌که‌ر؛ واته‌: ئافه‌رتی لاینه‌روه‌ه هه‌روه‌ها ده‌سی پرینسی خەلک و هه‌لخه‌له‌تانندیان.

جا که مال خواردنی خەلک به‌شیوه‌ی به‌تال و ناشه‌رعی دروست نه‌بی، دیاره به‌شیوه‌ی شه‌رعی و به‌ره‌زامه‌ندیی یه‌کتریی دروسته‌ بو‌یه په‌روه‌ردگار ده‌فه‌رموی: ﴿إِلَّا أَنْ تَكُونَ تِجَارَةً عَنْ تَرَاضٍ مِنْكُمْ﴾ واته‌: به‌لام په‌وايه مالی یه‌کتری بخۆن، که به‌شیوه‌ی بازرگانی و ره‌زامه‌ندیی یه‌کتر ئال و ویری پێوه ده‌که‌ن، له‌چوار چێوه‌ی یاساو شه‌رعی خودایی دا کپین و فرۆشتنی تێدا ده‌که‌ن، بازرگانی سه‌موو مامه‌له‌یه‌ک ده‌گریته‌وه که گۆرینه‌وه‌ی کالای تێدا بی به‌پاره، بو‌یه‌ش باسی بازرگانی کرد چونکه زۆریه‌ی مال و دارایی له‌و رێگه‌وه وه‌ده‌ست دێ، هه‌روه‌ها چونکه پاکترین به‌رێزترین کاسبی‌یه.

پیغه‌مبه‌ر ﷺ فه‌رمویه‌تی: پاکترین کاسبی کاسبی بازرگانه، نه‌گه‌ر قسه‌یان کرد درۆ نه‌که‌ن، نه‌گه‌ر واده‌یان دا بیبه‌نه‌ سه‌ر، نه‌گه‌ر نه‌مانه‌تیان لا دانرا خیانه‌ت نه‌که‌ن، نه‌گه‌ر کالایان کپی عه‌یب داری نه‌که‌ن، بۆ ئەوه‌ی خاوه‌نه‌که‌ی پێش چاوی بکه‌وی، نه‌گه‌ر کالایان فرۆشت پێیدا هه‌له‌نه‌لێن. نه‌گه‌ر پاره‌یان له‌سه‌ر بوو به‌

نه‌نقه‌ست دواى نه‌خن، نه‌گهر قهرزبان لای خه‌لک بوو قهرزداره که ته‌نگه‌تاو نه‌کن. جا وه‌نه‌بئ هه‌موو ره‌زامه‌ندی یه‌ک شرع نیعتیرافی بئ بکاو بیته هوی حه‌لالی، به‌لکو پیوسته ره‌زامه‌ندی‌یه‌که له سه‌ودایه‌ک دا بئ سه‌وداکه شرعی بئ و له چوار چیه‌ی شرع دا بئ، که‌وا بئ سوودیک که له ربا وه‌رده‌گیرئ و زیاده‌ی قهرز و پاره‌ی قومار و پیشبرکئ هه‌رچه‌نده به ره‌زامه‌ندی هه‌ردوو لا نه‌نجام ده‌درئ به‌لام هه‌رامه‌و شرع به ره‌واى نازانی، هه‌روه‌ها «ولا تقتلوا أنفسکم» خۆکوژی مه‌کن، مانای رسته‌که به رواله‌ت نه‌وه ده‌گه‌یه‌نی: که مه‌نعی موسولمان ده‌کا له‌وه له حاله‌تی رق هه‌لسان و ناره‌حه‌تیدا خۆ نیئتجار بکا، وه‌کوو شه‌یخان؛ موسلیم و بوخاری له نه‌بو هه‌روه‌یره ده‌گیرنه‌وه که پیغه‌مبه‌ر فهرمویه‌تی: که‌سیک به ئاسنیک خۆی بکوژی رۆژی قیامت نه‌و ئاسنه‌ی به ده‌سته‌وه ده‌بئ له ناو ناگری دۆزه‌خ دا زگی خۆی بئ هه‌ل ده‌درئ و هه‌تا هه‌تایه له ناو دۆزه‌خ دا ده‌مینیه‌وه! به‌لام زۆریه‌ی راقه‌کانی قورئان پییان وایه مانای نایه‌ته‌که نه‌وه‌یه: ده‌لی! بریکتان بریکتان مه‌کوژن بۆیه‌ش وتی: (أنفسکم) بۆ نه‌وه‌ی زیاتر یاساغ کردنه‌که کاریگه‌ر بئ واته: موسولمان ده‌بئ گیانی موسولمانی تر به گیانی خۆی حسیب بکا، که‌سیک که‌سیک بکوژی وه‌کوو خۆی کوشتبئ وایه، وه‌کوو چۆن ده‌رباره‌ی مال وتی: (أموالکم) مه‌به‌ستیش مالی خه‌لکی تر بوو ویرای مالی خۆی، هه‌روه‌کوو پیغه‌مبه‌ر ﷺ فهرمویه‌تی: موسولمانان وه‌کوو یه‌ک گیان وان نه‌گه‌ر سه‌ری ئیشا هه‌موو له‌شئ دیشئ، نه‌گه‌ر چاوی ئیشا هه‌موو گیانی دیشئ! نایه‌ته‌که نه‌و مانایه‌شی لی وه‌رده‌گیرئ که نه‌هی بئ له خۆ کوژی و له کوشتنی خه‌لکی تر و دوور که‌وته‌وه بئ له هه‌رکاریک که سه‌ربیکیشئ بۆ مردن وه‌کوو ژه‌هر خواردن و خۆ خسته‌نه ناو هیلاکه‌ته‌وه.

هوی ویکرا هینانی قه‌ده‌غه کردنی مال خواردن به به‌تال و خۆکوژی و خه‌لک کوشتن لهم رووه‌وه‌یه که مال و سامان تای ته‌رازوی گیان، جه‌سته‌و گیان به بئ مال و دارایی په‌روه‌رده ناگرین که‌وا بوو گونجاو بوو که نامۆزگاری و وه‌صیه‌ت کردن به پاراستنی مال و پاراستنی جه‌سته‌و گیان ویکرا ناراسته بکړین،

که ده فەرموئ: ﴿إِنَّ اللَّهَ كَانَ بِكُمْ رَحِيمًا﴾ پاساو دانەوێه بۆ نەهێیه کانی پێشوو، واتە: پەرەردگار که نەهێ لێ کردن له خواردنی مالی حەرام و خو کوژی لەبەر ئەوێه چونکه خودا به رحیم و به بەزەیییه بۆ ئێوه و نایهوی تووشی تەنک و چەلەمە بین!!

بێگومان خودا به سۆز و بەزەیییه بۆ ئێوه هەر شتیکی لێ حەرام کردون حیکمەت و دانایی تێدایه و ئەگەر بۆی حەلال بکردنایه زەرەر و زیانیکی زۆری لێ دەکەوتەوه! تووشی جۆره ها تەنک و چەلەمەو ئاستەنک دەبوون زۆر نەخۆشی سامناکتان تووش دەبوون.

بەداخهوه داوین پیسی روژ له دای روژ له ناو کۆمەلگهی موسولمانان دا پەرە دەستین، هەتا کو خەلکی له ئایین دوور بکەونەوه ئەو دیارده دزیوه سامناکه زیاتر بلاو دەبێتەوه، لەروژگاری ئەمڕۆدا برسیهتی و ئافرهت زۆری وای کردوه که پیاوی داوین پیس زۆر به ئاسانی نینجیری خۆی دەست بکەوی، له لایه کەوه پیاوی داوین پیس و چاوچنۆک و بێ وێژدان دەست درێژی دەکاته سەر ئافرهتی خاوهن میرد و بههۆی پاره و پولی زۆرهوه هەلی دەخەلەتین و له کەژاوهی میردی خۆی دەری دەین، له لایه کی ترهوه بەره لایی ئافرهت و بلاو بوونهوی بێ رهوشتی و بانگهشهی مافی ئافرهت و برسیایهتی زۆریهی خێزانه ههژاره کان رنگا بۆ دەست درێژی کردنه سەر نامووس خۆش دهکا، بەره لایی بلاو دهکاتهوه.

خودا له بێدەهیی و بەد رهوشتی و داوین پیسی دوورمان خاتهوه!

ئەمجار سزای سەرپێچکەران دیاری دهکا و ده فەرموئ: ﴿وَمَنْ يَفْعَلْ ذَلِكَ عِدْوَانًا وَظُلْمًا فَسُوفَ نَصْلِيهِ نَارًا﴾ هەرکەسێک به ناحق ئاده میزادیک بکوژی هیچ حەقی له سەر نهبی و به سته مکاری و دەست درێژی ئەو کاره نه نجام بدا، ئەوا خودا ده بخاته ناو ناگریکی سوتینەر هوه و له سەر تاوانه کانی سزای دهدا.

﴿وَكَانَ ذَلِكَ عَلَى اللَّهِ يَسِيرًا﴾ ئەو خسته ناو ناگره و سزادانه بۆ خودا کاریکی ئاسانه و ئەرکی تێدا نیه، کەس نییه بتوانی بێتیه بەر بهست و له مێهر له بهردهم وێست و ئیرادهی دا! قەیدار کردنی ههڕه شه که به وشه (عدوانا و ظلمًا)

ناماژه‌یه بۆ نه‌وه‌ی که نه‌گهر نه‌و کاره به سه‌ه‌وو و هه‌له روی دا نه‌و حوکمه‌ی نادریتتی و نه‌و سزایه‌ی نیه.

نایه‌ته‌کان نه‌م حوکمانه‌ی ئی وه‌رده‌گیرین:

۱- حه‌رامه به ناپه‌وا مالی خه‌لکی تر به‌خۆی، هه‌روه‌کوو چۆن حه‌رامه مال و دارایی خۆت له کاری ناپه‌وا دا خه‌رج بکه‌ی. نه‌مه ناماژه‌یه بۆ نه‌وه که ته‌کافولی کۆمه‌لایه‌تی پێویسته له ناو تاک و کۆمه‌ل دا هه‌بێ، پێویسته ده‌وله‌ت له کاتی پێویستی دا پێویستیاتی هه‌ه‌ژاره‌کان دا بین بکا، هه‌روه‌کوو چۆن پێویسته تاک یارمه‌تی ده‌وله‌ت بداو مال و دارایی خۆی له ریگای خودا داو له پێناو به‌رژه‌وه‌ندی گشتی بیه‌خشی.

۲- هه‌موو بازرگانه‌ک هه‌لاله به مه‌رجیک فرۆشیار و کڕیار به سه‌ودا که پازی بن و مه‌به‌ست سوود و قازانج بێ، له‌مه‌ه‌رێکی شه‌رعی تێدا نه‌بێ. نه‌و شتانه نه‌بێ که له کتێبه شه‌رعی به‌کان دا سه‌وداو مامه‌له تێیاندا حه‌رامه.

۳- هه‌لنانی خه‌لک بۆ بازرگانی کردن.

۴- خۆکوژی و خه‌لک کوشتن به ناپه‌وا حه‌رامه.

۵- سزای مال خواردنی خه‌لک به ناپه‌وا و ئاده‌میزاد کوشتن به ناپه‌وا

سزاکه‌یان دۆزه‌خه.

پاداشتی خو پاراستن له تاوانه گه وره کان

إِنْ تَجْتَنِبُوا كَبَائِرَ مَا تُنْهَوْنَ عَنْهُ نَكْفِرْ عَنْكُمْ سَيِّئَاتِكُمْ وَنُدْخِلْكُمْ
مُدْخَلًا كَرِيمًا ﴿٣١﴾

له نایه ته کانی پیشوودا په ورو د گار نه هی کرد له خواردنی مالی خه لک به ناپه واهه وروها له خو کوژی و ناده میزاد کوشتن به ناحق و هه په شهی توند به سزادانی دۆزه خی لی کردن. نه مجار له نایه ته دا نه هییه کی گشتی کرد که کس تاوانی گه ورو نه کا و هه که سیکیش پابه ندی فرمانه کانی خودا بی پاداشتی به ده شته و ده فرموی: ﴿إِنْ تَجْتَنِبُوا كَبَائِرَ مَا تُنْهَوْنَ عَنْهُ نَكْفِرْ عَنْكُمْ سَيِّئَاتِكُمْ وَنُدْخِلْكُمْ مُدْخَلًا كَرِيمًا﴾ نه گهر خو پیارین و دوور بکه ونه وه له و تاوانه گه وروانه ی نه هیان لی کراوه له تاوانه بچو که کانتان خوش ده بین و ده تانه خینه به ده شته وه. ده ی با بزاین مبه ست به تاوانی گه ورو چی یه و مبه ست به تاوانی بچو که چی یه؟! جه ما وری زانایان کوکن له سهر نه وهی که گونا ه دوو جوړه: گونا هی گه ورو گونا هی بچو که. گونا هی گه ورو: نه و تاوانه یه که هه په شهی گه وری ده رباره هاتبی، یان هدد و توله ی له سهر بی له دونیادا. هه ندی له زانایان و توویانه تاوانه گه ورو کان هه وتن: به لگه شیان نه و فرموده یی پیغه مبه ره که نه بوهوره یه گیرا یه تیه وه له پیغه مبه ره وه که پیغه مبه ره فرمویه تی ((اجتنبوا السبع الموبقات، قالوا وما هی یا رسول الله؟ قال:

الشرك بالله، وقتل النفس التي حرم الله إلا بالحق. والسحر وأكل الربا، وأكل مال اليتيم، والتولي يوم الزحف، وقذف المحصنات الغافلات المؤمنات)).

واته: خۆتان لهو جهوت تاوانه به هیلایک بهره بپاریزن. هاوه لانی وتیان: ئه‌ی پیغه مبه‌ری خودا! ئه‌و جهوت تاوانه کامانه‌ن؟؟ فهرموی: هاوه‌ل په‌یدا کردن بو خودا، کوشتنی ئاده‌میزاد به ناره‌وا، سیحر و جادو و ربا خواردن، خواردنی مالی هه‌تیو، هه‌لاتن له‌به‌ره‌کانی شهر له‌گه‌ل کافران دا، بوختان کردن به ئافره‌تی داوین پاک‌ی موسولمان، فهرموده‌ی تریش هه‌ن، ئه‌زیه‌تدانی باوک و دایک، شایه‌تی به درۆی به تاوانی گه‌وره حلیب کردوه. چونکه پیغه مبه‌ر له زۆر مونا‌سه‌بات دا باسی ئه‌م تاوانانه‌شی ده‌کرد. ئه‌مه‌ش ئه‌وه ناگه‌یه‌نی که تاوانی گه‌وره هه‌ر ئه‌وانه بن. به‌لکو هی تریش هه‌ن. پرێک پتیان وایه تاوانی گه‌وره نۆن، هه‌ندی‌ک ده‌لێن ده‌ن، هه‌ندی‌ک ده‌لێن زۆرتن.

عه‌بدول ره‌زاق له ئیبنو عه‌بباس ده‌گێڕێته‌وه که لییان پرسی ئایا تاوانی گه‌وره جهوت تاوانن فهرموی: نزیکه‌ی هه‌فتاش ده‌بن.

سه‌عیدی کو‌ری جو‌به‌یر ده‌لێ جهوت سه‌دیش ده‌بن! گونا‌هی بچوک (بچکۆله): ئه‌و تاوانه‌یه که هه‌ره‌شه‌ی توندی له‌سه‌ر نه‌کرایێ تۆله‌و هه‌ددی له‌سه‌ر نه‌بی، وه‌کوو ته‌ماشاکردنی ئافره‌تی نامه‌هره‌م، هه‌موو تاوانیکی بچوک به‌ دووباره‌ بوونه‌وه‌و به‌رده‌وام بوون له‌سه‌ری ده‌بیته‌ تاوانی گه‌وره، ته‌رازویازی و گه‌زومه‌تر ناته‌واوی، قسه‌ هێنان و بردن تانه‌دان له‌ ریز و نرخ‌ی ئاده‌میزادان و، به‌رده‌وام بوون و سوور بوون له‌سه‌ریان ده‌بنه‌ تاوانی گه‌وره.

خۆپاراستن له تاوانی گه‌وره گونا‌هی بچوک ره‌ش ده‌کاته‌وه به‌لام به‌ دوو

مه‌رج:

یه‌که‌م: نه‌گه‌ر خۆپاراستنه‌که له‌گه‌ل تواناو وێست دا بوو، وه‌کوو ئه‌وه‌ی که‌سی‌ک ئافره‌تی‌ک بۆی که‌وی بیی و داوای لێ بکاو ئه‌م به‌گویی نه‌کاو له‌ ترسی خودا خۆی لێ بپاریزی! نه‌ک له‌به‌ر هۆی تر!

دووه‌م: ئه‌رك، پێتێستی یه‌كانی ئایین به‌جێ بێنی! چونکه پیغه مبه‌ر ﷺ

فهرمویه‌تی ((الصلوات الخمس والجمعة الى الجمعة ورمضان الى رمضان

مکفرات مابینهن إذا اجتنبت الكبائر)) جا که سیئک خو له نه کردنی نویژ و کردنی تاوانی گه‌وره بپاریزی، تاوانه بچوکه‌کانی رهش ده‌کریتموه، شهو حه‌دیشه به‌لگه‌یه که نه‌کردنی نویژ تاوانی گه‌وره‌یه!

بری جار وی ده‌چی تویهو په‌شیمانی بیته که‌فاره‌تی هه‌ندی تاوان که له ناکامی نه‌زانی و رق هه‌لسان نه‌نجام ده‌درین!

نایه‌ته‌که شهو ده‌گه‌یه‌نی که تاوان دوو جوړن: تاوانی گه‌وره، تاوانی بچووک. جه‌ماوه‌ری فوقه‌هاو رافه‌که‌رانی قورشان له‌سه‌ر شه‌مه کوکن.

نایه‌ته‌که شهو شه‌ده‌گه‌یه‌نی که خودا له تاوانی بچووک خوش ده‌بی به‌لام به‌مه‌رجیک تاوان‌کاره‌که شه‌رکه پیوستی‌یه‌کان نه‌نجام بدا!

زانا‌یانی عیلمی نوصول ده‌لین: نابی دلنیا بین که که‌سیئک خو له تاوانی گه‌وره بپاریزی خودا له تاوانی بچووک خوش ده‌بیته!

شه‌و به‌گی‌ره‌ی ویستی خودایه‌و ئاره‌زووی خو‌یه‌تی خوش ده‌بی یا، نا، نیمه ده‌بی ئومیدی به‌هیزمان هه‌بی و به‌ته‌مای لی خوش بوون بین.

هه‌ندی نمونه‌ی تاوانی گه‌وره شه‌مانه‌ن: هاو‌به‌ش په‌یدا کردن به‌خودا، بی پروایی به‌قورشان و پیغه‌مبه‌ر سیحرو جادویازی، مندال کوشتن، که‌سی بلئی خودا مندال و خیزانی هه‌یه، کوشتنی ئاده‌میزاد به‌ناحق، داوین پیسی، هه‌تیو بازی، قومار، عه‌ره‌ق خواردنه‌وه، دزی، مالی خه‌لک داگیر کردن، بوختان کردن، ریب‌ا خواردن، به‌روژوو نه‌بوون له ره‌مه‌زان دا به‌بی به‌هانه، سویندی به‌درو، پچراندنی صیله‌ی ره‌حم، شه‌زیه‌تدانی باوک و دایک، هه‌له‌هاتن له کاتی هتیش بردنه‌سه‌ر دوژمنی کافر، خواردنی مالی هه‌تیو، خیانت کردن له کیشان و پیواندا، نویژ پیش خستن له کاتی خو و دوا خستنی له کاتی خو به‌بی عوزر، لیدانی موسولمان به‌بی حق، درو هه‌لبه‌ستن به‌ده‌م پیغه‌مبه‌ره‌وه به‌شه‌نقه‌ست، جنیودان به‌هاوه‌لانی پیغه‌مبه‌ر، شایه‌تی به‌دو، جتیه‌دان به‌دایک و باوک، شاردنه‌وه، شایه‌تی به‌بی به‌هانه، به‌رتیل وهرگرتن، زه‌کات نه‌دان، وازه‌ینان له فرمان به‌چاکه‌و نه‌هی له خراپه، له‌بیر‌چوونه‌وه‌ی قورشان پشاش فی‌ربوونی، سوتاندنی ئاژه‌ل به‌ناگر،

هه لگه رانه وهی ژن له میژد و خو به دهسته وه نه دانی به بی هۆ، ناهومید بوون له ره حمه تی خودا، نه مین بوون له مەکری خودا، ظیهار؛ ژن به دایک حیساب کردن، خواردنی گۆشتی به راز و گۆشتی منداره وه بوو به بی عوزر.

ئیبینو مه سهوود ده فهرموئی له سوره تی (نساء) دا په ٧نج نایه تی تیدان له هه موو دونیام به لاوه خو شه ویست ترن.

﴿إِنْ تَحْتَبُوا كِبَآئِرَ مَا تَنْهَوْنَ عَنْهُ﴾ (الآیة)
 ﴿إِنَّ اللَّهَ لَا يَغْفِرُ أَنْ يُشْرَكَ بِهِ وَيَغْفِرُ مَا دُونَ ذَلِكَ لِمَنْ يَشَاءُ﴾
 ﴿وَمَنْ يَعْمَلْ سُوءًا أَوْ يَظْلِمْ نَفْسَهُ﴾ (الآیة)
 ﴿وَإِنْ تَكُ حَسَنَةً يَضَاعِفْهَا﴾ (الآیة)
 ﴿وَالَّذِينَ آمَنُوا بِاللَّهِ وَرَسُولِهِ﴾ (الآیة)

نه هی کردن له چه سوودی؟! بۆ هه موو شتیك داوا له
 خودا بکهین

وَلَا تَتَمَنَّوْا مَا فَضَّلَ اللَّهُ بِهِ بَعْضَكُمْ عَلَى بَعْضٍ لِّلرَّجَالِ
 نَصِيبٌ مِّمَّا اكْتَسَبُوا وَلِلنِّسَاءِ نَصِيبٌ مِّمَّا اكْتَسَبْنَ وَسَأَلُوا اللَّهَ مِنْ
 فَضْلِهِ ۗ إِنَّ اللَّهَ كَانَ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمًا ﴿٣٢﴾

تیرمزی و حاکم له ئومموسه له مه وه که گوايه ئومموسه له مه گوتی: پیاوان ده چن بۆ غهزا نافرەتان ناچن و له میرات گرتندا نیوهی پیاو وەرده گرن! ئیتر خودا نایه تی ﴿ولا تتمنوا ما فضل الله﴾ ی ناردە خواری.

ئیبینو نه بی حاتم له ئیبینو عه بیاسه وه ده لی: نافرەتیك هاته خزمهت پیغه مبهەر ﷺ وتی نهی پیغه مبهری خودا له میرات گرتن دا نیر دوو نه وه ندهی

می بینند هیه، دو نافرهت شایه تیان به شایه تی یهک پیاو ده شیا. نایا له کرده و هوش دا وایه.

واته: نه گهر نافره تیگ چاکه یهک بکا نیوهی بو ده نوسری؟؟ نه و هبوو خودا
 نهم نایه تهی ناردده خورای و فهرموی: ﴿ولا تمنوا ما فضل الله به بعضکم علی بعض﴾
 ناواته خورای نه وه مه بن که نهو مال و سامانهی خودا داویه تی به هندی
 کس بدرایه به نیوه، چونکه نه وه حه سودی و به خیلیه، نهو مال و ریزه که دراوه
 به بری کس دابه شکر دنیکی خودایی به دانایی و زانایی خوئی دایاوه بو همر
 که سیک به شیای خوئی بو داناوه، همر که سه به گورهی شان و شکوی خوئی مال
 و سامان و ریز و شکومه ندی داوه تی. ﴿ولو بسط الله الرزق لعباده لبغوا فی الارض﴾ الشوری/ ۲۷

که و ابوو پیوسته همر که سه له عاست خویره وه به به شی خوئی شکور بی و
 رازی بی به نه ندازه یه یهیه تی، بزانی نهو نه ندازه یه یه پی دراوه له به رژه و هندی
 نهو دایه وه نه گهر زیاتری بدرایه، یان که متری بدرایه، ده بوه هوی پشیوی دین و
 دنیای که و ابوو، با حه سودی به مال و سامانی برای خوئی نه باو چاری له مالی
 که سه وه نه بی!

ظاهیری نایه ته که نه وه ده گه یه تی که کس بوئی نیه ناواته خورای مالی
 خه لک بی و چاو به پرته مال و شکومه ندی خه لکی تر! چونکه نهو به شکر دانه له
 خودا وایه

﴿نحن قسمنا بینهم معیشتهم فی الحیاة الدنیا ورفعنا بعضهم فوق بعض درجات﴾ الزخرف/ ۳۲.

نیبنو عه بیاس فهرمویه تی: نابی کس له نیوه بلئی: خوژگه نه وهی دراوه
 به فلانه کس له مال و حال و ژنی جوان و ریک و پیک بدرایه به من، چونکه نه وه
 حه سودیه، به لکو نه گهر ویستی بلئی با ناوا بلئی خودایه! وه کوو نهو به شی منیش
 بده نه وه پی دی ده لیتن (غیطة) نابیتته حه سودی، که و ابی نه رکی سه رشانی هه موو
 که سیکه که به به شی خوئی رازی بی! پیک پیتیان وایه له رسته که دا و شهیه کی

مهزنده کراو ههیه واته (ولا تتمنوا - مثل - مافضل الله به بعضکم علی بعض) چونکه مه به سته که داواکردنی لابردهنی نیعمه تی تاییه تی نیه له خه لک به لکو ئاوات خواستن و داواکردنی نیعمه تیکی تاییه تییه که دهیه وی بۆ ئه و بۆ. که و ابو داوا کردنی ئه وه که ئه وه ی خه لک ههیه تی تۆش بتبی نه ی لیکراوه و دروست نیه بۆ ئاده میزاد که بلی: (اللهم أعطني دارا مثل دار فلان ولا ولدا مثل ولد) به لکو پیوسته تراکه ی ئاوا ناراسته بکا بلی: (اللهم أعطني ما یكون صلاحا لي في دینی و دنیای و معادی و معاشی) خودایه شتیکم به ده ری که بگونجی بۆ دین و دنیام بۆ قیامت و بۆ ژیا نی نیستام.

به کورتی په ره و هه ردگار نه ی له وه کردوه که ئاده میزاد ئاواته خواز و ته مه نناکار بی که ئه وه ی خودا داویه تی به که سانی تر بدری به ئه و. به لکو واجبه له سه ری که به گویره ی تاقت و توانا کۆشش بکا و هه ول بدا ئه و کاته (للرجال نصیب مما اکسبوا وللنساء نصیب مما اکسبن) پیاوان به شی خۆیان ههیه له وه که به ره نجی شان و عه ره قی ناوچه وان پهیدای ده کمن، ئافره تانی ش به گویره ی هه ول و تیکۆشانیان به شی دیاری خۆیان ههیه، هه ردوولایان له به رو بوومی خه بات و تیکۆشانی خۆیان ده خۆن.

په ره و هه ردگار ئه وه ی که دیاری کردوه بۆ ئافره ت و پیاو له به رزی و نزمی له هه ژاری و سامانداری کردوویه تی به به رو بوومی خۆیان، ئه و کرداران ه ی تاییه ته به پیاوه و پاداشتی خۆی ههیه، ئافره ت تیدا هاویه ش نیه، ئه و کرداران ه ی تاییه ته به ئافره ته وه پاداشتی خۆیان ههیه و پیاو به شداریان نین.

واته: پاداشتی کرده وه و کرئی کار به گویره ی گونجانه له گه ل سه روشتی هه ره یه کتیکیان و هه مووشی حیکمه ت و دانایی تیدا یه. ئیبنوعه بباس ده لی: مه به ست به وه میراته، مانای (اکساب)؛ (إصابة) ده بی.

ئه مه جار په ره و هه ردگار دهیه وی سه رنجی به نده کانی بۆ ئه وه رابکیشی: که کان و سه رچاوه ی هه موو فیه ل و چاکه یه ک خودایه و فره می: (وأسألوا الله من فضله) داوا له په ره و هه ردگار بکه ن ئیحسان و نیعمه تی خۆتان به سه ردا بریژی،

چیتان ده‌وی داوای لی بکمن، نه‌گهر مه‌یلی لی بی ده‌تاندا تی، گه‌نجینه‌ی خودا پرّه و هیچ کاتئی خالی نابئی، ناواته خوازی نه‌وه مه‌بن به‌ش و باری خه‌لکی تر بدری به‌نیوه و ده‌سوودی به‌کس مه‌بن، ناواته خوازی نه‌وه مه‌بن که‌ناز و نیعمه‌تی که‌دراوه به‌کسانی تر بدری به‌نیوه، چونکه‌ته‌مه‌نناو ناواته خوازی هیچ سوود و قازانجیک ناب‌ه‌خشی.

تیرمزی و نیبنو مه‌رده‌وه‌یه‌ی له‌عه‌بلوللای کورپی مه‌سعووده‌وه‌ده‌لی: پیغه‌مبه‌ر ده‌فرموی: ((سلوا الله من فضله فإن الله يحب أن یسأل، وإن افضل العبادۃ إنتظار الفرج)) داوا له‌خودا بکمن فضله و نیعمه‌تی خویتان به‌سهردا بریژی، چونکه‌خودا پی‌خوشه‌داوای لی بکری، بیگومان گه‌وره‌ترین خودا‌پهرستی و عیبادت چاوه‌پروانی لابردنی به‌لاو ناره‌حه‌تی و هه‌له‌هاتی ناسوی رزگار بوونه.. نیبنوما‌جه‌له‌نه‌بوهوره‌یره‌وه‌ده‌گپ‌ریته‌وه‌ده‌لی: پیغه‌مبه‌ر ﷺ فرموی: ((من لم یسأل الله یغضب علیه)) که‌سیک داوا له‌خودا نه‌کا خودا رقی لی‌تی ده‌بیته‌وه. ﴿إن الله کان بکل شیء علیم﴾ بیگومان په‌روه‌ردگار زاناو ناگاداره به‌سهر هه‌موو شتیک دا، ده‌زانئی کئی شیای نه‌ویه مال و سامان و پله‌و پایه‌ی دونیای بدریتی، کئی شیای نه‌ویه هه‌ژار بی، کئی شیای نه‌ویه که‌پله‌و پایه‌ی رۆژی قیامه‌تی بدریتی و رام بکری بۆ کارکردن بۆ به‌ده‌ست هینانی پله‌و پایه‌ی قیامه‌ت، کئی شیای نه‌ویه ریسوا بکری و هه‌ول و ته‌قه‌للای کاری خیر نه‌دا، له‌به‌ر نه‌وه‌برئ ناده‌میزاد به‌سهر بریکیان دا ته‌فضیل دراو، به‌گویره‌ی ناماده‌باشی و جوداوازی پله‌و پایه‌یان، جوداوازی‌یه‌که‌لایه‌نی جه‌سته‌یی و لایه‌نی نه‌ده‌بی و زانیاری و شکۆمه‌ندی ده‌گریته‌وه.

هه موو میراتگریک ده بی به شه میراتی خوئی بدریتی

وَلِكُلِّ جَعَلْنَا مَوَالِيَ مِمَّا تَرَكَ الْوَالِدَانِ وَالْأَقْرَبُونَ وَلِلَّذِينَ عَقَدَتْ
أَيْمَانُكُمْ فَقَاتُواهُمْ نَصِيبُهُمْ إِنَّ اللَّهَ كَانَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ شَهِيدًا ﴿٢٢﴾

﴿ولكل جعلنا موالی لما ترك الوالدان والأقربون﴾ ده رباره ی هاتنه خواری
نهم نایه ته، نه بوداود له سونه نه که ی دا له داودی کوپی جوههینی به وه ده گیریتسه وه
که ده لی: نهم نایه ته ده رباره ی نه بویه کر و کوپه که ی هاتوته خواری، که کوپه که
یاخی بوو بوو به هیچ شیوه یه ک موسولمان نه ده بوو نه بویه کریش سویندی لی خوارد
که میراتی نه داتی و له میرات بی بهری بی، جا که موسولمان بوو فرمانی پی
کرا که بهشی خوئی بداتی. سه عیدی کوپی موسوییه ب ده لی: نهم نایه ته ده رباره ی
نه وانه هاتوته خواری که کوپی خه لکی تریان ده کردنه کوپی خویشان و میراتیان
ده دانی، پهروه ردگار فرمانی پی کردن که به وه صیامت شتیکیان بو دابنری و
میراته که ی بدری به خزمی میراتگری! نه وه ی لی قه ده غه کردن که میرات بدری
به وه که سانه ی که به نیذیعاو هه وانته کراون به کوپ، به لام له وه صیامتدا بهشی بو
داناون.

په یوه دنهی نهم نایه ته له گهل نایه تی پیشوو نه وه یه: له نایه تی پیشودا
خودا نه هی له خواردنی مال کرد به به تال و ناحق. ههروه ها نه هی لی کردن له
حه سوودی و ناواته خوازی و چاو له مالی خه لک بوون!!

نایه تی پیشوو قاعیده یه کی گشتی دانا بو سامان کو کردنه وه: که نه ویش
کاسبی کردنه! نهم نایه ته ش یاسایه کی تری خسته رو بو ساماندار ی که نه ویش
میراتگرتنه فرموی: ﴿ولكل جعلنا موالی لما ترك الوالدان والأقربون﴾ بو هه

يەككى لى ئۇن و پىياو مىراتگىرمان بۇ دىيارى كىردوون، خىزم و كەس و كارى ئەوھى كە جىي دىلىي بە مىرات دەيىن.

﴿وَالَّذِينَ عَقَدَتْ أَيْمَانُكُمْ فَآتَوْهُمْ نَصِيْبَهُمْ﴾ ئەوانەي كە سۈيىند خۇريان بوون و پىش ھاتنى ئىسلام لى كەلىان دا پەيىمانتان بەستوۋە كە مىرات لى يەكترى بگىرن، ئەو بەشى خۇيان بەننى چۆنتان پەيىمان لى كەل بەستوون ئەنجامى بەن.
﴿إِنَّ اللَّهَ كَانَ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ شَهِيدًا﴾ دلىيا بن خۇدا ئاگادارى ئەو پەيىمان و بەلىنەنەي ئىوھىيە و چاودىرتانە.

شەرىع زانان دەلىن: ئەم ياسايە لى سەرەتاي پەيدا بوونى ئىسلام دا بوو و دوايى بە ئايەتى ﴿وَأُولُوا الْأَرْحَامِ بَعْضُهُمْ أَوْلَىٰ بِبَعْضٍ﴾ ئەم حوكمە ھەلۋەشايەو.
لى لايەكى ترەو دواي كۆچىكردى پىغەمبەر ﷺ بۇ مەدىنە مىرات لىك گىرتن بەھۆي بەستنى برايەتى لى نىوان كۆچىكران و يارىدەدەران باو بوو، ئەو بوو كۆچىكار (مىھاجر) مىراتى لى يارىدەدەر دەگىرت ئەك خىزم و كەس و كارى. بەلام ئەم ياسايە بە ئايەتى ﴿وَلِكُلِّ جَعَلْنَا مَوَالِي﴾ واتە مىرات گىرتن بە سۈيىند و پەيىمان بەستىن و برايەتى گىرتى ھەلۋەشايەو و مىرات تەرخان كرا بۇ مىراتگىران لى خىزم و كەس و كار.

راقە كە رانى قورۇان لى شى كىردنە ۋەي مانلى ئەم ئايەتە دا چوار رايان ھەيە :

- ۱- ھەموو ئادەمىزادىكى مىرات لى گىراو مىراتگىرى ھەيە بۇ ۋەگىرتنى ئەم مال و سامانەي كە بە جىي دىلىن.
- ۲- بۇ ھەموو ئادەمىزادىكى كە باوك و دايىك و خىزم بەجىيان دىلىن كىردوومانن بە مىرات لى گىراو.
- ۳- بۇ ھەموو گەل و ھۆزىك كە كىردوومانن بە مىراتگىر بەشيان ھەيە لىو مال و سامانەي كە باوك و دايىك و خىزم و كەس و كارىيان بەجى دىلىن.

۴- بۆ هه موو مالیک که باو ک و دایک و خزم به جی دیلن میراتگرمان
بۆ دیاری کردوون.

دیاره به گوێره ی ماناکان ده بێ هه موو جارێک ئیعرابی رسته که به
شیوه یه ک بکری که له گه ل ماناکه دا بگونجی. که سیک بیهوی له م باروه قولیته وه
با بگه رپته وه بۆ ته فسیره گه و ره کان.

ده زیاره ی مه به ست به ﴿والذین عقدت ایمانکم﴾ رافه کمرانی قورئان چه ند
رایه کیان هیه.

۱- ده لێن مه به ست نه وانن که به سوتند خواردن بوونه هاوێ و پدیه لێیان
له گه ل یه کتری لا به ستووه، نه وان به شیان له میرات دا هه بوو، دوایی به نایه تی
﴿وَأُولُوا الْإِرْحَامَ بَعْضُهُمْ أَوْلَىٰ بِبَعْضٍ﴾ الأنفال/ ۷۵ هه لوه شایه وه.

۲- ده لێن مه به ست به وانن نه و کورانه ن که به ئیدیعا ده کران به کوپ،
نه مانه میراتیان ده گرت دوایی به نایه ته که ی سوره تی نه نفال هه لوه شایه وه.

۳- مه به ست پێیان برای به برا کردن (مواخاة) نه وانن که پێغه مبه ر ﷺ
له سه ره تای چوونی بۆ مه دینه برای ده خسته نیوان کۆچکار و یاریده ده رانه وه و
میراتیان له یه کتر ده گرت دوایی به نایه تی نه نفال نه م حوکه هه لوه شایه وه.

۴- مه به ست پێیان به لای نه بو عه لی جه بانیه وه هاو په یمانه، رسته ی
(والذین عقدت) عه طفه بۆ سه ر رسته ی (الوالدان والأقربون) واته: بۆ هه ر شتیکی
له و شتانه ی باوک و دایک و خزم به جی دیلن هه و ره ها نه و شته ی
هاو په یمانه کانتان جی دیلن میراتگر (موالی) خۆی هیه و هه ر که سه به گوێره ی
خۆی به شی خۆی بده نی. ماله که هه موو مه ده نه هاو په یمانه که.

۵- مه به ست پێیان به لای نه بو موسلیمی ئیصفه هانی یه وه میترده کانه
(الأزواج) چونکه ماره کردن پێی ده گوێری (عقد).

۶- مه به ست پێیان هاو په یمانه به شی خۆیان له یار مه تیده ران و نامۆژگاری
و هاو سییه تی ده دریتی، به وه صیه تیش ده توانری بری مالیان بۆ دیاری بکری،

واته: به وه صییته بهشیان ده درئ و میرات ناگرن. شه رایه له ئیبنوعه بباسه وه گتیر دراوه ته وه.

خاوه نی ته فیسیری مونیر ده لی: رای یه کم په سنده!! به کورتی نایه ته که شه ده چه سپین که هه موو شاده میزادیک که ده مرئ میراتگر و هاوپه یمانی ههیه، با هه که سه به گویره ی خوی بهشی خوی بهرئ و ناواته خوازی مالی خه لکی تر نه بی.

طه بهری و بوخاری له ئیبنوعه بباسه وه ده گتیر نه وه ده فه رموی: رسته ی (والذین عقدت ایمانکم) دامه زراو و موحه مه شه و حوکه می هه لئه وه شاره ته وه، په روه ردگار فه رمانی به موسولمانان کردوه که هاوپه یمانان بهشی خویان بدریتی له کۆمه کی پی کردن و نامۆزگاری کردن و له وه صییته دا بهشی خویان بۆ دیاری بکری به لام له میراتدا نا. واته: میرات ده درئ به میراتگر: نه وانه ی خودا له سوره تی (النساء) نایه تی ۱۱-۱۲، ۱۷۶-دا دیاری کردون، جگه له وان که سی تر به میراتگر حسیب نا کری، به لام نه گهر به وه صییته شتیکیان بۆ دیاری بکری شه وه قه ی ناکا. جا نه وانه هاوپه یمان و سویند خۆری سه رده منی پیش ئیسلام بن یان برای به برا کراو بی به گویره ی یاسای (المؤاخاة) یان کوپی به کوپ کراو بی به (تبی).

هه نه فییه کان نایه تی (والذین عقدت ایمانکم) یان کردوه به به لگه له سه ر شه وه که سویند خۆرو هاوپه یمان میرات ده گرن و نایه ته که موحه مه و حوکه کی به نایه تی (وأولوا الإرحام بعضهم أولى ببعض) هه لئه وه شاره ته وه، به لکو هه ر شه ونده ده گه یه نی (وأولوا الإرحام) له پیش ترن بۆ میرات گرتن، نه گهر (وأولوا الإرحام) نه یون میراته که بۆ سویند خۆره که یه. هه روه ها به لگه یان به هه دیثی ته میمی (الداری) هیناوه ته وه که پرسیاری له پیغه مبهر ﷺ کرد وتی: قوربان! رئ و ره سمی ئیسلامی چه بۆ که سیکن که له سه ر ده ستی موسولماننیک موسولمان بی؟؟ پیغه مبهر ﷺ فه رموی: ((هو أولى الناس بمحياه ومماته))

زانایانی حەدیث وتویانە: مانای وایە ئەو کابرایە موسولمانە بۆ ئەو تازە موسولمان بووە لە هەموو کەس لە پێش ترە کە میراتی لێ بگرێ.

جەماوەری زانیان دەفەرمون میراتی هاوێیمان (مولى الموالاة) بۆ موسولمانانە واتە: ئەگەر کەسێک لەسەر دەستی موسولمانێک موسولمان بوو پەیمانی لەگەڵ بەست و سوتندیان بۆ یەکتەری خوارد و دوایی ئەو کابرا مرد و کەس میراتگری نەبوو جگە لەو کەسەى کە موسولمانی کردووە، ئەوا میراتەکەى بۆ موسولمانانە؛ چونکە رێنمایی نایەتەکە بۆ ئەوە کە سوتند خۆر و هاوێیمان میرات لە یەکتەر بگرن پەيوەستە بە (۳) سێ بەشەو:

یەكەم: دەبێ مەبەست بە **«والذین عقدت ایمانکم»** سوتند خۆر بێ.

دووهم: دەبێ مەبەست بە (نصيب) بەشە میرات بێ.

سێیەم: دەبێ نایەتەکە حوکمەکەى هەلنەو شاییتەو.

دەى رافە کەرانی قورئان لەمەدا رایان جوداوازە.

حەدیثەکەى تەمیمی (الداری) نەص نیە لە میرات دا، بەلکو دەگونجێ مانای وابێ ئەو موسولمانە لە هەموو کەس بۆى لە پێش ترە بۆ چاودێری کردن و پاراستنی لە زیان و دوا مردنی زیاد لەوەش دژایەتى هەیە لەگەڵ ئەو فەرمودەى کە موسلیم/نەسائی لە جوبەیری کورێ موطعیم لە پێغەمبەرەو رىوایەتى کردووە کە فەرمویەتى: **((لا حلف في الإسلام وأیما حلف كان كان في الجاهلية لم یزده الإسلام إلا شدة))** جا کە حەدیثەکان دژایەتییان لە بەینا بێی و نایەتەکەش زیاد لە مانایەک هەلبگرێ، باشتر وایە روویکەینە ئەو رایەى کە پێشینە راستالەکان (السلف الصالح) ی وەکوو ئیبنو عەبباس و موحامید و قەتادە کە فەرمویانە حوکمی نایەتەکە بە نایەتى نەنقال هەلەو شەوئەو.

پیاو سالاری به سه رزن دا، ریگا چاره‌ی کیشه‌ی نیوان رزن و میرد

الرِّجَالُ قَوَّامُونَ عَلَى النِّسَاءِ بِمَا فَضَّلَ اللَّهُ بَعْضَهُمْ عَلَى بَعْضٍ
وَبِمَا أَنْفَقُوا مِنْ أَمْوَالِهِمْ فَالَّذِلَّاحَتْ قَسِدَتْ حَفِظْتُ لِلْغَيْبِ بِمَا
حَفِظَ اللَّهُ وَالَّتِي تَخَافُونَ نُشُوزَهُنَّ فَعِظُوهُنَّ وَأَهْجُرُوهُنَّ فِي
الْمَضَاجِعِ وَاضْرِبُوهُنَّ فَإِنْ أَطَعْنَكُمْ فَلَا تَبْغُوا عَلَيْهِنَّ سَبِيلًا إِنَّ
اللَّهَ كَانَ عَلِيمًا كَبِيرًا ﴿٣٤﴾ وَإِنْ خِفْتُمْ شِقَاقَ بَيْنِهِمَا فَأَبْعَثُوا حَكَمًا
مِّنْ أَهْلِهِ وَحَكَمًا مِّنْ أَهْلِهَا إِنْ يُرِيدَا إِصْلَاحًا يُوَفِّقِ اللَّهُ بَيْنَهُمَا
إِنَّ اللَّهَ كَانَ عَلِيمًا خَبِيرًا ﴿٣٥﴾

«الرجال قوامون...» نینو نه‌بی حاتم له حه‌سه‌نی به‌صری‌یه‌وه
ده‌گیرته‌وه ده‌لی: له‌سه‌رده‌می پیغه‌مبه‌ردا نافرته‌تیک هاته خزمه‌تی ﷺ سکا‌لی
نه‌وه‌ی کرد؛ که میرده‌که‌ی به‌مسته‌کۆله لی‌ی داوه، نه‌ویش فهرموی: تۆله‌ی له
میرده‌که‌ی بستینن: نیتر نه‌م نایه‌ته هاته خواری؛ نافرته‌که به‌بی نه‌وه‌ی تۆله‌ی بۆ
بستیندری گه‌رایه‌وه.

(موقاتل) یش حه‌دیسکی له‌م جزوه ده‌رباره‌ی هاتنه خواره‌وه‌ی نایه‌ته‌که

دیواره‌ت کردووه.

جا وه‌کوو زانیمان په‌روه‌ردگار له‌ نایه‌ته‌کانی پیشوودا به‌شه میراتی پیاو و
نافرته‌ی دیاری کرد، نه‌هی نه‌وه‌شی له‌ پیاو و نافرته کرد که ته‌مه‌نناو

ئاواته خاوازی شهوه بن، شهوهی دراوه به لایه کیان بدری بهو لایه کهی تریشیان، به لکو
 فهرمانی پی کردن، که همر کهسه به بهش و باری خوی شکور بی و، چاو نه بریته
 شه و فضلو ریزه ی دراوه بهوی تریان! نه مجار دی هوی لیپرسراوی پیاو بو ئافرهت
 و هوی شهوهی که نیرینه دوو چندانهی میبینه له میرات دا دها روون ده کاته وه،
 ده فهرموی: ﴿الرجال قوامون على النساء﴾ پیاون بالا دهستن به سهر ژنان دا، پیاو
 لیپرسراوی ئافره ته، سه روک و بهر یوه بهر یه تی، سه ره بهر شتیارو پاریزه ر و
 به ختو که ره تی، تیکویشان و جیهاد له سهر پیاو، له سهر ئافرهت نیه، پیاو
 دوو چندانهی ئافرهت میرات دها، چونکه پیاو بهر پرسیاری به ختو کردن و بژیوی
 ئافره ته. هوی شه لیپرسراوی به دوو شتی سه ره کی به:

﴿بما فضل الله بعضهم على بعض﴾ یه که میان شه زیده ریز و فضله ی که
 خودا خوی داویه تی به پیاو، که له باره ی فیسیؤلوجی به وه، له پیک هاتنی جهسته و
 لهش و لاردا، زیده ی به سهر ئافرهت دا هیه، تن قایم و ده مار گشت و ماسولکه
 قهوی و بیر تیژتره، خوراگر و عاقل تر و لهش ساغ تره، له سۆز و عاطیفه دا
 مامناوهندی و له بهرام بهر کاره ساتی روژگاردا به پشوتره.

له باره ی وره بهرزی و هوشمهندی و هیزو تواناوه، پیاو زیده ی هیه، بژیه
 چند پلهو پایه یه که هیه، تایبه ته به پیاو، وه کوو پیغه مبه رایه تی و فهرمانه وایی
 موسولمانان و قازی یه تی و بانگدان و قامهت کردن و وتار خویندنه وه ی روژی
 جومعه، ته لاقیش به ده ست پیاو، پیاو بوی هیه نه گهر مه رجی خوی تیدا هاتنه
 جی. زیاد له ژنیک ماره بکا تا چوار، شایه تیدانی قهزیه ی جینایات و توله ساندن
 تایبه ته به پیاو، به شه میراتیشی له ژن زیاتره.

دوه م: ﴿وبما أنفقوا من أموالهم﴾ به هوی که پیوسته پیاو بژیوی
 خیزانی خوی و ناتاجانی کهس و کاری خوی وه کوو باوک و مام و باپیره و دایک و
 خوشک و پورو نه نک بدا، ههروه ها پیوسته پیاو ماره یی بدا به ژن، وه کوو ریز
 لینانیک بو ئافرهت.

ههروه ها زۆر ئهرکی کۆمه لایه تی تر ههیه که له سه ر پیاوه له سه ر ژن نیه ،
وه ک سه ربازی ، جگه له م جوړه شتانه که زۆریه یان له قازانجی ئافره ته له ماف و
ئهرک دا پیاو و ئافره ت یه کسانن ، نه مه ش لایه نیککی نیجایی ئیسلامه و هیچ
ئایینیک به و جوړه بهرژه وه ندیی ئاده میزادی له هه ردوو توخم له خۆنه گرتووه ، هیچ
ئایینیک وه کوو ئیسلام مافی ئافره تی نه پاراستووه ، خودا ده فهرموئ: **﴿وَلَهُنَّ مِثْلُ
الَّذِي عَلَيْهِنَّ بِالْمَعْرُوفِ، وَلِلرِّجَالِ عَلَيْهِنَّ دَرَجَةٌ﴾** البقره / ۲۲۸

ئه مجار پهروه ردگار له ژبانی خیزانی دا ئافره ت ده کاته دوو جوړ:
جوړی یه که م: ئافره تی راستال و (صالحه) نه وانه ی گوئ بیستی فهرمانی
میرده کانیا ن: وه کوو ده فهرموئ: **﴿فَالصَّالِحَاتُ قَانِتَاتٌ حَافِظَاتٌ لِّلْغَيْبِ﴾** چاکانی
ژنان نه وانه ن که خودا په رست و فهرمان بهر دار و پاریزه ری نامووس و حه یای
خویان. کاتئ میرده کانیا ن له مال نه بن پاریزگاری خویان و مال و مندالیان به و
په ری دلسۆزی به وه ده که ن، کاتئیکش میرده کانیا ن له مال بن دیاره باشت ئهرکی
ژنیه تی خویان نه نجام ده ده ن ئه م پاریزگاری کرد نه یان له دیار و نادیار **﴿بِمَا حَفِظَ
اللَّهُ﴾** به هۆی نه وه وهیه که خودا نه وانی پاراستووه ، به هۆی نه وه وه که ته و فیتی پی
داون که فهرمانه کانی خودا له م باره به وه جئ به جئ بکه ن! جا له بهرام بهر ئه م
فیدا کاری و پاریزگاری و خزمه تکردنه ی ئافره ت بۆ میردی ، پیویسته میرده که ی
نه فقه ی بکیشئ ، ماره یی بداتئ ، هه لس و که وتی باشی له گه ل دا بکاو ریزی لی
بگه رئ و ، مافی پیشیل نه کا! خوداش مزگینی داوه به ئافره تی پاریزگار و به حه یا ،
وه هه ره شه ی له ئافره تی داوین پیس و خیانه تکار کردووه !!

پیغه مبه ر ﷺ فهرمویه تی: باشت رین ژن نه و ژنه یه که سه یرت کرد ، دلت
خۆش بکا ، نه گه ر فهرمانت پی کرد به گویت بکا ، نه گه ر لی دوور که وتی به وه
نامووس و مالت بهاریزی: (تاج / ۳- ۵۷ فهرموده ی / ۷)

جوړی دووه م: ئافره تی ناچیزه و خۆ به زلزان و لاسارن ، گوئ به یاساو داب و
نهریتی ژن و میردایه تی ناده ن ، ئهرک و مافی خویان ره چاو ناکه ن ، ئه م جوړه ژنانه
خودا چۆنیه تی هه لس و که وت له گه ل دا کردنیانی روون کردۆته وه ده فهرموئ:

﴿وَاللَّاتِي تَخَافُونَ نُشُوزَهُنَّ فَعِظُوهُنَّ وَاهْجُرُوهُنَّ فِي الْمَضَاجِعِ، وَاضْرِبُوهُنَّ﴾ نهو ژنانه ی له میترده کانیان هه لده گهرینه وه و ناچیزه ده بن، یان دیارده ی ناچیزه بوونیان لی دیاری ده دا، نه وه ده بی به گویره ی پتویست به چهند قوناغی مامه له یان له گهل دا بکری:

- ۱- نامۆزگاری کردن و په ند دادان: وه کوو نهو نه صیحه تی بکاو پی بلی: ئافره ت له خودا بترسه، من مافم به سه رته وه هه یه، واز له که لله ره قی خۆت بیننه، پتویسته به گوئی من بکه ی، خۆت گونا هباری دیوانی خوانه که ی، نه مجار هه ره شه ی نه وه ی لی بکا که به رده وام بوون و سه ریچی کردنی ئاکامی زیان ده بی، بۆ خۆی و بۆ منداڵ و کهس و کاری! هیلانه ی ژن و میتردایه تیان تیک ده چی و تووشی سه رگه ردانی و مال ویرانی ده بن، نه گهر وازی نه هیتنا نه مجار په نا ده باته بهر ریگا چاره ی دووهم که نه ویش له گهل نه نوسته.
- ۲- له گهل نه نوستن و چی لی جیا کردنه وه:

به م جوړه له گهل نه خه وئ و، له سه ر سه رینیک له گهلیدا نه نوئ! به لام زیاد له سی رۆژ دروست نیه ده نگي لی دابیری! نه م هه لس و که وته زۆر کاریگه ره له دهروونی ژن دا، له وانیه هه لوسته ی خۆی بگوړئ و بیر له دوا رۆژی خۆی بکاته وه، نه مجار نه گهر نه وه ش دادی نه دا، په نا ده باته بهر ریگا چاره ی سی یه م.

- ۳- لیدانیک که ئازاری پی نه گه یه نی: لیدانی به نه سپایی وه کوو نه وه سووک سووک به ده ست له سه ر شانی بدا، یا به سیواکی، یا به شوولکی بۆ ته می کردن لی پی بدا، نه ک بۆ ئیش پی گه یاندن و داخی دل پی رشتن، چونکه مه به سه که ئیش پی گه یاندن نیه، به لکو مه به سه ت ئیصلاح کردنه، ته نانه ت نه گهر میترد زیاده ره وی کرد و به لیدانه که ئافره ته که مرد! نه وه پیاوه که بکوړه و سزای بکوړی لی ده ستیندرئ، هه روه کوو چۆن مامۆستا نه گهر له قوتابی دا و به لیدانه که قوتابی که مرد. مامۆستا که ده سه بهر ده بی و به بکوړ حسیب ده کری!! پتویسته لیدانه که هه مووی ئاراسته ی یه ک شوین نه کری له جیگه ناسک و به ریزه کانی نه درئ، وه کوو

دهم و چاو و شهرمگا و سهره نجه کان به گۆچان و عه صا لی ی نه دا! به نه سپایی لی ی بدا و کهر کوژی تی ی نه سره وینی!

جا ههرچه نه لیدان له سهر شم شیوهیه و کاتی ناچیزیهی داو بهس له نافرته دروسته، به لام زانایان پییان وایه تهرک کردنی باشته.

جاسیری کوپی عه بدوللا ده گیریتسه وه، ده لی: پیغه مبر ۱۱۱ له کیوی عمره فات له شیوه که ی دا وتاری خوینده وه و فهرموی: (ده رباره ی نافرته تانیس له خودا بترسن و بی دادی و ناهه قیان لی مه که ن ره فتارتان جوان بی له گه لیان، چونکه نهوان نه مانته و سپارده ی خودای گهره ن لای ئیوه، پیاو ههر خیانت بکا نابی خیانت له نه مانته تی خودای خوی بکا. وه نهوان له سهر فهرموده ی خوداو به پی ی قسه ی شهریه تی نهو حه لال بوون بو ئیوه و دینه باخه لتانه وه ده چنه لایان وه مافی ئیوه له سهر نهوان نه وه یه: نهو که سه ی ئیوه حمزی لی ناکه ن نه یه یتنه سهر به ره تان و نه هیلن بینه مالتان، جا نه گهر شتی وایان کرد که به دلی ئیوه نه بو، نهوا تا ده توانن چاو پۆشیان لی بکه ن و به نهرم نیانی له گه لیان دا بجوولینه وه، به بی هۆیه کی رهوا ته لاقیان مه ده ن، به لام نه گهر بهم شیوه شیرینه ش چاریان نه کرا، نهوا شهریه ت ریگه تان ده دا به نه سپایی لیان به ن. ئیبنو سه عید و به یه قی له ئومموکه لئوم - کچی نه بویه کری صلیق - ده گیرنه وه ده لی: پیان لیدانی نافرته تانیان لی قه ده غه کرابوو لای پیغه مبر ۱۱۱ سکا لای خویان له ده ست ژنه کانیا ن کرد، پیغه مبر ریگای پیدان که لیان به ن، دوا یی فهرموی ((ولن یضرب خیارکم)) نه وه ی له ئیوه پیای و باش بی له ژنی خوی نادا!

له هه دیسیکی تر هاتوه؛ که پیغه مبر ۱۱۱ به سهر سوپمانه وه فهرمویه تی: ((ایضرب احدکم امراته کما یضرب العبد؟ ثم یضاجها فی آخر الیوم!)) (تاج/ ۳- ۱۳۲ ف/ ۱۱).

نایا یه کیک له ئیوه له خیزانی دها وه کوو له کۆله دها؟ پاشانیش
 ئیواره له گه لی راده کشی و کاری شمرعی له گه ل ده کا؟ نهم فهرموداته به تیکرا،
 نهوه ده گیه نن که لیدانی ژن باش نیه و وا باشه وازی لی بهینری: قورشانیش
 ده فهرموئ: ﴿فَإِذَا سَأَلَكَ بِمَعْرُوفٍ أَوْ تَسْرِيحٍ بِإِحْسَانٍ﴾ البقرة/۲۲۹.
 جا ﴿فَإِنْ أَطَعْنَكُمْ فَلَا تَبْغُوا عَلَيْهِمْ سَبِيلًا﴾

نه گهر فهرمانبهردار بوون و به قسه یان کردن، نیت ریگا چاره ی تر مه گر نه
 بهرو به شیوه یه کی تر سزایان مه ده ن ﴿إِنَّ اللَّهَ كَانَ عَلِيمًا كَبِيرًا﴾ بیگومان خودا بالا
 ده سته و به توانا و ده سه لات، نه گهر سته م له ئافره تان بکه ن و به هیزو بازووی خۆتان
 بنان، خودا تۆله تان لی ده ستینئ و سزاتان دها، نه مه هه ره شه یه کی تونده له
 پیوان دا کۆکی کردنه له مافی ژنان. بریکیش پتیا ن وایه نایه ته که هه لنانی تیدایه
 بۆ میرده کان که تۆیه له خیزانه کانیا ن قبول بکه ن، واته: له کاتیکدا خودای
 بالاده ست و به توانا، تۆیه ی تاوانبار قبول ده کا، ئیوه ده بی زیاتر ناماده باشی تان
 تیدا بی بۆ تۆیه وهرگرتن و لی بووردووی.

۴- جا نه گهر نهم ریگا چارانه کاری گهر نه بوون؛ په نا ده بری بۆ ریگا چاره ی
 چواره م که ده فهرموئ ﴿وَإِنْ خِفْتُمْ شِقَاقَ بَيْنِهِمَا فَابْعَثُوا حَكَمًا مِنْ أَهْلِهِ وَحَكَمًا
 مِنْ أَهْلِهَا﴾ نه گهر زانیتان که کیشه و ناخۆشی له نیوان ژن و میرده که دا هه یه و
 گه یوه ته پله یه ک که له ناو خۆیا ندا بۆیا ن هه ل ناکرئ، نه و دادوهریک له خزمی
 میرد و دادوهریک له خزمی ژنه که بنیرنه لایان، بۆ نه وه ی له نزیکه وه له
 کیشه که یان بکۆلنه وه، هۆی نا کۆکیه که یان ده ست نیشان بکه ن ﴿إِنْ يَرِیدَا إِصْلَاحًا
 يَوْفِقِ اللَّهُ بَيْنَهُمَا﴾ نه ک کمر ویست و نیازیا ن پاک بی و به دلسۆزی به پیر کیشه که وه
 بچن و نامۆژگاری کردنیا ن بۆ خودا بی، خودا کۆششیا ن به پیروژ ده گیرئ،
 یارمه تیا ن دها، ئاکامی باش به ده ست دینن و ریکیان ده خه نه وه و خۆشه ویستی
 ده که ویته وه نیوانیا ن ﴿إِنَّ اللَّهَ كَانَ عَلِيمًا خَبِيرًا﴾ بیگومان خودا هه می شه زانایه و
 ده زانی چۆن و به چی ناشت ده بنه وه و خۆشه ویستی ده که ویته وه ناویانه وه!

نه مجار نایا فهرمانی (فابعثوا) بۆ وجوویه، یان بۆ شه ده به نیمامی شافعی
-ره زای خوی لی بی- ده فهرموئی: فهرمانه که بۆ وجوویه، چونکه هۆکاری لابردنی
زولم و سته مه و فهرزی کیفایه و نه رکیتی پیوستی سهر شانی قازییه.

به لام نایا مهرجه (حه که م) ناو بی که ره کان خزم و که س و کاری ژن و
میرده که بن یا نا؟؟ نه وه مهرج نیه، به لکو وا باشه خزمیان بن، نه که ره بیگانه ش
بن قه ی ناکا، چونکه نه وان کاره که یان ده رخستنی هۆی کیشه که یه و نه مجار
ناو بی کردن و ری که خستنی نیاوانیانه و شایه تی دانه له سهر سته مکار و خه تاباریان،
نه ویش به بیگانه ده ست بهر ده بی، وه کوو چۆن به خزم ده سته بهر ده بی. به لام چاک
وایه ناو بی که ره کان له خزمی ژن و میرده که بن، بۆ نه وه ی نه یینی نیوان ژن و
میرده که زیاتر بیاریزی و ناویان نه زپیندری، ههروه ها چونکه خزم ناگادار ترن به
حال و چۆنیه تی ژن و میرده که و باشر گرنگی به ری که که و تنه وه یان ده ده ن و کۆلی
پتوه هه لده گرن، جیگای پروای ژن و میرده که ن.

نه رک و ده سه لاتی ناو بی که ره کان به لای نیمامی مالیک و شه عبی و -
به بی ی گپرا نه وه یه کیش له نیمامی عبلی و له نیبنوعه بباسه وه - نه وه یه که
حه که مه کان ده توان: دوا ی لی کۆلینه وه بریار بذه به یه که خسته نه وه یان یان به
لیک جیا کردنه وه یان و هیچ پیوست به ره زامه ندی ژن و میرده که ناکا؟! چیان به
لاوه باش بوو بهرژه وه ندی ژن و میرده که یان تیدا ببینن ده توان بریاری له سهر بذه
و ده سه لاتیکی شرعی و قه ضائی خۆیانه به لام هه ره ده توان یه که ته لاقی بذه ن،
به بینوونه ی صوغرا، واته: جیا بوونه وه ی بچووک.

نیبنوعه ره بی ده لی: (حکما من أهله و حکما من أهله) به ناشکرا نه وه
ده گه یه ن: که نه و دوو حه که مه بریکار (وه کیل) نین به لکو قازی و ده سه لاتدارن و
ده توانن حوکم بکه ن به یه که که و تنه وه یان، یا به لی که جیا بوونه وه یان! شافعی و
حه نه لی یه کان ده لین: حه که مه کان به بی ره زامه ندی ژن و میرده که، نه توانن
بریاری لی که جیا بوونه وه یان بۆ بذه ن، چونکه نه وان (وه کیل) نه که قازی.

هه نه فی یه کان ده لئین: ناکامی لیکۆلینه وه که یان نه وه یه: بیرو پای خو یان
بهرام بهر به کیشه که یان ده که نه راپۆرت و بهرزی ده که نه وه بۆ بهر ده م قازی و له بهر
روشنایی راپۆرته که ی نه وان دا قازی فهرمانی ته لاق ده رده کا!
واته: هه که مه کان ده سه لاتی ته لاق یان نیه، مه گهر قازی به ره سمی نه
ده سه لاتیه یان بداتی: که وه ابو رای هه نه فی یه کانیش هه روه کوو رای شافیعی و
هه نه لی یه کانه.

نایه ته که شتیکی وای تیدا نیه، پشتگیری رایه ک له م رایانه بکا، به لکو
بۆ هه ر یه کێ له و رایانه ده توانین تیلنیشان و ناماژه ی لی ده رینین.
رای یه که م پشت به وه ده به ستی، ده لی: قورشان ناو یژیکاره کانی ناو ناوه
هه که م، (هه که م) یش حاکم و دادوهره دادوهریش ده سه لاتی بریار دانی هه یه!
رای دووه م له م روانگه وه بۆ باسه که ده چی: ده لی نایه ته که ته نها ده سه لاتی
ئیه لاج و ریکخسته نه وه ی پیداون و جگه له وه ده سه لاتی تریان نیه. جا هه ر چه ند
مه سه له که ئیجتیهادی و جیگای لیکۆلینه وه یه، هه ر رایه ش به لگه و تیروانی نی
خۆی هه یه، به لام رای دووه م و یچوتر دیته بهر چاو، چونکه ژن و میترده که پیش
ناردنی هه که مه که ناچار نین که ته لاق و فیدیه ره چاو بکه ن، دوا ی ناردنی
هه که مه کانیش له و باره وه ناچار نا کرین. که وه ابو خسته نی ته له ق له میترده که مال
پیدان له لایمن نافرته که وه پیوستی به ره زامه ندیی هه ر دوو کیان هه یه وه
ده سه لاتی هه که مه کان نیه. نه مجار نه گهر هه که مه کان خو یان کیشه یان له ناودا
پهیدا بوو، نه وه قسه ی هیچ لایه کیان وه رناگیرئ هه ر شتی که هه ر دوو لایان له سه ری
کۆک نه بن به هیچ حسیب ده کرئ.

ره وایه بۆ ژن و میترده که که یه ک کهس بکه ن به هه که م و له پیشه وه به
بریاره که ی رازی بن، نه و کاته نه و چی بریار دا ده رباره یان هوکمه که ی ره وایه و ده بی
جئ به جئ بکرئ.

ره وشتی قورنانی: یه کتابه رستی، چاکه کردن له گه ل باوک و
دایک و خزم و دراوسی دا، مال به خشین بوریابازی
نایه سه نده

❖ وَاعْبُدُوا اللَّهَ وَلَا تُشْرِكُوا بِهِ شَيْئًا ۖ وَاللّٰهُ الْغَفُورُ الرَّحِيمُ
وَالْيَتَمِّمُوا وَالْمَسْكِينِ وَالْجَارِ ذِي الْقُرْبَىٰ وَالْجَارِ الْجُنُبِ وَالصَّاحِبِ
بِالْجَنُبِ وَابْنِ السَّبِيلِ وَمَا مَلَكَتْ أَيْمَانُكُمْ ۚ إِنَّ اللَّهَ لَا يُحِبُّ مَن كَانَ
مُخْتَلًا فَخُورًا ﴿٣٦﴾ الَّذِينَ يَبْخُلُونَ وَيَأْمُرُونَ النَّاسَ بِالْبُخْلِ وَيَكْتُمُونَ
مَا آتَاهُمُ اللَّهُ مِنْ فَضْلِهِ ۗ وَأَعْتَدْنَا لِلْكَافِرِينَ عَذَابًا مُّهِينًا ﴿٣٧﴾ وَالَّذِينَ
يُنْفِقُونَ أَمْوَالَهُمْ رِشَاءَ النَّاسِ وَلَا يُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ وَلَا بِالْيَوْمِ الْآخِرِ
وَمَن يَكُنِ الشَّيْطَانُ لَهُ قَرِينًا فَسَاءَ قَرِينًا ﴿٣٨﴾ وَمَاذَا عَلَيْهِمْ لَوْ
ءَامَنُوا بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ وَأَنْفَقُوا مِمَّا رَزَقَهُمُ اللَّهُ وَكَانَ اللَّهُ بِهِمْ

عَلِيمًا ﴿٣٩﴾

نه مجار وه کوو زانیمان هه ره له سه ره تایی سوره ته که وه نایه ته که کان ده رباره ی
ریک خستنی خیزان ده دوین و په یوه ندی نیوان نه ندانه کانی دیاری ده که ن و، شیوه ی
هه لس و کهوت له گه ل یه کتری دا روون ده که نه وه وه کوو تا قی کردنه وه ی هه تیوو
منج کردنی گیل و نه نام له سه و داو مامه له کردن و چو نیه تی مامه له وه ره فتار
کردن له گه ل نافر هتدا، که و ابوو گونجاوه خوی گه و ره بری مافی گشتی و به هیز
کردنی په یوه ندی خزمایه تی و هاوسییه تی و دوستایه تی و چو نیه تی مال خرچ کردن

و مال به خشین له ریگای خوادا دهست نیشان بکاو روونیان بکاتهوه، مال به خشینیک په سنده بو ریابازی و ناو و شورهت نه بی، نه م ناموژگاریانه ی به فرمان کردن به خودا پرستی دهست پی کردوو فرموی: ﴿واعبدوا الله ولا تشركوا به شیئا﴾ پاش نهوی پروهردگار ژن و میردی ناموژگاری کردن که له گهل یه کتری مامه له یان باش بی، فرمانی به حکه مه کان کرد که هه ولی ریخستنه وه ی ژن و میردی لیک زویر بسو بدن و کیشه که یان بو حدل بکه ن، نه مجار دی رینومایی ناده میزادان به گشتی ده کا بو په پره و کردنی چهند رهفتاریکی جوان که له کاتی مامه له و په یوهندی کردن به یه کتره وه پابهندی بن و خویانی پی نارایشت بدن، وه یه که یه که باسیان ده که یین:

۱- ﴿واعبدوا الله﴾ به نایه قی خودا بکه ن، دهسته گولی هه مویان خودا پرستی به، واته: نه پهری گهر دنکه چی بو خودای گه وه نیشان بده هه رچی فرمانیکی پیمان کردوو به جوانی نه نجامی بده یین، وه نه ی له هه رچی کردوو له یی دور بکه ونه وه.

۲- ﴿ولا تشركوا به شیئا﴾ دووه میس پروهردگار فرمانان پی ده کا: که کس نه که بی به هاوهل و هاوتای و جگه له خودا که سی تر به خودا مه زانن. دیاره شهریک بو خودا قمرار دان چهند جوړیکی هه یه؛ جوړیکیان وه کوو نه وه که عمره به کانی سمرده می نه زانی بتیان ده پرستن و به خدیالی خویان نه و بتانه له خودایان نزیک ده که نه وه، وه کوو قورئان ده باره یان ده فرموی: ﴿ويعبدون من دون الله مالا يضرهم ولا ينفعهم، ويقولون هؤلاء شفعاؤنا عند الله، قل اتنبئون الله بما لا يعلم في السموات والأرض، سبحانه وتعالى عما يشركون﴾ یونس/ ۱۸

جوړیکی تری شهریک بو خودا قمرار دان نه وه یه که خودا له مه سیحی به کانه وه بو مان ده گیرته وه؛ که نه وان عیسیایان به خودا زانیوه، ده فرموی: ﴿اتخذوا أحبارهم ورهبانهم أربابا من دون الله، والمسيح بن مريم وما أمروا إلا ليعبدوا إلهًا واحدًا لا إله إلا هو سبحانه عما يشركون﴾ التوبة/ ۳۱

چهند جۆریکی تریشی ههیه له شۆینی تاییه تی خۆی دا باس کراوه.

۳- ﴿وَبِالْوَالِدَيْنِ إِحْسَانًا﴾ چاکه کردن له گهڵ باوک و دایک دا، پهروهردگار له چهند شۆین دا چاکه کردنی له گهڵ باوک و دایک جوت کردووه به عیبادت کردنی خۆی و یه کتاپه رستی، وه کوو نهم نایه تهی ئیره و نایه تی ﴿وَقَضَىٰ رَبُّكَ أَلَّا تَعْبُدُوا إِلَّا إِيَّاهُ وَبِالْوَالِدَيْنِ إِحْسَانًا﴾ الإسراء/۲۳

یان نایه تی: ﴿أَنْ أَشْكُرَ لِي وَلِوَالِدَيْكَ إِلَيَّ الْمَصِيرُ﴾ لقمان/۱۴

چاکه له گهڵ دایک و باوک بریتیه له به گوێ کردنیان و خزمهت کردنیان و ههول دان بۆ دابین کردنی پێداویستیان و خۆ پاراستن له ههر شتی که زیانیان پێ بگهیهنێ! چونکه نهوان هۆی دیاری سه بهب ظاهرین بۆ پهیدا بوونی منداڵ و نهوان ئیمهیان پهروهرده کردووه به خێویان کردووسن و باوهشی سۆز و خۆشهویستیان بۆ کردووه نهوه.

ئێبنو عمره بی ده لێ: چاکه کردن له گهڵ دایک و باوک دا پایه یه کی نایینه چاکه کردن له گهڵیان دا به گوفتار و کردار ده بێ، نابێ له روویاندا وشهیه ک بلیین دلیان نازاری پێ بگا؛ وه کوو قورئان ده فرموی: ﴿وَلَا تَقُلْ لَهُمَا أَفْ وَلَا تَنْهَرَهُمَا﴾ الإسراء/۲۳

۴- ﴿وَبِذِي الْقُرْبَىٰ﴾ چاکه کردن له گهڵ خزم و کهس و کاردا به جێ هینانی صیلهی رهحم له گهڵ براو خوشک و مام و خال پور و مناله کانیان دا. په یوهندی و هاموشو کردن و دلدا نه وه یان له کاتی ناخۆشی دا، یارمهتی دان و به پیره وه چوونیان له کاتی پێویستی دا، نه مهش سهرده کیشی بۆ پته و بوونی په یوهندی خێزان و دل بهیه کتر خۆش کرن و یه ک گرتنی کۆمهل و پێشکهوتنی ولات. ههروه کوو، چۆن له سهرده تای نهم سوره ته دا فرموی ﴿وَاتَّقُوا اللَّهَ الَّذِي تَسَاءَلُونَ بِهِ وَالْأَرْحَامَ﴾.

۵- ﴿وَالْيَتَامَىٰ﴾ چاکه کردن له گهڵ ههتیوان و بی باوکان.. پهروهردگار له سهرده تای نهم سوره ته وه له شۆینی تریش دا فرمانی پێ کردووسن که چاومان له

هه‌تیوان بی و چاکه‌یان له‌گه‌ل دا بکه‌ین، چونکه‌ نه‌وان باوکت که‌ پشتیوان و یارمه‌تیده‌ری ئی‌سکانه‌ له‌ ژبانی دا- نه‌یان ماوه‌، ده‌بی و اه‌لس و که‌وتیان له‌گه‌ل دا بکه‌ین که‌لینی بی باوکیان بو پر بکه‌ینه‌وه!!

ئیب‌نو عه‌بباس ده‌لس: چاکه‌ کردن له‌گه‌ل هه‌تیو دا نه‌وه‌یه‌ به‌ هیدی و هیمنی له‌گه‌لیدا بجه‌ولییه‌وه‌ به‌ جوانی به‌ختیوی بکه‌ی و نه‌گهر سه‌ره‌رشتیاری بووی و مال و دارایی باش بیاریزی.

۶- ﴿والمساکین﴾ چاکه‌ کردن له‌گه‌ل هه‌ژاران دا نه‌وانه‌ی که‌ ناتوان بژیوی خۆیان دابین بکه‌ن، چاکه‌ کردن له‌گه‌ل نه‌وان دا به‌وه‌ ده‌بی خیریان پی بکه‌ی یان به‌شیوه‌یه‌کی جوان به‌پریان بکه‌ی وه‌کوو ده‌فرموی: ﴿وَأَمَّا السَّائِلُ فَلَا تَنْهَر﴾ الضحی/ ۱۰ نه‌مه‌ش له‌ بنه‌ما سه‌ره‌کی‌یه‌کانی یاسای هاریکاری (التکافل)ی کۆمه‌لایه‌تی‌یه‌ له‌ ئیسلام دا.

۷- ﴿والجار ذي القربى﴾ چاکه‌ کردن له‌گه‌ل دراوسی‌ی نزیک یان دراوسی‌ی خزم یان هاوسای هاوئایین (هاوسی‌ی و اه‌یه‌سه‌ هر سئ جۆره‌که‌ی تیا‌دا کۆده‌بیته‌وه‌) چاکه‌ کردن له‌گه‌ل هاوسی‌ی دا بناغه‌ی یارمه‌تیدان و به‌ستنی په‌یوه‌ندی و دروست بوونی خۆشه‌ویستی هه‌ست کردن به‌ کامه‌رانی‌یه‌.

۸- ﴿والجار الجنب﴾ چاکه‌ کردن له‌گه‌ل هاوسی‌ی دوور یان هاوسی‌یه‌ک که‌ خزم نه‌بی.. بی‌گومان ئایینی ئیسلام موسولمانانی هه‌لناوه‌ بو چاکه‌ کردن له‌گه‌ل هاوسی‌ی دا ته‌نانه‌ت نه‌گهر نه‌و هاوسی‌یه‌ موسولمانیش نه‌بی، نه‌وه‌تا پیغه‌مبه‌ر ﷺ سه‌ردانی جوله‌که‌یه‌کی هاوسی‌ی کرد که‌ نه‌خۆش بوو! عه‌بدوللای کوری عوممه‌ر ﷺ مه‌پێکی سه‌ره‌پری دوو سئ جار له‌ خزمه‌تکاره‌که‌ی دووباره‌ کرده‌وه‌ پی‌ی گوت: به‌شی ماله‌ جوله‌که‌یه‌کی هاوسیمانتان نارد؟!

ئیب‌نو عوممه‌ر و عانیسه‌ ره‌زای خویان لی بی- فره‌موویان: پیغه‌مبه‌ر ﷺ فره‌موی: (جویرائیل نه‌وه‌نده‌ به‌زۆری نامۆژگاری و راسپیری کردم، سه‌باره‌ت به‌ مافی دراوسی‌ی له‌سه‌ر دراوسی‌ی، ته‌نانه‌ت وام زانی که‌ دراوسی‌ی که‌له‌پوور و میرات ده‌گرێ (ریاض/ ۱۱- ۳۱۳)

موسلیم و بوخاری فرموده‌یه‌ک ده‌گپنه‌وه که پیغه‌مبهر ﷺ فرمویه‌تی ((من کان یؤمن بالله والیوم الآخر فلیکرم جاره)) واته: هرکه‌سی باوه‌ری ساغی به خوداو به‌روژی دواپی هیه به ریزی دراوسی‌ی بگری)) نه‌مجار ماوه‌ته‌وه نه‌وه بزانی کئی به دراوسی ده‌ژمی‌دری؟ نه‌وه‌عورف و عاده‌تی ولات دیاری ده‌کا، حه‌سه‌نی به‌صری ده‌لی: تا چل مال له هه‌رچار لاه به هاوسی حسیب ده‌کری!

ریزگرتنی هاوسی زۆر جوړی هه‌ن وه‌کوو یارمه‌تیدان و کۆمه‌کی پی کردنی، نه‌گه‌ر هه‌ژار بی، وه‌کوو مامه‌له‌و هه‌لس و کهوتی جوان له‌گه‌ل دا کردنی و نه‌زیه‌ت نه‌دانی و زیان دوور خسته‌نه‌وه لی‌ی! دیاری بۆ ناردن و بانگ کردنی بۆ نان خواردن و دیده‌نی کردن و چوون بۆ لای نه‌خۆشی، نه‌گه‌ر نه‌خۆشیان هه‌بوو.

۹- ((والصاحب بالجنب)) چاکه کردن له‌گه‌ل هاوپی، هاوپی‌ش جوړی زۆره، وه‌کوو هاوپی‌ی خویندن و هاوپی‌ی سه‌فه‌ر و کار و پیشه، هاوپی‌ی مزگه‌وت و کۆر و کۆمه‌ل، نیمامی عه‌لی ده‌فرموی: مه‌به‌ست به ((والصاحب بالجنب)) حه‌لال و هاوسه‌ره که‌وا له پالتا.

۱۰- ((وابن السبیل)) چاکه کردن له‌گه‌ل ریبوار، واته: که‌سی‌ک که له مال و نیشتمانی خۆی دوور که‌وتی‌ته‌وه یارمه‌تی بده‌ی بگاته‌وه ولاتی خۆی، یان یارمه‌تی بدری بگاته مه‌به‌ستی خۆی.

۱۱- ((وما ملکت ایمانکم)) چاکه کردن له‌گه‌ل کۆیله‌کان چ میتینه بن و ج نیرینه، نه‌وه‌بوو پیغه‌مبهر ﷺ له‌سه‌رمه‌رگا له دوا نامۆزگاریه‌که‌یدا، داوا له موسولمانان کرد که له‌گه‌ل کۆیله‌کاندا مامه‌له‌و ره‌فتاریان جوان بی، به‌گشتی نامۆزگاری پیغه‌مبهر ﷺ له‌سه‌ره‌مه‌رک دا نه‌وه بوو فرموی: ((الصلاة وما ملکت ایمانکم)) (ناگاداری نویژ بکه‌ن و چاوی خیرتان له‌ژیر ده‌سته‌کانتان بی!!).

نیمامی بوخاری و موسلیم فرموده‌یه‌ک ده‌گپنه‌وه که پیغه‌مبهر ﷺ ده‌ره‌باره‌ی کۆیله‌کان فرمویه‌تی: ((هم! خوانکم وخولکم، جعلهم الله تحت ایدیکم)).

۱۲، ۱۳- حرامی خو به زلانی و خو هله نانه وه له خو یایی بوون ﴿إِنَّ اللَّهَ لَا يَحِبُّ مَنْ كَانَ مُحْتَالًا فَخُورًا﴾ بیگومان خودا که سیکی خوش ناوی که ده عیه کهر و خو بادهر و خو به زلزان و خود په سهند بی.

به ته که بیورو فیزو ده عیه ناژمیردری: که سیکی و یقاری خو ی بگری و ریز بی خو ی دانی، نه فس بهرز بی، له گهل نه دهب و حی شمدت دا، مال و خانوو بهر ی خو ی برا زینیته وه، خو شپو (سه یاره) و پو شاک ی جوان و نایابی هه بی، نه بو داوود و تیرمذی له نی بنو مه سعود ده گیر نه وه ده لی: پیغه مبهر ﴿فَرَمَوْهُتِي﴾ ((لا یدخل الجنة من كان في قلبه مثقال ذرة من كبر)) واته: ((که سی به قه تۆسقالی فیز و ده عیه له دل دابی ناچیته به هه شت)) پیاو یکیش عمرزی کرد وتی: قوریان! هه یه پی خو شه پو شاک ی خاوی بی، پیلاوی جوان بی نه ی نه وه چۆنه، پیغه مبهر ﴿فَرَمَوْهُتِي﴾ ((إِنَّ اللَّهَ جَمِيلٌ يُحِبُّ الْجَمَالَ)).

واته: ((نه وه دانانری به فیز و ده عیه، نه وه خو جوان کردنه به یه کی له نیشانه و سیفه ته کانی خودا، خودا خو شی جوانه و جوانی پی خو شه)).

نه مجار پهروه ردگار ره و شتی لوت بهرز و خو به زلزان و له خو رازیانمان بو روون ده کاته وه ده فرموی: ﴿الَّذِينَ يَخْلُونُ وَيَأْمُرُونَ النَّاسَ بِالْبَخْلِ وَيَكْتُمُونَ مَا آتَاهُمُ اللَّهُ مِنْ فَضْلِهِ﴾ نه وانه ی به خیلی له مال و دارایی خو یان دا ده کهن و وه کوو خودا فرمائی پی کردوون لی نابه خشن، چاکه ی پی له گهل باوک و دایک دا ناکهن، یارمه تی خزم و هه تیو هه ژار و هاوسی یانی پی ناده ن زه کاتی شرعی لی ده رناکهن سه ره پای نه وه یش ناموژگاری خه لکی تر ده کهن که رژدو چرووک بن. نه و مال و سامانه ی هه یانه ده شیر نه وه نیشانه ی نیعمه تی خودایان له سه ره ده رناکه وی، ذلیان نایی بو خودی خو شیان خه رجی بکهن، هه می شه خو یان به هه ژار ده خه نه بهرچاو، هه روا هه مه به هره و چاکه یی که خودا داویتی پیان ده شار نه وه، وه ک زانست و ده سه لات و توانایی و شتی تری وا.

ئیبینو ئیسحاق و ئیبینو جەریر له ئیبینو عەبباسەو دەگیرنەو دەلی:
 کۆمە لیک له جووله که کان دەچوونه لای چەند که سیک له یاریده دەران (الانصار) و
 نامۆزگاریان دەکردن که مال و دارایی خۆیان نەبەخشن دەیانگوت: دەترسین ئیو
 هه‌زار ببن، پەله‌پەل مەکن له مال بەخشین دا کێ دەزانێ رۆزگار چۆن دەبێ؟ کێ
 دەلی: ئیو هه‌زار نابن. ئیتر ئەم نایەتە هاتە خواری ﴿الذين يخلون﴾ تا-
 وکان الله به علیما. پیغه مەبریش ﴿دژی به خیلی بوو فەرمویەتی ((وای داء
 ادوا من البخل)) واتە: ((چ دەردێ هەیه که له دەردی رەزلی کوشندە تر بێ!!))؟
 ئەبو داوود و حاکم له عەبدوللای کۆری عومەرەو فەرمودەیک دەگیرنەو که
 پیغه مەبر فەرمویەتی: ((ایاکم والشح، فإنه هلك من كان قبلکم بالبخل،
 امرهم بالبخل فبخلوا، و امرهم بالقطيعة فقطعوا، و امرهم بالفجور
 ففجروا)) بۆ هەموو رەوشتیک لەو رەوشتە ناشیرینانە بە خیلی پەروردار
 تۆلە بە ئیشی نامادە کردووە دەفەرموێ: ﴿واعتدنا للكافرين عذابا مهينا﴾
 نامادەمان کردووە بۆ ئەوانە بە هۆی لوتبەرزی و بە خیلی و ناشکوری کردیان
 سزایی که سەرباری ئیش و نازاری زۆری- سووکایەتی پێ کردیشی تیا دایە، ئەو
 سزایە پراو پێ کردووە ناپەسەندەکانیانە، خودا ئەو له خۆرازی و بەخیلانە بە کافر
 ناو بردووە، چونکه کردەو کانیان کردەو کافرانە، ئەک هی موسولمان، هەروەها
 چونکه (کفر) بەمانا داپۆشین و شاردنەو هاتووە، بەخیلیش نیعمەتی خودا
 دەشاریتەووە ئینکاری دەکا. پیغه مەبر ﴿دەفەرموێ: ((إن الله تعالى يحب ان
 یری اثر نعمته علی عبده)) واتە: ((خودای گەرە پێی خۆشە که نیشانە ی ناز
 و نیعمەت و چاکە ی خودا له گەل بەندە ی خۆیدا به بەندە کەو ديار بێ)).

(تیرمذی و حاکم له ئیبین عومەرەو گێراویانەتەو) پیغه مەبر ﴿که
 دەپارایەو دەیفەرمو: ((واجعنتا شاكرين ننعمتك مشنين بها عليك، قاتليها.
 و اثمها علينا)). خودایە! بمانکە به سوپاسگوزاری بەهرە کانت، بیانکەین به
 مایە و هەسپ و ستایشی تۆ، پێیان رازی بین و لە قەیان لی نە دەین، خودایە!

تهواویان بکه بۆمان)) هه ندی له زانیانی سه له ف فهرمو یانه مه به ست لهو به خیلی یه نایه ته که باسی ده کا شارد نه وهی نهو زانیاری یه بوو که جووله که کان ده رباری ره رشت و نیشانه ی پیغه مبه ر لایان بوو ده یانشارد نه وه، بۆیه به کافری ناو بردن و فهرموی: ﴿واعتدنا للکافرین عذابا مهینا﴾ جاوه کوو ناشکرایه نه هلی فه خر و له خۆپازی بوو دوو جۆرن جۆریکیان نه وه بوو باسمان کردن که رژدو به خیل و چاوچنۆکن، ناز و نیعمه تیک که خودا پیی داوون ده یشیر نه وه، جۆریکی تر مال و دارایی خۆیان ده به خشن بۆ رییابازی و ناووشۆره ت نه م تا قمه ش له تا قمی پیشوو با شتر نین و بۆیه دوا به دوا ی کۆمه لی پیشوو باسی نه مانی کرد وه، فهرموی: ﴿والذین ینفقون أموالهم رءاء الناس ولا یؤمنون بالله ولا بالیوم الآخر﴾ نه وانه ی مال و دارایی خۆیان ده به خشن بۆ رییابازی و ناووشۆره ت، مه به ستیان به مال به خشینه که، ره زامه ندی خودا نیه، پروایان به خودا و زیندوو بوونه وهی رۆژی قیامه ت نیه، باوه ریان به حیساب و لیکۆلینه وهی رۆژی قیامه ت نیه.

له فهرمووده ی چه سپاو له پیغه مبه ره وه هاتوه که سی کهس یه کهم جار ناگری دۆزه خیان پس داده گیرسی زاناو غه زاکهر و به خشنده - نه وانه ی به کاره که یان رییابازی ده کهن، جا به خشنده ده لی: خودایا من له دنیا دا هه ر شتیکی تو پیت خۆش بووی مالی تیدا به خشم مالم تیدا به خشیوه په ره ردگار ده فهرموی: درۆ ده که ی: تو بۆیه مالت به خشیوه تا پیت بلین: سه خی و دل فراوان، نه وه شیان پی گوتوی و له دنیا دا پاداشتی خۆت و هر گرتۆته وه، نهو رییابازانه نه پروایان به خودا هه یه، نه پروایان به رۆژی دوا یی هه یه. نه وانه شهیتان هه لی خه له تاندوون و له خشته ی بردوون! ﴿ومن یکن الشیطان له قرینا فساء قرینا﴾ که سی که شهیتان ری پیشانده ر و هاوپی بی نه وه هاوپی به کی خراپی هه یه، واته: نه وه ی که نه وانی هه لئاوه بۆ به خیلی و رژدی، بۆ خراپه کردن و رییابازی شهیتانه و شهیتانیش هاوپی و مامۆستایه کی خراپه و نه وانه ی به گۆیی ده کهن، له شه ر و نه گبه تی دا حالیان له حالی شهیتان خراپه ر!

نهمه ناماژهی نهوهشی تیدایه که پیویسته ئینسان خۆی له هاوپی خراپ
 دوور بخاتمهوه وهول بدا برادهری صالح و باش بۆ خۆی پهیدا بکا.
 ﴿وماذا علیهم لو آمنوا بالله والیوم الآخر وأنفقوا مما رزقهم الله﴾ نهوانه
 چ زیانکیان تووش دهبوو نهگهر بهراستی پروایان به خودا بکردایه و رۆزی
 قیامهتیان به حق بزانیایه و کاریان بۆ نهو رۆژه سامناکه بکردایه، لهو مال و
 دارایییهی که خودا پێی داوون بهخشنده بوونایه و لهبهر خاتری خوداو بهدهست
 هینانی رهزامهندی نهو کاریان بکردایه، ناوا خهساره تمهندی دونیاو قیامهت
 نهدهبون!! ﴿وكان الله بهم علیما﴾ خودا ئاگاداری نیازونییهتی باش و خراپی
 نهوانهیه، دهزانی کێ شیای تهوفیق و یارمهتی دانه دهیخاته سهر ریگای راست؛
 کێ شیای نهفرت لێ کردنه وازی لێ دینی و بهری بۆ بهره لالا دهکا، نه مجار له
 قیامهت دا پاداش و سزای ههموو کهسێ به پێی کردهوهی خۆی ده داتهوه، هیچی
 لێ هون نابێ و ههموو کردهوهیهک پاداشی خۆی ده درستهوه، کهوابوو پیویسته
 موسولمان کردهوهو گوفتاری ساخ بۆ خودا بێ و ههر له نهویش چاوه پوانی پاداش
 بێ

هه لنان بۆفه رمانبه ر داری خوداو پیغه مبه ر، ترساندن
له سه ر پیچی کردنی فه رمانه کانیان

إِنَّ اللَّهَ لَا يَظْلِمُ مِثْقَالَ ذَرَّةٍ وَإِنْ تَكَ حَسَنَةً
يُضَاعِفْهَا وَيُؤْتِ مِنْ لَدُنْهُ أَجْرًا عَظِيمًا ﴿٤٠﴾ فَكَيْفَ إِذَا جِئْنَا مِنْ
كُلِّ أُمَّةٍ بِشَهِيدٍ وَجِئْنَا بِكَ عَلَى هَؤُلَاءِ شَهِيدًا ﴿٤١﴾ يَوْمَئِذٍ يَوَدُّ
الَّذِينَ كَفَرُوا وَعَصَوُا الرُّسُولَ لَوْ تُسَوَّى بِهِمُ الْأَرْضُ وَلَا يَكْتُمُونَ اللَّهَ

حَدِيثًا ﴿٤٢﴾

پوختهی مانای ئهم نایه تانه بریتیه له هه لنانی خودایی بۆ بهنده کانی که
پابندی فرمانی خودا بن و نهو شتانهی نه هییان لی کراره نزیکی نه که ونهوه، واته:
هه لنانی ئاده میزادانه بۆ پابهند بوون بهو فرمان و نه هییانیهی له نایه ته کانی
پیشووا ناماژه یان بۆ کرا. ده فهرموی:

﴿إِنَّ اللَّهَ لَا يَظْلِمُ مِثْقَالَ ذَرَّةٍ وَإِنْ تَكُنْ حَسَنَةً يَظَاعِفْهَا وَيُؤْتِ مِنْ لَدُنْهُ
أَجْرًا عَظِيمًا﴾ دلیا بن: که خودا قهت زۆروستم له کهس ناکا، نه گهر چی به قهده
دهنکه خهرته له یه کیش بی، یا له وهیش که متر بی، ته نانهت به قهده سهنگی
گهر دیله بی نه هقی له کهس ناکا، وه کی تریش نه گهر چاکه به قهده تو سقالی کیش
بی، خودا به ره که تی تی ده خا و پاداشی خاوه نه که ی دووچه ندانه و چه ندانه
ده داته وه، وه کوو له نایه تیکی ترده ده فهرموی: ﴿وَنُضَعُ الْمَوَازِينَ الْقِسْطَ لِيَوْمِ
الْقِيَامَةِ فَلَا تُظْلَمُ نَفْسٌ شَيْئًا وَإِنْ كَانَ مِثْقَالَ حَبَّةٍ مِنْ خَرْدَلٍ أَتَيْنَا بِهَا وَكُفًى بِنَا
حَاسِبِينَ﴾ الانبیاء/ ۴۷ یان له م نایه تی ترده له سه ر زویانی لوقمان ده فهرموی:
﴿يَا بَنِي إِدْرِيسَ إِنَّكَ الْمَفْتِيُّ فَنَزَّالُ فِي صَخْرَةٍ أَوْ فِي السَّمَاوَاتِ أَوْ فِي

الأرض يأت بها الله إن الله لطيف خبير لقمان/ ۱۶ له حدیثی شه فاعدت دا که موسلیم و بوخاری له نه بو سه عیدی خودری یه وه هیناویانه حدیثه که دوور و دریژه نه مهی تیدایه:

((فيقول الله عز وجل! ارجعوا فمن وجدتم في قلبه مثقال حبة من خردل من إيمان فأخرجوه من النار)) له گپړانه وه یه کی تر دا هاتوه: ((أدنى أدنى مثقال ذرة من إيمان فأخرجوه من النار)) نیتر زور خه لک له دوزخ دهرده هینن جا نه بو سه عیدی خودری وتی: بو زیاده دلنیایی بچن نایه تی: ((إن الله لا يظلم مثقال ذرة...)) بخویننه وه بو پشتیوانی نه م فرموده یه.

به پوختی مانای نایه ته که نه وه ده گه یه نئ که پهروه ردگار له پاداشی کرده وهی هیچ که سیکن ته نانه ت نه گمر زور که میش بی- که م ناکاته وه! به ناره واش سزای که س نادا، چونکه ستم نیشانه ی ناته واوی ستم مکاره، خوداش له ناته واوی به دووره و که مالی موطله قی هیه.

نه گمر که سیکن دواي نه وهی که خودا عدل و هوشی داوه تی تاوانیک بکا نه وا بو خوئی کرده ((وما ربك بظلام للعبيد)) - فصلت/ ۴۶ جاله گهل نه وه دا پهروه ردگار پاداشی هیچ کرده وه یه کی باش که م ناکاته وه ته نانه ت نه گمر به نه ندازه ی گهر دیله یه کیش بی- پاداشی چاکه دووچندانه و چند چندان ده کاته وه تا ده گاته ده هینده و حوت سه د هینده و زیاتریش، به لام خراپه هر به نه ندازه ی خوئی سزای له سمر ده درېته وه، وگوو ده فرموی: ((من جاء بالحسنة فله عشر أمثالها ومن جاء بالسيئة فلا يجزى إلا مثلها وهم لا يظلمون)) الأنعام/ ۱۶۰

که له کو تایی نایه ته که دا ده فرموی: ((ويؤت من لدنه أجرا عظيما)) نه مهش زیاده فزلیکه، که هر به وهنده ناوه ستی پاداشی دووچندانه بکاته وه وینسی، به لکو پاداشی بی بهرام به ریش ده دا واته: پاداشی تریش ده دا به بی نه وهی

کابرا چاکه‌ی له‌بهرامبه‌ری دا هه‌بی! خودا خه‌زینه‌ی ره‌جمه‌تی فراوان و پیره،
چه‌ندیکه‌ی لی ببه‌خشێ لی‌ی که‌م نایه‌ته‌وه.

ده‌ی که‌ ته‌مه‌ یاسای پاداش بی و خودا نه‌وه‌نده به‌ ره‌حم و سۆز بی بۆ
به‌نده‌کانی، جی‌ی خۆیه‌تی که‌ به‌شیه‌یه‌کی ته‌عه‌جوب ده‌فرموی: ﴿فَكَيْفَ إِذَا جِئْنَا
مِنْ كُلِّ أُمَّةٍ بِشَهِيدٍ وَجِئْنَا بِكَ عَلَى هَؤُلَاءِ شَهِيدًا﴾!! واته: نه‌و بی‌پروا و جووله‌که‌و
گا‌ور و خوانه‌ناسانه‌ی که‌ سه‌ری‌پچی‌یان له‌ فرمانه‌کانی په‌روه‌ردگاری به‌ره‌حم و
دادپه‌روه‌ری خۆیان کردووه، ده‌بی‌ی حال‌یان چۆن بی له‌و رۆژه‌دا که‌هه‌له‌ی خۆیان بۆ
ده‌رده‌که‌وئ و رووبه‌رووی سزاو تو‌له‌ی سه‌ختی تاوانی خۆیان ده‌بنه‌وه به‌تایه‌ته‌تی
پاش نه‌وه که‌ پیغه‌مبه‌ری هه‌موو نه‌ته‌وه‌یی، به‌ فرمانی ئیمه‌ دئ و ده‌بی به‌
شایه‌ت له‌سه‌ریان، نه‌وجا تو‌یش دینن نه‌ی موحه‌مه‌د! ده‌بی به‌ شایه‌ت بۆ
پیغه‌مبه‌ران که‌ نه‌وان نه‌رکی سه‌رشانی خۆیان به‌جئ هه‌یناوه، جا نه‌ته‌وه‌که‌ چیان
کردووه پیغه‌مبه‌ره‌که‌یان شایه‌تیان له‌سه‌ر ده‌دا وه‌کوو له‌سه‌ر زوبانی عیسا
ده‌فرموی: ﴿وَكُنْتُ عَلَيْهِمْ شَهِيدًا مَا دُمْتُ فِيهِمْ﴾ المائدة/۱۱۷.

نه‌مجار نه‌ی موحه‌مه‌د! تو دینین و ده‌تکه‌ین به‌ شایه‌ت به‌سه‌ر نه‌و خوا
نه‌ناسانه‌وه.. عه‌بدو‌ل‌لای کورپی مه‌سه‌عوود ده‌لی: سوره‌تی (النساء)م بۆ پیغه‌مبه‌ر
خوینه‌وه تا نه‌وه‌ی که‌ ده‌فرموی: ﴿وَجِئْنَا بِكَ عَلَى هَؤُلَاءِ شَهِيدًا﴾ ئیتر
پیغه‌مبه‌ر گریاو فرموی: (حسبنا) ته‌مه‌مان به‌سه.. ته‌مه‌ ناما‌ژه‌و به‌لگه‌یه له‌سه‌ر
نه‌وه که‌ کرده‌وه‌ی گه‌ل و نه‌ته‌وه‌کان به‌سه‌ر پیغه‌مبه‌ره‌کانیان دا راده‌نوینه‌درئ. هه‌ر
له‌ مانای ته‌م نایه‌ته‌دا نایه‌تیکی تر هه‌یه که‌ ده‌فرموی: ﴿وَكَذَلِكَ جَعَلْنَاكُمْ أُمَّةً
وَسَطًا لِتَكُونُوا شُهَدَاءَ عَلَى النَّاسِ وَيَكُونَ الرَّسُولُ عَلَيْكُمْ شَهِيدًا﴾ البقرة/۱۴۳.

واته: ته‌م گه‌لی ئیسلامه به‌ره‌وشتی جوان و نیمانی پته‌وو بوونیان به‌ دوا
گه‌ل و ناخه‌ نه‌ته‌وه‌ی پروادار، که‌ خاوه‌ن عه‌قیده‌یه‌کی پاک و پیروزی مام ناوه‌ندی
بن، بوون به‌ شایه‌ت له‌سه‌ر گه‌ل و پێشینه‌کان و چاودیرن به‌سه‌ریان‌ه‌وه که‌ نه‌وانه له‌
ریبازی پیغه‌مبه‌ره‌کانیان لایان داوه، پیغه‌مبه‌ری ئیسلامیش له‌ روانگه‌ی ره‌فتاری
به‌رز و ژینامه‌ی پاک و سوور بوونی له‌سه‌ر هه‌لو‌تستی راست و حق، به‌لگه‌یه

له سەر ئهوانه ی که ریبازی ئهویان گوم کردووه؛ جا ئه و رۆژه که ئیمه ئهوان راپیتی دهشتی مه حشر ده کهین، پیغه مبه ران ده بنه شایهت به سەر گه له کانیا نه وه، موسولمانان ده بنه شایهت به سەر نه ته وه پیشینه کانه وه.

پیغه مبه ری ئیسلام ده بیته شایهت به سەر ئهوانه ی که له ریبازی ئه و لایان داوه، «یومئذ» رۆژیکه «یود الذین کفروا وعصوا الرسول لئو تسوی بهم الأرض» ئهوانه ی کافر بوون و سه رپیچی فه رمانی پیغه مبه ره که یانیان کردووه جا له و رۆژه دا په شیمان ده بنه وه، حالی شری خۆیانیان بۆ ناشکرا ده بی، کافر و بی بره و سه رپیچکه ران له فه رمانی خوا و پیغه مبه ران خۆزگه ده خوازن که وه ک مردووی ناو گۆر بنیژرین و ببه نه وه به خاک، هه تا له و رۆژه ره شه رزگاریان بی، به لام بۆ خۆیان ده لین! یان مانای وایه ئاواته خوازی ئه وه ن که هه ر زیندوو نه که رانیه وه، هه ر له ژیر خاک دابو نایه، وه کوو له نایه تیکی تر دا ده فه رموی: «ویقول الکافر یا لیتنی کنت قرابا» النبأ/ ۴۰. ئهوانه تاوانیان کردووه و تاوانه که یان بۆ ناشیردریته وه «ولا یکتبون الله حدیثا» ناتوانن تاوانه کانیا ن له خودا بشارنه وه، چونکه ئه ندامه کانیا ن شایه تیان له سەر ده دن، ناتوانن درۆ بکه ن، خۆ ئه گه ر درۆ بکه ن خودا ده میان مۆر ده کا و ئه و کاته ئه ندام و ده ست و قاچیا ن دینه قسه و شایه تیان لئ ده دن و به درۆیا ن ده خه نه وه، جا له بهر سامناکی ئه و یتسگه یه ئاواته خوازی ئه وه ن که ببه نه وه به خاک و خۆل و دوو چاری ئه و زه حمه ت و مه یه نه ته نه بن.

پرسیار له ئیبنو عبباس کرا: چۆن ته و فیق له نیتوانی ئه و دوو نایه ته دا ده کړی، که یه کیکیا ن به ده ق ده فه رموی درۆ له گه ل خودا دا ده که ن و ده لین «والله ربنا ما کنا مشرکین» ئه و تریشیا ن ده فه رموی: ناتوانن شت له خودا بشارنه وه و درۆیا ن له گه ل خودا پی نا کړی؟

له وه لامدا فه رموی: کاتییک کافره کان ده بینن که هه ر موسولمان و خودا ناس ده چنه به هه شته وه ده یانه وئ به درۆ ده له سه خۆیا ن رزگار بکه ن و ده لین:

«والله ربنا ما كنا مشركين» نیتر نهو کاته خودا ده میان مؤر ده کاو زمانیان ده بهستی، ده ست و قاچیان شایه تیان له سهر ده دن و نیتر له وه دوا هیچیان له خودا بو حه شار نادرئ.

یاساغ کردنی نویژ کردن به سهر خوشی، که ناو نه بوو بو ده ست نویژ ته یه موم ده کرئ

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا لَا تَقْرَبُوا الصَّلَاةَ وَأَنْتُمْ سُكَرَىٰ حَتَّىٰ تَعْلَمُوا مَا تَقُولُونَ وَلَا جُنُبًا إِلَّا عَابِرِي سَبِيلٍ حَتَّىٰ تَغْتَسِلُوا وَإِنْ كُنْتُمْ مَرْضَىٰ أَوْ عَلَىٰ سَفَرٍ أَوْ جَاءَ أَحَدٌ مِنْكُمْ مِنَ الْغَائِطِ أَوْ لَمَسْتُمُ النِّسَاءَ فَلَمْ تَجِدُوا مَاءً فَتَيَمَّمُوا صَعِيدًا طَيِّبًا فَامْسَحُوا بِوُجُوْهِكُمْ وَأَيْدِيكُمْ إِنَّ اللَّهَ كَانَ

عَفْوًا عَفْوًا

په یوه ندى نهم نایه ته به نایه ته کانی پیشو نه وه یه: له وه پیش پوره ردگار نه هی له شهریک دانان بو خودا کرد، ناده میزادانی هه لنان بو پابه ند بوون به فرمان و نه هی یه کانی یه زدان، نه مجار لیره دا نه هی له وه کرد که نویژ له حاله تی سهر خوشی دا، یان له حاله تی له ش پیسی دا نه نجام بدرئ! چونک نویژ خوی له خویدا عیباده تیکی یه کتا پرستی یه!

رووی خیطابی نایه ته که بو موسولمانانه، پیش سهر خوش بوونیان، بو نه وه ی خویان له عمره ق خواردنه وه بیارتزن، له نویژه کانیان دا به ته وای ناگاداری و عاقل مه ندى و هوشداریه وه روویکه نه په روه ردگار و نه و نه رکه پیروزه نه نجام بدن، هه روه ها جه ستو پو شاک و بهر مالیان له هه مو پیسی و پوخله واتیکی ماددی و مه عنه وی پاک کرابیته وه. «يا أيها الذين آمنوا لا تقربوا الصلاة وأنتم

سکاری.....) ٺہبو داود و تورموزی و نہ سائی و حاکم لہ نیمامی عدلی یدوہ
 دہ گپرنہوہ دہ لئی: عہ بدولرہ حمانی کورپی عہوف خواردنی بۆ دروست کردین و
 داوہ تی کردین و عہ رقی دہ رخوارد داین و سہر خوش بوین ٺہمہ پیش یاساغ
 کردنی عہ رقی بوو- وہ ختی نویژ ہات و منیان کردہ پیش نویژ خوین لہ دوی
 فاتیحہ سورہ تی ﴿قل یا ایہا الکافرون﴾ م خویند و وتم: ﴿قل یا ایہا الکافرون، لا
 أعبد ما تعبدون ونحن نعبد ما تعبدون...﴾ نیتر خدا نایہ تی ﴿یا ایہا الذین آمنوا
 لا تقربوا الصلاة وأنتم سکاری حتی تعلموا ما تقولون﴾ کی نارده خواری. نیینو
 جہریر لہ نیمامی عدلی یدوہ دہ گپرنہوہ دہ فرموی پیش نویژ خوین عہ بدورہ حمان
 بوو، نویژہ کەشی نویژی شیوان بوو، ٺہمہ پیش حہرامبونی عہ رقی بوو.

لہ نایہ تہ کانی پیشوودا پەرور دگار نہ ہی لہ هاوہل پیدایا کردن بۆ خودا
 کرد و موسولمانانی ہلنا بۆ ٺہوہی پایہ بندی فرمانی خودا بن و خو بیاریزن لہ
 شتہ یاساغ کراوہ کانی،، لیرہ دا نہ ہی لہ موسولمانان کرد کہ لہ کاتی سہر خوشی
 دا توخنی نویژ کردن نہ کەون، چونکہ نویژ گہردنکہ چی یدکی تایبہ تیہ بۆ خودا و
 نابی بہ سہر خوشی ٺہ نجام بدری.

خیطابہ کہ روو دہ کاتہ موسولمانان لہ پیش سہر خوش بوون دا بۆ ٺہوہی
 خویانی لی بیاریزن و فرموی: ﴿یا ایہا الذین آمنوا لا تقربوا الصلاة وأنتم
 سکاری﴾ ٺہی ٺہو کەسانہی پرواتان بہ پیامی نیسلام کردوہ! لہ حالہ تی
 سہر خوشی دا نزیک نویژ کردن مہ بنہوہ، واتہ: لہ پیش نویژدا خوتان لہ عہ رقی
 خوارد نہوہ بیاریزن، وامہ کەن کاتی کاتی نویژ دی ٺیوہ سہر خوش بن، چونکہ
 بہ سہر خوشی ناگاتان لہ خوتان نیہ و نازان دہ لین چی، نویژیش راز و گفتوگوئی
 بہ ندہیہ لہ گہل خوی خوی دا، دہ بی بہ باشی دلی لہ لای بی، کە واتہ: ہر لہ پیش
 کاتی نویژہوہ خوتان لہ سہر خوشی بیاریزن ﴿حتی تعلموا ما تقولون﴾ تابزان لہ ناو
 نویژہ کە دا چی دہ لین ﴿ولا جنباً إلا عابري سبيل﴾ بہ لہش پیسی نزیک شوینی
 نویژ کردن کە مزگوتہ مہ کە ونہوہ مہ گہر و ہک ریبوار بہ سہر پیوہ بہ ناویا، بہ بی

راوه‌ستان گوزهر بکه‌ن، سهره‌ریگاتان بی و له‌م ده‌رگاوه تیی بچن و له‌م ده‌رگاوه ده‌رچن! واته: چوونه ناو مزگه‌وت و مانه‌وه تیتدا به‌له‌شی پیسه‌وه لیتان قه‌ده‌غیه، تا خوٚتان ده‌شۆن و غوسل له خوٚتان ده‌رده‌که‌ن. ﴿حقی تفتسلوا﴾ هه‌تا له‌ش پیسی له‌سهر خوٚتان لا ده‌به‌ن. بیگومان نه‌م نه‌هی‌یه کاری له هاوه‌لانی پیغه‌مبهر کرد، وه وای تیگه‌یشتن که نه‌وه‌ی لی‌یان یاساغه نویژ کردنه به‌سهرخۆشی: جابه‌ره‌به‌ره خوٚیان له باده نۆشی ده‌کیشایه‌وه، چونکه ته‌نیا له دوا نویژی خه‌وتنان مه‌ودای نه‌وه‌یان مابوو که‌شتی بخۆنه‌وه، بۆ که‌سی مه‌یلی خواردنه‌وه‌ی هه‌بوایه، جالهم بارودۆخه ناسکه‌دا ئیمامی عومهر له خودا پاراپیه‌وه گوتی: (اللهم بین لنا فی الخمر بیانا شافیا) (خودایه! له‌باره‌ی باده‌نۆشی‌یه‌وه روونکردنه‌وه‌یه‌کی تیروته‌سه‌لمان بۆ روون بکه‌ره‌وه) ئیتر نایه‌تی ﴿إِنَّمَا الْخَمْرُ وَالْمَيْسِرُ وَالْأَنْصَابُ وَالْأَزْلَامُ رَجَسٌ مِنْ عَمَلِ الشَّيْطَانِ فَاجْتَنِبُوا لَعَلَّكُمْ تَفْلَحُونَ﴾ المائدة/ ۹۰ هاته خواره‌وه، ئیتر به‌یه‌کجاری وازیان له باده‌وه مه‌ی خواردنه‌وه هیتا.

زۆریه‌ی زۆری رافه‌که‌رانی قورئان له‌سهر نه‌وه‌ن که وشه‌ی (الصلاة) له نایه‌ته‌که‌دا مه‌به‌ست پی‌ی مانای حه‌قیقی خوٚته‌تی که نویژ کردنه، واته: که‌ویستتان نویژ بکه‌ن سهرخۆش مه‌بن، نویژ مه‌که‌ن له حاله‌تیک دا که ئیوه سهرخۆش بن. مامۆستا (شیخ محمد عبده) ده‌فه‌رموی (وأنتم سکاری) رسته‌یه‌که و بووه‌ته‌ حال، نه‌وه‌ی لی وهرده‌گیرئ که نه‌هی‌یه‌که له‌سهرخۆش بوونیکه که درێژه ده‌کیشی تا وه‌ختی نویژه‌که‌و وا ده‌کا کابرا به‌سهرخۆشی نویژه‌که‌ی نه‌نجام بدا! واته خوٚ بیاریزن له‌وه که نویژ بکه‌ن له کاتی سهرخۆشی دا. پابه‌ند بوون به‌م نه‌هی‌یه‌ نه‌وه ده‌خوایی خوٚیان له‌سهر خوٚشی بیاریزن له کاتی نویژداو له کاتی نزکی پیش نویژیش دا. واته ده‌بی خوٚیان له عه‌ره‌ق خواردنه‌وه بیاریزن له‌پیش نویژی به‌یانی‌یه‌وه تا دوا نویژی خه‌وتنان.

به‌م پی‌یه زۆریه‌ی کات عه‌ره‌ق خواردنه‌وه‌یان لی قه‌ده‌غه‌ به‌وه، ری خوشکه‌ره‌و رام کردن بووه بۆ یاساغ کردنی سهرتاسه‌ری! نه‌مه‌ش پله‌ی یه‌که‌مه له‌و سی قۆناغانه‌ی که عه‌ره‌قی تیتدا حه‌رام کراوه.

شافیعی و ئیبنو عەبباس و ئیبنو مەسعود و حەسەنی بەصری پێیان وایە: وشە (الصلاة) لەم شوێنەدا مەبەست لێی مەعنای حەقیقی خۆی نیە کە نوێژە، بەڵکو حەزفی موصافی تێدا یە، واتە: (مكان الصلاة) یان (مواضع الصلاة) کە مەبەست مزگەوتە بە لگەشیان ئەوە یە؛ کە ئیبنو عەبباس وشە (وصلوات) لە نایه تی (۴۰) ی سوره تی حەج دا بە کە نیشتە ی جوولە کە مانای لێک داوە تەو ه.

کە جێگە نوێژی میلله تی جوولە کە یە وە ک مزگەوتی خۆمان. وە دە فەر مەوون: چونکە ئە گەر مانای (الصلاة) بە مەجاز لێ نە دە ی نه وە ئیستثنای (إلا عابري سبيل) نا گونجی!

لە لایە کی تره وە ئە گەر مەبەست بە (الصلاة) حەقیقه تی نوێژ بێ و مەبەست مزگەوت نە بێ دووبارە بوونه وە لە نێوان رسته ی (إلا عابري سبيل) وە رسته ی (وإن كنتم مرضی أو علی سفر) روو دە دا.

بۆ یە دە بێ مانای وشە (الصلاة) بە (مواضع الصلاة) لێ بە دینه وە؛ وە ک گوترا (کە لام لە حەزفی موصاف بێ).

دووبارە بوونه وە لە نێوان رسته ی (إلا عابري سبيل) وە رسته ی (وإن كنتم مرضی أو علی سفر) روو دە دا.

بۆ یە دە بێ مانای وشە (الصلاة) بە (مواضع الصلاة) لێ بە دینه وە؛ وە ک گوترا: (کە لام لە حەزفی موصاف بێ).

پوخته ی قسه ئەو یە: ئایین داوای ئەو ی کردو وە، کە نوێژ کردن دە بێ لە کاتی تێگە یشتن و لە سەرە خۆ یی و ناگاداری و هە بوونی هۆشی تەوا ودا ئە نجام بدری، ئە مەش ئەو دە خوازی نوێژ کەر خۆ لە سەر خۆشی بپاریزی؛ هەروە کوو چون داوای ئەو ی کردو وە جەسته ی پاک و پە نیشات بێ، ئەو هەش داخوازی کە لەش گران نە بێ و لەش پیسی لە سەر خۆی لا بەرێ.

جا لە کاتی کە نوێژ پێویستی بە کی سەرە کی ئایینی یە و کاتی دیاری کراوی خۆی هە یه و نابێ کە مەترخە می تێدا بکری، خۆشۆردنی لە شگرانی لە بری کات و

شوین دا نہر کیکی گرانہو بہزہ حمہت ہلڈہ سوپڑی و لہہ پڑی حالدا ہر
 ہلڈہ لاسوپڑی!! پھر و ردگار ریگای پی داوین کہ ہولہی بہکار ہینانی ناو واز لی
 بینین و لہباتی ناو بہ خولی پاک تہیہ مموم بکہین و فہرموی: ﴿وإن کتم
 مرضی﴾ نہ گہر نہ ساغ بوون، نہ خوشی یہ کتان پیوہ بوو، بہ بہکار ہینانی ناو ترسی
 نہوہ تان ہہ بوو زیاد بکا؛ وہ کوو نہ خوشی پیست و خرویلکہو ناوہ لہ و سورپڑہ و
 نہو جوڑہ نہ خوشی یانہ! ﴿أو علی سفر﴾ یان لہ سہ فہر دابوون و لہ مال و شوینی
 خوتان دور کہو تبوونہوہ ﴿أو جاء أحد منکم من الغائط﴾ یان کہ سیکتان لہ سہراو
 کردن گہرایوہ، لہ پیسہوہ یان لہ پاشہوہ دہست نویڑی شکابوو ﴿أو لامستم
 النساء﴾ یان لہ گہل خیزانہ کانتاندا جوت بوون ﴿فلم تجدوا ماء﴾ ناوتان دہست
 نہ کہوت ﴿فتیمموا صعيدا طيبا﴾ نہوہ قہستی گل و خولیکی پاک بکہن و لہباتی
 دہست نویڑ تہیہ ممومی پی بکہن واتہ: ہڑی رہا بوونی تہیہ مموم چوار شتن:

نہ خوشی، سہ فہر، دہر چوونی شت لہ پاش و پیش، جوت بوون۔

ہرکاتی یہ کیچک لہم ہویانہ یان زیاتر ہہ بوون نہوہ بہ گل و خولی پاکی
 رووی زہوی تہیہ مموم بکہن: دہم و چاو و ہر دوو دہستان تا نہ نیشک بہ گل و
 خولی پاک مہسح بکہن و نہ مجار نویڑ بکہن۔

نہم ناسان کردن و روخصتہ بو ئیوہ لہہر نہوہیہ ﴿فامسحوا بوجوهکم
 وأيديکم﴾ بہو خولہ پاکہ مہسحی دہم و چاو و دہستان بکہن تا نانشک، ﴿إن
 الله کان عفوا غفورا﴾ کہ بیتک کومان پھر و ردگار خاوہن عہفو لیخوشبوون و
 لیبور دنہ، گوناہ دادہ پوشتی، زور جار وا دہبی سزای گوناہبار نادا لہ سہر
 گوناہ کانیان! تیبینی نہوہ دہکری کہ رستہی ﴿فلم تجدوا ماء﴾ روودہ کاتہ ﴿أو جاء
 أحد منکم من الغائط أو لامستم النساء﴾ کہو ابوو عوزری تہیہ مموم سی شتن:

سہ فہر و نہ خوشی و نہ بوونی ناو بو کہ سی لہ سہ فہر نہہی۔ سہ فہر عوزری

تہواوہ بو تہیہ مموم جا ناو ہہہی یان نہہی!

هه نس و که وتی جووله که کان (نایه تی ۴۴-۴۶)

أَلَمْ تَرَ إِلَى الَّذِينَ أَوْتُوا نَصِيبًا مِّنَ الْكِتَابِ يَشْتَرُونَ الضَّلَالَةَ وَيُرِيدُونَ
 أَن تَضِلُّوا السَّبِيلَ ﴿٤٤﴾ وَاللَّهُ أَعْلَمُ بِأَعْدَائِكُمْ وَكَفَى بِاللَّهِ وَلِيًّا وَكَفَى
 بِاللَّهِ نَصِيرًا ﴿٤٥﴾ مِّنَ الَّذِينَ هَادُوا يُحَرِّفُونَ الْكَلِمَ عَن مَّوَاضِعِهِ
 وَيَقُولُونَ سَمِعْنَا وَعَصَيْنَا وَأَسْمَعُ غَيْرَ مُسْمِعٍ وَرَاعِنَا لَيْتَ
 بِالْسِينَةِ وَمُطِعْنَا فِي الَّذِينَ وَلَوْ أَنَّهُمْ قَالُوا سَمِعْنَا وَأَطَعْنَا وَأَسْمَعُ
 وَأَنْظُرْنَا لَكَانَ خَيْرًا لَّهُمْ وَأَقْوَمَ وَلَٰكِن لَّعَنَهُمُ اللَّهُ بِكُفْرِهِمْ
 وَلَٰكِن لَّعَنَهُمُ اللَّهُ بِكُفْرِهِمْ فَلَا يُؤْمِنُونَ إِلَّا قَلِيلًا ﴿٤٦﴾

دوای نهوه پهروه ردگار له نایه ته کانی پیتشوودا ناده میزادانی هه لنان بو
 خودا په رستی و پابه ند بوون به نه حکامی شهرعی بهوه، سه ریچی کارانی به سزا
 ترسان، باسی حال و چو نیه تی بری خواهن نامه کانی کرد، نهوانی پابه ندی
 نه حکامی نایینی خویان نه بوون گورانکاریان له کتیبه ناسمانییه که یان کرد و
 گومراییان کپی به هیدایهت، بویهش نه م باسانه ی هینایه پیتشه وه بو نهوه ی
 موسولمانان هوشیار بکاته وه که پیوسته پابه ندی نهو فرمانانه ببن که پیتیان
 کراوه، ترساندنی له وه که نه گهر نهوانیش نه حکامه کانی نایینه که یان پاش گوی
 بخهن، هه مان سزای که ناماده کراوه بو جووله که کان نهوانیش ده گریته وه، نهوانیش
 روژی قیامت ناواته خوازی نهوه دهن که ژیر خاک بکرین و نهو سزایه نه بینن.

﴿ألم تر إلى الذين أوتوا نصيبا من الكتاب..﴾ هندیك ده‌لین: ثم نایه‌ته ده‌رباره‌ی جووله‌که‌کانی مه‌دینه‌هاتوته‌ خوارئ، ریفاعه‌ک کوری زهید یه‌کیک بوو له‌ پیاو ماقولانی جووله‌که‌ نه‌گهر پیغه‌مبهر ﷺ وتاری بدایه‌ ثم زمانی باده‌دا ده‌یگوت نه‌ی (محمد!) چاوت له‌ نیمه‌ بی، واقسه‌ بکه‌ نیمه‌ش تیت بگه‌ین. نه‌مجار تانه‌ی له‌ نیسلام ده‌داو عه‌یبی لی ده‌گرت نیتر ثم نایه‌ته‌هاته‌ خوارئ.. رافه‌که‌رانی تری قورنائیش ده‌لین: (که‌عبی کوری نه‌شرف) که‌ یه‌کیک بوو له‌ مالومه‌کانی جووله‌که‌، پاش روودانی جه‌نگی نوحود له‌گه‌ل حفته‌ که‌س دا چوو بوو مه‌که‌که‌ بوو نه‌وی له‌گه‌ل قوره‌یشی‌یه‌کان په‌یمان له‌ دژی پیغه‌مبهر ببه‌ستن و نه‌و په‌یمانه‌ی که‌ له‌ نیوان پیغه‌مبهر و جووله‌که‌کان دا بوو ه‌لی وه‌شیننه‌وه، که‌عب که‌ چوو بوو مه‌که‌که‌ میوانی نه‌بو سوفیان بوو، نه‌بو سوفیان پی‌ی گوت: تو پیایوکی زاناو ته‌ورات خوینی، نیمه‌ نه‌خوینده‌وار و نه‌زاین، پیمان بلئ: نیمه‌ له‌سهر حه‌قین یان محمد؟! که‌عب وتی: ناده‌ی نایینی خوتانم بوو باس بکه‌ن! نه‌بو سوفیان گوتی نیمه‌ بوو حاجیان ووشتری دوگه‌ گه‌وره‌ سهر ده‌برین، ناویان ده‌دینه‌ی. ده‌عه‌وتی میوان ده‌که‌ین، دیل به‌زه‌للا ده‌که‌ین، صیله‌ی ره‌حم به‌جی دینین، حه‌ج و عومره ده‌که‌ین، ته‌وافی که‌عبه‌ ده‌که‌ین و خاوه‌نی (حه‌رم‌این. محمد نایینی باوک و باپیری خوی واز لی ه‌یناوه، صیله‌ی ره‌حمی برپوه له‌ مه‌که‌که‌ دوور که‌وتوته‌وه، نایینی نیمه‌ کوته‌ نایینی (محمد) تازه‌یه، نیتر که‌عب سویندی خوارد و وتی (والله) نایینی نیتوه‌ راستره‌و نیتوه‌ له‌سهر حه‌قن!! نیتر په‌روه‌ردگار ثم نایه‌ته‌ی ناره‌ده‌ خوارئ ﴿ألم تر إلى الذين...﴾ مه‌به‌ستی نایه‌ته‌که‌ که‌عب و هاوه‌له‌کانی‌یه‌تی.^۲

﴿ألم تر إلى الذين أوتوا نصيبا من الكتاب﴾ نه‌تو نه‌ی محمد! ناروانی بوو نه‌وانه‌ی که‌ به‌شیکیان له‌ کتیبی ناسمانی دراوه‌تی ﴿یشترون الضلالة﴾ گومپایی ده‌کرن و کوفر ه‌له‌ده‌ب‌ترین نیمان و هیدایت پاشگوئ ده‌خن، روو وهرده‌گین له‌و

^۲ أسباب النزول الواحدة ص/ ۸۹.

په یامه ی که خودا بۆ پیغه مبهری خۆی ناردویه تی، شهو حوکم و یاسایانه ی لایانه پاشگوئی ده خدن، فدرمانیان پی کراوه درۆ نه کهن، نه زیه تی خه لکی نه دهن، سوود نه خۆن، به لām شهوان پابه ندی شهو حوکمانه نابن، زانیاریان ده رباره ی ره وشت و ثابینی پیغه مبهر هه یه، ده ی شیرنه وه بۆ شهو ی بری کالای پروپوچی دونیایی پی بکرن ﴿ویریدون أن تضلوا السبیل﴾ ده یانه وی ئیوه ش له گه لیانا کومرا ببن و ریگه ی راستان لی هون بی، کافر ببن بهو نامه پیروزی که بۆتان نیردراوه که قورنانه، شهو زانیاری و شاره زایی و به خته وه ری یه ی هه تانه له کیستان بچی و سدرتان لی بشیوی.

﴿والله أعلم بأعدائکم وکفی بالله ولیا وکفی بالله نصیرا﴾ نه ی گرۆهی موسولمانان! خودا له ئیوه باشتر دوژمنانتان ده ناسی و ده تانترستی لیان، ئیوه خوداتان به سهو پاریزگاری شهوتان هه بی پیوستن به هیچی تر نه یه، پاریزگاری خودا قه لایه بۆ که سیك په نای بۆ به ری، که سیك خودا یامه تیده ر و هاریکاری بی به سیه تی! بیگومان په روه ردگار ئیوه شاره زای ریگایه ک ده کا که سهر فیرازی و خیر و خۆشی ئیوه ی تیدایه، همر شهو به سهر دوژمنانتان دا سهرتان ده خاو یارمه تیتان ده دا بۆ کرداریک که به رژه وه ندی ئیوه ی تیدا بی، رینوما ییتان ده کا بۆ وه ده سته ینانی هۆکاره کانی سهر که وتن له هاریکاری و ناماده کردنی چه ک و پیداو یستی به کانی شهر و بهرگری، که وابی جگه له خوا له که سی تر داوای یارمه تی مه کهن و که سی تر جگه له خودا به خودا مه زانن!!!

نه مجار په روه ردگار مه به ست له و کتیب پی دراوانه مان بۆ روون ده کاته وه ده فهرموئ: ﴿من الذین هادوا﴾ له وانیه که جووله کهن، ﴿یحرفون الکلم عن مواضعه﴾ نه وانیه گه ل و نه ته وه یه کن ئال و گوپ به وشه و رسته نیردراوانه ده کهن که خودا له ته وراتدا ناردوونی، له شوینی خۆیان لایان ده دهن، جا لادانه که یان به وه ره بی نه مانای مه به ست له رسته و شه کان بشیرنه وه مانای شاقو لاو نادروستیان بۆ دیاری بکهن، وه کوو لادانی شهو مزگینی و به لین و دیاردانه ی که ده رباره ی پیغه مبهری ئیسلام هاتوون، یان لادانی شهو ده قانه ی ده رباره ی عیسی کوری

مه‌ریه‌م هاتوون و ده‌یبرن به‌سهر که‌سیکی ترداو، به‌قسه‌ی خۆیان ده‌لین: گوايه هه‌تا ئیستاش نه‌و پیغه‌مبه‌ره ره‌وانه نه‌کراوه‌و تا ئیستایش هه‌ر چاوه‌روانی هاتنین!! یان لادانه‌که به‌وه ده‌بی که وشه‌یه‌ک یان رسته‌یه‌ک له شوینی خۆی هه‌لبگری و بیبه‌يته شوینیکی تر، وه‌کوو نه‌وه‌ی نه‌و نووسراوانه‌ی له موسا به‌جی مابوو تیکه‌لاو به‌و نووسراوانه‌یان کردن که زۆر دووا. موسا نووسرابوونه‌وه، هه‌روه‌کوو قسه‌ی نووسه‌رانی ته‌وراتیان تیکه‌ل به‌فه‌رمایشته‌کانی خودی ته‌ورات کردوه!! که به‌ئیعترافی خۆیان له‌باتی ته‌وراتی فه‌وتاو نووسیویانه‌ته‌وه.

به‌خه‌یالی خۆیان به‌م گۆرانکاری‌یه، ئیصلاحي ته‌وراتیان ده‌کرد ئه‌م گۆرانکاری‌یه له‌وه‌وه سه‌ری هه‌لداوه که دوا‌ی فه‌وتانی نوسخه نه‌صلی‌یه‌که‌ی ته‌ورات چه‌ند پارچه کاغه‌زێ ته‌وراتیان له‌سه‌ر نووسرابوو مابوون، ماله‌کانیان ویستیان له‌م کۆته کاغه‌زه تیکه‌ل و پیکه‌لانه، ته‌ورات بنووسنه‌وه ئیتر زیاده‌و دووباره بوونه‌وه‌و که‌م و کوپی تی‌یدا په‌یدا بووه. ئه‌مه راستی‌یه‌کی میژوویی چه‌سپاوو حاشا هه‌لنه‌گره، میژوو نووسان و لی‌کۆله‌ره‌وان ئه‌م راستیه‌یان چه‌سپاندوه.. له‌راستیدا نه‌و هۆزی جووه یاری کردن به‌ وشه‌و ده‌ستکاری کردنی نایه‌ته‌کانی خوداو بێ ریزی کردن به‌ خوداو به‌رنامه‌ی و به‌ پیغه‌مبه‌رانی، پیشه‌ی هه‌میشه‌یی‌انه تیکه‌لاوی خوین و مۆخیان بووه، بۆیان ته‌رک نا‌کری، نه‌وه‌تا جووله‌که‌کان سه‌رده‌می تۆیش نه‌ی موحه‌مه‌د! یاری به‌ وشه‌ ده‌که‌ن و وه‌ک پێشینه‌یان و دژ به‌ تۆ، رووبه‌روو به‌ تۆ ده‌لین: ﴿وَيَقُولُونَ سَمِعْنَا وَعَصَيْنَا﴾ قسه‌که‌تمان بیستو سه‌رپێچی فه‌رمانه‌که‌ت ده‌که‌ین.

مو‌جاهید ده‌لی: به‌ پیغه‌مبه‌ریان گوت: قسه‌که‌تمان بیست به‌لام به‌ گوت نا‌که‌ین. هه‌روه‌ها له‌م روانگه‌یه‌وه‌و له‌ روانگه‌ی هه‌سوودی و رق لی‌بوونیان. له‌ پیغه‌مبه‌ر ده‌یانگوت: ﴿واسمع غیر مسمع﴾ واته: خودا قسه‌ت لی نه‌بیستی و دو‌عات گیرا نه‌کا. هه‌روه‌ها له‌ هه‌مان روانگه‌ و سۆنگه‌وه ﴿وراعنا﴾ له‌ کاتی گوتنی ئه‌م وشه‌یه‌دا زمانیان بۆ خوار ده‌کرده‌وه به‌ جو‌ری‌ک ده‌هاته به‌ر گو‌ی‌چکه‌که به‌ زمانی عیبری جنیو بگه‌یه‌نی، چونکه وشه‌ی (راعنا) وه‌رگیراوه له‌ (رعونة) که

به مانا گیلی و گهوچی‌یه، نهم نام‌ردانه به ناپاکی نهم جوړه وشانه‌یان به کار ده‌هینا، که به دیمه‌ن قسه‌یه‌کی ناسایی باشه، به‌لام به مبه‌ست و مدعنا جنیو و ناماقولی‌یه، چونکه به دیمه‌ن مبه‌ستیان له (غیر مسمع) دوعای خیری (لا سمعت مکروها) بوو له (راعنا) (انظرنا) یه که به مانا چاوی خیرت لیمان بی جا بویه په‌روهردگار وتی نهو ووشانه‌ی له موسولمانان قه‌ده‌غه کردو به ده‌قی نهم نایه‌ته‌و نهو نایه‌ته‌ی تریش که ده‌فرموی: **﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَقُولُوا رَاعِنَا وَقُولُوا انْظُرْنَا﴾** البقرة/۱۰۴

نهم سی تاوانه‌یان له‌گه‌ل پیغه‌مبه‌ردا ده‌کرد، جا یان له کور و کژیوونه‌وه‌داو به‌ره‌و رووی خو‌ی، یان له پاش مله‌و له دووری پیغه‌مبه‌ر! وه‌ک گوتمان به مبه‌ستی گالته‌ کردن به پیغه‌مبه‌ر و تانه دان له نایین ده‌هاتن وشه‌یه‌کیان به‌کار ده‌هینا دومانای هه‌لبگرتایه، مانایه‌کی جنیو و سوکایه‌تی پی کردن، مانایه‌کی ریز و نیح‌تیرام، نه‌وان مبه‌ستیان جنیو دان و سوکایه‌تی پی کردن بوو نه‌ک ریز و نیح‌تیرام **﴿لِیَا بِالسُّنْتِهِمْ﴾** زمانیان خوار ده‌کرده‌وه‌و، وشه‌یه‌کیان ده‌گورمان، بوو نه‌وه‌ی له مانای خیر و ریزی لای بده‌ن و مانای شهر و جنیو بگه‌یه‌نی.. واته: نه‌وان به زمان بادانه‌کیان وشه‌یه‌کیان وا لی ده‌کرد، مانای جنیو نامیزه‌که بگه‌یه‌نی: که‌له‌دل دا نه‌وه‌یان مبه‌ست بوو! **﴿وَطَعْنَا فِي الدِّينِ﴾** بوو نه‌وه‌ی تانه له نایینی پیروزی نی‌سلام بده‌ن و سوکایه‌تی پی بکن، به‌رواله‌تیش گوايه مانای ریز و نیح‌تیرامه‌کیان مبه‌سته، هر به‌م نیازه پیسه له کاتی سلاو کردنیشا له حه‌زرت زمانیان خوار ده‌کرده‌وه‌و له جیاتی (السلام علیکم) ده‌یانگوت: (السلام علیکم) واته: مردن له‌سهر نیه‌و بی، بویه پیغه‌مبه‌ریش ﷺ له وه‌لامیان دا ده‌یفه‌رموو: (وعلیکم) و به‌س واته: (نه‌وه‌ی ده‌یلین له‌سهر خویشتان بی).

نیبنو عه‌طیه ده‌لی: تا نیستاش جووله‌که‌کان منداله‌کانیان فیری نه‌و ووشانه ده‌کفن که دوومانیان هیه، مانایه‌کی ریز و باش، مانایه‌کی جنیو وشهر، بوو نه‌وه‌ی وت و ویزیان له‌گه‌ل موسولمانان پی نه‌تجام بده‌ن و له په‌نا نهم وشه دوو مانایانه‌دا تانه‌و تهر له موسولمانان بده‌ن، په‌روهردگار نهم بونه‌یه به هه‌ل ده‌زانی

و شیوه و شینوازی گفتوگو و وتو ویزی پر له ریز و سۆز فیری موسولمانان ده کاو ده فیرموی:

﴿ولو أنهم قالوا سمعنا وأطعنا وأسمعوا وانظرنا﴾ نه گمر نه وان بیان گوتایه بیستمان و فرمانبردارین، گوی بگره بۆمان چیت پی ده لیتن و مؤله تمان بده و پهلیمان لی مه که با تیت بگهین و بزاین ده لی چی ﴿لکان خیرا لهم وأقوم﴾ نه وه نه و گوفتاره خیر نامیز بوو بۆیان و وه ههنگاو یکی راست و دروست ده بوو سوود و نه ده بیشتی تیدا ده بوو ﴿ولکن لعنهم الله بکفرهم فلا يؤمنون إلا قليلا﴾ به لام به هوی به رده و امی یان له سهر کوفر و بی باوه پری که له پیشینانه سهر که شه کانیانه وه به میراتی بۆیان ماوه ته وه، نایه نه سهر ریگهی راست و دینی نیسلام قه بوول ناکهن له بهر نه وه شایانی نه فرهت و له عنه تن و ریسوای دونیا و قیامه تن! چونکه نه وان کافرن و کوفریش ده بیته له مپهر له به رده م نه ده میزادا و ناهیللی بیر بکاته وه و فیری نه ده ب و ره و شتی باش و قسه کردنی عاقله نه بی. نه وان پروایه کی که م و بی بایه خ نه بی و ده ده سستی ناهینن، دلیان له خیر و چاکه بیتزاره و لی دووره پهریزن! بیر و باوه پریکی باشی سوود به خشیان ناچیتته ناو دله وه که بیرو باوه پری باشیان نه بوو هتوای کرده وه ی چاکیان لی ناکری و عه قلیان مشت و مال نابی و میشکیان زاخا و نادر و دل و دهروونیان پاک نابیته وه!

په روږدگار څه زېمان به خاوه ن نامه کان ده کا ئيمان به قورئان بهینن

يَتَأْتِيهَا الَّذِينَ أُوتُوا الْكِتَابَ ءَامِنُوا بِمَا نَزَّلْنَا مُصَدِّقًا لِّمَا مَعَكُمْ مِّنْ
قَبْلُ أَن نَّظْمِسَ وُجُوهًا فَنَرُدَّهَا عَلَىٰ أَدْبَارِهَا أَوْ نَلْعَنَهُمْ كَمَا لَعَنَّا
أَصْحَابَ السَّبْتِ وَكَانَ أَمْرُ اللَّهِ مَفْعُولًا ﴿٤٧﴾

ئینو نیسحاق له ئینو عه بیاسوه ده گپړتیه ده لی: پیغه مبهر ﷺ
قسه له گڼل سهران و مالمه کانی جو له که کرد، که له ناویان دا عه بدوللای صوری
و که عبی کوری نه سدیان تیدا بسو پیغه مبهر ﷺ پی پی فهرموون: نهی کو مه لی
جو له که! له خودا بترسن، خوتان له سزای به نیشی بیاریزن! سولند به خودا نیوه
ده زانن که نهو ناینه من هیناومه راست و دروست و حقه! وتیان نهی (محمد!)
شتی و امان نه بیستوه، ناگامان له پیغه مبهرایه تی تو نه. نینکاری زانیاری خویان
کرد و سوور بوون له سهر کوفری خویان و جا په روږدگار نه م نایه تهی نارده خواری و
فهرموی: ﴿یا ایها الذین اوتوا الکتاب﴾ نهی نهو که سانهی نامه ی ناسمانیتان بو
نیردراوه! که تهورات و نینجیل، هرچنده له جیاتی هیدایهت گومراییتان
هه لبراردوه بری له نایاتی نامه ی خوتان فوتاندوه و بریکتان گورپوه، نیستاش
دهرگای تویه و گه رانه و تان بو والا یه هه بوونی ئیمانان به تهورات و نینجیل ده بی
سهریکیشی بو پروا هینان بهو کتیبه ی که پشتگیری یان لی ده کا، که قورئانه و بو
محمد نیردراوه، که وایو ﴿آمنوا بما نزلنا مصدقا لما معکم﴾ ئیمان بینن بهو
کتیبه ی که ناردو و مانه بو محمد و پشتگیری کتیبی نیوه و کتیبه ناسمانی یه کانی
پیش خوی ده کاو له بنه ما سهره کی یه کاندایه گڼل نه و اندایه که ده گریته وه، هرچنده

له گهل کتیبی دهست لیدراوی ئیستای ئیوه دا جیاوازی هدی، بهلام له گهل ناوه پوک و بنه ماسره کی به کانی هموو کتیبه ئاسمانی به کاندایه ک ده گریته وه که بریتین له یه کتاپهرستی و دور بوون له هاوهل پهیدا کردن بۆ خوداو خواراستن له تاوانی ناشکراو نهین و پشتگیری نه وه هاوهلانهی که موژدهی هاتنی پیغه مبهری ئیسلامیان له خو گرتوو نه مانهش بنه ماو ئامانجی سه ره کی شایینی خودان به گشتی.

قورئان لیره دا روو ده کاته خاوهن نامه کان له م رووه وه که نامه ی ئاسمانیان دراوه تی، هاتوون هه ندیکیان گۆریده هه ندیکیان فه وتاندوه، که وابوو نامه ئاسمانی به که ی خویان له سه ره دهی خوی نه ماوه، ته زویه، نه مهش داخوازی نه وه به که پروا به قورئان بکه ن و هه و بده ن چی زوو ته به بکه ن و بگه پنه نه، بۆ لای خودا، چونکه نه وان ده رباره ی ته ورات که مه تره مه بیان کردوو وه شیاوی سزان.

له لایه کی تره وه نه وهی که داخوازی ئیمان هینانیانه به پیغه مبهری ئیسلام نه وه به: که هه موو ئایینه ئاسمانی به کان له سه ره بنه ما سه ره کی به کان کوک! هه موویان بانگه وازی ده که ن بۆ یه کتاپهرستی و شه ریک بۆ خودا قه رار نه دان و نه خلاق به رزی و دور که وتنه وه له تاوان به نهین و به ناشکرا.

قورئانی پیروژ جه ختی له سه ره پیغه مبهرایه تی داود و سلیمان و موسا عیسا و ئیبراهیم و نوح و پیغه مبه ره کانی تریشی کردوو وه وه سپی داو، ده ی چۆن شوینکه وتوانی نه وه پیغه مبه رانه ئیمان به قورئان و پیغه مبه رایه تی محمد ناهین؟؟ له کاتیکا قورئان پشتگیری ئایین و پیغه مبه رایه تی نه وان ده کاو یه کسانه له گهل ئایینی ئیبراهیم، که له سه ره بنه ما یه کتاپهرستی دامه زرابوو

نه ی محمد! پیاو بلای: ئیمان نهین بهو کتیبه ی ئاردومانه ته خوار که قورئانه، هه موو کتیبه ئاسمانی به کان له یه ک سه رچاوه هه لگیراون و یه ک ئامانجیان هه ل نه مجار هه ره شه یان له ده کاو ده ره رموی: ﴿من قبل ان نظمس و جو عسا فردها علی ادبارها﴾ ئیمان بهین پیش نه وهی ده م و چاویان بگۆرین، نیشانه ی ده م و لیوو چاوو لوتیان بکوژینه وه و ده کوو بشته ملیان ساف و بچ نیشانه بی.

هیچ شوینده‌واری ده‌م و لوت و گویجک‌عیان نه‌مینتی! ﴿أَوْ نَعْنَهُمْ﴾ کما لعنا أصحاب السبت ﴿﴾ یان به هیلایان به‌رین و بیان فیه‌وتینین، یان سزایان بده‌ین به مه‌سخ کردن و گۆرینیان به به‌راز و مه‌مون، وه‌کوو چۆن نه‌ییمان لی کردن که له رۆژی شه‌مه‌دا راه ماسی نه‌کمن، که‌چی نه‌وان پیچیان لی داو له جومعه‌دا ده‌چوون گۆماویان پر ده‌کردن و که دریا شه‌پۆلی ده‌هینان و ده‌بردن گۆله‌وه‌کان ماسییان تی ده‌چوون، دوابی که نه‌وه که ده‌کشایه‌وه ماسییه‌کان له گۆلاوه‌کاندا ده‌مانه‌وه، نه‌مجار رۆژی یه‌ک شه‌مه‌ ده‌چوون ماسییه‌کانیان راه ده‌کردن ئیمه‌ش له تۆله‌ی ئهم لاساری‌یانه‌یان دا مه‌سخمان کردن و کردمان به مه‌یمون و به‌راز و نه‌فرینمان لی کردن ﴿وَكَانَ أَمْرُ اللَّهِ مَفْعُولًا﴾ فرمانی خودا که به وشه‌ی (کن فیکون): (بیهو ده‌بی! دیته کایه‌وه جی به‌جی کراو و نه‌نجام دراوه‌وه که‌سی ناتوانی بیته له‌مپهر و پیستگیری لی بکا. که فرمانی کرد که‌س نیه بلای نابی بی! یان مه‌رجی بو دانسی! که‌وابی بترسن له هه‌ره‌شه‌یی و خۆ پیا‌رتزن له سزای خودا! ده‌سه‌لات و توانای ره‌هایه، هه‌ر که ونستی تتیک بی، ده‌بی.

ئینو عه‌یباس ده‌لی مانای وایه که‌س نیه حوکه‌می خودا ره‌ت بکاته‌وه، فرمانی هه‌لبوه‌شینیته‌وه، نه‌گهر ئیمان نه‌هین یه‌کی له‌وه دوو سزایه روویان تی ده‌کا. بێگومان ئهم هه‌ره‌شه‌یه له سه‌رده‌می پیغه‌مه‌ردا هاته‌دی، نه‌وه بوو (به‌نی نه‌ضیر) تووشی نه‌هامه‌تی هاتن و له مال و حالی خۆیان وه‌ده‌ر نران، به‌نو قوره‌یظه‌ش به هیلاک بران!

مویه‌رید ده‌فه‌ره‌وی: نه‌وه هه‌ره‌شه‌یه به‌رده‌وامه‌وه چاوه‌روان کراوه، ده‌بی پیش رۆژی قیامت جووله‌که ئهم طه‌مس و مه‌سخه‌یان به‌سه‌ر بی. به‌کورتی پێیان ده‌لی: ئیوه ده‌زانن که خودا ده‌رحه‌قی گه‌له‌ پێشینه‌کان هه‌ره‌شه‌کانی هیناوه‌ته‌جی ئیواش بترسن و ناگادار بن له هه‌ره‌شه‌کانی ئه‌مین مه‌بن.

ئەو هی خودا چاوپۆشی لی دەکاو ئەو هی چاوپۆشی لی ناکا

إِنَّ اللَّهَ لَا يَغْفِرُ أَنْ يُشْرَكَ بِهِ وَيَغْفِرُ مَا دُونَ ذَلِكَ لِمَنْ يَشَاءُ وَمَنْ يُشْرِكْ

بِاللَّهِ فَقَدْ أَفْتَرَىٰ إِثْمًا عَظِيمًا ﴿٤٨﴾

دوای ئەو هی پەرور دگاز ھەر ھەشە لە خاوەن نامەکان کردو ترساندن لەو
 کە ئەگەر نیمان نەھێنن ئەو ھەر ھەشە ی لێی کردوون نەنجامی دەدا.
 ئەمجار ئەو ھەروون دەکاتەو کە ئەو ھەر ھەشە کردنە لەسەر کوفری صەریح و
 شەریک بۆ خودا قەرار دانە، بەلام تاوانەکانی تر وێ دەچێ خودا لێیان خۆش ببێ
 بۆیە دەفرموی: ﴿إِنَّ اللَّهَ لَا يَغْفِرُ أَنْ يُشْرَكَ بِهِ وَيَغْفِرُ مَا دُونَ ذَلِكَ لِمَنْ يَشَاءُ﴾
 بێگومان پەرور دگاز خۆش نابێ لە کەسیک شەریک بۆ خودا دابنێ، خودا خۆش
 نابێ لە بەندە یەک بە موشریکی مردبێ، مەبەست بە شیرک کوفری گشتی یە کە
 شتووی کوفری جولە کەکانیش دەگرێتەو، جگە لە تاوانی شیرک بەم مەبەستە
 گشتی یە ئەگەر خوا مەیلی لێ بێ لە تاوانەکانی تر خۆش دەبێ، کەسیک ھاوێل بۆ
 خودا دابنێ تاوانی گەورە ی نەنجام داو و ئەگەر لەسەر ئەو ھالەتە بمری خودا
 لێی خۆش نابێ.

طەبەری دەلی: ئەم نایەتە ئەو ی ھەروون کردۆتەو کە ھەر کەسیک تاوانی
 گەورە ی لە دەست قەوما بێ دەکەوێتە بەر ئارەزووی خودا خۆی، مەیلی لێ بێ لێ
 خۆش دەبێ و مەیلی لێ بێ سزای دەدا بەمەرجێ تاوانە کە ی ھاوێل دانان بۆ خودا
 نەبێ.

﴿وَمَنْ يُشْرِكْ بِاللَّهِ فَقَدْ افْتَرَىٰ إِثْمًا عَظِيمًا﴾ ھەر کەسیک ھاوێل بۆ خودا
 دابنێ، پێی وابێ جگە لە خودا کەسیکی تریش بە دیھێنەرە، یاسادانەرە، حەرام و

حەلال دەست نیشان دەکا، ئەو تەوانیکی گەورە ی ئەنجام داو و تەوانەکانی تر لە ناستیا خۆ بە بچووک دەنوێنن.

پێویستە ئاماژە بۆ ئەو بکری که هاوێڵ بۆ خودا دانان دوو جوۆرە :

یەكەم: شەریك بۆ دانان لە خودایەتی (الألوهیة) دا، وەكوو ئەو یەكێکی تر بکە ی بە هاوێلی خودا و دەسلاتی هەلسوێان و بەدیھێنەری بۆ دیاری بکە ی. دووهم: شەریك لە ربوبیەت دا وەكوو ئەو دەسلاتی یاسا دانان و دەست نیشان کردنی حەلال و حەرام جگە لە خودا بۆ یەكێکی تریش بە ڕەوا دابنێ ی و پیت وایی که جگە لە خودا بەبێ وەحی و نیگای خودا کەسێکی تر هەبێ دەتوانێ شەریعت دابنێ و حەلال و حەرام دیاری بکا.

بەلام ئەمە مانای وا نیە که دەولەتی ئیسلام بۆی نیە یاسای مەدەنی دابنێ بۆ بەریوە چوونی کاروباری گەلی ئیسلام، بەمەرجێ ئەو یاسا شارستانیانه لە جەغزی ئیسلام دەرئەچن و بۆ بەرژێوەندی گەلی ئیسلام بن و دژی دەقی قورئان و صەحیحی سوننەت و نەبن، وەك یاسای هاموشۆی ریگاویان و خانووێرە دروست کردن و ژن هێنان و کڕین و فرۆشتن و هتد.

قورئان دەرباری ئەهلی کیتاب دەفەرموێ: **﴿اتخذوا أحبارهم ورهبانهم**

أرباباً من دون الله والمسیح ابن مريم﴾ التوبة/ ۳۱

پێغه مەبەر ﷺ راڤە ی ئەم نایەتە ی وا کردووە که ئەوانە مالم و قەشەکانی خۆیانان کردبوو بە یاسا دانەر و فەرمانڕەواو، وەكوو خودا بە گۆیان دەکردن و شۆینیان دەکەوتن و ئەحکامی حەلال و حەرامیان لێ وەر دەگرتن. نایەتە کە ئاماژە بۆ ئەو دەکا که خاوەن نامەکان بۆیە بە موشریك حسیب کراون چونکە عوزەیر و عیسیان بە خودا داناو و دەسلاتی بەدیھێنەریان بۆ چەسپاندوون ئولوھییەتیان بۆ قەرارداون. بۆ مالم و قەشەکانیشیان دەسلاتی حەلال کردن و حەرام کردنیان داوونی!

بۆیەش شیرک ئەوەندە قێزەوێ چونکە درۆیەکی پەتییە بوختانیکی بێ پەردەییو، هێلانە ی هەموو شتیکی پرۆپوچ و بەتالە، هەموو تەوانیک لەوێ سەر

هه‌لده‌دا، ژبانی تاک و کۆمەل دەرۆختینی، له‌گه‌ل عه‌قل و هۆش دا دژایه‌تی هه‌یه، له‌گه‌ل دل و دەرۆونی پاک دا ناگونجی و ناهیلگی نووری ئیمان به‌جێته ناو دله‌وه.

به‌پێچه‌وانه‌شده‌وه یه‌کتا په‌رستی دەرۆون به‌رزی و سرووشتپاکی تێدا یه‌و ناده‌میزاد له‌ به‌ندایه‌تی کردن بۆ ناده‌میزاد رزگار ده‌کاوه‌رزی ده‌کاته‌وه بۆ پایه‌ی پیروزی خودا په‌رستی و پشت به‌ستن به‌ خودا و ئیخلاصی بۆ زاتی پاکی، نه‌مانه‌ش هه‌موو نارامی به‌ دل و دەرۆون ده‌گه‌یه‌نن! روح مشت و مال ده‌که‌ن و چرای دل روشن ده‌که‌ن و وا له‌ ناده‌میزاد ده‌که‌ن یارمه‌تی خودای ده‌ست بکه‌وی و پشت به‌ سه‌رچاوه‌ی هیز و ده‌سه‌لات ببه‌ستی و له‌ ته‌نگه‌ و چه‌له‌مه‌ی دونیا و قیامه‌ت رزگاری ببی.

زانایان ده‌لێن: ئەم نایه‌ته‌ موخه‌صیص و تایبه‌تکاره‌ بۆ نایه‌تی سوره‌تی (الزمر) که ده‌فهرموی: ﴿قُلْ يَا عِبَادِيَ الَّذِينَ أَسْرَفُوا عَلَىٰ أَنْفُسِهِمْ لَا تَقْنَطُوا مِنْ رَحْمَةِ اللَّهِ إِنَّ اللَّهَ يَغْفِرُ الذَّنُوبَ جَمِيعًا إِنَّهُ هُوَ الْغَفُورُ الرَّحِيمُ﴾ الزمر/۵۳.

ده‌لێن: که ئەم نایه‌ته‌ی سوره‌تی (الزمر) هاته‌ خوارێ پێغه‌مبەر ﷺ چوه‌ سه‌ر دوانگه‌و به‌سه‌ر خه‌لکه‌که‌دا خۆنده‌ی یه‌وه‌ پیاویک هه‌ستایه‌ سه‌ر بێ و وتی نه‌ی پێغه‌مبهری خودا! شه‌ریک بۆ خودا دانانیش لیخۆشبوونی هه‌یه‌؟؟ پێغه‌مبهر بێ ده‌نگ بوو، نه‌مجار پیاویکی تر هه‌ستا و وتی نه‌ی ره‌وانه‌ کراوی خودا! هاوه‌ل په‌یدا کردن بۆ خوداش لیخۆشبوونی هه‌یه‌؟؟ پێغه‌مبهر بێ ده‌نگه‌ سوو دوو جار یان سێ جار ئەم په‌رسیاره‌ی ناراسته‌ کرا ئیتر نایه‌تی ﴿إِنَّ اللَّهَ لَا يَغْفِرُ أَنْ يُشْرَكَ بِهِ...﴾ هاته‌ خوارێ.

چه ند نمونه یه کی تری خاوه ن نامه کان و سزای نه و کرده وانه

أَلَمْ تَرَ إِلَى الَّذِينَ يَزْكُونَ أَنْفُسَهُمْ بِاللَّهِ يَزْكِي مَنْ يَشَاءُ وَلَا يُظْلَمُونَ
فَتِيلًا ﴿٤٩﴾ أَنْظِرْ كَيْفَ يَفْتَرُونَ عَلَى اللَّهِ الْكَذِبَ وَكَفَى بِهِ إِثْمًا مُبِينًا
﴿٥٠﴾ أَلَمْ تَرَ إِلَى الَّذِينَ أُوتُوا نَصِيبًا مِّنَ الْكِتَابِ يُؤْمِنُونَ بِالْجِبْتِ
وَالطَّاغُوتِ وَيَقُولُونَ لِلَّذِينَ كَفَرُوا هَؤُلَاءِ أَهْدَى مِنَ الَّذِينَ ءَامَنُوا
سَبِيلًا ﴿٥١﴾ أُولَٰئِكَ الَّذِينَ لَعَنَهُمُ اللَّهُ وَمَن يَلْعَنِ اللَّهُ فَلَن تَجِدَ لَهُ
نَصِيرًا ﴿٥٢﴾ أَمْ لَهُمْ نَصِيبٌ مِّنَ الْمُلْكِ فَإِذَا لَا يُؤْتُونَ النَّاسَ نَقِيرًا ﴿٥٣﴾
أَمْ يَحْسُدُونَ النَّاسَ عَلَى مَا ءَاتَاهُمُ اللَّهُ مِنْ فَضْلِهِ فَقَدْ ءَاتَيْنَا ءَالَ
إِبْرَاهِيمَ الْكِتَابَ وَالْحِكْمَةَ وَءَاتَيْنَاهُم مُّلْكًا عَظِيمًا ﴿٥٤﴾ فَمِنْهُمْ مَّنْ
ءَامَنَ بِهِ وَمِنْهُمْ مَّنْ صَدَّ عَنْهُ وَكَفَىٰ بِجَهَنَّمَ سَعِيرًا ﴿٥٥﴾

نیینو نه بی حاتم له نیینو عه بیاسه وه ده گپرتیه وه ده لی: جووله که کان
منداله کانیان پیتش ده خستن نوژیان پی ده کردن و پیتیان و ابوو بی گوناھن و
تاوانیان له سه ر نیه، نیتر پهروه ردگار نه م نایه ته ی ناردده خورای.

که لپی ده لی: نه م نایه ته ده ربارهی چهند که سیکی جووله که نازل بووه که
منداله کانیان هی نایه لای پیغه مبه ر ﷺ و تیان: نه ی محمد! نایا نه م منداله
بچکولای نه ی نیمه گوناھیان له سه ره؟ پیغه مبه ر ﷺ فده رموی: نه خیر، و تیان:

سۈيىندىمان بەد كەسەي سۈيىندى پې دەخۇين ئىمەش وەكوو ئەوان بى گوناھىن!! ھەر گوناھىكى بە رۆژ بىكەين شەو لەسەرمان رەش دەكرىتەو، ھەر تاوانىكى بەشەو بىكەين بەرۆژ لەسەرمان رەش دەكرىتەو. ئەمەيە كە پاكانەيان بۆ خۇيان كىردوۋە.

جەسەنى بەصرى و قەتادە دەلەين: ئەم ئايەتە دەربارەي جۈولەكەو فەلە ھاتۆتە خوارى كە گوتيان ﴿نَحْنُ أَبْنَاءُ اللَّهِ وَأَحِبَّاؤُهُ﴾ المائدة/۱۸ يان كە دەيانگوت: ﴿لَنْ يَدْخُلَ الْجَنَّةَ إِلَّا مَنْ كَانَ هُودًا أَوْ نَصَارًا﴾ البقرة/۱۱۱

بەھەر حال ھۆي ھاتنە خوارەو، رى لە گشتايەتى و عومومىيەتى دەق ناگرى وەك زاناينى تەفسىر و نوصول دەفەرموون: (غىبەرەت بە ماناي گشتى دەقە، نەك بە ھۆي ھاتنى!)

نېتر بۆ رەتدانەوھى ئەو خاۋەن نامانە پەرۋەردگار فەرموۋى: ﴿أَلَمْ تَرَ إِلَى الَّذِينَ يَزْكُونَ أَنْفُسَهُمْ﴾ ئايا نابىنى تۆ ئەي محمد! سەيرى حال و چۆنىەتى ئەوانە ناكەي؟ كە مەدھى خۇيان دەكەن و لافى رەشت و رىزىك بۆ خۇيان لى دەدەن و كە تىيان دا نى، دەلەين: ئىمەكۈپى خوداين، خۆشەيستى خوداين، دەلەين ئىمە گەل و نەتەوھى ھەلبۇاردوۋى خوداين، دەلەين: كەسىك جۈولەكە يان مەسىھى نەبى ناچىتە بەھەشتەو، دەلەين كۈپەكانمان مردوون بۆمان بوونە قوربانى، باۋك و باپىرمان شەفاعەتمان بۆ دەكەن و پاكانەمان بۆ دەكەن، چۈنكە لاي خودا رىزدارن و قەسيان وەردەگىرى! پەرۋەردگار رەديان دەداتەوۋە دەفەرموۋى: ﴿بَلِ اللَّهُ يَرْكِي مِنْ يَشَاءُ﴾ پاكانە كىردن بۆ خۇيان ھېچ نىخ و بەھايەكى نى، پاكانە كىردن بە قەسە نابى، دەبى بە كىردەوھى بى، خودا كەسىكى بوۋى پاكى دەكاتەو، يارمەتى دەدا بۆ ئەنجام دانى كىردەوھى باش، ھىدايەتى دەدا بۆ بىرۋاۋەرى راست و ئەخلاق و رەشتى بەرزى فېر دەكا ﴿وَلَا يَظْلَمُونَ فَتِيلًا﴾ پەرۋەردگار ھېچ شتىك لە پاداشى كىردەوھى باشى ئەو پاكانە كەرانە كەم ناكاتەو پاداشى خۇيان بە تەۋاۋى دەداتەو

نايه ته كه دوو شتي سه ره كي لي وهرده گيري:

١- پهروه ردگار پاداشي كرده وهی كردار باشان ده داته وه ته نانه ت نه گهر
موشريك و خوانه ناسيش بن! چونكه نهو كرده وه باشه كاريگهري له دل و دهر ووني
خاوهن كرده وه كه دا هديه و شاياني پاداشه، له دوزه خ دا به هوي كرده وه باشه وه
سزاي له واني تر سوو كتره! له فهرموده ي پيغه مبهري دا هاتوه كه برې له
موشريكه كان به هوي كرده وه باشيانه وه له دوزه خ دا سزيان له سهر سووك ده كړي:
حاته مي طاني به هوي سه خاوه ته وه، نه بو طالبي مامي پيغه مبهري به هوي
پشتگيري و سه ربه رشتياري كړني بو پيغه مبهري ﷺ نه بو له هه ب، چونكه كاتي كه
جاري يه كهي كه ناوي (ثووه يبه) بو مزگيني له دايك بووني پيغه مبهري پي دا
(ثووه يبه) ي نازاد كړد.

٢- موسولمانان ده ترسيني له وه كه به ناييني خويان نه نازن و وه كوو خاوهن
نامه كان نه كهن، خويان بپاريزن له پاكانه بو خوكردن و قسه زلي و كهش و فش.
نه وهش بزائن كه خودا محابات بو كهس ناكاو منه تي له كهس نيه، نه موسولمان و
نه جووله كه و نه مه سيحي! نه ي نه وه نه بو سهروه ي پيغه مبهري، خوشه ويستي
خودا! هزره تي محمد له جهنگي ثوحود سهري شكا، دداني شكاو كهوته چاله وه و
تووشي ناره حه تي و ناخوشييه كي ته واو هات به هوي كه مته رخه مي برې له
جهنگاوهراني، كه قسه و ناموزگاري پيغه مبهريان شكاند و سه نگره كاني خويان
چول كړد! هروه ها داوا له موسولمانان ده كا كه قورئان بكه نه مه شخه لي ريگاي
ژيانيان و شوين و سه وه سه و چاو وراوي ده جال و ره فتار جباله كان و هه لپه رست و له
خسته به ران نه كه ون.

نه مجار پهروه ردگار سه رسوپمان له حاله تي نه واني دووباره كرده وه، نه و
حاله ت و چوني هه تي به سه رنج راكيشه ي كه له نايه تي پيشو وهرگيرا دووباره ي
كرده وه و فهرمووي: ﴿انظر كيف يفترون على الله الكذب﴾ سهير بكه: چون به دهم

خوداوه درۆ هه‌لده‌به‌ستن و پاكانه‌ بۆ خۆيان ده‌كهن! پتيان وايه زنده رتيان به‌سهر خه‌لكي تره‌وه هديه. ﴿وكفى به‌ إثمًا مبينًا﴾ به‌سه بۆ تاوانباري و خوانه‌ناسيان ئهم درۆ قسه هه‌لبه‌ستنه ئاشكرايه‌يان، چونكه خودا هيج كاتيگ عاده‌تي وا نيه كه گه‌ل و نه‌ته‌ويه‌كي تاييه‌تي مامه‌له‌يه‌كي تاييه‌تي بۆ بكا، به‌لكو خودا پاداش و سزا به‌ گوپره‌ي كرده‌وه ده‌داته‌وه هه‌رگيز سه‌يري نه‌وه ناكه ئاخۆ له چ گه‌ل و نه‌ته‌ويه‌كه‌و كوري كي‌يه‌و كچي كي‌يه‌! ﴿وان ليس للإنسان إلا ما سعى﴾

ٲينبو عه ٲياس ده ٲي: هه ندي مالمى جو وله كه هاتنه لاي قوره ٲيشي به كان، ٲياواني قوره ٲيش وتيان نه مانه زاناو شاهه زاي ٲاين و كٲٲبه ٲاسمانى به كانن ٲٲان ٲيرسن ناخو ٲاينى ٲٲمه باشته ٲان ٲاينى محمد؟

پرسیاریان لئی کردن، مالمه کان وتیان: ئایینی خۆتان باشته له ئایینی محمد، ئهو ریگایه ی ئیوه له سه رینی له ریبازی محمد راست تره، ئیتتر ئهم ئایه ته ها ته خواری که ده فهرموی:

﴿ألم تر إلى الذين أوتوا نصيبا من الكتاب يؤمنون بالجبت والطاغوت﴾
 بېروانه نهوانه‌ی که به‌شیکیان له کتیبی ناسمانی پې دراوه و تهورات ده‌خوینن چوڼ
 ماستاو بو کافره‌کانی قوره‌یش ده‌کمن و ئیمان به بت و سه‌نم دینن، یارمه‌تی
 کافره‌کان ده‌دن، دژي موسولمانان، هه‌موو پېداوېستی‌یه‌کیان بو دابین ده‌کمن،
 شایه‌تی به دروځیان بو ده‌دن.

«ويقولون للذين كفروا هؤلاء أهدي من الذين آمنوا سييلا» ده لئين: كافرو موشريكه كان ثايينه كهيان راسته و حق تره له ثايين و ريبازي نه وانه ي ثيemanian به په يامي محمد هيناه، به راستي نه و خاوهن نامانه، نه و مال و خو به زانا زانايانه له رينومايي عقل بي بهش بوون، بناخه ي ثاييني خويان رووخاند له حق لايان داوه، بانگي سته مكاريان هه لدا كاتيگ بوونه پالپشت و يارمه تي دهري شيرك و بته مرستي و خوداو پتغه مبهريان به درو خسته وه و نه هاتنه سهر ثاييني راست و خوابان به حق نه ناسي!!

﴿أولئك الذين لعنهم الله ومن يلعن الله فلن نجد له نصيراً﴾ ئەوانە ئەو
تاقم و کۆمەلەن کە خودا نەفرینی لى کردوون و لە رەحمەت و بەخششی خۆی
دوری خستوونەوه، کەسیکیش خودا نەفرینی لى بکا کەسى دەست ناکەوێ یارمەتی
بدا، بى پشتیوان و پشتگیر دەمینیتەوه!

﴿ألم لهم نصيب من الملك فإذا لا يؤتون الناس نقیراً﴾ ئەوان هیچ بەش
باریکیان لە پادشایی و فەرمانڕه‌وایی دانیه چونکە ستمکار و مله‌ور و رزڤ و
چروکن، خود پەسەند و خۆ خۆشه‌ویستن، بە سروشت خۆ پەرست و مادده پەرستن،
لەخۆپازی و درۆزن و بەخیلن! خۆ ئەگەر شتیکیان بە دەست بى بە ئەندازەى
(نەقییرىک) توکیکی ناوکی دەنکە خورمایه‌کی لى نادەن بە کەس، دەى خۆ
فەرمانڕه‌وایی و پادشایی پتووستى بە نەفس بەرزى و خۆ نەویستى و خۆ بەخت
کردن و یارمەتیدانى خەلک و جى بەجى کردنى کارى لىقەوماوان و ئاتاجان هەیه‌و
دەبى گیانى تەضحیو فیداکاری و جوامیری تیدا بى!

﴿ألم یحسدون الناس على ما آتاهم الله من فضله﴾ ئەمجار لۆمەیان دەکا
لەسەر ئەو حەسوودی و چاو برینه‌یان لە مالى خەلک کە زۆر لە چروکی بەکیان
خراپتره، ئەوان ئەوەندە حەسوودن ئاواته‌ خوازی ئەوەن کە خێرویتى جیهان
هەمووی بۆ ئەوان بى، دەیانەوێ ناز و نیعمەت هەمووی هەر بۆ ئەوان بى، نایانەوێ
کەسى تر نازو نیعمەت و ریزیکی هەبى، ئەوانە کۆمەلێکی خۆپەرست و ئەنانین،
دل پیس و حەسوودن، بۆیه حەسوودی بە پیغه‌مبەرى ئیسلام (محمد) دەبەن کە
خودا ریزی پیغه‌مبەرایه‌تى و زانست و فەرمانڕه‌وایی و دوست و یار و یاوه‌رى زۆر
داوێ. جا باش بزائن کە دەسلالت و فەرمانڕه‌وایی، مال و دارایی و ریز و پله‌و
پایه‌ی پیغه‌مبەرایه‌تى تایبەت نیه بە ئەوانەوه‌و پەروردار بە ئارەزووی خۆی دەیدا
بە هەرکەسیک شایانى بى.

﴿فقد آتينا آل إبراهيم الكتاب والحكمة وآتيناهم ملکا عظیماً﴾ ئەوانە
بەهه‌له‌ چوون ناشى حەسوودی بە محمد بەرن، چونکە وینه‌ی محمد زۆرن،
بیگومان پەروردار پله‌و پایه‌ی پیغه‌مبەرایه‌تى و ریز و نرخی داوه‌ بە خانەواده‌ی

ئىبراهيم که عهده به قوره یشی به کان له نه وهی نهون، پهروه ردگار کتیبی ناسمانی داوه به ئىبراهيم که شهر عت و یاسای تیدا بوو، حکمت و تیگه یشتنی ته شریعی، پیغه مبرایه تی بو خوی و کوپ و نه وه کانی، ملک و سه لته نه تی بهد فراوان بو کوپ و نه وه کانی! نه مهش ناماژه بو نه وه ده کا که موسولمانان مولک و ده سه لات و سه لته نه تی کی گه زه یان ده ست ده که وی! نه مه جگه له وهی که بهر زترین پله و پایمو به هره که پیغه مبرایه تی و قورشان و حکمت ته دراوه به پیغه مبره که یان!

﴿فمنهم من آمن به ومنهم من صد عنه وكفى بجهنم سعيرا﴾ نهو پیغه مبره پیشینه وه کوو ئىبراهيم و نه وه کانی له گه ل نه وه شدا که خانه واده ی پیغه مبرایه تی بوون و مولک سه لته نه تیان درابوویه که چی گه له کانیان هه موویان پروایان به پیغه مبرایه تی به که یان نه هیناوه، به لکو هه یان بوو ئیمانان پی هینان و هه یان بوو پشتیان هه لکردوو له سهر کوفر و بیدینی خو یان مانه وه، که وایی سهرت سوپ نه میتی نهی (محمد!) له هه لریستی قوم ده کت، نه مه داب و نه رتی گه ل و نه ته وه کانه له گه ل پیغه مبره کانیان دا نه مهش دل دانه ویه بو پیغه مبره ﷺ بو نه وهی صبرو نارامی به هیز تر بی بهرامبر به نازاردانی گه له که ی و ناومید نه بی له ئیمان هینانیان.

قورطوبی ده فهرموی: ﴿فمنهم من آمن به﴾ واته: هه ندیکیان ئیمانان به پیغه مبره هینا، ﴿ومنهم من صد عنه﴾ واته: هه ندیکیان ئیمانان پی نه هینا.. بریکیش ده لین: هه میره که ی (به) ده گه رپته وه بو ئىبراهيم، بریکیش ده لین: ده گه رپته وه بو (الکتاب).

جا نهو گو مپرایانه ی که نایه نه سهر ریگای راست نه گهر له م دونیا به ش دا سزایان وی نه که وی نهوا سزای قیامه تیان به سهو ناگری دوزه خ کیفایه تیانه.

سزای کافران و پاداشتی موسولمانان

إِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا بِآيَاتِنَا سَوْفَ نُصْلِيهِمْ نَارًا كُلَّمَا نَضِجَتْ جُلُودُهُمْ
 بَدَّلْنَاهُمْ جُلُودًا غَيْرَهَا لِيَذُوقُوا الْعَذَابَ إِنَّ اللَّهَ كَانَ عَزِيزًا حَكِيمًا ﴿٥٦﴾
 وَالَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ سَنُدْخِلُهُمْ جَنَّاتٍ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا
 الْأَنْهَارُ خَالِدِينَ فِيهَا أَبَدًا لَهُمْ فِيهَا أَزْوَاجٌ مُطَهَّرَةٌ وَنُدْخِلُهُمْ
 ظِلًّا ظَلِيلًا ﴿٥٧﴾

نه مجار لهم دوو نایه تهی دواپی دا سزاو پاداشی همدوو تا قمی باسکراو له
 نایه ته کانی پیشوو دا روون ده کاته وه ده فمرموی: ((إِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا بِآيَاتِنَا سَوْفَ
 نُصْلِيهِمْ نَارًا)) نهوانه ی کافر بوون بهو نایات و به لگانه ی ناردو ومانه بو سمر
 پیغه مبه ران به تایبه تی نهوانه ی پروایان به قورئان نه کردو گویان بو نه حکام و
 ناموژگاری یه کانی شل نه کرد، که دوا کتیبی تهواوو بی خموش و نپردراوی
 خودایی یه بو سمر ناده میزاد، له نایینده دا ده یان خزینینه ناو ناگری سوتینهری
 دوزه خه وه، نه م سزاو سوتاندنه یان همیشه یی و به رده وامه ((كُلَّمَا نَضِجَتْ
 جُلُودُهُمْ بَدَّلْنَاهُمْ جُلُودًا غَيْرَهَا)) همر کاتی پیستیان سوتاو وای لی هات هستی
 نازار نه گوزیتته وه بو ده ماغ، نهوا پیستی تازه یان بو دروست ده کهینه وه که هست
 به نازار بکه ن.

پیغه مبه ر ﴿٥٧﴾ ده فمرموی: ((تَبْدِلُ جُلُودَهُمْ كُلَّ يَوْمٍ سَبْعَ مَرَّاتٍ))
 همموو روژی حهوت جار پیستیان ده گوردی.

خوالیخۆش بوو دکتۆر عبدولعهزیز ئیسماعیل پاشا له کتییی (الإسلام والطب الحديث) دا ده فەرموی: حیکمەت له گۆڕینی پیستەکانیان دا ئەوەیە: ئەو ره گانهی نازار ده گۆزنه وه بۆ سهنته ری ههست له مێشکدا له تووی پیست دان، به لام ماسولکه و ریشاله کانی ژیر پیست ههست کردن به نازار تییان دا که مه. بۆیه پزیشکه کان ده لێن: سوتانی وا که له پیست تیپەر نهکا نازاری زۆره به پیچه وانه وه سوتانی زۆر قوول که بگاته ماسولکه و ریشاله کان هه رچه نده سامناکه و ترسی مردنی لێ ده کری ئەو نازاره ی نیه.

گۆڕین و تازه کردنه وه ی پیستەکانیان ﴿لِيَذُوقُوا الْعَذَاب﴾ بۆ ئەوەیە نازاره که یان بهردهوام بێ و کۆتایی پێ نهیه، به مهش ئەو وه هم و خه یاله ی لا برد که بگوتری: ئەوانه له گهل نازاره که دا رادین و نازاره که یان به لاوه ئاسایی ده بێ.

ئهمجار پهروه ر دگار جهخت له سه ر هۆی سزادان و به توانایی خودا له سه ر نه نجامدانی ئەو سزادانه دوباره ده کاته وه ده فەرموی: ﴿إِنَّ اللَّهَ كَانَ عَزِيزًا حَكِيمًا﴾ دُنیا بن که خودا بالاده ست و زال و به توانایه به سه ر نه نجامدانی هه ر سزایه که که بیهوئ بیه پینئ به سه ر تاوانباراندا، دادوه رو دانایه دادوه رانه سزای تاوانباران ده دا. به گۆره ی حیکمەت و دانایی نه بئ سزای که س نادا، عدل و دادیش ئەو ده خوازی که کوفر و تاوان بینه هۆی تۆله و سزای دۆزهخ؛ ئیمان و کرده وه ی چاکیش بینه هۆی دهسته بهرکردنی نازو نیعمه تی خودایی و چوونه ناو به هه شت، هه موو کرده وه یه که سزاو پاداشی شیاری خۆی هیه، بۆیه لیته پاداشی کرده وه ی باشی موسولمانانی خسته په نا سزای کرده وه ی کافران بۆ جیاوازی خسته نیتوانیان و فەرموی: ﴿وَالَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ﴾ ئەوانه ی ئیمانیان هه ناوه و پڕوایان هیه و کرده وه ی چاک ده کهن ﴿سَنَدْخُلُهُمْ جَنَّاتٍ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ﴾ به زوویی ده یان خهینه ناو باغ و باغاتی به هه شته وه که به ژیر داره کانیان دا جۆگه و جۆبار ده کشین و جوانی پر له نه فسوناوی ده به خشن، خوشی و له ززه ت و رابواردنه که یان بۆ قه شه نگ ده بێ، نه م ناز و نیعمه ته کاتی و ده مده می نیه به لکو

﴿خَالِدِينَ فِيهَا أَبَدًا﴾ به همیشگی تیتیدا ده میننه وه، به جی ناهیتلن و نایگوزنه وه، دلیان پی خۆشه ههولی گواستنه وه و لی دهرچوون لی نادهن، لی وهرز بوون و دۆش دامانی تیتیدا نابینن،

ئهمه پاداشی باوه و کرده وهی چاکیان و پرای نهو جی و شوینه رازاوه و هه بوونی نهو که شه خۆش و ههوا سازگار و دیمه نه دلرفینانه، ﴿لَهُمْ فِيهَا أَزْوَاجٌ مُّطَهَّرَةٌ﴾ خیزانی بی عهیب و نهنگیان ههیه، پاکن له نهنگی جهسته یی و به دهروون له خهوشی رهوشتی و سرووشتی، شتیک نیه حاله تی که یف خۆشیان لابه ری، کۆنترۆلی ته ندروستی تیک بدا، ﴿وَنَدْخُلُهُمْ ظِلًّا ظَلِيلًا﴾ ده یانبه ینه شوینتیکی سیه ری فینکی دلرفین و خۆش و سازگاری وا که نه سهرمای لی بی نه گهرما، ئهمه ش نهو په ری خۆش رابواردن و ناز و نیعمه تی رازاوه یه!

تیبینی نه وه ده کری ته عبیری قورشان لی ره دا بو سزای کافره کان وشه ی (سوف) هی به کار هیناوه که له زمانی عه ره باندا بو نایینه دی دووره، وه بو پاداشتی موسولمانانیش وشه ی (س) ی به کار هیناوه که له زمانی عه ره باندا بو نایینه دی نزدیکه، وه ک نه وه فهرمووی: (س-ندخلهم) نه مه ییش ناماژه یه بو گیاندنی ئهم مه به سه ناسک و نازداره که ههر زوو ده ستیان ده که وئ و ده خرینه به هه شته وه و بهو شوینه شاد ده بن، به لām وئ ده چی کافره کان له ده شتی مه حشر دا بو ماوه یه ک بمیننه وه، گهرچی نارعه تی و غهم و په ژاره ی ده شتی مه حشریش بو خوانه ناسان زۆر ناخۆشه به لām له چاو سزای دۆزه خ دا، قه تره به ده ریاه، جا پاش مهینه ت و سه خله تی ده شتی مه حشر ره هه نه ی ناو ناگر ده کرین و ده خرینه ناو دۆزه خه وه!! خوا په نامان بدا!

یاسلی حوکمرانی له ئیسلام دا؛ گه رانه وهی سپارده و
 مافه کان بۆ لای خاوه نه کانیان عه داله تکاری،
 فه رمانبه رداری خوداو پیغه مبه ر

﴿إِنَّ اللَّهَ يَأْمُرُكُمْ أَنْ تُؤَدُّوا الْأَمَانَاتِ إِلَىٰ أَهْلِهَا وَإِذَا حَكَمْتُمْ بَيْنَ
 النَّاسِ أَنْ تَحْكُمُوا بِالْعَدْلِ إِنَّ اللَّهَ نِعِمَّا يَعِظُكُمْ بِهِ إِنَّ اللَّهَ كَانَ سَمِيعًا
 بَصِيرًا﴾ (۵۸) يَتَأَيُّهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا أَطِيعُوا اللَّهَ وَأَطِيعُوا الرَّسُولَ
 وَأُولِيَ الْأَمْرِ مِنْكُمْ فَإِنْ تَنَزَعْتُمْ فِي شَيْءٍ فَرُدُّوهُ إِلَى اللَّهِ وَالرَّسُولِ
 إِنْ كُنْتُمْ تُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ ذَلِكَ خَيْرٌ وَأَحْسَنُ تَأْوِيلًا ﴿۵۹﴾

ئه مجار دواى ئه وهى پهروه ردگار له نایه تی پیتشودا پاداشی چاکه کارانی
 دیاری کرد، موناسیب و گونجاوه که هه ندی له کرده وه سه ره کی به کانیان دهست
 نیشان بکا که بریتین له پایه گرنه گه کانی پرۆگرام و دهستوری حوکم له ئیسلام داو
 فرموی: ﴿إِنَّ اللَّهَ يَأْمُرُكُمْ أَنْ تُؤَدُّوا الْأَمَانَاتِ إِلَىٰ أَهْلِهَا﴾ پهروه ردگار فرمانتان پێ
 دهکا که ئه مانه ته کان بگێرنه وه بۆ خاوه نه کانیان، ئهم نایه ته هه رچه نه ده هۆی
 نازلبه و نه که ی هۆیه کی تایبه تییه، به لام وه کوو ده لێن: له هه موو نایه ته کانی
 قووشاندا (عیبره ت به مانا گشتی به که ی وشه که یه نه ک به تایبه ته مه ندی
 هۆکاره که ی) که وابه و نایه ته که فرمانتیکی گشتی به به موسولمانان که سپارده کان
 بده نه وه به خاوه نه کانیان، هه ر سپارده یه که له ژێر دهست دابه و ده رحه ق به خودی

خۆت، دەرحق به بئنده کانی خودا، دەرحق به پەروردگار پتویسته بیگهرینه وه بۆ
خاوه نه کمى!

ریعایت کردنى ئەمانەت دەرحق به پەروردگار ئەو هیە: پابەندى
فەرمانەکانى بین، خۆمان لە ئەهلی یەکانى بیاریزین، جەستە و ئەندام و هەست و
شعورە کائەمان لەو شتانه بەکار بهێنین کە دەبنە جیگای رەزامەندى ئەو.

ئەبو نەعیم لە (ئەلحولیەدا) حەدیسێکی مەرفوعى لە عەبدوللای کورپى
مەسعوود کە لە پێغەمبەرەو ﷺ بە مەرفوعى رىوایەتى کردووه، دەگێڕێتەو
دەلى: فەرمویەتى ((القتل في سبيل الله يكفر الذنوب كلها)) یان فەرمویى
((كل شيء إلا الأمانة)).

واتە: شەهید بوون لە پێناوی خودادا هەموو تاران و گوناھى دەسپێتەو،
جگە لە ناپاکى لە سپاردە! خیانت کردن لە ئەمانەت ئەوئەندە تاوانیکى گەورەیه،
تەنانتە شەهید بوونیش نایشتۆریتەو، سپاردە جوړى زۆرە وەک:

ئەمانەت لە نوێژدا، ئەمانەت لە رۆژوودا، ئەمانەت لە ئاخواتن و گفتوگۆدا
لە هەمووانیش گرنگتر سپاردەى عادەتیه، بەلگەى ئەم فەرمايشتەیش ئەو هیە کە
کۆمەلێک لە هاوێلانێ پێغەمبەر (عەبدوللای کورپى مەسعوود و بەررائى کورپى
عازیب و عەبدوللای کورپى عەبباس و ئویەى کورپى کەعب) فەرموویانە: ئەمانەت
لە هەموو شتێک دا هەیه: لە دەست نوێژدا، لە نوێژدا، لە زەکات دا، لە لەش
پیسى دا، لە رۆژوودا، لە پێوان و کێشان دا لە سپاردەدا، ئێبنو عەبباس
فەرموویەتى: پەروردگار رێگەى ئەداوہ نە بۆ دەولەمەند نە بۆ هەزار کە سپاردە
داگیر بکا، عەبدوللای کورپى عومەر فەرموویەتى پەروردگار کە شەرمگای بۆ
ئادەمیزاد دروست کردووه فەرموویەتى ئەو سپاردەیه لە تۆم دا شاردۆتەو
پاریزگاری بکەو مافی خۆى بدەرئ، پاریزگاری ئەمانەت دەرحق بە خودى
ئادەمیزاد خۆى ئەو هیە: کە شتێک بکا سوودی دین و دۇنیاو قیامەتى هەبێ! خۆى
لە ھۆکارەکانى نەخۆشى بیاریزێ، بەپێى یاسای زانستى پزىشکى رەفتار بکا،

چونکه پیغه ممبر ﷺ وه کوو نه حمده و بوخاری و موسلیم و نه بو داود و تیرمذی له عه بدوللای کوری عومهره وه گپراویانه ته وه: فمرمویه تی: ((کلکم راع وکلکم مسؤول عن رعیتة)) هه موتان وه ک شوان چاودیرن و هه موتان بهرپرسیارن له چاودیرکراوانی خۆتان. یان ده فمرموی: ((إن لنفسك عليك حقا)) له راستی دا خودی خوشت مافت ههیه له سهر خۆت، وه ک خه و خواردن و نه مانه.

ریعایت کردنی نه مانه ت ده رحه ق به ئاده میزادانی تر گپرانده وه ی سپارده کانیانه بۆیان، فیل نه کردنه له گه لیان له مامه له و کاروکاسبی دا، تیکۆشان له گه لیان و نامۆزگاریکردنیانه، نهینی پاراستن و عهیب داپۆشین و ناو نه زپاندنیانه!

دهریاره ی سپارده و نه مانه ت نایه تی زۆر هه ن که جهختیان له سهر پاراستنی کردوه: وه کوو ده فمرموی: **﴿إنا عرضنا الأمانة على السموات والأرض والجبال فأبين أن يحملنها وأشفقن منها وحملها الإنسان﴾** (الأحزاب/ ۷۲)

یان ده فمرموی: **﴿والذين لأماناتهم وعهدهم راعون﴾** المؤمنون/ ۸ یان ده فمرموی: **﴿يا أيها الذين آمنوا لا تخونوا الله والرسول وتخونوا أماناتكم وأنتم تعلمون﴾** (الأنفال/ ۲۷)

پیغه ممبریش ﷺ ده فمرموی: ((لا إيمان لمن لا أمانة له، ولا دين لمن لا عهد له)) ناپاکی له سپارده چهپی له بی نیمان که مته، بی پهیمانیشت وه ک بی دینی وایه. نه حمده و نیینوچه بیان له نه نه س گپراویانه ته وه. موسلیم و بوخاری و تیرمذی و نه سائی له نه بو هورهیره وه فمرموده یه کیان گپراوه ته وه که فمرمویه تی: ((آية المنافق ثلاث إذت حدث كذب، وإذا وعد أخلف، وإذا أئتمن خان)). نیشانه ی مروی ناپاک و دووړوو نه م س روه شته یه: له کاتی گفتموگودا درۆزن بی، له به لینی خوی پاشگهز بپته وه، گزی و ناپاکی له نه مانه ت بکا.

که و ابوو گپرانده وه ی نه مانه ت پتویست و جهخت له سهر کراوه به تایبه تی کاتی خاوه نه که ی داوای بکاته وه، که سیکیش نه مانه تی لا بی و له دنیادا

نہیداتہوہ لہ قیامت حەقی ئەوہی لی دەستێرتەوہ! چونکە چەسپاوە کە
پێغەمبەر ﷺ فەرمووەتی: ((لتؤدن الحقوق الى أهلها حتى يقتص للشارة الجماء
من القرناء)). واتە: ھەموو مافی دەدریتەوہ بە خواوەنی، ھەقی کەس لەسەر کەس
نامینێ تەنانت مافی بزنی کۆل لە بزنی شاخدار دەستێرتی!، رواہ أحمد والبخاری
فی الأدب، ومسلم والترمذی عن أبي هريرة.

ھەمکاتیکیش سپاردە کە فەوتا وەک ئەوہ دزرا نەگەر کە مەترخەمی
سپاردە لاداندراوی تێدا بوو، ئەوہ بەرپر سيارە و دەبی بیبێرتی نەگینا نا.
نەمجار دەفەرموی: ﴿واذا حکمت بین الناس أن تحکموا بطلعدل﴾ نەگەر
لە نیوان نادەمیزانداندا دادوەریتان کرد و فەرمانیەوا بوون با بریاردان و حوکم
کردنتان دادوەرانە بی.

دانەوہی سپاردەو پارێزگاری کردنی بناغە یە کەمی حوکمی نیسلامی یە،
دادپەروەری بناغە دووہمی یەتی. خیطابە کە روو دەکاتە جەماوەری گەل، نەگەر
فەرمانیەوا ناعەدل بوو گەل بەرپر سيارە، دەبی بەرەنگاری بینەوہ. عەدالەت و
دادپەروەری بناغە فەرمانیەوایی یە، ئاوەدانی و پیشکەوتن و شارستانیەت بی
دەستبەر کردنی عەدالەت نایەتی، عەقل داخواری یەتی و بانگەوازی بۆ دەکا،
یەکیکە لە بنەما سەرەکی یەکانی حوکم لە نیسلام دا، کۆمەلگا بە بی عەدالەت
بەرپوێ ناچی، لەریگای عەدالەتموہ لاواز و زەبوون مافیان پیتشیل ناکری، زۆردار
ستەم لە بی دەسلەت ناکا! بەھۆی عەدالەتموہ ناسایش و نیتظام بەرقرار دەبن،
ھەموو نایینە ناسمانی یەکان جەختیان لەسەر کردووە، ئەرکی سەرشانی
فەرمانیەواو کاریە دەستانی یەتی کە پابەندی عەدالەت بن، بۆ ئەوہی ھەموو
کەسیک مافی خۆی بدریتی، کەس مافی پیتشیل نەکری!

بێگومان قورئانی پیرۆز لەزۆر ئایەت دا فەرمانی بە موسولمانان کردووە
کە عادل رەوشت بن و عەدالەت لەسەر زەوی دا بەرقرار بکەن وەکوو دەفەرموی:
﴿إن الله يأمر بالعدل والإحسان﴾ النحل/ ۹۰ یان دەفەرموی: ﴿واذا قُلتم

فَاعْدِلُوا وَلَوْ كَانَ ذَا قُرْبَىٰ (الأنعام/ ۱۵۲) یان ده فمرموی: **﴿إِعْدِلُوا هُوَ أَقْرَبُ لِلتَّقْوَىٰ﴾** المائدة/ ۸ یان ده فمرموی: **﴿كُونُوا قَوَّامِينَ لِلَّهِ شُهَدَاءَ بِالْقِسْطِ﴾** المائدة/ ۸ قسط واته: عدل

یان ده فمرموی: **﴿يَا دَاوُدُ إِنَّا جَعَلْنَاكَ خَلِيفَةً فِي الْأَرْضِ فَاحْكُم بَيْنَ النَّاسِ بِالْعَدْلِ﴾** ص/ ۲۶

پیغه مبدیش فمرمویه تی: **﴿(لا تزال هذه الأمة بخير، ما إذا قالت صدقت، وإذا حكمت عدلت، وإذا استرحمت رحمت)﴾**.

نم نه تموهی ئیسلامه به ختموره هتا له قسه کردن دا راستگۆین، نه گمر حوکیان کرد دادپروهر بن، نه گمر داوای رهحم و بهزه بیان لی کرا به بهزهیی بن. به پیچهوانه وه قورنان له زۆر شوین دا هه ره شه له سته مکاران ده کاو له ناکامی زولم و زۆر ده یانترسینی! وه کوو ده فمرموی: **﴿وَلَا تَحْسِبَنَّ اللَّهُ غَافِلًا عَمَّا يَعْمَلُ الظَّالِمُونَ﴾** ابراهیم/ ۴۲، یان ده فمرموی: **﴿احْشَرُوا الَّذِينَ ظَلَمُوا وَأَزْوَاجَهُمْ﴾** الصافات/ ۲۲ سامت اکثرین شیوهی سته مکارش کارنه کردنه به شمیرعه تی خوداو زولم و زۆری فمرمانه وایه، نه گمر حاکم سته مکار سوو ولات ده شیوی، ناوه دانی نامینی، کۆممل تیک ده چی شار و دیهات ویران ده بن **﴿فَتِلْكَ بَيُوتُهُمْ خَاوِيَةٌ بِمَا ظَلَمُوا﴾** النحل/ ۵۲ ههروه ها خه تمرترین زولم، زولمی قازی و دادوهره! بۆیه نمرکی سهرشانی قازییه، که به جوانی له بابته که حالی بیی، له هه موو روویه که وه لیی وورد بییتمه، لایه نگیری یه کئی له دوولایه نی کیشه که نه کاو شاره زای حوکمی شمعی بی و بزانی خودا چۆنی فمرمان پی کردووه ناوا رهفتار بکا، ههروه کوو پیویسته پیای زاناو لیتهاتوو بکرین به قازی.

که ده فمرموی: **﴿وَإِذَا حُكِمْتُمْ بَيْنَ النَّاسِ﴾** ناماژهیه بۆ نموه که پیویسته موسولمانان فمرمانه و بۆ خویان دیاری بکهن، تا به حق و عدالت له ناویان دا حوکم بکا.

نه مجار پهروه ردگار سوودی فرمان به عدالت و گه پاندنوهی سپارده کان
 بۆ خاوه نیان روون ده کاته وه بۆمان و ده فرموی: ﴿إِنَّ اللَّهَ نِعْمَ يَعْظُمُكُمْ بِهِ﴾ بیگومان
 نهو شتانهی خودا ناموژگارستان پی ده کاو هه لتان دهنی بۆ ده سته بهر کردنی
 باشتین شته و هه میشه هه ول بدهن بۆ ده سته بهر کردنیان، چونکه خودا شتیکیان
 پی نالی: که سوودی دنیاو قیامه تی ئیوهی تیدا نه بی، ﴿إِنَّ اللَّهَ كَانَ سَمِيعًا
 بَصِيرًا﴾ واته: پیویسته پابه ندی فرمانی خودا بن به گویره ی ناموژگاری نهو هه لس
 و کهوت بکن، چونکه خودا له ئیوه زانتره به هه موو شتیکی، نه گهر دادپهروه رانه
 حوکمتان کرد خودا ناگاداره و ده بیسی، نه گهر سپارده تان گتپایه وه بۆ خاوه نی
 خودا، ده بیینی! که وابوو نه مه و هه د و به لینی خودای مه زنه بۆ نه وانه ی پابه ندی
 فرمانی خودان و هه ره شهیه کی گه وره شه بۆ نه وانه ی سه ریچی ده کهن،
 پیغه مبه ریش ﷺ ده فرموی: ((اعبد الله كأنك تراه فإن لم تكن تراه فإنه
 يراك)) (به جوړی خودا به رستن وه ک خودا به سه ر سه رته وه راوه ستابی و چاوت
 لی بی، خو نه گهر تیش خودا نابینیت، خودا چاوی له تویه) نایه ته که ناماژه ی
 نه وشی تیدایه که ده بی گرنگی بدری به حوکم و بریاری قازی و فرمانه وایان،
 چونکه به ره وه ندی ناده میزادانیان خراوه ته ژیر ده ست.

نه مجار دواي نه وه ی پهروه ردگار فرمانی کرد به گه پاندنوهی سپارده بۆ
 خاوه نه کانیان، فرمانی کرد که دادپهروه رانه حوکم له نیوان خه لک دا بکن و
 رووی خیطابه که شی له جه ماوه ری گهل بوو، فرمانیان پی ده کا که ملکه چی
 فرمانی خودا و پیغه مبه رو فرمانه واین، چونکه به بی پابه ند بوون به
 فرمانه کانیانه وه به ره وه ندی خه لکی ناپاریزی. فرموی: ﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا
 أَطِيعُوا اللَّهَ﴾ نهی نهو که سانه ی ئیمانتان هیناوه فرمانه برداری یه زدان بن! پهیره ی
 په یامی پیروژ و قورنانی مه زنی بکن و بیکه نه پروگرامی ژیا تان، ﴿وَأَطِيعُوا
 الرَّسُولَ﴾ گوئ بیسی پیغه مبه ر بکن، چی پی گوتن پابه ندی بن، چونکه پیغه مبه ر
 روونکه ره وه ی نیگای خودایه و نه حکام و یاسای قورنانتان بۆ شی ده کاته وه،

سوننه تی خودا واداهاتوو که پیغه مبهردان شهر یعتی خودا به خه لکی رابگه یه نن و پتویستی سهرشانی نیمه ش نهویه ملکه چ و پایه ندی ناموژگاریه کانیاں بین. **﴿وَأُولِي الْأَمْرِ مِنْكُمْ﴾** گوپرایدل و فرمانبرداری خاوهن بریار بن که بریتین له فرمانپه وایان و حاکم و زاناو لپیرسراوی له شکر و باقی سهرکرده و فرمانده کانی تر، نهوانه ی کاروباری خه لکیان به دهسته، ناده میزادان ده چنه لایان بو به جی هینانی کاروباریان، نه م لپیرسراوانه نه گهر له سهر رایه ک، له سهر حوکم و بریاریک یه کدیگیربوون و حوکیان کرد، پتویسته فرمانبرداریان بکری به مهرجی دلسوزو نه مین بن و سهریتیچی فرمانی خودا و ریبازی پیغه مبهردان نه کهن و سهرفیراز و نازاد بن له وهرگرنتی هه لویتست و بریاریان دا!

به لام چۆنیه تی نه نجام دانی عیبادهت و چهنده تی و ههرشتیک که په یوه ندی هه بی به عه قیده وه نهوه بهس له خودا و پیغه مبهردان وهرده گیرئ و کهسی تر بوی نیه له م جوړه شتانه دا رای خوئی ده ریبئرئ و فهرزی بکا:

نه هلی حیلل و عه قد له موسولمانان نه گهر کوک بوون له سهر کاریک له بهرزه وه ندی موسولمانان و ده قتیکی شاریع لهو باره وه نه بوو، سهرهست و نازادیش بوون له راده رپرین و کهس زه ختی لی نه کردن و بریاریکیان دا، نهوه به قسه کردنیان پتویسته، وه کوو نیمامی عومهر مه شوره تی به نه هلی حیلل و عه قدی هاوه لان کرد ده ریاره ی دروست کردنی دیوانه کانی ده ولت که له سهرده می پیغه مبهردان نه بوون، که سیش له زانایانی هاوه لان بهر هه لستیان نه کرد.

جا **﴿فَإِنْ تَنَازَعْتُمْ فِي شَيْءٍ فَرُدُّوهُ إِلَى اللَّهِ وَالرَّسُولِ﴾** واته: نه گهر ده ریاره ی نهو حوکه له قورئان و حدیث دا ده قیک نه بوو نه هلی حیلل و عه قد تی ده فکر نه گهر له سهر شتیک پیک هاتن و نیجماعیان بهست پتویسته کار بهو حوکه یکه که نهوان له سهری پیک هاتوون، نه گهر کیشه یان تی کهوت پتویسته نهو حوکه رانویتن به سهر قورئان و حدیث دا و حوکه گشتی یه کانیاں دا ههرچی له گهل نهوان یه کی گرتوه، نهوه وهرده گیرئ و کاری پی ده کری، نهو حوکه ی له گهل نهوان دا

نه گونجا پاشگویی ده خری، به مدش کیشی ناو موسولمانان بنبرده کری، یه کیتی و یه کراییی موسولمانان ده چمسی!

له مسووه بۆمان ده رده کهوئ. که نایه ته که بنه ما نایینه کان له ده وله تی نیسلامی دا ده ست نیشان ده کا که نه مانه ن:

۱- بنه مای یه کهم قورئانی پیروژه که کار پی کردنی تاعه تی به روه رد گاره.
 ۲- بنه مای دووهم سوننه تی پیغه مبه ر که بریتی به له فهرمووده و ره قنار و ره زا له سهر بوونی پیغه مبه ر ﷺ که کار پی کردنی تاعه ت و به گوی کردنی پیغه مبه ر.

۳- بنه مای سی یه م ئیجماعی نه هلی حیلل و عه قده: که تاکه تاکه و هه لبارده ی کۆمه لن؛ له زانایان و سهر کرده و پیاو ماقول و سهره ک حیزب و گرو و لیئیرسراوی ولات؛ تاعه ت و به قسه کردنیان تاعه تی (أولوا الأمر).

۴- بنه مای چواره م رانواندن و بهرام به ر کردنی حوکه جیا جیا و کیشه تیکه وتوه کانه به قورئان و سوننه ت.

ئه م چوار بنه ما سهره کیانه سهرچاوه ی شه ریه تی نیسلامین و پتویسته تاقمیک هه بیج مه سه له کیشه تیکه وتوه کان به سهر قورئان و سوننه ت دا رابنۆینن، ئه و تاقمه له لایم نه هلی حیلل و عه قده وه هه لده بژدردین، پتویسته کار به ده ست و فهرمانه واکان به رپاره کانی ئه و کۆمه له زاناو پسپۆره جی به جی بکه ن.

که وایی ده وله تی نیسلامی له دوو تاقم پتیک دی تاقمیک نه حکام و یاساکان روون ده که نه وه، ئه وانه ئیستا پتییان ده گوترئ (الهیة التشریعیة) تاقمی دووهم کۆمه لی فهرمانه واکازی و دادوه رو کار به ده سه ته کانه ئه مانه ش ئیستا پتییان ده گوترئ: (الهیة التنفیذیة) پتویسته موسولمانان به تیکرا ئه م حوکمانه وهریگرن، به نه ئینی و ناشکرا گهردن که چ بن بۆیان، چونکه ئه مانه هه مویان حوکمی خوداو پیغه مبه ری خودان، یان حوکمی نه ته وه یه و کۆمه لی زاناو پسپۆرو لیها توو ئه وانه ی گه ل سیه ی پتیانه و کردونی به نو نه ری خو ی، ئه و حوکمه یان هه لباردوه و به لایانه وه گونجا وه بۆ کۆمه ل و له به ر روشنایی قورئان و حه دیت و

یاسا گشتی به کانیان دا ده‌ستنیشان کراوه. ئەو مەسەلە ی کیشە تان تی پەیدا دەبێ رابنۆترین بەسەر قورئان و حەدییسی پیغەمبەر دا ((إِنْ كُنْتُمْ تُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ) ئەگەر ئێوە بە راستی باوەڕتان بە خودا و بە پڕۆژی دوا یی هەیە و پیتان وایە زیندوو بونەو و لێپرسینەو ی رۆژی قیامت دیتە ریتان. چونکە موسولمان هیچ حوکمیەک پیش حوکمی خودا ناخا و زۆرتر هەولی دەستەبەرکردنی پێداوێستی به کانی رۆژی قیامت دەدا و هەموو کاتێ قیامتێ لا مەبەست ترە لە دنیا. ئەمە هەرەشەیه لەوانە ی که لە رێبازی خودا و پیغەمبەر لادەدەن و سەرپێچی فەرمانە کانیان دەکەن و حوکم ناگیرنەو و بۆ لای قورئان و سوننەتی پیغەمبەر.

وہ کوو دہ فرموی ((فلا وربك لا يؤمنون حتی یحکموک فیما شجر بینہم)) بوخاری و موسلیم حەدییسیک لە ئەبو ھورەیرەو دەگیرنەو کہ پیغەمبەر ﷺ فرمویەتی ((من اطاعني فقد اطاع الله، ومن عصاني فقد عصی الله، ومن یطع امیری فقد اطاعني ومن یعص امیری فقد عصانی)) کەرأتە ھەرکەسیک شوین کەوتنی قورئان و سوننەتی پیغەمبەر پیش ھەوا و ھەوہسی خۆی نەخا موسولمانی راست نیە. ((ذلک خیر وأحسن تأویلاً)) ئەو راناندنەو پەیرەوکردنە ی کیتاب و سوننەتە باشترە بۆ ئێوە و ناکامی باشتر بە دەست دینی..

پاش ئەو ی لە نایەتی پیشووا پەروردار فەرمانی کرد بە موسولمانان و لەسەری پێویست کردن کہ تاعەتی خودا و پیغەمبەر بکەن و گوێپرایەلی فەرمانپەرە ی خۆیان بن. لەم نایەتە ی دوا یی دا ھەلوێستی دوو رووہ کان رووہ دەکاتەو، ئەوانە دل و دەروونیان نەخۆشە، ئیطاعە ی پیغەمبەر ناکەن، رازی نابن بە حوکم و پریاری خودا و پیغەمبەر! بە لکو دەیانەوێ جگە لە پیغەمبەر - دەست بپرو ملھور حوکم و پریاریان بۆ دەریکەن.

بیروبوچوونی دوورووه کان و هه ئویستیان

أَلَمْ تَرَ إِلَى الَّذِينَ يَزْعُمُونَ أَنَّهُمْ آمَنُوا بِمَا أُنزِلَ إِلَيْكَ
وَمَا أُنزِلَ مِنْ قَبْلِكَ يُرِيدُونَ أَنْ يَتَحَاكَمُوا إِلَى الطَّاغُوتِ وَقَدْ أُمِرُوا
أَنْ يَكْفُرُوا بِهِ وَيُرِيدُ الشَّيْطَانُ أَنْ يُضِلَّهُمْ ضَلَالًا بَعِيدًا ﴿٦٠﴾ وَإِذَا
قِيلَ لَهُمْ تَعَالَوْا إِلَى مَا أُنزِلَ أَلَّهُ وَإِلَى الرَّسُولِ رَأَيْتَ الْمُنْتَفِقِينَ
يَصُدُّونَ عَنْكَ صُدُودًا ﴿٦١﴾ فَكَيْفَ إِذَا أَصَابَتْهُمْ مُصِيبَةٌ بِمَا قَدَّمَتْ
أَيْدِيهِمْ ثُمَّ جَاءُوكَ يَخْلِفُونَ بِاللَّهِ إِنْ أَرَدْنَا إِلَّا إِحْسِنًا وَتَوْفِيقًا ﴿٦٢﴾
أُولَئِكَ الَّذِينَ يَعْلَمُ اللَّهُ مَا فِي قُلُوبِهِمْ فَأَعْرِضْ عَنْهُمْ
وَعِظْهُمْ وَقُلْ لَهُمْ فِي أَنْفُسِهِمْ قَوْلًا بَلِيغًا ﴿٦٣﴾

ئیبوو جەریر له (الشعی) یهوه ده گێریتیهوه ده لی: له نیتوان پیاویکی
جووله کهو پیاویکی دووروودا کیشهیهک رووی دا، کابرای یههودی وتی: دادگایی
ده کهین به گویره ی نایینی خوتان، یان وتی ده چینه لای پیغه مبهرد دادگاییمان بکا،
چونکه ده یزانی که پیغه مبهرد ﷺ بهرتیل وهرناگرئ، له سهه شهوه ریک نه کهوتن
دوایی هاتنه سهر شهوه بریاریان دا که بچه لای کاهینیکی جوهدینهیی، نیتر شه
نایه ته هاته خواری که ده فرموی: ﴿أَلَمْ تَرَ إِلَى الَّذِينَ يَزْعُمُونَ أَنَّهُمْ آمَنُوا بِمَا أُنزِلَ
إِلَيْكَ وَمَا أُنزِلَ مِنْ قَبْلِكَ﴾ نه مه ناره زایی ده برپینی پهروه ردگاره بهرامبهرد که سیک
لافی شهوه لی ده دا که بروای ههیه به قورنان و شه نامه ناسمانییانه ی پیتش شه بو

پیغه مبهره پیشینه کان نیردراون که چی له گهل شه ودا. ده یه وی بۆ برینه و ده
کیشه و بهره په نا بۆ غهیری کیتابی خوداو سوننه تی پیغه مبهره که ی بهری!

جاوه کوو چهند جاری دی گوتراوه: هه رچهند هۆی هاتنه خواره و ده ی نایه ته که
تایبه ته، به لام بایه خ به واتای گشتی ده قه و لۆمه ی هه موو نه وانه ده کا: که له
ریبازی قورئان و سوننه ت لاده ده ن و بۆ داد گایی و کیشه حهل کردن په نا بۆ شتی
به تال و پروپووج ده به ن ده یانه وی طاغوت و ملهوړ حوکمیان بکه ن.

واته: ئەي محمد! سه يري ره فتاري ناهه مواري ته تاقمه بکه؛ که به قسه ی
خۆيان ئيمانيان به پیغه مبهرايه تی تۆ هیناوه ههروه ها باوه پریان به پیغه مبهره
پیشینه کانیش هیناوه، ئیمانی راست و ته وایش به پیغه مبهران و
نامه ئاسمانی به کان ده بی سهر بۆ شه بکیشی کار به شه ریعه تی خودا بکری، که به
هۆی پیغه مبهر به ئاده میزادان ده گا. هه ر کاتی له وه لایان دا به موسولمانی راست
حسیب نا کرین سه بریان بکه چهنده کرداریان دژی گوتاریانه، نه و تا شه دوو پرووانه
﴿یریدون أن يتحاكموا إلى الطاغوت﴾ که رازی نابن بۆ حوکم و بریار بچنه لای
پیغه مبهر ﷺ ده چن داد گایی خۆیان ده به نه لای طاغوت و گومرایانی وه کوو شه بو
به رزه ی نه سه له می کاهین، یان. که عبی کوپی نه شه رفی جووله که، که له بهر زیاد
ره ویی له گومرایی و لادان له ریبازی راست و دژایه تی کردنی پیغه مبهر ﷺ نازناوی
طاغوتی به سهر دا برا ﴿وقد أمروا أن یکفروا به﴾ وه ل حال له قورئاندا فرمانیان پی
کراوه که خۆ له طاغوت بیاریزن و هیچ شتیکی به قسه نه که ن، جا نه وان نه گه ر
شه فرمانه و ه رنه گرن و پابه ندی نه بن، نیشانه ی شه ویه باوه پریان نیه، به ده م لاف ی
ئیماندار ی لی ده ده ن و به کرده وه کافرن، ده لین: بروامان به خوداو به پیغه مبهره،
که چی حوکم و بریار له طاغوت و ه رده گرن، نه مه ش نیشانه ی ناشکراو روونه که
نه وانه موسولمان نین: فرمانی که له فرمانه کانی قورئان ده رباره ی دووره په ریزی
و خۆپاراستن له طاغوت شه که ده فرموی: ﴿ولقد بعثنا فی کل امة رسولا أن
اعبدوا الله واجتنبوا الطاغوت﴾ التحل/ ۳۶ یان که ده فرموی: ﴿ومن یکفر
بالتاغوت ویؤمن بالله فقد استمسک بالعروة الوثقی﴾ البقرة/ ۲۵۶.

ئەوانە كەوا پايەندى حوكم و بپيارى طلغوتن دەبن بە قوتابى شەيتان و
﴿وَيُرِيدُ الشَّيْطَانُ أَنْ يُضِلَّهُمْ ضَلَالًا بَعِيدًا﴾ شەيتانىش دىيەوئ رىگايان لىئ ھون
بكاو گومرايان بكاو لە خشتەيان بەرئ و مەسافەيەكى دوورو درىژ لە رىگاي راست
دووريان بختەو بە جۆرىك نەتوانن بگەرپنەو سەر راستە رىگا.

بەلگە لەسەر ئەو ھەلۈستەيان ئەو يە ﴿وَإِذَا قِيلَ لَهُمُ تَعَالَوْا إِلَىٰ مَا أَنزَلَ
اللَّهُ وَإِلَىٰ الرَّسُولِ رَأَيْتُ الْمُنَافِقِينَ يَصُدُّونَ عَنْكَ صُدُودًا﴾ نەگەر بەو بەناو
ئيماندارانە بگوتئ: وەرن با حوكم بە قورئان و سوننەتى پىغەمبەر بگەين، ئەو
بەرنامەو پرۆگرامى بئ خەوش و رىگاي راست و رەوان! ئەى محمد ئەو دوورووانە
دەبينى روت لىئ وەرەگىرئ و گوچكەيان لە ئاستى بانگەوازي يەكەت دەھاخن و
حوكمى تۆيان ناوئ و سورن لەسەر گومرايى و بىدینى، بە ئەنقەست خۆيانى لىئ لا
دەدەن!

ماناى ئەم ئايەتە وەكوو تەنكىد و جەخت كەرنەو وايە لەسەر ماناى
ئايەتى پىشوو، چونكە كەسەيك روو لە حوكمى خودا وەرگىرئ، بەبئ گومان دووروو
و بئ باوەرە!

﴿فَكَيْفَ إِذَا أَصَابَتْهُمْ مُصِيبَةٌ بِمَا قَدَّمَتْ أَيْدِيهِمْ﴾ حال و وەزەئى ئەو
دوورووانە چۆن دەبئ؟ ئەگەر خودا بەسەر ھەلۈستياندا ناگادارت بكاو پشت
ھەل كەردن و رووەرگىرانيان لە حوكمى خودا و پىغەمبەريانت پئ رابگەيەنئ و
ئەمجار لە ئاكامى تاوانەكانيان تووشى ئاستەنگە و ناخوشى ببن، بەھۆى كەردارى
ناشيرين و ھەلۈستى بئ شەرمانە و نالەباريان بگەونەگىزاوى رووداوى ناخوشەو
ناچار بن بگەرپنەو بۆ لای تۆو سكالای خۆيانت بۆ بگەن ﴿ثُمَّ جَاءَكَ يَحْلِفُونَ بِاللَّهِ
إِنْ أَرَدْنَا إِلَّا إِحْسَانًا وَتَوْفِيقًا﴾ ئەمجار سویند دەخۆن و دەلین: ئیمە بەو پەنا
بەردنەمان بۆ حوكمى طاغوت مەبەستمان چاكە و رازى كەردنى دلى دۆژمنەكانمان
بوو، وىستوومانە ئاشتى و تەبايى لە نىوان خۆمان و ئەوان دا بچەسپىنين!

يان عوزر خواھى دەكەن و سویند دەخۆن و دەلین: ئیمە بە چوونمان بۆ
لاى ئەوان مەبەستمان مەداراو لاواندەو بوو، ئەگىنا بە دل بپروامان بە حوكم و

بېرىرى ئەوان نىيە، چۈنەنكە مان بۆلەي ئەوان كارىكى روالەتكارى و سىياسەت نامىزە، ﴿أولئك الذين يعلم الله ما في قلوبهم﴾.

ئەم جۆرە ئادەمىزادانە كە تاقىمى دوورۈۋەكانن خودا دەزانى چىيان لە دل دايەو سزايان دەداتەۋە، بىگومان ھىچ شتىك لە خودا گۆم نابى، ئەو زاناۋ ناگادارە بە ئاشكراۋ نەپىيان! ئەتۆ ئەى محمد! ﴿فأعرض عنهم وعظهم وقل لهم في أنفسهم قولا بليغا﴾ گۆيان مەدەرى، گۆرنگىيان پى مەدە، لەسەر ئەو بىروياۋەرى كە لە دليان دايە قسەى رەقيان لەگەل مەكە، نامۆزگارىيان بىكەو لايەنى دوورۈۋى و نىياز خراپىيان لى بىرەۋە، بە ئاخاۋتنى رەۋان و كارىگەر و دلەزىن قسەيان لەگەل دا بىكە، ئەۋەيان تىبگەيەنە ئەۋەى كە لە دليان دايە لە دوورۈۋى و نىياز پىسى لە پەرۋەردگار شارراۋە نىيە، ئەۋانە ھىچ جىاۋازىەكيان لەگەل كافىر دا نىيە، ئەۋان كە شەريان لەگەل دا ناكۆى لەبەر ئەۋەيە كە بە روالەت ئىمانىيان ھىناۋە، جا ئەگەر ئەۋان ھەر لەسەر ھەلۈستى خۆيان بەردەۋام بن و زىيان بە كۆمەلگاي نىسلام بگەيەنن و دەۋلەتى ئىسلامى بخەنە خەتەرەۋە ئەۋە دوور نىيە كە بە شمشىر ھەلس و كەۋتايان لەگەل دا بىكۆى و لە مليان بدرى.

ئايەتەكە ئامازە بە فرمانپەرۋايى و بە توانايى پىغەمبەر ﷺ لە ئاخاۋتن و قسە كارىگەرى دا دەكا، ئەۋە دەچەسپىنى كە پىغەمبەر لە فەصاحت و بەلاغەت دا گەشتۆتە سەر ترۆپكى وىژەۋ وىژەرى! ئايەتەكە سى پلەى رەفتار كۆردنى بۆ پىغەمبەرى لەگەل دوورۈۋەكان دا دىارى كۆدوۋە:

يەكەم گۆى پى نەدان و پشت تى كۆردن و بەھەند ھەلنەگرتىيان، دوۋەم نامۆزگارى كۆردىيان بە خىر و چاكە بەلكو دليان بگۆرئ و ۋاز لە نىياز خراپى خۆيان بىنن و دليان نەرم بى، سى يەم ئاراستە كۆردنى قسەى بەلىغ و كارىگەر بۆ ناۋ دليان جارىك بە ھەلنەناتىك بۆچاكەو جارىك بە ترساندىيان لە خراپە، (ترغىب و ترھىب)يان لەگەل دا بەكار بى، لە ھەموو روۋيەكەۋە بەھانەيان نەمىنى و بۆر بدرىن.

به گویکردنی فیه رمانی پیغهمبه ر پیوسته

وَمَا أَرْسَلْنَا مِنْ رَسُولٍ إِلَّا لِيُطَاعَ بِإِذْنِ اللَّهِ وَلَوْ
 أَنَّهُمْ إِذْ ظَلَمُوا أَنْفُسَهُمْ جَاءُوكَ فَاسْتَغْفَرُوا اللَّهَ وَاسْتَغْفَرَ لَهُمْ
 الرَّسُولُ لَوَجَدُوا اللَّهَ تَوَّابًا رَحِيمًا ﴿١٤﴾ فَلَا وَرَبِّكَ لَا يُؤْمِنُونَ
 حَتَّىٰ يُحَكِّمُوكَ فِي مَا شَجَرَ بَيْنَهُمْ ثُمَّ لَا يَجِدُوا فِي أَنْفُسِهِمْ
 حَرَجًا مِّمَّا قَضَيْتَ وَيُسَلِّمُوا تَسْلِيمًا ﴿١٥﴾

له نایه‌ته‌کانی پیشوودا همره‌شهی له دوو‌رووه‌کان کردو تاوانباری کردن به‌وه
 که مل بۆ حوکمی خودا ناده‌ن و په‌نا ده‌به‌نه به‌ر حوکمی طاغوت، نه‌مجار له‌م
 نایه‌ته‌ی دوابی دا دیته سهر چه‌سپاندنی بنه‌مایه‌کی گشتی نه‌ویش گوت‌پرایه‌لی
 کردنی فهرمانی پیغهمبه‌ره ﴿۱۴﴾، چونکه نه‌و له خوداوه قسه ده‌کا به‌گویکردنی نه‌و
 به‌گوی کردنی فهرمانی خودایه، که سیک له پیغهمبه‌ره ﴿۱۵﴾ یاخی بی له خودا
 یاخی ده‌بی! بۆیه ده‌فهرموی: ﴿وما ارسلنا من رسول الا لیطاع بإذن الله﴾ نیمه
 ههره پیغهمبه‌ریکی ناردومانه بۆ سهر گهل و نه‌ته‌ویه‌ک به‌پتویستمان داناوه
 له‌سهر نه‌و گهل و نه‌ته‌وانه که گوت‌پرایه‌لی فهرمانی پیغهمبه‌ره که‌یان بکه‌ن و شوینی
 بکه‌ون، نه‌و پیغهمبه‌ره بۆیه ره‌وانه کراوه که قسه‌ی وه‌ریگیری و طاعه‌تی بکری،
 له‌م رووه‌وه که په‌روه‌ردگار نیزی داوه که به‌گوی بکری‌یان که خودا توفیقی داوه
 بۆ طاعه‌ت کردن.. موجهید ده‌لی: مانای (بی‌اذن الله) نه‌ویه! که‌س ناتوانی
 طاعه‌تی پیغهمبه‌ره بکاو گوت‌پرایه‌لی فهرمانه‌کانی بی به‌بی ره‌زامه‌ندی خواو هوکار
 سازدان بۆ. ههرکه‌سی خودا توفیقی نه‌دا نایه‌ته سهر ریگای راست. وه‌کوو له
 نایه‌تیکی ترده ده‌فهرموی:

﴿لَقَدْ صَدَقَكُمُ اللَّهُ وَعْدَهُ إِذْ تَحْسُونَهُمْ بِإِذْنِهِ﴾ آل عمران/ ۱۵۲ شه‌مجار

په‌روه‌ردگار رینمونی یاخی بوان و تاوانباران ده‌کا که هه‌له‌یه‌کیان لی روودرا په‌نا به‌نه بهر پیغه‌مبه‌ر و داوای لی خوش بوونی خودا بکمن له خزمه‌تیا ﴿ولو أنهم إذ ظلموا أنفسهم جاءوك فاستغفروا الله واستغفر لهم الرسول لوجسدوا الله توابا رحیما﴾ شه‌گه‌ر شه‌وان له‌و کاته‌دا شه‌گه‌ر هه‌له‌و تاوانیان کردو روویان له حوکمی تو وه‌رگیترا په‌نایان برده بهر طاغوت، بهاتنایه لای توو بیارانی‌ده‌وه له خودا داوایان بکردایه له پیغه‌مبه‌ر که دوعایان بو بکا بویان له خودا بیارپته‌وه که په‌روه‌ردگار لییان خوش بی، شه‌وان شه‌گه‌ر شه‌ویان بکردایه خودا لییان خوش ده‌بوو ره‌حمی پی ده‌کردن و ده‌یانزانی په‌روه‌ردگار چهند تویه وه‌رگر و لی‌بورده‌یه! شه‌مه ناماژیه بو شه‌وه که هه‌رکه‌سیک تویه‌ی راست و دروست بکا و هه‌ل و مه‌رجی پی‌ویست له تویه‌کی دا هه‌بن، واته دوا تاوانه‌که په‌شیمان بی‌پته‌وه، وا بریار بدا جاریکی تر بو شه‌و تاوانه ناگه‌رپته‌وه، به‌دل ژیوان بی‌پته‌وه و راستالانه تویه‌کی بکا.

به‌لام تویه‌ی سه‌رزاره‌کی و بی سه‌رویه‌ر، بی شه‌وه‌ی له ناخه‌وه سه‌رچاوه هه‌لبگرئ هیچ سودیکی تیدا نیه! په‌روه‌ردگار له نایه‌ته‌که‌دا به‌گوئ نه‌کردنی فەرمانی پیغه‌مبه‌ری داناوه به ستم کردن له خو، به چه‌واشه کردن و شیواندنی دل و ده‌روونی حسیب کردووه، شه‌مجار جه‌ختی له‌سه‌ر شه‌وه کردووه که گوپرایه‌لی پیغه‌مبه‌ر پی‌ویسته‌و نابئ نکولی لی بکری، فەرموئ: ﴿فلا وربك لا يؤمنون حتى يحكموك فيما شجر بينهم﴾ شه‌ی پیغه‌مبه‌ر سویند به خودای تو شه‌و دوو رووه سه‌رلی‌شی‌واوانه‌ی که بو بریار و حوکم نایه‌نه لای توو په‌نا بو طاغوت ده‌بن ئیمانی ته‌واویان نیه و به موسولمانی راستال حسیب ناکرین، هه‌تا سی مه‌رجیان تیدا نه‌یه‌ته جئ:

۱- پیغه‌مبه‌ر بکمن به حاکم و دادوهر بو حهل کردنی نیزاع و کیشه‌ی نتوانیان، که‌س ئیمانی نیه و به موسولمان حسیب ناکرئ هه‌تا له هه‌موو کاروباریکی‌دا پیغه‌مبه‌ر نه‌کا به حاکم و ریبازی شه‌و نه‌کاته به‌رنامه‌ی ژیانی،

هەرچی پیغه مبر حوکمی پی کرد نهوهی بهلاوه راست بی و به نهینی و به ناشکرا بهندی فرمان و بریاری نهو بی.

۲- ﴿ثُمَّ لَا يَجِدُوا فِي أَنْفُسِهِمْ حَرْجًا مِمَّا قُضِيَتْ﴾ نه مجار هیچ دله راوکی و شک و گومانیکیان نه بی ده ریاری نهو بریاری تو بوت داو، به دل ملکه چی فرمانه کانت بین و ره زامهندی تهواو و قبول کردنی بی مهرج و موطله قیان لا پهیدا بی.

۳- ﴿وَيَسْلُمُوا تَسْلِيمًا﴾ گهردهن که چی تهواو و به پیره وه چوون و ته سلیم بوون بو نهو حوکم و بریارانهی به سهریان دا دهری، به نهینی و به ناشکرا، به بی منجه منج و خو گرته وه، به بی به ره لهستی و دزایه تی کردن! نه مه پلهی ته نفیذ و جی به جی کردنه ده بی به کرده وه بیسه لمینی که پابه ند و ملکه چه، جاری وا ده بی کابرا حوکمی به سهردا دهری حوکمه که شی بهلاوه حقه، به لام خو له ته نفیذی ده دزته وه، نه مه پی ناگوتری پابه ند بوون!!

خوشویستنی نیشتمان و پابه ند بوون به فه رمانی خوداو

پیغه مبر ره وه

وَلَوْ أَنَّا كَتَبْنَا عَلَيْهِمْ أَنْ اقْتُلُوا أَنْفُسَكُمْ أَوْ اقْتُلُوا جُورًا مِنْ دِينِكُمْ مَا فَعَلُوا إِلَّا قَلِيلًا مِّنْهُمْ وَلَوْ أَنَّهُمْ فَعَلُوا مَا يُوعَظُونَ بِهِ لَكَانَ خَيْرًا لَهُمْ وَأَشَدَّ تَنبِيْهًا ﴿١٦﴾ وَإِذَا لَاتَيْنَاهُمْ مِنْ لَدُنَّا أَجْرًا عَظِيمًا ﴿١٧﴾ وَلَهَدَيْنَاهُمْ

صِرَاطًا مُّسْتَقِيمًا ﴿١٨﴾

پاش نهوهی پهروهر دگار له نایه ته کانی پیشوودا نهوهی روون کرده وه که نیمان تهواو نابی هتا بو هه موو کیشه و نیزاعیتک پیغه مبر نه که نه حه کم و

دادوهر، نه مجار که مته رخمی و ته قصیری زۆرینهی خه لک ده چه سپینتی به هۆی نهوه وه که بیرویا وه پیا ن لاوازه.

وه کوو ده لێن: ئلبیتی کوپی قه یسی کوپی شه مماس له گه ل کابرایه کی جوله که دا شانازیان به سهر یه کتردا ده کرد کابرای جوله که، وتی: خودا فهرمانی پی کردین که خۆمان بکوژین خۆمان کوشت! ئابیتیش وتی: نه گهر خودا فهرمانمان پی بکا خۆمان بکوژین خۆمان ده کوژین نیتر پهروه ردگار شه م نایه تهی نازل کرد که ده فهرموی: ﴿ولو انا کتبنا علیهم ان اقتلوا انفسکم او اخرجوا من ديارکم مسا فعلوه الا قليل منهم﴾ نه گهر نيمه له سهر نهوانه مان پتویست بکردایه که واز لهو هه لوتست و کردارانه به یتن که لیبیان یاساغ کراوه گوپرایل نه ده بوون و وازیان لی نه ده هینان، چونکه سروشتیان وایه: حمز به سهر پیچی کردن ده کمن، نه گهر پهروه ردگاریان له سهری پتویست بکردایه که خۆیان بکوژن وه کوو فهرمانی به نه ته وهی ئیسرائیل کرد که بۆ پاساودانه وهی په رستنی گویره که تیک به رین و لیک راکیشن و خۆیان بکوژن بۆ نه وهی تۆه یان لی وه ریگیری! نه گهر له سهرمان پتویست بکردایه که زیدی خۆیان جی بیلن و له ریگای خودا کوچ بکمن، کۆمه لیک کی کهم نه بی، نمو نه که نه نجام ناده ن و پابه ندی فهرمانه که نابن!

﴿ولو اثم فعلوا ما یوعظون به لکان خیرا لهم واشد تثبیتا﴾ نه گهر نهوان پابه ندی نمو نه صیحه ت و نامۆزگاریانه بوونایه: که ئاراسته یان ده کری و فهرمانه کانیان جی به جی بکردایه و له شته یاساغ کراوه کان دوور بکومت نایه وه نه وه بۆ نهوانه باشتربوو، شیاو تر بوو، چاکتر له سهر نایین و بیرویا وه پ راگیری ده کردن، چونکه کرده وه یه که: ره وشت ده چه سپینتی.. بۆ نمونه مالبه خشین نیشانهی بیرویا وه په، هه تا په ره ی پی بدری و تییدا قول بیتمه وه زیاتر بیرویا وه پتو ده کا..

﴿واذا لا یتناهم من لدنا اجرا عظیما﴾ واته: نه گهر نهوانه شه کاره باشانه یان نه نجام بدانیه، پابه ندی فهرمانی خودا بوونایه، به نیخلاصو لیبووردوویی کاریان بکردایه، بیگومان پاداشی باش و ناز و نیعمه تی زۆر و زه به نده مان ده دانی، نمو پاداشه باشدش به هه شتی پان و به رین و رازاوه قه شه نگه،

وه‌ک‌وو پیغه‌مبەر ﷺ ده‌بار‌ه‌ی به‌ه‌شت فهر‌م‌وسه‌تی: ((فِي الْجَنَّةِ مَالًا عَيْنَ رَأْتِ، وَلَا أَذْنَ سَمِعَتْ، وَلَا خَطَرَ عَلَى قَلْبِ بَشَرٍ)).
واته: نازون‌یعه‌تی وا خۆش و باش له به‌ه‌شتا هیده، که له دنیا‌دا شتی وا نه‌بین‌راوه و نه‌بیست‌راوه و نه به‌خه‌یالی که‌س‌دا هاتوه.
(وله‌دیناهم صراطا مستقیما) شاره‌زامان ده‌کردن بۆ ر‌یگه‌ی راست له دنیاو قیامه‌ت دا نه‌و‌یش بر‌یتی‌یه له کرده‌ویه‌ک که سهر ده‌ک‌یشی بۆ خۆشه‌ختی دنیاو قیامه‌ت و چ‌و‌ونه ناو به‌ه‌شت و کامه‌رانی هه‌تا هه‌تایی!

پاداشتی گو‌پ‌رایه‌ لی بۆ‌فه‌رمانی خوداو پیغه‌مبەر ﷺ

وَمَنْ يُطِيعِ اللَّهَ وَالرَّسُولَ فَأُولَٰئِكَ مَعَ الَّذِينَ أَنْعَمَ اللَّهُ عَلَيْهِمْ مِنَ النَّبِيِّينَ

وَالصَّادِقِينَ وَالشُّهَدَاءِ وَالصَّالِحِينَ وَحَسُنَ أُولَٰئِكَ رَفِيقًا ﴿٦٩﴾

ذَٰلِكَ الْفَضْلُ مِنَ اللَّهِ وَكَفَىٰ بِاللَّهِ عَلِيمًا ﴿٧٠﴾

ئه‌م‌جار په‌روه‌رد‌گار پاداشی پابه‌ند بوون به‌ فهر‌مانی خوداو پیغه‌مبەر ده‌ست نیشان ده‌کا، که نه‌وه‌ش هی‌واو ناواتی هه‌ره به‌رزی خودا په‌رستانه و نه‌فسی ناده‌میزاد هه‌ولی بۆ ده‌دا!

له‌ دایکی موسولمانان خاتوو عانی‌ش‌ه‌وه ده‌گیر‌ن‌ه‌وه ده‌ل‌ئ‌ی: پی‌او‌یک هاته‌ خزمه‌تی پیغه‌مبەر و وتی ئه‌ی پیغه‌مب‌ه‌ری خودا تۆ له‌ لام له‌ خۆم خۆشه‌ویست تری، تۆ له‌ لام له‌ ک‌وپ‌ه‌ که‌م خۆشه‌ویست تری، من له‌ مال‌ه‌وه‌ یاد‌ت ده‌که‌م خۆ‌پ‌انا‌گرم تا نه‌یه‌مه‌ خزمه‌ت و نه‌ت‌بینم که‌ یادی مردنی خۆم و جه‌ناب‌ت ده‌که‌مه‌وه ده‌زانم تۆ جی‌گا‌و پ‌له‌و پایه‌ت به‌رز‌ه‌و له‌ گه‌ل پیغه‌مب‌ه‌ران دا به‌رز ده‌ک‌ری‌یه‌وه به‌لام من ئه‌گ‌م‌ر بش‌چ‌مه به‌ه‌شته‌وه، پ‌له‌و پایه‌م زۆر دوور ده‌بی له‌ تۆ، له‌به‌ر ئه‌وه هه‌ر له‌ نیست‌اوه‌ خه‌م دای‌گ‌رت‌ووم، ده‌ترسم له‌ قیامه‌ت دا به‌ دیدارت شاد نه‌بم؟!

پیغه ممبر ﷺ وه لامی نه دایم وه. تا نهم نایه ته هاته خواری که ده فمرموی:
﴿وَمَنْ يَطْعِ اللَّهَ وَالرَّسُولَ فَأُولَٰئِكَ مَعَ الَّذِينَ أَنْعَمَ اللَّهُ عَلَيْهِمْ﴾ همر
 که سیک ئیطاعدهی فمرمانی خوداو پیغه ممبر بکاو پابه ندی فمرمان و نه هی به کانیان
 بی، نه وه خودا ده یخاته ناو به هه شتی به رینه وه و ده یکاته هاوه لی ریزلینراوانی
 خوی، نه وانه ی نازونیمه تی به سمر دا رشتوون و پله و پایه ی به رزبان دراوه تی
 نه وانه ی چوار تاقمن **﴿مِنَ النَّبِيِّينَ وَالصِّدِّيقِينَ وَالشُّهَدَاءِ وَالصَّالِحِينَ﴾** پیغه ممبران،
 راستگوین، شهیدان، راستلان. که سیک له جیهان دا ملکه چی فمرمانی خوداو
 پیغه ممبر بی له قیامت دا له به هه شتی رازاوه و قه شهنکه دا له گه ل نه و چوار
 جوړه خودا پیداوانه ژبان به سمر ده بن، به بینینان شادمان ده بن، له گه لیان دا
 ناماده ی کوړ و کو مده لی نه وانه ده بن، به لام له پله و پایه دا یه کسان نابن، چونکه
 گومان له وه دا نیه پله و پایه ی به هه شتییا جیا جیا به، به رز و نرمی هیه، همر که سه و
 به گویره ی کردارو بیرویاوه و تیکوشانی خوی پله و پایه ی ده دریتی، به لام یه کتر
 بینین و دیده نی کردنی یه کترین هیه و همر که سه ش به پله و پایه ی خوی رازی به.
﴿وَحَسَنَ أَوْلَٰئِكَ رَفِيقًا﴾ به راستی نه وانه باش هاوه ل و هاوړین، همر به که یان هاوړی
 چاک و باش و بی خدو شه!

نه وای که پالپشتی نهم راقیه ده کا، فمرموده یه کی پیغه ممبره ﷺ که
 طمبرانی به مرفوعی ربوایه تی ده کا ده فمرموی: **﴿مَنْ أَحَبَّ قَوْمًا حَشَرَهُ اللَّهُ مَعَهُمْ﴾**
 یان نه وانه حه دیشه ی که موسلیم و بوخاری له نه نه سه وه ده یگتړ نه وه
 ده فمرموی: **﴿الْمَرَأَةُ مَعَ مَنْ أَحَبَّ﴾**. **﴿مَرْؤٌ لَه قِيَامَتٌ دَا لَه گه ل خۆشه و یستانی**
خوی ده بی!﴾. خۆشه و یستی خوداو پیغه ممبره کان نه وایه: سمر بکیشی بو ئیطاعه و
 به گویره کردنیان.. ده فمرموی: **﴿قُلْ إِنْ كُنْتُمْ تُحِبُّونَ اللَّهَ فَاتَّبِعُونِي يُحْبِبْكُمُ اللَّهُ﴾**
 آل عمران/۳۱.

﴿ذَلِكَ الْفَضْلُ مِنَ اللَّهِ وَكَفَىٰ بِاللَّهِ عَلِيمًا﴾ نهم پاداشه گه وړه و به نرخه که
 دانراوه بو نه وانه ی که پابه ندی فمرمانی خوداو پیغه ممبرن، ففضل و به خششیکي

خودایی یہ، خودا بۆ خۆی لہ ہم موو کہس باشت دہ زانی کئی شیاری پاداشہ، کئی تہ قواکار و خواہرستہ، بەسہ کہ خودا بۆ خۆی ہم موو شتیکی دہ زانی و ناگاداری ہم موو چاکو خراہیہ کہ، دہ زانی کئی تہ قواکارو پاہندہ، کئی لادہرو رییاکارو دوو پرووہ، ئەم نایہ تہ نامازہ بۆ ئەوہ دہ کا کہ بەہشتی بەکان ئەو پلہو پایہی بەہشتیان بہ طاعت و خواہرستی روت دہست نہ کہوتووہ، بەلکو بہ فضل و بەخششی خودا دہستیان کہوتووہ، بەلام گومان لہوہ دانییہ کہ بەخشش و بہرہی خودا بۆ ئەہلی ئیمانہ، بۆ ئەہلی کوفر نیہ.

کہوابی با ئەو دوو پرووانہ بیر لہ حالی خۆیان بکہنہوہ، ناکامی بہ دہختی و چارہ رەشی خۆیان بہیننہ بہرچاو و واز لہ ہەلوستی نا دروستیان بہینن، با موسولمانانیش دل پر لہ ہیواو تاوات بن، ئەوانہی موسولمان و راستال و پاہند و راستگوو تہ قواکارن.

قورطوبی ئەم نایہ تہی کردووہ بہ بەلگہ لہ سەر راستی و شەرعییہ تی جی نشینی حەزرتی ئەبو بەکر، دہ لئ: پەرورەدگار لہ قورنان دا پلہی خۆشەویستانی خۆی دہست نشان کردن لہ بہرہ و ژووورہوہ پیدا ہات و یہ کہ مجار پیغہ مہرانہی ہینان، ئەمجار لہ پلہی دووہ مددا راستگوئیانی ہینان، لہ نیوان پیغہ مہران و راستگوئیان ناوہندی دانہنا ہم موو موسولمانانیش رایان وایہ: کہ ئەبو بەکر نازناوی صلیق بووہ (محمد) یش (رسول) بووہ، دہی کہ رەسولی پیغہ مہر و صلیقی ئەبو بہرہ کر چہ سپاو سەلمیندرا، دہرہ کہوئ کہ ئەبو بەکر لہ پلہی دووہم دایہ، کہواتہ: نابۆ دوا پیغہ مہر کہسی تر بییتہ جینشین.. ہەتا ئەو ہەبۆ کہسی تر شایانی جی نشینی نیہ.

یاسی شهر له نیسلام دا

يَتَّيِّهَاتِ الَّذِينَ ءَامَنُوا خُذُوا حِذْرَكُمْ فَانْفِرُوا ثُبَاتٍ أَوْ
 انْفِرُوا جَمِيعًا ﴿٧١﴾ وَإِنَّ مِنْكُمْ لَمَن لِّيَبْطِغَنَّ فَإِنْ أَصَبْتَكُمْ
 مُصِيبَةٌ قَالَ قَدْ أَنْعَمَ اللَّهُ عَلَيَّ إِذْ لَمْ أَكُنْ مَعَهُمْ شَهِيدًا ﴿٧٢﴾
 وَلِئِنْ أَصَبَكُمْ فَضْلٌ مِّنَ اللَّهِ لَيَقُولَنَّ كَأَن لَّمْ تَكُنْ بَيْنَكُمْ
 وَبَيْنَهُ مَوَدَّةٌ يَلَيْتَنِي كُنْتُ مَعَهُمْ فَأَفُوزَ فَوْزًا عَظِيمًا ﴿٧٣﴾
 * فَلْيَقْتُلْ فِي سَبِيلِ اللَّهِ الَّذِينَ يَشْرُونَ الْحَيَاةَ الدُّنْيَا بِالْآخِرَةِ
 وَمَن يُقْتَلْ فِي سَبِيلِ اللَّهِ فَيَقْتُلْ أَوْ يَغْلِبْ فَسَوْفَ نُؤْتِيهِ أَجْرًا عَظِيمًا
 ﴿٧٤﴾ وَمَا لَكُمْ لَا تُقَاتِلُونَ فِي سَبِيلِ اللَّهِ وَالْمُسْتَضْعَفِينَ مِنَ الرِّجَالِ
 وَالنِّسَاءِ وَالْوِلْدَانِ الَّذِينَ يَقُولُونَ رَبَّنَا أَخْرِجْنَا مِنْ هَذِهِ الْقَرْيَةِ الظَّالِمِ
 أَهْلُهَا وَاجْعَلْ لَّنَا مِن لَّدُنكَ وَلِيًّا وَاجْعَلْ لَّنَا مِن لَّدُنكَ نَصِيرًا ﴿٧٥﴾ الَّذِينَ
 ءَامَنُوا يُقَاتِلُونَ فِي سَبِيلِ اللَّهِ وَالَّذِينَ كَفَرُوا يُقَاتِلُونَ فِي سَبِيلِ
 الطَّاغُوتِ فَيَقْتُلُوا أَوْلِيَاءَ الشَّيْطَانِ إِنَّ كَيْدَ الشَّيْطَانِ كَانَ ضَعِيفًا ﴿٧٦﴾

پاش نه وهی پهروه ردگار موسولمانانی ترساند له هه لویست و پیلانی
 دووړووه کان و فدرمانی کرد که پتووسته پابهندی فدرمانی خوداو پیغه مېمر بن،
 نه مجار فدرمانی به په پره وانی ریبازی نیسلام کرد، که له ریگای خوداداو بو

به‌رزکردنه‌وی ئالای ئیسلام تیبکۆشن و جیهاد بکهن و هه‌میشه حازر و ناماده‌باش بن بۆ به‌رگری له‌ خۆیان و به‌ریه‌رچدانه‌وی په‌لاماری دوژمن و نه‌مجار حال و چۆنه‌تی بری له‌ دوو پووانه‌ی به‌یان کرد که خه‌ریکی نه‌وه‌ن موسولمانان له‌ جیهاد سارد بکهنه‌وه‌ نه‌مه‌ش و هه‌رچه‌رخانه له‌ رامیاری کۆمه‌لایه‌تیه‌وه بۆ رامیاری جه‌نگی، گواستنه‌وه‌ی تیبکۆشانه له‌ گۆره‌پانی ناو خۆی یه‌وه بۆ مه‌ودا دیاری یه‌کانی کۆمه‌لگای ئیسلامی، نه‌وه‌تا له‌م نایه‌تانه‌ی دوایی دا داب و نه‌ریت و یاسای جه‌نگ له‌ ئیسلام دا روون ده‌کاته‌وه، هه‌لوێستی نه‌گۆڕی ده‌وله‌تی ئیسلامی ده‌ریاره‌ی په‌یوه‌ندی یه‌کانی به‌ ولاتانی ده‌روه له‌ کاتی جه‌نگ دا دیاری ده‌کا، ده‌فه‌رموی:

﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا خذُوا حِذْرَكُمْ﴾ ئه‌ی خاوه‌ن باوه‌پان! وریاو ئاگادار بن! له‌ دوژمنتان نه‌مین مه‌بن، هه‌میشه هه‌زه‌ری لی و هه‌ریگرن، هه‌میشه ناماده‌ی به‌ره‌نگار بوونه‌وه‌ی دوژمن بن، چونکه ئیوه هه‌میشه چاره‌پوانی نه‌وه‌تان لی ده‌کری: که دوژمن په‌لامارتان بدا، شه‌ری دژوار و چاره‌نوس ساز یه‌خه‌تان بگری، بۆیه پتویسته هه‌موو ده‌م خه‌ریکی دا بین کردنی که ره‌سه‌و پتویستیاتی به‌رگری بن، به‌گۆره‌ی رۆژگار چه‌ک و ته‌قه‌مه‌نی به‌ده‌ست بێنن، قه‌لاو سه‌نگه‌ر و سپهر دروست بکهن، جه‌نگاوه‌ران فتری مه‌شق و راهێنان و به‌کار هێنانی چه‌ک بکهن، له‌ به‌رامبه‌ر دوژمندا و ره‌ به‌رز و چاونه‌ترس و مه‌رد و نه‌به‌رد بن.

هه‌زه‌تی نه‌بو به‌کر له‌ شه‌ری یه‌مامه‌دا به‌ خالیدی کۆری وه‌لیدی فه‌رموو: شه‌ریان له‌ گه‌لدا بکه به‌و چه‌که‌ی شه‌رت پی له‌ گه‌ل ده‌کهن! شمشیر به‌ شمشیر و رمب به‌ رمب، هه‌روا له‌ هه‌موو سه‌رده‌م و چه‌رخێکدا پتویسته موسولمانان به‌ گۆره‌ی پتویست چه‌ک و ته‌قه‌مه‌نی دا بین بکهن ﴿فَانْفِرُوا ثُبَاتٍ أَوْ بَازِلٍ﴾ کۆمه‌ل کۆمه‌ل به‌ره‌و مه‌یدانی جه‌نگ راجمن، په‌ل په‌ل و که‌رت که‌رت به‌ره‌و به‌ره‌نگاری کردنی دوژمن بکه‌ونه‌ی، هه‌موتان پشتی یه‌کتر بگرن و یه‌ک ده‌ست و یه‌ک هه‌لوێست بن، نه‌مه‌ش نه‌وه ده‌گه‌یه‌نی که پتویسته گه‌لی موسولمانان هه‌موو کات ناماده‌ باش بن بۆ جیهاد و به‌رگری، وه‌کوو له‌ نایه‌تیکی تر دا ده‌فه‌رموی:

(واعدوا لهم ما استطعتم من قوة ومن رباط الخيل ترهبون به عدو الله
وعدوكم) الأنفال/ ۶۰

به هیچ جزیریک نابئ موسولمان له چوونه ناو شهر بترسی؛ چونکه مهرگی
ناده میزاد ساتیک پاش و پیش ناکهوی، پیوسته موسولمانان هۆکاره کانی هیز و
توانا دابین بکمن! قهزاو قهدهر نه کهنه به هانهی تیشکان و نسکو، نابئ ناومیدیان
تیدا دروست بکا.

ئهو هه دێهی حاکم له عانی شهوه ده یگیر پتهوه که ده فرموی: ((لا حذر
من قذر)) دژایه تی له گهل ((خذوا حذرکم)) ناگهیه نی چونکه هه زهر و وریایی
به شیکه له قهدهر، چونکه قهزاو قهدهر بریتیه له رابوونی کاره کان به گیره ی
هۆکاره کان، واته: موسوبه بمر واته به گیره ی سه بهب دیته کایه وه، که وای
هه زهر به شیکه له نه سباب و کار کردنه به گیره ی قهزاو قهدهر!!

(وان منکم لمن لیبطن) به لام بریک له نیوه له گۆره پانی به ره ی
ناو خۆیدا له جیهاد و تیکۆشان دوا ده کهوی، یان کۆسپ و ته گهره ده خاته به رده م
رۆشتنی جهنگاوه ران، یان واده بی ههول ده دا جهنگاوه ران له چوون بو شهر سارد
بکاته وه، نه وانه دوو پرو و به روا لاواز و ترسنۆکن.

دوو پرو ده کان بو خۆیان نایانه وی بچن بو جهنگ و شهر بکمن، چونکه نه وانه
تایین و به روا دارانیان خۆش ناوین، به سروشت دژی سهرکهوتنی موسولمانان و
نایانه وی سهرکهوتن به ده ست بینن! به روا لاواز و ترسنۆکه کانیش سهرکهوتنی
موسولمانانیان پی خۆشه به لام بو خۆیان دوو دلن له هاو به شی کردن له جیهاد و
به رام به ری کردنی دوژمن، چونکه ترسنۆک و وره نرم و دنیا خۆشویستن. نه وانه له
ناوی لیل و قوړاودا ماسی ده گرن! وه کوو ده فرموی: (وان منکم لمن لیبطن) هی
وا هیه به مر واته به گرۆهی نیوه هستیبه ده کرئ له ریزی موسولمانان ده ژمیردری
به لام له چوون بو شهر و جیهاد خۆپاش ده دا و خاوه خاوه ده کا، وه کوو
عه بدوللای کوپی توبه ی و دوو پرو و هاوه لانی چاوه رپی تاکام و نه تیجه ی شهره که

ده‌کمن جا ﴿إِنْ أَصَابَكُمْ مَصِيبَةٌ قَالْ قَدْ أَنْعَمَ اللَّهُ عَلَيَّ إِذْ لَمْ أَكُنْ مَعَهُمْ شَهِيدًا﴾
 نه‌گمر تووشی به‌لاو تیشکان بوون، لیتان/کوژرا، به‌ناچاری تووشی هه‌لاتن و
 پاشه‌کشی بوون، که‌یف خوش ده‌بن به‌وی که‌شمان له‌گه‌ل نه‌بوون و تووشی شو
 ناخوشی و کوشتن و بریندار بوونه نه‌هاتن و به‌ناشکرا ده‌لین: توخدی که‌ناماده‌ی
 جه‌نگی خو به‌کوشتن دان نه‌بوون و تووشی شو چهرمه‌سری به‌نه‌هاتون، پتییان
 وایه: نه‌وه نیعمه‌تی خودایه به‌سدری‌اندا رژاوه، نازانن که‌چ زهره‌رو زیان‌تیکیان لی
 که‌وتوو، که‌پاداشتی خو‌پا‌گری و نا‌په‌ه‌تی و شه‌ید بوونیان له‌کیس چوو نه‌گمر
 بکوژرانایه!

﴿وَلَنْ أَصَابَكُمْ فُضْلٌ مِنَ اللَّهِ لِيَقُولَنَّ - كَأَنْ لَمْ تَكُنْ بَيْنَكُمْ وَبَيْنَهُ مَوَدَّةٌ -
 يَا لَيْتَنِي كُنْتُ مَعَهُمْ فَأَفُوزَ فَوْزًا عَظِيمًا﴾ نه‌گمر خیر و برتریکتان تووش بی،
 سهرکه‌وتن و ده‌ستکه‌وتی جه‌نگتان ده‌ست که‌وی، ده‌لین: هه‌روه‌کو له‌گرو‌هی ئیوه
 نه‌بن و له‌ریزی ئیوه نه‌بن - خوژگه‌هاویه‌شی جه‌نگمان بگردایه بو نه‌وه‌ی به‌شی‌کمان
 له‌تالان و ده‌ستکه‌وتی جه‌نگ به‌ریکه‌وتایه! گه‌شمو نه‌شده‌ی سهرکه‌وتنمان به‌خووه
 بیینیایه و لافی نازایه‌تی و نه‌بهردی و مه‌ردایه‌تیمان لی‌بدایه: نه‌وانه له‌هه‌ردوو
 حاله‌ته‌که‌دا عدقل سووک و کورت بین و به‌روا لاواز و ترسنوکن، بویه‌په‌ره‌ردگار به
 رسته‌یه‌کی پر ماناو کاریگمر لومه‌ی کردن و نه‌وه‌ی گه‌یاند که‌نه‌وانه پمیه‌ندیان
 به‌کومه‌لی موسولمانانموه نیه.. فهرموی: ﴿كَأَنْ لَمْ تَكُنْ بَيْنَكُمْ وَبَيْنَهُ مَوَدَّةٌ﴾ نه‌مه
 رسته‌یه‌کی کاریگمر له‌دل و ده‌روونی بیسهردا و هه‌ست ده‌وروژینسی، چونکه
 ده‌یخاته سهر نه‌وه بیر له‌حالی خو‌ی بکاته‌موه و عه‌یب و له‌که‌ی خو‌ی بزانی.

نه‌مجار په‌ره‌ردگار له‌باس و چۆنیه‌تی وره‌لاواز و ته‌مبیل و ترسنوکه‌کان
 ده‌گوژیتیموه دیته سهر باسی کومه‌لی وره‌بهرز و نازار مه‌رد و نه‌بهردان، نه‌وانه‌ی
 له‌بازنه‌ی دواکه‌وتن و خو‌پاشدان ده‌رده‌چن و ده‌چنه‌پله‌ویایه‌ی ریز داران و خو‌یه‌خت
 که‌ران و دل و ده‌روونی خو‌یان له‌تاوانی نه‌چوون بو شمر و به‌مرگری نه‌کردن پاک
 ده‌که‌نموه، نه‌وه‌تا له‌م نایه‌ته‌ی دوا‌ی‌دا به‌نده موسولمانه‌کانی هه‌لده‌نی بو جیهاد و
 کوشش کردن له‌ریگای خودادا، بو‌رزگار کردنی نه‌وژن و مندال و بی‌ده‌سه‌لات و

ہزاراندی کہ لہ مککہ مابونہوہ، ہدروا بۆرزگار کردنی موسولمانانی بی
 دہسلات و ندادارا لہ ہمر شونیک بن، دہفرموی: ﴿فَلْيُقَاتِلْ فِي سَبِيلِ اللَّهِ الَّذِينَ
 يَشْرُونَ الْحَيَاةَ الدُّنْيَا بِالْآخِرَةِ﴾ با خاوەن باوەران شەر بکەن، لہ ریگای خودادا بۆ
 بەرز کردنہوی ئالای ئیسلام و کہ لیمە (لا إله إلا الله) با ئەوانە ی ژانی دونیای
 بی بەقا دہفرۆشن بە ژانی جاویدانی نہبراوہی قیامت، لہ پینا و ئایینی خودادا
 بجہنگین، بۆ سەرخستنی ئایین و چەسپاندنی یەکتاپەرستی و عدل و سەرڤیرازی
 و نازادی و سەرہستی خۆیان بەخت بکەن، وشە ئیسلام سەرہخن و وشە کوفر
 داگرن. ئەوانە لہ ریگە ئایینی خودادا دہجہنگین چ سەرہکەون یان تیشکین بە
 مراز گەشتو بەختوہرن، چونکہ ﴿وَمَنْ يُقَاتِلْ فِي سَبِيلِ اللَّهِ فَيَقْتُلْ أَوْ يَغْلِبْ
 فَسَوْفَ نُؤْتِيهِ أَجْرًا عَظِيمًا﴾ کہ سیک شەر بکا لہ پینا و ئاییندا و لہ ریگە خودادا،
 دوژمن بەسەریدا زال بی یان ئەو بەسەر دوژمندا سەرہکەوی،، ئەوہ بیگومان خودا
 لہ ہمدوو حالەتەکەدا پاداشی گەورە و زۆرو نہبراوہی پی دہبەخشی؛ کہ بریتہ: لہ
 بەہشت و پاداشی باش.

ئەمە بەلگە لہ سەر گرنگی جیہاد و تیکۆشان، ہەتا موسولمانان گیانی
 خۆ بەخت کردن و جیہادیان تیدا بی، دوژمن لییان دہترسی، ولاتیان پاریزراو و
 ئایینیان گەشەدار و شەریعتیان کار پی کراو و چەسپاو؛ ہمر کاتیکیش وازیان لہ
 جیہاد ہینا، دوژمن تەماعیان تی دہکاو ولاتیان داگیر کراو و شەریعتیان لہبیر
 کراو، شان و شوکەتیان نہماوہ و ژیر دہستو چەساوہن!

نەمجار پەرورەدگار زیاتر جەختی لہ سەر گرنگی جیہاد کردو فرموی:
 ﴿وَمَا لَكُمْ لَا تُقَاتِلُونَ فِي سَبِيلِ اللَّهِ وَالْمُسْتَضْعَفِينَ مِنَ الرِّجَالِ وَالنِّسَاءِ وَالْوِلْدَانِ﴾
 چی دہبیتە کۆسپ و تەگەرە ناھیلێ ئیسوہ جیہاد بکەن؟ چ عوززو بەہانەکتان
 بەدەستوہیہ؟ کہ ناچن لہ پینا و ئایینی خودادا بجہنگین؟ بۆچی ہەول نادەن
 یەکتاپەرستی لہ شوین ھاوہل دانان بۆ خودا بجەسپینن؟ خیر لہ شوین شەر و داد و
 بەزہیی لہ جی ستم و دلرەقی دہستەبەر بکەن؟؟

چی دهستی ئیوهی بهستووه؟ بچن ههژار و لیقه و ماوان؛ ژن و مندال و پیاوه
 موسولمان و ژیر دهسته به جیماوه کانی مه ککه له چنگی کافره کانی قوره ییش
 رزگار بکه، که ناهیتلین کۆچ بکه، هه میسه زهختیان لی ده کهن له ئیسلام ژوان
 ببنه وه، ﴿الذین یقولون ربنا أخرجننا من هذه القرية الظالم أهلها﴾ نهو لیقه و مار و
 لاوازانه یارمه تدهر و پشتیوانیان له کیس چووه، نهوان له ژیر زهختی
 چهوساندنه و دا، له بهر نازار و نهشکه نجه ده لیتن: خودایه! له شاره رزگارمان بکه
 که مه ککه یه و دانیشتوانی کافرن، ستم له بهنده بی دهسه لاته کان ده کهن و گهردن
 بۆ زاتی پاکت که چ ناکه و هاوه لت بۆ داده نین ﴿واجعل لنا من لذنک ولیا واجعل
 لنا من لذنک نصیرا﴾ خودایه! سهر کرده یه کمان بۆ بره خسینه سهر پره شتیمان بکاو
 کاروبارمان به دهسته وه بگری؛ لهم جهور و ستمه رزگارمان بکا، گیان و ناموسمان
 بیاریزی، یارمه تیده ریکمان بۆ بنیره ستم و زورمان له سهر لابه ری و به سهریان دا
 سهرمان بخا، کۆمه کیمان بکا بۆ کۆچ کردن و رزگاریونمان لهم ناخۆشی یه. تنهها
 قاپی تۆمان ههیه و هه تۆ فریاره سمایی پشت و په نای لیقه و مار و هه ژارانی.
 نه مجار پهروه رزگار له نایه تی داهاتوودا موقاره نه و بهرامبری یه ک ساز ده دا
 مه بهستی ههردو لایه نی کیشه و ناکامی شه ره که دیاری ده کاو ده فهرموئ: ﴿الذین
 آمنوا یقاتلون فی سبیل الله﴾ نهوانه ی خواناس و موسولمانن له پیناو ئایینی
 خودا دا شه ره ده کهن، بۆ بهرز کردنه وه ی و شه ی (لا إله إلا الله) جیهاد ده کهن و
 تیده کۆشن، بۆ چه سپاندنی عدل و داد پهروه ری خه بات ده کهن، ده یانه وه ی گهل و
 نه ته وه کان له چهوساندنه وه و ژیر دهسته یی رزگار بکه نه مه بهستیان تالان و داگیر
 کردن و چهوساندنه وه ی گهلان نیه، نایانه وه ی زولم و ستم له کهس بکه، مال و
 سامانی کهس چه پاو بکه نه (وه کوو ئیستا باوه).

﴿والذین کفروا یقاتلون فی سبیل الطاغوت﴾ به لام نهوانه ی کافرو
 خوانه ناسن شه ره ده کهن له پیناو طاغوت دا بۆ مه بهستی خه یالی و بی سهرویه، بۆ
 به دهست هینانی شتی ماددی کاتی و پرپوچ کۆشش ده کهن، ده یانه وه ی به پیی

ویستی شهیتان هه لاس و کهوت بکهن، بت پهرستی پهره پی بدن، یارمه تی کوفر و بیدینی بدن، یان ده یانه وی تالان و برپو به ده ست یینن، یان بو شانازی و خو هه لانه وه به خو نازین و بزوه نه شهی سهرکه وتن و هه ست به نازایی و ده رکردنی ناوو شوهرت له ناو هۆز و گهلان دا.

به لام سهره نجام و ئاکام سهرکه وتنی حق و راستی به به سهر به تال دا؛ چونکه حق و راستی هه می شه به هیز و پته و دامه زراوه، رپه وانی خوگر و کۆلنه درن، به تال بی هیز و تیشکاوه، رپه وانی زه بوون و ترسنۆکن، هه می شه حق سهرکه وتوه، هیچ شتی که به سهری دا سهرناکه وی، بۆیه پهره ردگار فهرمانی به موسولمانان کرد و فهرموی: ﴿فَقَاتِلُوا أَوْلِيَاءَ الشَّيْطَانِ إِنَّ كَيْدَ الشَّيْطَانِ كَانَ ضَعِيفًا﴾ نهی کومه لی موسولمانان! شهر له گهل کافرو پهره وانی شهیتان بکهن؛ نه وانهی شهیتان هه لی خه له تاندوون و وای تیگه یاندون که زولم و سته م و ویران کردنی ولات سهره ریبه و پله و پایه ده دا به ئاده می زاد!!

نهی گرۆهی موسولمانان! با هیز و تواناو ژماره ی زۆر و زۆری چه ک و ئامیری جۆراو جۆریان ئیوه له خشته نه با، چونکه نه وه فیل و ته له که ی شهیتانه، پیلان و وه سه سه ی نه وه، فیل و ته له که ی شهیتانیش لای هۆشه ندان و رونا کبیران و خاوه ن باوه ران لاواز و بی نرخه، شهیتان و پیلانی هاوه ل و رپه وانی هه می شه تیشکاو و ژیر که وتوون. به لام ئیوه نهی کومه لی موسولمانان! سهره پرشتیار و گه وه و یارمه تده رتان خودای زاناو دانایه، نه و پشت و په ناتانه، له شکر و سهریازانی ریبازی خودا هه می شه سهرکه وتوون حیز و پارتی خودا سهر فیراز و به مراز گه یشتوون.

حال و چوئیه تی ناده میزاده کان له کاتی فه رض کردنی جه نکا دئی کافران

أَلَمْ تَرَ إِلَى الَّذِينَ قِيلَ لَهُمْ كُفُّوا أَيْدِيَكُمْ وَأَقِيمُوا الصَّلَاةَ
وَعََاثُوا الزَّكَاةَ فَلَمَّا كُتِبَ عَلَيْهِمُ الْقِتَالُ إِذَا فَرِيقٌ مِنْهُمْ يَخْشَوْنَ النَّاسَ
كَخَشْيَةِ اللَّهِ أَوْ أَشَدَّ خَشْيَةً وَقَالُوا رَبَّنَا لِمَ كَتَبْتَ عَلَيْنَا الْقِتَالَ لَوْلَا
أَخَّرْتَنَا إِلَى أَجَلٍ قَرِيبٍ قُلْ مَتَّعْتُ الدُّنْيَا قَلِيلٌ وَالْآخِرَةُ خَيْرٌ لِمَنِ اتَّقَى
وَلَا تُظْلَمُونَ فَتِيلًا ﴿٧٧﴾ أَيْنَمَا تَكُونُوا يُدْرِكُكُمْ الْمَوْتُ وَلَوْ كُنْتُمْ
فِي بُرُوجٍ مُشِيدَةٍ وَإِنْ تُصِيبَهُمْ حَسَنَةٌ يَقُولُوا هَذِهِ مِنْ عِنْدِ اللَّهِ
وَإِنْ تُصِيبَهُمْ سَيِّئَةٌ يَقُولُوا هَذِهِ مِنْ عِنْدِكَ قُلْ كُلٌّ مِّنْ عِنْدِ اللَّهِ فَمَالِ
هَؤُلَاءِ الْقَوْمِ لَا يَكَادُونَ يَفْقَهُونَ حَدِيثًا ﴿٧٨﴾ مَا أَصَابَكَ مِنْ حَسَنَةٍ فَمِنَ
اللَّهِ وَمَا أَصَابَكَ مِنْ سَيِّئَةٍ فَمِنَ نَفْسِكَ وَأَرْسَلْنَاكَ لِلنَّاسِ رَسُولًا وَكَفَى

بِاللَّهِ شَهِيدًا ﴿٧٩﴾

(الم تر إلى الذين قيل لهم... دهر باره ی هو ی هاتنه خواره وه ی نهم نایه ته
نه سائی و حاکم له نیبنو عه بپاسه وه ده گپ نه وه ده لئی: (عه بدولره حمان) ی کوری
عموف و چندند ها وه لیکی هاتنه خرمه ت پیغه مبهر و تیان: قوریان! نیتمه پیش
نه وه موسولمان ببین لهو پهری هیز و توانادا بووین، که موسولمان بووین تووشی
زه لیلی و چهوساندنه وه بووین، پیغه مبهر و فمرموی منن فمرمانم پی کراوه به

ليبورۇن و لاشەرى، دەبى خۇتان بگرن و شەپ لەگەل قورەيشى يەكان نەكەن، كاتى موسولمانەكان كۆچيان كىرد بۆ مەدىنە فەرمانيان پىي كرا بە شەپ كىردن لەگەل كافران بىرىكىيان خۇيان پەناداۋ ئامادەى جىهاد نەبوون؛ ئىتر پەرورەدگار ئەم ئايەتمى نارە خوارى.

حەسەنى بەصرى دەلى: دەريارەى موسولمانان ھاتۇتە خوارى، موحاھىد دەلى دەريارەى جولەكە ھاتۇتە خوارى، بىرىكىش دەلىن: دەريارەى دوپروۋەكان ھاتۇتە خوارى. بەھەر حال راى حەسەنى بەصرى راىەكى لاۋازە، چونكە لە مىژوۋى ھاۋەلانى پىغەمبەر دا نەبىستراۋە كە سەرىپچى لە ئەنجام دانى حوكمىكى قورنان بگەن و رەخنە بگرن و بەو شىۋە زەقە ھەلوستى ئاۋا ئالەبار بنوئىن!

پەيوەندى ئەم ئايەتە بە ئايەتەكانى پىشەۋە ئەۋەيە: لەۋە پىش پەرورەدگار فەرمانى بە موسولمانان كىرد خۇ ئامادە بگەن بۆ شەپ لەگەل كافران دا باسى ئەۋانەى كىرد كە خۇ لە چۈنە شەپ پاش دەدەن، فەرمانى پىي كىردن كە لە رىگاي خوادا شەپ بگەن و موسولمانە لىقەۋماۋەكانى مەككە لە دەستى قورەيشى يەكان رزگار بگەن. ئەمجار لەم ئايەتەدا باسى حال و چۈنەتى كۆمەلىك دەكا: كە پىش كۆچ كىردن وىستويانە شەپ لەگەل قورەيشى يەكان بگەن لە مەككەدا، كاتىك پاش كۆچ كىردن شەپ كىردىيان لەسەر واجىب كرا پىيان ناخۇش بوو، ئىتر پەرورەدگار سەركۈنەى كىردن و فەرموى: ﴿الْم تر الى الذين قيل لهم كفوا أيدىكم﴾ نەتۋ سەير ناكەى بۆ ئەۋ كەسانەى لە مەككە لە سەرەتاي ئىسلام دا پىيان گوترا: ناشتى بپارزىن، خۇتان لە تىۋە گلانى شەپ بپارزىن. لەبەر چەند ھۆيەك بارو دۇخ لەبار نەبوو بۆ شەپ كىردن كە ھۆيەك لەۋانە كەمى موسولمانان و زۆرى كافەرەكان بوو، ھەرۋەھا شۈنەكەشى شارى مەككە بوو: كە (بلد الحرام) ە رىزدارترىن شۈنەى سەر زەۋىيە، شەپ كىردن تىيدا قەدەغەيە! لەبەر ئەۋە فەرمانيان بە جىهاد پىي نەكرابو تا كۆچيان نەكىرد بۆ مەدىنە رىگاي شەپ كىردىيان پىي نەدرا، كەچى كە فەرمانيان پىي كراۋ جىھادىيان لەسەر فەرز كرا ترس داىگرتن و لىۋە لەرەيان پىي كەۋت!! بۆيە خوا بەو شىۋە سەرزەنشت كىردنە ھەلوستەكەيانيان دەگىرپىتەۋە، دەفەرموى: ئەۋ

کاته پیتیان گوترا: ناشتی بیاریزن و خوتان له شهر دور بگرن ﴿وَأَقِمُوا الصَّلَاةَ﴾
 نویژ به جی پیتن بهریک و پیکتی نه نجامیان بدهن ﴿وَأَتُوا الزَّكَاةَ﴾ زه کاتی مال و
 داراییتان ده ریکه که سهرده کیشی بۆ پهیدا بوونی خوشه ویستی له نیوان خه لک
 دا، عمره به کان وه کوو هه موو گهلانی دور له خواهرستی - له سهرده می نه زانی دا
 زور جار به بروییانوی پروپوچ شهریان هه لده گیرساند، دلیان پروو له رقه بهری و
 دژایه تی و دوژمنایه تی کردنی یه کتری، که چی ﴿فَلَمَّا كَتَبَ عَلَيْهِمُ الْقِتَالَ إِذَا فِرْقٍ
 مِنْهُمْ يَخْشَوْنَ النَّاسَ كَخَشْيَةِ اللَّهِ أَوْ أَشَدَّ خَشْيَةً﴾ که له دوی کوچ کردنی بۆ مه دینه
 شهریان له سهر پیتیست کرا کۆمه لیک له دوو پروو کان و موسولمانه ترسنۆکه کان
 بوون پیتیان ناخوش بوو، ترسان له وه که کافره کان شهریان له گهل بکه و بکوژین،
 وه کوو چۆن له سزای خودا ده ترسین به لکو زیاتر له وان ده ترسان. ته نانه ت
 ترسانه که یان به ریژه یه ک بوو؛ که خویان پی نه گیراو بانگیان لی بهرز بووه وه
 ﴿وَقَالُوا رَبَّنَا لِمَ كَتَبْتَ عَلَيْنَا الْقِتَالَ﴾ گوتیان: پهروهر دگارا! بۆچی شهر کردنت له سهر
 پیتیست کردین؟ بۆ لیتمان ناگه ری بۆ خۆمان به مردنی سرووشتی خۆمان به مرین
 ﴿لَوْلَا أَخَّرْتَنَا إِلَى أَجَلٍ قَرِيبٍ﴾ بۆچ پیتیست کردنی شهر له سهرمان بۆ ماوه یه کی تر
 دوات نه خست، شهر کاریکی خراپه، خوین رشتنی تیدایه، منداال هه تیو ده بن،
 دایک و باوک جهرک سوتاو ده بن.

نه مجار پهروهر دگار فرمان به پیغه مبهر ﴿لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ﴾ ده کا که شوبه که یان رهت
 بکاته وه ده فهرموئ: ﴿قُلْ مَتَاعُ الدُّنْيَا قَلِيلٌ﴾ داوا کردنتان بۆ دواخستنی شهر و
 خۆپاشدان و خۆشاردنه وه تان له چوون بۆ شهر له ترسی مردن له وه وه سهرچاوه ی
 گرتوه که هه زتان له کالای دنیایی یه و دنیا په رستن! له کاتی که دا هه موو
 له ززه ت و خوشی دنیا هیچ و پوچ براوه و روو له نه مانه و له ناست نیعمه ت و
 له ززه تی قیامه ت دا به هیچ و بی بایه خ ده ژمیتردرئ، دواروژی خوا په رست زور
 باشته له جیهانی بی به قا، نیعمه ته کانی دنیا کهم و فهوتاون، نیعمه ته کانی
 قیامه ت زور و به رده وام و بی نه رک و بی ناره حه تییه، که سیک ته قوا کارو خودا

پدرست نه بی بهو له ززهت و خوشی به ناگا! که وایی پابه ندی فرمانی خودا بن و خو
 بیارین له سهریچی کردنی فرمانه کانی، **(والآخرة خیر لمن اتقى)** قیامت
 باشته بو ته قواکاران **(ولا تظلمون فتيلا)** هیچ شتی که له کرده وه کانیان که م
 ناکریته وه، نه گهر به نه ندازه ی داوه ده زوی درزی ده نگه خورماش بی! پاداشیان
 ده دریته وه و پاش گوی ناخری!

مردنیش کاره ساتیکی گشتی به وه موو کهس ده گرتیه وه کهس لی تی
 زرگار نابی **(اینما تکنونوا یدرکم الموت ولو کنتم فی بروج مشیدة)** له هر
 شویتیک بن مردن دهستی پیتان ده گا و یه خه تان ده گری! ته نانهت نه گهر له قه لاو
 باله خانه ی قایم و پته ویش دابن، چونکه فریشته ی مهرکه هاوهر (عیز قائل) هیچ
 له مهریک بهری ناگری و هیچ شتی که نایگیریتیه وه، وه کوو خودا ده فرموی: **(کل
 نفس ذائقة الموت)** آل عمر از/ هیچ یان ده فرموی **(کل من علیها فان
 الرحمن/ چه یان ده فرموی (وما جعلنا لبشر من قبلك الخلد أفان مت فهم
 الخالدون)** الانیلخ/ ۴.

جا نه گهر مردن سهره نجام و ناکامی هه موو زینده وه ریک بی و ههرکه سه
 به مهرگی دیاری کراوی خوی بمری، ساتیک پاش و پیش نه کا! هر که سیک که
 ناکام (نه جهل) ای هات ده بی بمری! نیت ده بی بچی ناده میزاد له مردن بترسی،
 چونکه نینسان بچیته گۆره پانی شهر، یان نه چی ته مه نیک دیاری کراوی هیه
 چوونه شهر یان نه چوون بو شهر هیچ له مهرکه و کوتایی زیان ناگۆری! وه کوو
 خالیدی کوری وه لید له سهره مهرگا له سهر نوینی مردن فرموی: نه وه موو شهر و
 جهنگم بینین، شویتیک له جهستم دا نیه که سهره رم و سهره تیری پیوه نه بی،
 که چی نه وه تا وا ده مرم له ناو نوین دا. یاخوا ترسنوکان خه ویان لی نه که وی و
 داوه شین!!

نه مجار پهروه ردگار باسی شتی که ده کا که ناده میزاد سهری لی
 سوپده میتنی به وی و ته و قسه و چاو و پای نه و دو و روانه که ههرگیز هه لویتیکی
 هوشمه ندانه نانوینن و قسه یه کی راست ناکه ن **(وإن تصبهم حسنة يقولوا هذه من
 ته فسیری رهوان**

عند الله) ئەگەر خۆشى و كامەرانی بە کیان پى بگا، غەنیمەت و ھەرزانی و رزق و رۆزق بە کیان دەست بکەوئ، کشتوکال و بەرۋوبوویان باش بئ، کور و کچیان ببئ دەلین: ئەمانە لە خوداوە دەستمان کەوتوو، دەستی کەسى تێدا نیە و خودا پى بە خشیوین ﴿وإن تصبهم سيئة يقولوا هذه من عندك﴾ ئەگەر بە لاو نەخۆشى روویان تئ بکا، تیشکانیان بە سەردابئ، گرانی و نەبوونی ژانیان بە سەر دابئ، بەرۋوبوم و کشتوکالیان کەم بئ، بەرى رەزبان بەر لافا و تەرزە بکەوئ، مندالیان نەبن، یان بمرن، ئازەل و مال و سامانیان بگەوتئ، دەلین: ئەمانە بە ھۆى تۆو تووشمان ھاتوون، ئەى محمد! بە ھۆى شوین کەوتنمان بۆ ئایینە کەى تۆ تووشى ئەم ھەموو نەھامەتئ بە ھاتوون، وە کەو چۆن دارو دەستەى فیرەون ھەمان ھەلوئیستیان بەرامبەر بە موسا ھەبوو ﴿فإذا جاءتهم الحسنة قالوا لنا هذه وإن تصبهم سيئة يطيروا بموسى ومن معه إلا إنما طائروهم عند الله﴾
الأعرال/ ھى

یان دەفرموی ﴿ومن الناس من يعبد الله على حرف﴾ الحج/ ھ، ھەر بەو جۆرە دوو پرووہ جوولە کەکان کە بەرۋالەت موسولمان بوو بوون و لەراستی دا دژى ئایینی ئیسلام بوون، ئەگەر تووشى بە لاو ناخۆشى بە ک ببوونایە، دەیاندا بە پال ئەوہى کە پەپرەوى ئایینی ئیسلام دەکەن، پەپرەوى (محمد) یان دەکرد بە ماہى رەشبینى و دەیانگوت: ئەى موحەممەد ئەمەمان بە ھۆى تۆو تووش ھاتوو! واتە: بە ھۆى واز ھێنانمان لە ئایینی خۆمان و شوینکەوتنى ئایینی تۆ تووشى ئەوہ ھاتوون! ئیتەر پەرورەدگار رەددى دانەوہ و فرموی: ﴿قل كل من عند الله﴾ ئەى محمد! پێیان بلئ! ئەو بۆچوونەتان ھەلەہ، ئەو رووداوانە لەلایەن خوداوە، ھەموو شتئ بە قەزاو قەدەرى خودایە، قەزاو قەدەرى خودا لە ھەموو شتیک دا کاربگەرە، چاکە و خرابە، خۆشى و ناخۆشى بۆ موسولمان، بۆ کافر، بەپى قەزاو قەدەرە.

﴿فمال هؤلاء القوم لا يكادون يفقهون حديثاً﴾ ئەوہ ئەو خەلکە چیان لئ قەوماوە؟ عدقل و ھۆشیان تووشى چ شلەژانئ بوو؟ بۆچى تێناگەن و بە ھۆش

خوښانه وه نایه نه وه؟ بۆ له و شاوختن و وت و یژه حالی نابن که ئاراسته یان ده کری؟
بۆ نه وه نده که و ده ن و نه فام و نه زانن؟!

﴿ما أصابك من حسنة فمن الله﴾ ئه ی محمد: مه به ستیش هه موو
ئاده میزاده هه چاکه و خیر و خوشی و هه زانی و له ش ساغی یه ک تووشتان دی
ئه وه له خودا وه، ئه وه له فاضل و گه وره یی و ره حمه تی خودا وه به بۆ ئیوه ی
ئاده میزاد به هۆی ئه وه وه یه: که توفیقی داو بۆ ئه وه ی ریگای سه رکه وتن و خیر و
خوشی بگرته بهر ﴿وما أصابك من سيئة فمن نفسك﴾ نه وه به لاو ته نک و
چه له مانه ی تووشت دین ئه وه به هۆی هه لوست و کرداری خۆته وه یه، له م رووه وه
که رهبازی عدقل و حیکمه ت نه گرتۆته بهرو به گیره ی یاسای یه زدانن و به گیره ی
زانباری و تاقی کردنه وه ی زانستی هه نگاوت نه ناوه! ته نانه ت ده لین: نه خوشی
به هۆی هه لئس و کهوتی ناله باری ئاده میزاد خۆته تی وه کوو خودا ده فهرموئ: ﴿ما
أصابكم من مصيبة فبما كسبت أيديكم ويغفوا عن كثير﴾ الشوری/ ۳۰

زۆر فهرموده له پیغه مبه ر و فهرمایشت له خواناسانه وه گیردراونه وه که
تاعه ت کردن بۆ خودا ده بیته هۆی نیعمه ت و خوشی هه ردوو جیهان و
سه ریپچکردنی به لاو موسیبه ت ئاوه ره، تاعه تی خودا به وه ده بی که به گیره ی
یاسای نیردراو و دانراوی ئه وه ره فتار بکه ی، هه موو شتی له جیگه ی سرووشتی خۆی
دابهری و به کار به یترئ، ئه م نایه ته به نه مایه که له به نه ماکانی زانیاری کۆمه لایه تی و
ده روون ناسی، ده رمانی ده ردی خه رافاتن نه زانی و بت په رستی یه و، ریز لیتانه بۆ
خودی ئاده میزاد. ﴿وَأرسلناك للناس رسولا﴾ ئیمه تۆمان ناردوه ئه ی
موحه مه د! بۆ سه ر ئاده میزاد به پیغه مبه ر، پیغه مبه ریش به س راگه یاندن و
بانگه وازی له سه ره، نه وه به ده ست تۆ نه که خه لک تووشی خوشی و ناخوشی
ده بن! ته تۆ چ ده سه لاتیکت له وه دانیه، که نه وان تووشی باشه ده بن یان تووشی
ناخوشی دین ته تۆ ره هبه ری و شه رعی خودا به و مه ردومه گه له راده گیه نی، نه وه یان
تی ده گیه نی که خودا پی ی خوشه یان پی ی ناخۆشه ﴿وکفی بالله شهیدا﴾ به سه بۆ
تۆ که خودا شایه د و گه واهیده ره که تۆ پیغه مبه رو ره وانه کراوی زاتی پاک ی ئه وی،

ناگاداره به‌وهی که رووده‌دا له نیوان نه‌تۆ شه‌وان دا، زانایه به‌وهی پێیان راده‌گه‌یه‌نی و به‌هه‌لوستی به‌رامبه‌ری شه‌وان و سه‌ر ره‌قی و دژایه‌تیکردنی شه‌وان بۆ په‌یامه‌کت. تۆ هه‌ر راگه‌یاندن و بانگه‌وازیت له‌سه‌ره، خێر و شه‌ر هه‌مووی به‌ده‌ستی خودایه له‌رووی خه‌لق و ئیجاده‌وه، شه‌ر و نه‌گه‌تیش له‌ئاده‌میزاد خۆیه‌وه‌تی له‌رووی که‌سب و ئیختیاره‌وه!! به‌کورتی پتویسته ئیمه‌ی ئاده‌میزاد دوو شت بزانی:

یه‌که‌م: هه‌موو شتی‌ک له‌ خواوه‌یه، واته: خودا به‌دیه‌ینه‌ری هه‌موو شتی‌که هه‌ر نه‌وه نیظام و یاسای بوونه‌وه‌ری داناوه بۆ شه‌وه‌ی ئینسان به‌هه‌ول و کۆششی خۆی کاریان تیدا بکا.

دووه‌م: هه‌ر شه‌ر و خراپه‌یه‌ک که‌ تووشی ئاده‌میزاد ده‌بێ به‌هۆی که‌مه‌ترخه‌می و په‌یره‌و نه‌کردنی یاسای بوونه‌وه‌ر و نه‌زانی و په‌یره‌و نه‌کردنی ریگای راست و دروست تووشی ده‌بێ!

چ دژایه‌تی‌ه‌ک له‌ نیوان نایه‌تی ﴿کل من عند الله﴾ واته: هه‌موو چاکه‌و خراپه‌یه‌ک له‌ خوداوه‌یه‌و نایه‌تی ﴿وما أصابك من سيئة فمن نفسك﴾ دا نه‌یه چونکه‌ نایه‌تی یه‌که‌م واته‌ی دروست کردن و به‌دیه‌ینانی لی وهرده‌گیری واته: چاکه‌و خراپه‌ خودا دروستیان ده‌کاوه‌دییان ده‌هینێ، نایه‌تی دووه‌م مه‌به‌ست لی‌ی هۆیه‌تی و نه‌نجام دانه‌ واته: خراپه‌و ناخۆشی‌یه‌ک که‌ تووش ده‌بێ به‌هۆی تاوان و کورت بینی خۆته‌وه‌یه نه‌ی ئاده‌میزاد! که‌ کۆله‌واری له‌ تیگه‌یه‌شتنی یاساو ده‌ستوره‌ گشتی‌یه‌کان!

گوپرایه لی نه رمانی پیغه مبه رگوپرایه لی نه رمانی خودایه

مَنْ يُطِيعِ الرَّسُولَ فَقَدْ أَطَاعَ اللَّهَ وَمَنْ تَوَلَّى
 فَمَا أَرْسَلْنَاكَ عَلَيْهِمْ حَفِظًا ﴿٨٠﴾ وَيَقُولُونَ طَاعَةٌ فَإِذَا بَرَزُوا
 مِنْ عِنْدِكَ بَيَّتَ طَائِفَةٌ مِنْهُمْ غَيْرَ الَّذِي تَقُولُ وَاللَّهُ يَكْتُبُ مَا
 يُبَيِّتُونَ فَأَعْرِضْ عَنْهُمْ وَتَوَكَّلْ عَلَى اللَّهِ وَكَفَى بِاللَّهِ وَكِيلًا ﴿٨١﴾
 أَفَلَا يَتَذَكَّرُونَ الْقُرْآنَ وَلَوْ كَانَ مِنْ عِنْدِ غَيْرِ اللَّهِ لَوَجَدُوا فِيهِ
 اخْتِلَافًا كَثِيرًا ﴿٨٢﴾

﴿من يطع الرسول... الآية﴾

په یوه ندى نهم نایه ته له گمل نایه ته کانی پیش دا نهمه یه: لیره دا پسروردگار
 جهخت له سمر فرمانه که ی پیشوو ده کاتمه که فرمانی کرد به پابه ند بوون به
 فرمانی خوداو پیغه مبهر و نهمه روون ده کاتمه که به گوئ کردنی فرمانی
 پیغه مبهر لمراستی دا به گوئ کردنی فرمانی پسروردگار.

هوئ هاتنه خواره وئ نهم نایه ته وه کوو موقتیل ده گیرتسه ده لی:
 پیغه مبهر ﴿﴾ ده یفرموو: ((من احبني فقد احب الله ومن اطاعني فقد اطاع
 الله)) دووړوه کان گه زافیان کیشاو گوئیان: نایسن نهم پیساوه چ ده لی؟ نهمه تا
 نزیکه خو بکا به خودا، له کاتییک دا خودا نه هی لی کردوین و داوامان لی ده کا که
 جگه له خودا که سی تر نه پسرستین، که چی نهم ده یوئ بیکه یین به خودا وه کوو چوون
 مدسیحی به کان عیسیان کردووه به خودا، نیتر نهم نایه ته هاته خوارئ:

﴿من يطع الرسول فقد اطاع الله﴾ لهم نایه ته پیروزه دا پهروه ردگار ده ربارهی بهنده و رهوانه کراوی خوئی حه زره تی (محمد) ده فهرموئی همرکه سیئک به قسه ی بکا مانای وایه به قسه ی خودای کردوه. که سیئک لی ی یاخی بی نهوه له خودا یاخی بووه، چونکه (محمد) پیغه مبهری خودایه، قسه ی له ههواو ناره زوو و خیال سهرچاوه هه لئاگرئی به لکو همرچی ده یلی به نیگا و سرووشی خودایی به، پیرانی فهرمووده: موسلیم و بوخاری له نه بو هورهیره وه فهرمووده یه کن ده گپ نه وه: ده فهرموئی: پیغه مبهر ﷺ فهرموئی ((من اطاعني فقد اطاع الله، ومن عصاني فقد عصى الله، ومن اطاع الأمير فقد اطاعني ومن عصى الأمير فقد عصاني)) که سیئک به گویی من بکا، نهوا پابهندی فهرمانی خودایه، که سیئک له من یاخی بی، نهوا له خودا یاخی بووه، که سیئک به گویی فهرمانیه وای موسولمانان بکا به گویی فهرمانی منی کردوه، که سیئک له فهرمانیه وایی موسولمان یاخی بی له من یاخی بووه!

پوخته ی قسه نهویه: نایه ته که مانای وایه: همر که سیئک به گویی پیغه مبهر ﷺ بکا و پابهندی فهرمانه کانی بی، نهوا له راستی دا پابهندی فهرمانی خودایه، چونکه له راستی و حه قیقه ت (خودا فهرمان دهر و نه هیکهره، پیغه مبهر ﷺ راسپیروو راگه یه نهره، به لام بری کاری دنیایی هدی، پیغه مبهر فهرمانمان پی ده کا، وه کوو په یوهندی کردنی دارخورمای می له تۆوی دارخورمای نیر، که به عمره بی نه مه ده گوتری: (تأبیر) هه تا بهری باش بگری، که جائی پیغه مبهر ﷺ به یارانی فهرموو: (نه گهر نه یشی کمن قهینا کا) دواپی خورماکه یان خراپ دهرچوو، پیغه مبهر ﷺ فهرموو: ((انتم اعلم بشؤون دنیاکم)) واته: خو تان له کاروباری جیهانیتان باشت ده زانن.

یان خواردنی زهیت و خوچه ور کردن پی ی، یان پتوانی خوارده مهنی وه کوو گهنم و شتی تر له کاتی هارین و کردنی به هه ویر، نهوه زۆریه ی نه م جوړه گوتار و کردارانه بیرو بۆچوونیکه روتی دنیایی پیغه مبهر وه پابه ند بوونی موسولمانان

پئی واجب نیه! هه ندپیک جار هاوړی یانی پیغه ممبر ﷺ که فەرمانیکی پیغه ممبریان به بۆچوونی خۆی بزانیایه، بۆ ئه وهی بزانت: که/ئو فەرمانه گوشت و گۆو موناقه شه هه ل ده گری، عمر زیان ده کرد: ئه مهی دهی فەرمووی: راو و بۆچوونی خۆته، یا سرو شهو له خودا وه هاتووه؟؟

جا ئه گه فەرمانه که نیگای خودایی بوایه، به بی ئه ملا و ئهولا پابه ندی ده بوون.. نه گه ر بیره و بۆچوونی پیغه ممبر ﷺ خۆی بوایه، ئه وه رایه کی باشتریان ده رده بری و داوایان لێ ده کرد که له راکه ی خۆی دابه زی؟؟ وه کوو له غه زای به در و ئو خود دا رویدا.. گه لێ جاری وایش بووه پیغه ممبر هاتووه سهر رای ئهوان.

﴿ومن تولى فما أرسلناك عليهم حفیظا﴾ هه رکه سیک روو وه رگه پری له فەرمانه کانی تۆ ئه ی (محمد!) خه ساره ته ندو مال ویرانه، تۆ به رپر سیاری تاوانی ئهوان نی، ریکای ئه وه شت نیه که به زۆر وستی خۆتی به سهر دا به سپینی، تۆ به س پی ئه را گه یان دنت له سهره و زۆره ملیت نیه، زۆری پی ئاچی زه ره رو زیانی سهر پیچی کرد نه که ی خۆیان یان تووش ده بیتمه وه، وه کوو له حه دیشی صحیح دا هاتووه ((من یطع الله ورسوله فقد رشد ومن یعص الله ورسوله فانه لا یضره الا نفسه))، ((که سی فەرمانی خودا و پیغه مبری جی به جی بکا، سهر فیراز ده بی، که سیکیش سهر پیچی له فەرمانه کانی خوا و پیغه مبری بکا، ئه وه زیانه وه به خۆی ده گه یه نی)) نه مجار په ره وه ر دگار په ره له سهر پیلان و فیل و ته له که ی دوو پوه کان هه لده تا وه ده فەرموئ: ﴿وبقولون طاعة﴾ له لای خۆت ده لیتن: فەرمانت به جی به، قسه ت بیهرا و له سهر چا وه، که نه مه ش ده لیتن: به راستیان نیه و به دوو پوه یی و نیفاقه ﴿فاذا برزوا من عندك﴾ که له لای تۆ روشتن و له تۆ هون بوون ﴿بیت طائفة منهم غیر الذي تقول﴾ شهو له ناو خۆیاندا رایه کی تر، جیاواز ده در کینن و هه لو یستیکی تر وه رده گرن پابه ندی واده و په یمانی خۆیان نین.

نیینو جهریری طه بری له نیینو عه بباسه وه ده گه پرتمه وه ده لێ: ئهوانه واته: دوو پوه کان- که سانیکن لای پیغه ممبر ده لیتن بهرومان به خودا و پیغه مبری خودا

ههیه، بۆ ئهوهی مال و گیانیان پاریزراو بۆ، که لای پیغه مبه ر ده رده چن به پیچه وانهی ئهوهی گوتویانه لای پیغه مبه ر قسه ده که ن و هه لوستی جوداوازیان ههیه؛ بۆیه پهروه ردگار لۆمه و سه رزه نشتیان ده کا. ﴿والله یکتب ما یبتون﴾ خودا ده زانی به شهو چ قسه و باسیک ده که ن و چ پیلان و هه لوستیکیان ههیه، له سه ریان تۆمار ده کا به فەرمانی خودا فریشتهی چاودیر هه موو هه لس و که وتیان تۆمار ده که ن. واته: خودا به م هه ره شهیه ئه وه راده گهیه نی که خۆی ناگادار و زانییه به و مبه ست و هه لوستهی که له دلیان دایه و له ناو خۆیان دا ناشکرای ده که ن و ئه وهی به شه و له سه ری ریک ده که ون له بارهی دژایه تی کردنی پیغه مبه رو لی یاخی بوونی، هه رچه نده به رواله ت لای خۆی ملکه چی نیشان ده ده ن و گوپرایه لی بۆ پیغه مبه ر راده گهیه نن.. بیگومان خودا له سه ر ئه م دوو پرووی و نیفاقه یان سزایان ده ده !! تۆش ئه ی محمد دلگران مبه و به هیدی و له سه ر خۆی هه لوست بنوینه ﴿فاعرض عنهم﴾ گرنگیان پۆ مه ده، له به رامبه ر ئه م هه لوسته و هه لس و که وتیان دا به ئارام و خۆپاگر و له سه ر خۆ به، سزایان مه ده، گرنگی به پیلانه کانیان مه ده، ئه م حه قیقه ته یان بۆ خه لکی ناشکرا مه که و هیه چ لیان مه ترسی، ﴿وتوکل علی الله وکفی بالله وکیلا﴾ پشت به خودا بیهسته، ئیشی خۆت به نه و بسپیتره، له هه موو کاروباریک دا ثیقه ت به نه و بۆ، خودات به سه و پتویستت به که سی تر نیه، ئه و له سه ر پیلانی ئه و دوو پرووانه ده تپاریزی، که سیک پشت به خودا بیهستی خودای به سه بۆ یارمه تیدان و به هانا چوونی!!

ئه مجار پهروه ردگار فەرمانیان پۆ ده کا که له قورئان وورد بینه وه و ده فهرموی: ﴿أفلا یتدبرون القرآن﴾ ئه وه بۆ چی له قورئان وورد نابنه وه؟ بۆ له مانا به رز و وشه ره وانه کانی تی نافکرن؟؟ قورئان به سیانه بۆ راست کردنه وهی بیرو بۆچوون و به رنامه و پرۆگرامیان، پێیان راده گهیه نی که قورئان نوسراویکی بۆ خه وشه، چه واشهیی و دژایه تی تیدا نیه، چونکه فەرمايشتی خودا وهندی داناو زانا و بالا دهسته، قورئان حه قه و له حه قه وه نیردراوه، بۆیه پهروه ردگار ده فهرموی: ﴿أفلا یتدبرون القرآن أم علی قلوب أقفالها﴾ محمد/ ۲۴ چونکه که سیک چاوی

کرا بیتوه و ده‌رگای دلّی دانه‌خرابی، قورشان کاری تی ده‌کا و ره‌فتار و کردار و گوتاری ریک و پیک ده‌کا ﴿ولو کان من عند غیر الله لوجدوا فیہ اختلافاً کثیراً﴾ نه‌گهر نهم قورشانه دروست کراوو ده‌ست کرد و ده‌ست هه‌لبه‌ست بوایه، وه‌کوو دوو‌وو و خوانه‌ناسه‌کان وا ده‌لین، چه‌واشه‌یی و جوداوازی‌یه‌کی زوریان تیدا ده‌دو‌زی‌یه‌وه! ده‌ی خو قورشان نه‌و جوداوازی و دژایه‌تی‌یه‌ی تیدا نه‌، که‌وابوو که‌لامی خودایه که‌لامی یه‌کیکی تر نه‌.

نه‌گهر قورشان که‌لامی خودا نه‌بوایه، ده‌بوو دیارده‌ی چه‌واشه‌یی و دژایه‌تی له‌ریز به‌ندی وشه‌کانیدا، یان له‌مه‌به‌ست و ماکانیان دا بوایه.

له‌ریز به‌ندی وشه‌کانی دا به‌م جو‌ره هه‌ندئ نایه‌ت و سو‌ره‌تی بگه‌نه نه‌ندازه‌ی ئی‌عجاز و هه‌ندیکی تریان نه‌گه‌نه نه‌و پله‌یه. له‌مانا‌کانیشی دا به‌م جو‌ره هه‌ندئ شوینی مانای دروست و ره‌وان بن و هه‌ندئ شوینیش مانای ناریک و پیک بی. به‌لام نه‌گهر به‌ئینصافه‌وه له‌قورشان وورد بیینه‌وه ده‌بینین نهم دیاردانه‌ی تیدا نین! نه‌وه‌تا قورشان هه‌رچه‌ند پارچه‌و پارچه‌و به‌ش به‌ش بو پتغه‌مبهر هاتوه، به‌گیره‌ی رووداو و پیوست، له‌ماوه‌ی بیست و سی سال دا نتردراوه‌ته خواری، که‌چی نه‌و په‌ری ریک و پیک و وشه‌به‌ندی و ره‌وانی تیدایه، چونکه هه‌ر نایه‌تیک یان سو‌ره‌تیک یان به‌شیک که‌ده‌هاته خواری پتغه‌مبهر ﴿ده‌یفرموو: بیخه‌نه فلان شوین، فلان نایه‌ت بخه‌نه شوینی فلان سو‌ره‌ته‌وه!﴾

پتغه‌مبهریش بو خو‌ی قورشان‌ی له‌بهر بوو، شوینی هه‌موو نایه‌ت و سو‌ره‌تیک ده‌زانی قه‌ت چه‌واشه‌یی و تیکه‌لاو بوون و سه‌رلی شیوان به‌سه‌ر له‌بهر بوونه‌که‌ی دا نه‌هاتوه، هیچ کاتیک وشه‌یه‌کی لی تیک نه‌چووه و له‌بیری نه‌چوته‌وه! قه‌ت رسته‌یه‌کی لی پاش و پتش نه‌بووه، وه‌ک تو‌مار له‌ناو دلّی دا ده‌قی به‌ستوه خودا ده‌ریاره‌ی نه‌مه ده‌فرموئ: ﴿سَنَقْرُكَ فَلَا تَنْسَى﴾ الأعلیٰ/ ۶ واته: خو‌مان قورشان‌ت پی له‌بهر ده‌که‌مین و چۆنیه‌تی خۆندنه‌که‌یت فیر ده‌که‌مین نیتر له‌بهر نه‌وه قه‌ت له‌یادت ناچی.

مەبەست لە «(اختلافاً کثیراً)» جوداوازی شتووی خویندنه‌وه‌ی خوینەرانی قورئان نیه که چەند قیرانه‌تیککی تیدایه! جوداوازی ئەندازە‌ی کورت و درێژی نایەت و سورەتەکان نیه، ئەمانە لایەنی ئیجابیین بۆ پتەوی و توند و تۆلی قورئان! بەلکو مەبەست لە «(اختلافاً کثیراً)» دژایەتی و جوداوازی لە رێژە‌ی رەوانبێژی و دارشتنی سەرئاساییه، جوداوازی و دژایەتی لە فیکره و ماناکانی دا لە هەوال و نەیتنی‌یه‌کانی که ئاماژە‌ی بۆ کردوین، لە دەستور و یاسای ژياندا که چەسپاندونی! دە‌ی تۆ لە سەرئاسەری قورئان وورد ببه‌ره‌وه.. هیچ جۆره دژایەتی‌یه‌ک و جوداواز بیه‌ک لەم باره‌وه‌ی تیدا نیه: که ئەوه دە‌چەسپینێ که کەلامی خودایه‌و وشە‌یه‌کی بێ مانا و حیکمەتی تیدا نیه، کتیبیککی بێ خەوش و بێ وینە و سەرئاسایه، لە ترۆپکی بە‌لاغەت و فە‌صاحت دایه، بە‌ره‌وانبێژی و رەوانی و پاراوی خۆی، هەموو رۆشنبیر و رەوانبێژ و قسە‌زانانی عەرەب و ناعەرەبی سەر‌سام کردوه. راستی‌یه‌کان وە‌کوو خۆیان دە‌خاته روو، بە‌پراستگویی رووداوه‌کانی می‌ژووی کۆنی زۆر کۆن دە‌گیریتە‌وه‌، رۆژ دوا‌ی رۆژ ئەو راستی‌یانە‌ی ئەو ئاماژە‌یان بۆ دە‌کا زانست و تاقی کردنه‌وه‌و لیک‌کۆلینه‌وه‌، دە‌یان‌چە‌سپین و راستیان ناشکرا دە‌کەن.

باسی جیهانی ئیستا و مەبەستە نەیتنی‌یه‌کانی ناو دە‌روون دە‌کا، بە‌شتو‌یه‌یه‌کی واییسەر و خوینەر سەر‌سام دە‌کا، زمانی رەخنە لال دە‌کا. باسی بێ‌رێ رووداوی داها‌تووی کردووه رووداوه‌کان دە‌قاوده‌ق واهاتوونە‌ته‌ دی! بنە‌مای بیروباوه‌ڕ و یاسا و تە‌شریعی بە‌شتو‌یه‌یه‌کی گشتی و تاییه‌تی لە‌خۆ گرتووه، باری رامیاری و جۆری هە‌لس و کەوت کردنی گە‌ل و هۆز و نە‌تمه‌وه‌کان لە‌گە‌ل یە‌ک‌تری‌دا و بە‌رژە‌وه‌ندی ئاده‌میزادی لە‌خۆ گرتووه، بە‌جۆ‌ری‌ک داینان و ئاراستە‌ی کردوون تا ئیستا هیچ یاسا و نێ‌ظامیک هیچ دە‌ستور و تە‌شریعی‌ک نە‌ی‌گە‌یشتو‌تێ! تا زانست و زانیاری پیش بکه‌وێ، تا تیۆر و تاقی کردنه‌وه‌ی زانستی سەر هە‌ل‌دە‌ن و پە‌یدا ببن، راستی و حە‌قانیه‌تی باشتر و زیاتر دەر‌ده‌که‌وێ، جیهانی غە‌یب و مە‌شه‌ده‌کانی رۆژی قیامه‌تی بۆ رە‌نگ کێ‌شاوین هەر دە‌لێ‌ی جیهانی ماددی و شتی بە‌به‌ر‌چاوه‌ن، ئە‌وه‌نده سە‌رنج راکێ‌شه لە‌ زە‌ین داو نە‌خشە دە‌به‌ستی و ئە‌وه‌نده کاری‌گەر و

واقیعی‌یه له زهین دا ناسپردیتسه وه کوو له شوتیتیکی تردا له وهسپ و سه‌نای
قورنان دا ده‌فهرموی:

**﴿الله نزل احسن الحديث كتاباً متشابهاً مثاني تقشعر منه جلود الذين
يخشون ربهم ثم تلين جلودهم وقلوبهم الى ذكر الله﴾ الزمر/۲۳.**

به‌لام به‌داخمه له کاتیکا که موسولمانان نه‌مه پرۆگرام و به‌رنامه‌یانه،
نه‌مه ته‌شریع و ده‌ستور و یاسای ژیانیه، که‌چی نه‌وه حالیه که ده‌بینین، خو
موسولمانان تۆزیک گوپ به‌نه خوین و رابین تۆزی دیلی و ژیر ده‌سته‌یی له خوین
بته‌کینن سهر له نوی پیشپه‌وی جیهان وهرده‌گر نه‌وه، نه‌وه‌ی که دوتنی رووی داوه
ده‌شی نه‌مپۆ و سبه‌ینی روو بداته‌وه!!

نه‌گهر موسولمانان ویزدانیان ببویه ناوا قورنانیان پاشگوئ نه‌ده‌خست و
یاساکانیان له کار نه‌ده‌خستن! نه‌گهر به‌ ووردی له قورنان وورد بوونایه‌وه له‌و
به‌رنامه ژیانیه که بۆی نه‌خشه‌کیش کردون تی بگه‌یشتنیه! ناوا توشی نه‌م
شکستی‌یه نه‌ده‌بوون، ناوا پارچه پارچه پهرتموازه نه‌ده‌کران!!

بیگومان قورنان مه‌شخه‌لی ریگای شاره‌زایی و هیدایه‌ته، روشنایی‌یه بۆ
گهل و نه‌تموه، ریبازی راستی خوداوه‌نده، کلیلی ده‌رگای خوشبه‌ختی و ریگای
ده‌سته‌بهر کردنی به‌رژه‌وه‌ندی نه‌اده‌میزاده، دروستکمری گهل و بنیاتنه‌ری ژیار و
شاره‌ستانیه! بۆیه په‌روه‌ردگار ده‌فهرموی: **﴿إِنَّ هَذَا الْقُرْآنَ يَهْدِي لِلتي هي اقْـوَمُ
وَبشَرُ الْمُؤْمِنِينَ الَّذِينَ يَعْمَلُونَ الصَّالِحَاتِ أَنَّ لَهُمْ أَجْرًا كَبِيرًا﴾ الإسراء/۹.**

بلاو کردنه وهی هه وائی جم و جوئی سوئی نیسلام به بی نی
وورد بوونه وه یاساغه

وَإِذَا جَاءَهُمْ أَمْرٌ مِّنَ الْأَمْنِ أَوْ الْخَوْفِ أَذَاعُوا بِهِ وَلَوْ
رَدُّوهُ إِلَى الرَّسُولِ وَإِلَى أُولَى الْأَمْرِ مِنْهُمْ لَعَلِمَهُ الَّذِينَ يَسْتَنْبِطُونَهُ
مِنْهُمْ وَلَوْلَا فَضْلُ اللَّهِ عَلَيْكُمْ وَرَحْمَتُهُ لَاتَّبَعْتُمُ الشَّيْطَانَ إِلَّا

قَلِيلًا ﴿٨٢﴾

نه مجار پهروه دگار سه رزه نشتی کومه لیک ده کا له وانه ی بیرو باوه ری
لاوازیان هه بوو، نه زموون و خیره ی ته وایان به بارو زوروف نه بوو، دووربین و کار
قایم نه بوون هه که هه وایلیکیان ده رباره ی سه ریازان و له شکری نیسلام ده زانی
خیرا بلاویان ده کرده وه، هیچ له هه واله کان ورد نه ده بوونه وه، ناکام ره نگدانه وهی
هه واله که له سه ر موسولمانان چی ده بی و چون ده بی، به رچا و نه ده گرت. به مهش
زیانی گه وره یان به ده ولته نیسلام ده گه یاند! بویه ده فهرموی: ﴿وَإِذَا جَاءَهُمْ أَمْرٌ
مِّنَ الْأَمْنِ أَوْ الْخَوْفِ أَذَاعُوا بِهِ﴾ که هه وایلیکیان ده رباره ی ناسایش و شه ر و
روودا وه کان پی ده گه یشته خیرا بلاویان ده کرده وه! نه مه سه رزه نشتی پهروه دگار
بو هه که سیک که به بی چورنه بنج و بناوان، به بی لیکولینه وه و تی فکرین هه
هه وایلیک ده بیسی خیرا بلاوی ده کاته وه! وا ده بی هه واله که راست نابی وا ده بی
ته و هه واله ی ده رباره ی نه من و ناسایش یان ترس و شه ر له سه رچاوه ی ناراسته وه
ده گاته بری نه فام و دوورو و موسولمانی هه رزه و برپا لاواز و بی نه زموون
ته وایش خیرا بلاوی ده که نه وه و پرویا گه نده ی بو ده که نه به مهش زه ره و زیان به
به ره وه نده ی موسولمانان و ده ولته و سوپای نیسلام ده گه یه نن.

بۆیه پتویسته راگه‌یاندنی هه‌وال له‌م بارانه‌وه بگه‌رپن‌دیریت‌وه بۆ سه‌رکرده‌ی موسولمانان: که پیغه‌مبه‌ره ﷺ یان بۆ لای فه‌رمان‌په‌وایان و پسپۆری بانگه‌شه‌و دیعایه‌و پیاو ماقول و کاربه‌ده‌ستانی تایبه‌ت به‌ به‌ره‌وه‌ندی رامیاری ﴿وَلَوْ رَدُّوهُ إِلَى الرَّسُولِ وَإِلَى أُولِي الْأَمْرِ مِنْهُمْ لَعَلِمَ الَّذِينَ يُسْتَنْبِطُونَهُ مِنْهُمْ﴾ نه‌گه‌ر نه‌وانه هه‌واله‌کان واه‌ساده‌یی نه‌گرن و بیگه‌رنه‌وه بۆ لای پیغه‌مبه‌ر ﷺ و بۆ لای فه‌رمان‌په‌واو کاربه‌ده‌ستانی تایبه‌ت، نه‌وه نه‌وان ده‌یانتوانی هه‌واله‌که به‌راستی و به‌گویره‌ی پتویست بلاویکه‌نه‌وه، وای ناراسته‌ بکه‌ن که سوودی ئیسلامی تیدا بی و زیان به‌ کارویاری ده‌وله‌تی ئیسلامی نه‌گه‌یه‌نی، چونکه پتویسته هه‌واله‌کان کهو بیژنکه‌ بکرین و لیک هه‌له‌هاویردرین، کورد گوته‌نی (هه‌موو قسه‌یه‌ک قسه‌ی کردن نیه!!)

چونکه گه‌رانه‌وه و بلاو کردنه‌وه‌ی هه‌ر هه‌والیک که ده‌بیسری به‌بی لیکۆلینه‌وه و ورد بوونه‌وه زیانیکی گه‌وره به‌ ده‌وله‌ت ده‌گه‌یه‌نی! بۆیه ئیستا ده‌وله‌تانی هاوچه‌رخ چاودیری جو‌راو‌جو‌ر ده‌خه‌نه سه‌ر هه‌وال و روژنامه‌و رادیو و ته‌له‌فزیو، بۆ نه‌وه‌ی شتی که بلاو نه‌کریت‌وه زیان به‌به‌ره‌وه‌ندی گه‌ل و نیشتمان‌که‌یان بگه‌یه‌نی.

نه‌مجار په‌روه‌ردگار منه‌ت ده‌کا به‌سه‌ر خاوه‌ن ئیمانی راست و پته‌ودا که له‌ هه‌ل‌خلیس‌کان پاراستونی ده‌فه‌رموی: ﴿وَلَوْلَا فَضْلُ اللَّهِ عَلَيْكُمْ وَرَحْمَتُهُ لَاتَّبَعْتُمُ الشَّيْطَانَ إِلَّا قَلِيلًا﴾ نه‌گه‌ر به‌هۆی فه‌ضل و گه‌وره‌یی خودا نه‌بوایه که به‌زه‌یی پیتان دا هاتۆته‌وه و شاره‌زای ریگای راستی کردوون و توفیقی داو بۆ به‌گوێ کردنی خودا و پیغه‌مبه‌ر و رینوما‌یی کردوون بۆ نه‌وه‌ی بگه‌رنه‌وه بۆ سه‌رچاوه‌ی زانستی راست که پیغه‌مبه‌ری ئیسلام و عاقل مه‌ند و زاناو دانای موسولمانن؛ نه‌گینا له‌وانه بوو شوین وه‌سه‌سه‌ی شه‌یتان بکه‌ون، یان هه‌ر له‌سه‌ر بیروباوه‌ری نه‌زانی و خوانه‌ناسی به‌رده‌وام بونا‌یه.

نایه‌ته‌که به‌ روونی جه‌خت له‌سه‌ر نه‌وه ده‌کا پتویسته ده‌زگایه‌ک هه‌بی نه‌رکی بلاو کردنه‌وه‌ی هه‌وال له‌ نه‌ستۆ بگرێ، پیش بلاو کردنه‌وه‌ی هه‌ر هه‌والیک ته‌فسیری ره‌وان

له سهرچاوه و چۆنیه تی بلاو کردنه وه که بکۆلدریته وه، لایه نی نیجایی و سه لبی هه لسه نگیندری، بۆ نه وه ی پرویا گهنده ی دوژمن هه لی بۆ نه په خستی و دهستی خۆی بوه شینی، ههروه ها بۆ نه وه ی هه والی گرنکه و کاریگهر دهست دوژمن نه کهوئ و بیقۆزیته وه و نهیتی حکومه تی نیسلامی ده ریکه وئ. پیوسته نه وه ده زگا نیعلامی یه نینسانی لیها توو و زاناو دانا کاری تیدا بکه ن و نه دریته دهست یه کیکی بودله ی هیچ له بارا نه بوو!

هه نانی موسولمانان بۆ جهاد

فَقَاتِلْ فِي سَبِيلِ اللَّهِ لَا تُكَلَّفُ إِلَّا نَفْسُكَ وَحَرِّضَ الْمُؤْمِنِينَ عَسَى اللَّهُ أَنْ

يَكْفٍ بِأَمْرِ الَّذِينَ كَفَرُوا وَاللَّهُ أَشَدُّ بَأْسًا وَأَشَدُّ تَنكِيلًا ﴿٨٤﴾

ئه ی محمد! تۆ ته نیا پشت به خودا بههسته هیز و توانای سهرکه و تن له و داوا بکه ﴿فقاتل في سبيل الله﴾ پهروه دگار فرمان به بهنده و رهوانه کراوی خۆی هه زه ته ی محمد ده کا که به خودی خۆی شه ر بکا، له گهل کافران دا بجهنگی! ده فهرموئ ئه ی محمد! له پیناوی نایینی خودا شه ر له گهل خوانه ناسان بکه هه تا تۆ ببی به سهر مه شق و پیشه و بۆ موسولمانان و نه وانیش چا و له تۆ بکه ن و بلین: ئه ی پیغه مبه ری خوا به سهر و به مال یارمه تیت ده ده ی ن، ئیمه له تۆ زیاتر نین، به لکو تۆ به مینی باشته هه تا ئیمه.

﴿لا تکلف إلا نفسك﴾ بزانی کاره که زۆر گرنکه، ئه ی موحه ممه د! نه وه ی له سهر تۆیه راگه یاننده و بهس، تۆ بهس به ره رسیاری له خودی خۆت که نه م کاره به جی بهینی نه گهر دنیا بوو کهس هاو بهشی نه کردی، به ته نیا خۆت مایته وه تۆ به ته نیا خۆت خه باتی خۆت بگێره و شه ر له گهل دوژمنانی خودا دا بکه، به لام به زۆره ملی کهس مه به بۆ شه ر، خودا یارمه تیده رته، نه ک جهنگاوه ران؛ نه گهر

خودا مهیلی لی بیت به تهنیاش بیت یارمه تیت ده دا، وه کوو چۆن تو له سهرتاوه به تهنیا خۆت بوویت!

به لی وه کوو چۆن نه گهر به ههزارانت له گهل دابی، خودا مهیلی لی بی سهرکه وتن به ده ست دینی، نه گهر به تهنیاش بیت خودا مهیلی لی بی سهرده که وی!! جا نه وانهش که سکا لایانه له شهر و ده لین: بۆچی شهر کردنمان له سهر فهرز کراوه؟ به پراوته و سهرزاره کی پابهندی فرمانه کانتن و به نهیانی ههلوستی تر وهرده گرن، نه وه لییان گهری ئیمه له ویزه یان دین و سزای نه وه هلوستی و کرده وانه یان ده دینه وه.

﴿وحرص المؤمنین﴾ موسولمانان هه لینی بۆ شهر کردن تو ههر هه لنان و ته شجیع کردنت له سهره، زۆره ملی و زه ختیان لی مه که ﴿عسی الله أن یکف بلس الذین کفروا﴾ ئومیده که خودا شهر و خراپی کافره کانی قوریهیشت لی دور بخاتوه، ﴿والله اشد بامسا واشد تنکیلا﴾ خودا له قوریهیشت و له هه موو دورمینیکی نیسلام به هیز تره، سزاو عیقابی به نیش تره، بالا دهسته به سهریان داو له دونیاو قیامت دا، ده توانی سزایان داو تۆله یان لی بستینی، چونکه کافر و سهرکه شن.. چاو نه ترسی بۆ جهنگاوه ره و شتیکی چاکه، ئاوا به پراشکاوی بی شهرمانه دزی نایینی هه ق ده وهستن!! بیگومان نه مه به لینه خودایی سه هاته دی و پهروه ردگار پیغه مبه و موسولمانانی له شهری قوریهیشت پاراست، نه وه بوو: نه بوسوفیان دواي رووداوی ئو خود داوای ناماده بوون بۆ شهری کرد، وتی: سالی داهاتوو له به دردا ناماده بن بۆ شهر له گهل مان، پیغه مبه و فهرمووی باشه، کاتیک واده ی به دری بچووک هات، پیغه مبه و سوور بوو له سهر ده رچوون بۆ شهر فهرمووی ((والذي نفسي بیده لأخرجن ولو وحدي)) سویندم به و که سه ی گیانی منی به دهسته نه گهر ههر خۆم به تهنیا چووم ده چم، جا پیغه مبه و ده رچوو هه فتا که سیشی له گهل دابوو، سهرکه وتن بۆ موسولمانان بوو، چونکه نه بو سوفیان وای به باش زانی

نه چیتته به در، پی پی و ابو: ساله که بۆ نه وان نه هاته، خوارده مهنی پیروستیشیان پی نه بوو، له پگادا گه پایدوه!

نایه ته که نه و پهری هه لنانی تیدایه بۆ جیهاد و شهر کردن له گهل کافران دا، تهنانهت نه وه ده گه یه نۆ نه گهر پیغه مبه ر به تهنیا مایه وه و که سی له گهل نه چوو بۆ شهر، پیروسته پیغه مبه ر به تهنیا دزی کافران بجهنگی و واز له جیهاد نه هینی! چونکه خودا به لینی سهر که وتنی پی داوه! نه وه شی تیدایه که پیغه مبه ر ﷺ له هه موو که سی نازاتر و نه به در تر و مه در تر بووه، نیمامی عدلی ده فهرموی: که شهر گهرم ده بوو و تین ده هات نیمه خو مان ده خسته په نا پیغه مبه ر وه، که سی به نه ندازه ی نه و له دوژمن نزیک نه ده بووه و له جهنگا نه به در و به هه لمه ت و دلیر بوو!!

**باسی شه فاعه ت کردن و وه لام دانه وهی سلاو و سه له مانندی
زیندوو بوونه وه و تاک و ته نیایی خودا**

مَنْ يَشْفَعُ شَفْعَةً حَسَنَةً يَكُنْ لَهُ نَصِيبٌ مِّنْهَا وَمَنْ يَشْفَعُ شَفْعَةً سَيِّئَةً يَكُنْ لَهُ كِفْلٌ مِّنْهَا وَكَانَ اللَّهُ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ مُّقِيبًا ﴿٨٥﴾ وَإِذَا حُيِّيتُمْ بِتَحِيَّةٍ فَحَيُّوا بِأَحْسَنَ مِنْهَا أَوْ رُدُّوهَا إِنَّ اللَّهَ كَانَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ حَسِيبًا ﴿٨٦﴾ اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ لِيَجْمَعَ بَيْنَكُمْ إِلَى يَوْمِ الْقِيَمَةِ لَا رَيْبَ فِيهِ وَمَنْ أَصْدَقُ مِنَ اللَّهِ حَدِيثًا ﴿٨٧﴾

نه مجار دواي نه وهی په روه ردگار فهرمانی به پیغه مبه ر کرد که موسولمانان هه لنی بۆ شهر کردن له گهل کافران دا، نه وهی ناشکرا کرد که نه وان له سهر نه و فهرمان به رداری بهی تو خیر و پیرویکی زوریان تووش ده بی، تووش نه ی پیغه مبه ر! له و خیر و پیرویه به شی خو ت هه یه، چونکه هه لهر و زیبیشان ده ریان

بووی، ده فرموی: «من یشفع شفاعه حسنة یکن له نصیب منها» هر که سیکن له کاریکی باش دا کوشش بکا و بهوئی نه وه ده خه لک تووشی خپرو خووشی بسین، حق به سمر به تال دا سمریکه وی نهوا نمو ری پیشان دهره به شیکی لمو خپرو بیتره هدی، لای خودا پله و پایده پی بمرز ده بیتنوه، بهشی لهو ریز و پلمو پایده دونیایی به دا هدی که نهوان به دهستی دینن هاو به شی ده ستموت و غنیمه تیانه، بهشی له پاداش و ده ستموتی قیامه تیش دا هدی، هر وه ها «ومن یشفع شفاعه سیئه یکن له کفل منها» که سیکن ههول بدا له کاریکی خراب دا، خه لکی بو بانگه شه بکاو هلیان نی بو نمو کاره، ناکامی تاوانی کوشش و هه لدانه کدی له سهریه تی و له دونیاو له قیامت دا بهشی خوی له سزای پیویست و هره ده گری! شه فاعه که خوی بریتیه له ههولدان و یارمه تیدانی که سیکی تر له کاریک دا دوو جوری هدی، شه فاعه تی چاک و شه فاعه تی خراب.

شه فاعه تی چاک بریتیه لهو ههول و تیکو شانه ی که مرؤفیکی موسولمان له کاری مرؤفیکی تری موسولمان دا دهیدا به مخرجی مافی نمو موسولمانه له سمر چاو بگری؛ واته: شمر و خراپه ی لی دوور بخاتمه و یان خیر و خووشی بو و ده ده ست بیئی و مبه سستی ره زامه ندی خودا بی و بهر تیلی له سمر و هره نه گری! و ه کاره که ش کاریکی رهوا بی، دهر باره ی لابر دنی حه ددیکی شرعی و انه بی که گه شتیتته لای قازی و مهورای شوبه ی تیادا نه بی و مافی یه کیکی تر پیشیل نه گری!

برئی پییان وایه؛ شه فاعه تی حه سنه بریتیه له نزاو پارانه وه لای خودا بو برای موسولمانت، چونکه نه مهش له راستی دا شه فاعه ته پیغه مبر ۱۱۱ فرمویه تی: ((ومن دعا لأخيه المسلم بظهر الغيب، استجيب له وقال الملك: ولك مثل ذلك))^۴.

^۴ سمیری تاجر لوصول ج/ ۳/ ۲۶۰-۲۶۲ فرموده ی ژماره ۵/ ۶- بکه.

^۴ موسلیم و نمبو داود له نمبو دهر دواوه گپراویانتموه به لام رسته کدی ((ومن دعا لأخيه المسلم بظهر الغيب قال الملك: ولك مثل ذلك))^۴.

واته: که سیتک پاشمله دوعا بۆ برای موسولمانی خۆی بکا، نزاکی هی گیرا ده بی و فریشته ی تایبیت پی ی ده لئین: بۆ تۆش به ئەندازه ی ئەو پاداش هیه. /
 شه فاعه تی خراپ و ناره وا ئەوه یه: که پیچه وانده ی شه فاعه تی چاک و
 حه سه نه بی، به داخه وه و ئەو راستی وه پشت گرتنه ی که ئەمڕۆ باوه زۆریه ی
 شه فاعه تی سه یینه یه، زۆریه ی پیشیل کردنی مافی موسولمانانه، به رتیل و
 به رتیلکاریه، داگیر کردنی مال و سامانی خه لکی تره، به شیوه یه کی ناره وا و روون
 و ناشکرا!!

﴿وكان الله على كل شيء مقبلاً﴾ پهروه ردگار به سه ر هه موو شتیک دا
 ناگاداره، یان به تواناو به ده سه لاته، یان له سه ر هه موو شتیک حیساب له گه ل
 خه لک ده کا، واته: پهروه ردگار زاناو ناگاداره به سه ر مه به ستی شه فاعه تکاران دا،
 هه ریه که به گویره ی مه به ستی خۆی پاداشیان ده داته وه، تواناو ده سه لاتنی هیه بۆ
 ئەوه ی هه رکه سه به ئەندازه ی خۆی سزاو پاداشتی بداته وه.

ئه مجار پهروه ردگار ئاده میزادان فیری سه لام و دابو نه ریته کانی چاک و
 چۆنی ده کا، سه لام کردن له یه کتری وه کوو شه فاعه تی حه سه نه ده بیته هۆی پته و
 کردنی په یوه ندی کۆمه لگا و نزیک خستنه وه ی ئاده میزادان له یه کتری. بنه مای
 سه لام کردن بریتی به له ئاواته خوازی ژبان به سه ر بردن به ساغ و سه لامه تی بۆ
 خه لکی تر واپه سه نه ده به رسته ی (السلام علیکم... ده ستی پی بکری. ده فەرموئ:
 ﴿وَإِذَا حِیتِم بِتَحِیةٍ فَحِیْوَا بِأَحْسَنِ مِنْهَا﴾ نه گه ر موسولمانیک سه لامی لی کردن،
 ئیوه ش وه لامی سه لامه که ی بده نه وه به باشته، یان که هیچگه نه بی به ئەندازه ی
 خۆی، زیده وه لام دانه وه باشته، به ئەندازه ی سه لام که ر وه لام دانه وه پتویست و
 فره زه، نه گه ر یه کتیک گوئی (السلام علیکم) سه لام لیکراو ده بی بلی: (وعلیکم
 السلام) یان (وعلیکم السلام ورحمة الله) نه گه ر زیاد ی کرد و گوئی (وبرکاته) ئەوه
 باشته و به هه موو وشه یه ک ده چاکه ی بۆ ده نووسری، واباشه به پرویه کی خۆشه وه
 وه لامه که ی بده ینه وه.

ئىبنو جەرىر لە سەلمانی فارسی یەو دە گێڕێتەو دەلی: پیاویک هاتە لای پیغەمبەر ﷺ وتی: (السلام علیک یا رسول اللہ) پیغەمبەر ﷺ فەرموی: (وعلیک السلام ورحمة اللہ) پیاویکی تر هات وتی: (السلام علیک یا رسول اللہ ورحمة اللہ) پیغەمبەر پێی فەرمو: (وعلیک السلام ورحمة اللہ وبرکاتہ) پیاویکی تر هات وتی: (السلام علیک یا رسول اللہ ورحمة اللہ وبرکاتہ) پیغەمبەر ﷺ فەرموی (وعلیک) پیاو کە وتی: قوربان فلان و فلان هاتن و سەلامیان لێ کردی وەلامی سەلامەکت بۆ ئەوان لە هیمن زیاتر بوو! پیغەمبەر ﷺ فەرموی: تۆ کە سەلامەکت کرد زێدەت بۆ نەهێشتینەو تا بۆت زیاد بکەین خودا دەفەرموی: ﴿وإذا حیتم بتحية فحيوا بأحسن منها أو ردوها﴾ ئیمەش بە ئەندازەى خۆی وەلامان دایتەو.

﴿إن الله كان على كل شيء حسيباً﴾ دلیا بن خودا لەسەر هەموو شتیەک سلام کردن و شتی تر - حیسابتان لەگەڵ دەکا: ئەمە جەخت کردن و پێی لەسەر داگرتنی پێویستی وەلام دانەوێ سەلامە، ئەبو داود لە ئەبوهوریرە دە گێڕێتەو دەلی: پیغەمبەر فەرموی: ((والذي نفسي بيده لا تدخلوا الجنة حتى تؤمنوا ولا تؤمنوا حتى تحابوا أولا أدلكم على أمر إذا فعلتموه تحاببتم: أفشوا السلام)).^۵

ئەمجار پەرەردگار ئەو روون دەکاتەو: کە ئادەمیزادان پاداشیان دەدرێتەو لەسەر رۆژیاشی و چاکوچۆنی و تیکۆشان و جیهاد و کاری تری چاکەو شەفاعەت کردن و فەرموی: ﴿الله لا إله إلا هو لیجمعنکم إلى يوم القيامة﴾.

پەرەردگار تەنیا خۆی خودایە، جگە لە زاتی پاکی هیچ خودای تر نین، گەڕانەوێ هەموو ئادامیزاد بۆ لای خودای تاک و تەنیا، زیندوو بوونەو سزاو پاداش وەرگرتنەو لە قیامەت دا شتیکی چەسپاو. حاشا هەلنەگرە، پەرەردگار لە رۆژی قیامەت دا ئادەمیزادان زیندوو دەکاتەو، بۆ حیساب و تۆلە ستاندنەو.

* رياض الصالحين (وەرگێردراو بۆ کوردی) ب ۷۰۴/۲.

پاداش وەرگرتنه وه «لا ریب فیه» هاتنی رۆژی قیامت شک و گومانی تیدا نیه و راستییه کی حاشا هه لئه گره. «ومن أصدق من الله حدیثا» کئ به ئەندازهی خودا واده و به لێن و قسهی راسته؟ واته: کەس به ئەندازهی پەرورده گار هه والی راست نین، واده و به لێن و هه پره شهی کەس وه کوو هی خودا نایه نه جئ! هیچ خودا نین جگه له زاتی پاک، پەرورده گار هه ر خۆیه تی و به س! زانست و زانیاری به سهر هه موو بوونه وهردا ههیه، رابووردوو و داهاتوو ئاگا لی یه و هیچی لی هون نابئ وه کوو له شوینیکی تردا ده فهرموئ: «لا یضل ربی ولا ینسی» طه/ ۵۲.

ئه مجار ده گه پرتنه وه بۆ سهر روونکردنه وهی هه لویست و چاو و پاوی دوو پرووه کان و رۆلی ریسوا نامتیزان، سه رزه نشتی موسولمانان ده کا له وه دا که بوونه دووبه ش و ده رباره ی مونا فیه کان دوو پریان ههیه، له گه ل شه وه دا کو فره که یان ناشکراو نمایانه، موسولمانان به یه کرای به کافریان دانانین!! ده فهرموئ: پیوسته به بی سئ و دوو به کافریان بزائن و شهریان له گه ل بکه ن؛ نایه ته کانی پیشوو ژماره ۶۰-۶۳ و ۷۲-۷۳ شه نایه تانه ی که له مه ودوا دین وه کوو نایه تی ۱۴۲-۱۴۳ هه موویان ده رباره ی هه لویست و هه لس و که وتی مونا فیه و مونا فیه کانن، هه پره شه و توو په بوونی یه زدانن لیان!

ره وشتی دوو پروو هکان و چاوو پراویان، چونییه تی مامه له له که ن کردنیان

* فَمَا لَكُمْ فِي الْمُنَافِقِينَ فِتْنَةٍ وَاللَّهُ أَرَّ كَسَبُهُمْ بِمَا كَسَبُوا أَتُرِيدُونَ
 أَنْ تَهْدُوا مَنْ أَضَلَّ اللَّهُ وَمَنْ يُضِلِلِ اللَّهُ فَلَنْ تَجِدَ لَهُ سَبِيلًا ﴿٨٨﴾ وَدُّوا
 أَنْ تَكْفُرُوا كَمَا كَفَرُوا فَتَكُونُوا سَوَاءً فَلَا تَتَّخِذُوا مِنْهُمْ أَوْلِيَاءَ
 حَتَّى يُهَاجِرُوا فِي سَبِيلِ اللَّهِ فَإِنْ تَوَلَّوْا فَخُذُوهُمْ وَأَقْتُلُوهُمْ
 حَيْثُ وَجَدْتُمُوهُمْ وَلَا تَتَّخِذُوا مِنْهُمْ وَلِيًّا وَلَا نَصِيرًا ﴿٨٩﴾
 إِلَّا الَّذِينَ يَصِلُونَ إِلَى قَوْمٍ بَيْنَكُمْ وَبَيْنَهُمْ مِيثَاقٌ أَوْ جَاءُوكُمْ حَصِرَتْ
 صُدُورُهُمْ أَنْ يَقْتُلُوكُمْ أَوْ يُقَاتِلُوا قَوْمَهُمْ وَلَوْ شَاءَ اللَّهُ لَسَاطَهُمْ
 عَلَيْكُمْ فَلَقَاتِلُوكُمْ فَإِنْ اعْتَزَلُوكُمْ فَلَمْ يُقَاتِلُوكُمْ وَالْقُوا إِلَيْكُمُ السَّلَامَ
 فَمَا جَعَلَ اللَّهُ لَكُمْ عَلَيْهِمْ سَبِيلًا ﴿٩٠﴾ سَتَجِدُونَ آخَرِينَ يُرِيدُونَ
 أَنْ يَأْمَنُوكُمْ وَيَأْمَنُوا قَوْمَهُمْ كُلٌّ مَا رَدُّوا إِلَى الْفِتْنَةِ أُرْكِسُوا فِيهَا
 فَإِنْ لَمْ يَعْتَزِلُوكُمْ وَيُلْقُوا إِلَيْكُمُ السَّلَامَ وَيَكْفُوا أَيْدِيَهُمْ فَخُذُوهُمْ
 وَأَقْتُلُوهُمْ حَيْثُ ثَقِفْتُمُوهُمْ وَأُولَئِكُمْ جَعَلْنَا لَكُمْ عَلَيْهِمْ سُلْطَانًا مُبِينًا

جاوه کوو موسلیم و بوخاری له زهیدی کوری ثابتیه وه ده گێرنه وه ده لئ: که پیغه مبه ر ﷺ له گه ل هاوه لانی به ر ئی کهوت بۆ ئو خود کۆمه لیک له دوو پوه کان له نیوه ی ر ئی گه رانه وه، هاوه لانی پیغه مبه ر ﷺ ده ربار هیان دوو جو ر هه لوتستان هه بوو کۆمه لیکیان وتیان: شه ریان له گه ل ده کهین و ده یانکوژین وه کوو کافر مامه له یان له گه ل ده کهین! بریکیشیان وتیان نه خیر وا ناکهین! ئیتر پهروه ردگار نایه تی ﴿فما لكم في المنافقين فتنين...﴾ نارد ه خواری.

ئیبنو جه ریر له ئیبنو عبه باسه وه ده گێرنه وه ده لئ: چه ند که سیک له مه که به رواله ت موسولمان بوو یون، که چی زیاره تی کافره کانیان ده کرد، له دژی موسولمانه کان! موسولمانان ده ربار هیان دوو رایان هه بوو: تیان دا کهوتنه ده مه قالئ: نه م نایه ته هاته خواری که ده فمرموی: ﴿فما لكم في المنافقين فتنين والله اركسهم﴾ نه وه چی یه بۆ ئیوه؟ نه ی موسولمانینه! چیتان لئ قه و ماوه؟ دوو هه لوتست و راتان به رامبه ر به کوفری دوو پوه کان هیه، خو به لگهی کوفر و خودانه ناسینیان روون و ناشکرایه، نه وه چیتانه ده ربار هیان بوون به دوو کۆمه ل: کۆمه لیکتان پاکانه یان بۆ ده کهن و شایه دی خیر و باشه یان بۆ ده ده ن وه کۆمه لیکیشان تانه یان لئ ده ده ن و شایه دی نه وه یان له سه ر ده ده ن که کافرن! نه م دوو به ره کی یه چی یه کهوتۆته نتوانتانه وه؟ خو نه وانه به ناشکرا کوفره که یان دیاره، خودا له رینگای حق لایداون و خستوویه گومرایی یه وه نه وانه به هۆی یاخی بوون و سه رپیتی کردنی نامۆژگاری پیغه مبه ر و شوین کهوتنیان بۆ رتبازی به تال و هیچ و پوچ و دژایه تی کردنیان بۆ موسولمانان و پیلان گێران لییان و خو پاشدان و کوچ نه کردنیان بۆ مه دینه ده لئ ی له سه ر روو به کیشیان ده کهن و سه ر شوپ و ریسواو به د سه رووشتن... وه کوو له نایه تیکی تر دا ده فمرموی: ﴿افمن يمشي مكبا على وجهه اهدى امن يمشي سويا على سراط مستقيم﴾ الملك/ ۲۲ واته: نه وانه به هۆی هه لگه رانه وه یان له ریزی موسولمانان و په یوه ندی کر دنیان به سوپای کوفره وه، فیل کردنیان له پیغه مبه ر ﷺ حوکی کافریان به سه ردا ده درئ و له ریزی موسولمانان حساب نا کرین ﴿اتريدون ان تهدوا من اضل الله؟﴾ نایا ده تانه وی ته فسیری رهوان

ئه‌وانه بگێڕنه‌وه بۆ سەر شه‌قامه‌ ریگای ئیسلام؟ له‌ کاتی که ئه‌وانه به‌ نه‌نقه‌ست و به‌ ده‌ستی خۆیان خۆیان گومرا کردوه، «ومن یضلل الله فلن تجده له‌ سیلا» که‌ سیک خودا به‌ هۆی کرده‌وه و هه‌لویستی خۆی ریگای لێ هون بکا و گومرا بووی، تازه‌ نایه‌ ته‌وه سهر ریبازی ئیسلام و ریگای هیدایه‌ت نادۆزنه‌وه و که‌ سیشیان ده‌ست ناکه‌وێ له‌م گومرایی به‌ رزگاریان بکا، چونکه‌ ریگای حه‌ق ناشکرا و نمایانه، پابه‌ند بوونه به‌ پرۆگرامی سرووشت و رینومایی کردنی عه‌قڵی ته‌واو و کامل و بیر کردنه‌وه‌ی زانستی و بێ لایه‌ن و حه‌ق خوازی، ده‌ی که‌ شه‌وان شه‌وه‌یانه به‌ کار نه‌هێنن و پابه‌ند نه‌بن پێیانه‌وه هه‌رگیز له‌ گومرایی رزگاریان نابێ.

ئه‌مجار په‌روه‌ردگار هه‌لویستی که‌ تریان روون ده‌کاته‌وه ئه‌ویش ئه‌وه‌یه

﴿ودوا لو تكفرون كما كفروا فتكونون سواء﴾ ئاواته‌ خوازی ئه‌وه‌ن که‌ ئێه‌وه‌ش گومرا ببن و سه‌رتان لێ بشیوێ و بچه‌ خانه‌ی ئه‌وانه‌وه له‌ کوفرو بیدینی دا یه‌کسان ببن و ئایینی ئیسلام له‌ناو بجێ، شه‌م ئاواته‌شیان له‌وه‌وه‌یه: که‌ زۆر رقیان لیتانه و دۆژمنی بابه‌کوشه‌تانه و به‌ته‌واوه‌تیش له‌ گومرایی و کوفردا رۆچوون! ئه‌وه هه‌ر به‌وه رازی نابن که‌ بۆخۆیان کافرن و گومران ده‌یانده‌وێ خه‌لکی تریش وه‌کوو خۆیان مال و یران بن! بۆیه په‌روه‌ردگار موسولمانانی ووریا کرده‌وه و ترساندنێ له‌ فیل و ته‌له‌که‌ی ئه‌وانه له‌ هه‌ول و تیکۆشانیان بۆ شه‌و کاره‌ ناپه‌سه‌نده.

﴿فلا تتخذوا منهم أولياء حتى يهاجروا في سبيل الله﴾ که‌وابێ تا له‌ بیروباوه‌ریان دله‌یا نه‌بن دۆستایه‌تیان له‌ گه‌ل دا مه‌گرن، تا به‌لگه‌ی بێ گومان و ساختان ده‌ست نه‌که‌وێ له‌سه‌ر موسولمانه‌تیان و کۆچ نه‌که‌ن بۆ مه‌دینه‌و بۆ خزمه‌تی ئیسلام لێ نه‌برین، ئێه‌وه پێیان باوه‌ر مه‌که‌ن و هاوکارییان له‌ گه‌ل دا مه‌که‌ن. ﴿فإن تولوا فخذوهم واقتلوهم حیث وجدتموهم﴾ نه‌گه‌ر به‌ ناشکرا پشتیان له‌ ئایین هه‌لکرد و له‌ پێناو ئایینی خودادا کۆچیان نه‌کرد بۆ مه‌دینه‌و له‌ شوینی خۆیان مانده‌وه ئه‌وه بیانگرن و لێیان بده‌ن و بیانکوژن، له‌هه‌ر کات و

شونیتک دهستان گیشتنی کویان لی مه کمن و دهستیان لی مه پارتزن، له حهره م دا بن یان له دهره وهی حهره م بن، هیچ کارگیزی و لیپرسراوه تییان مه دهئی و به سهر کاروباری ده ولت دا ناگاداریان مه کمن ﴿ولا تتخذوا منهم ولیا ولا نصیرا﴾ مه یانکه نه یارمه تدهری خوتان بو لیدانی دوژمنی تران؛ پشتیان پی مه بهستن و پروایان پی مه کمن! نه مجار په روه ردگار دووچور ناده میزادی له وانه ئیستینا کردوه. فیرموی: ﴿الا الذین یصلون الی قوم بینکم و بینهم میثاق﴾

یه که م نه وانه ی په یوه ندییان به گرو و تاقمیکه وه هه یه، که له گهل موسولمانان دا هاوپه یمان و سوند خورن! په نا دیننه بهر نهو که سانه ی له گهل نیوه دا عه ه دو په یمانیان هه یه، نه وانه حوکیان. وه کوو حوکی په یمان له گهل به ستوه کانتانن، نه مەش وه کوو نهو به ندانه وایه که له په یمان و ریک که وتنی حوده یبیه دا هاتوه که ده لی: (که سیک ده یه وی بجیته ناو په یمانی قورپه یشی په کانه وه با بجی، که سیکیش ده یه وی بجیته نیو په یمان و صولحی محمد و هاوه لانییه وه با بجی!!).

نه بو به کری رازی ده لی: نه گهر نیمام په یمانیکی له نیوان خوی و کافران دا به ست ههر که سیک په یوه ندی به وانه وه هه بی به خزمایه تی یان به هاوپه یمانی و سوند خواردن و یارمه تیده ر، نهو په یمانه ده یگریته وه، به لام نه گهر وا نه بوو نایگریته وه، مه گهر له کاتی په یمان به ستنه که دا به مهرجی دابنن! نه وه به گویره ی مهرجی ناو په یمانه که ده یانگریته وه وه کوو چوون هوزی که نانه چوونه ناو په یمانی قورپه یشی په کانه وه.

﴿او جاءو کم حصرت صدورهم ان یقاتلوکم او یقاتلوا قومهم﴾

دوه م: که س و تاقم و گرو ی بی لایه ن، نه وانه ی پییان ناخوشه شه پرتان له گهل بکه ن، بوشیان ناکری یارمه تی نیوه به دن و له گهل تان دا شه ری دوی نه وان بکه ن! واته: به گویره ی په یمان و به لین، شهر له گهل موسولمانان ناکه ن له بهر په یوه ندی خزمایه تی و ره گه زایه تیو هوزایه تیش شهر له گهل نه وان ناکه ن عوزریان هه یه !!

نهم دوو تاقمه به پئی نایه تی **﴿وَقَاتِلُوا فِي سَبِيلِ اللَّهِ الَّذِينَ يَقَاتِلُونَكُمْ وَلَا تَعْتَدُوا إِنَّ اللَّهَ لَا يُحِبُّ الْمُعْتَدِينَ﴾** البقرة/ ۱۹۰ ره قنار و مامه له میان له گهل ده کری، تا نه وان شهر له گهل موسولمانان نه کهن و ده ست در یژی نه کهنه سمریان، نه وان شهریان له گهل ناکهن! نه مهش ره حمهت و به خششی خودایه، که ناشتی خستوته نیوانتانه وه وای کردووه دلی نهوانی له شهر کردن له گهل نیوه لاداوہ **﴿ولو شاء الله لسلطهم علیکم فلقاتلواکم﴾** نه گهر خودا بیویستایه به سهر نیوه دا زالی ده کردن و ناره زووی شهر و شهر خوازی ده خسته دلیانه وه نهوانیش پالیان ده دایه پال دوژمنه کانی تران و سه نگه میان لی ده گرتن **﴿فإن اعتزلوکم فلم یقاتلواکم﴾** جا نه گهر نهوانه هی تری واش گۆشه گیر بوون و شهریان له گهل نه کردن **﴿وألحقوا الیکم السلم﴾** دهستی ناشتتیاں بو در یژی کردن و زیانیان پی نه ده گه یاندن نه وه **﴿فما جعل الله لکم علیهم سیلا﴾** نیوه بوتان نیه که شهریان له گهل دا بکهن، خودا ریگهی نه وه تان نادا که به ختو خورایی ده ست در یژی بکهنه سمریان، هه تا نه وان له سهر حالی خویان ناوا به گۆشه گیری به رده وام بن و شهرتان له گهل نه کهن نیوهش نابی شهریان له گهل دا بکهن! بو نمونه کۆمه لیک له به نو هاشم رۆژی جهنگی به در له گهل کافره کان دا هاتبوون و ناماده ی شهره کesh بوون به لام به دلیان نه بوو، له ناخوه هاویهش کردنه که یان لا ناخوش بوو، وه کوو عه بباس (مامی پیغه مبه ر) بویه که دواپی عه بباس گیرا، پیغه مبه ر ﷺ فهرمانی کرد که نه یکوژن به لکو دیلی بکهن.

نه مجار په روه ردگار حوکمی کۆمه لیک تری کافر دیاری ده کا، که به روالهت هه لویتسیان وه کوو کۆمه لی پیتشو وایه، به لام له راستی دا نییهت و مبه سستیان جیاوازه و ده فهرموی: **﴿ستجدون آخرین یزیدون أن یامنوکم ویامنوا قومهم﴾** تاقم و کۆر و کۆمه لیک تریش هه ن مونا فیک و دوو پروون، لای پیغه مبه ر و هاوه لانی به روالهت لافی موسولمانیه تی لی ده دن، بو نه وه ی پاریزکاری له گیسان و مال و مندالی خویان بکهن، له ژیره وه له گهل کافره کان دان و چییان پی خوش بی

نه‌وان نه‌وه ده‌کهن، کافره‌کان چ بپهرستن نه‌وه ده‌پهرستن، لای موسولمانه‌کان خودا پهرستن وه‌کی تریش خوا نه‌ناسن. ﴿کلما ردوا إلى الفتنة أركسوا فيها﴾ هدرکاتئ قه‌وم و هؤزه‌کانیان بانگیان بکه‌ن بؤ شهر کردن له‌گهل موسولمانان دا زوو ناماده‌باشی پیشان ده‌ده‌ن و پال له‌دوشمن ده‌ده‌ن و دژی موسولمانان شهر ده‌کهن، له‌همو دوژمنیک دوژمن ترن.

زومه‌خشهری له‌تفسیری که‌شاف دا ده‌لی مه‌به‌ست به (الفتنة) هاوهل پیدایا کردنه بؤ خودا. واته: همر کاتیک بانکه بکرن بؤ شهریک پیدایا کردن بؤ خودا یه‌کسر ده‌بنه موشریک و به‌ناشکرا ده‌چنه ریزی خودا نه‌ناسانه‌وه و کوفر و بیدینی خویان ده‌خنده روو! جا حوکی نه‌وانه ﴿فإن لم يعتزلوكم﴾ نه‌گهر وازیان له‌هلویستی دوژمنکاری و دژایه‌تی نه‌هیناو گۆشه‌گیر نه‌بوون ﴿وایلقوا إلیکم السلام﴾ ده‌ستی ناشتیان بؤ دریژ نه‌کردن و، به‌ملکه‌چی ناشتیان نه‌خسته روو ﴿ویکفوا أیدیهم﴾ ده‌ستیان له‌شهر کردن نه‌کیشایه‌وه و همر سوور بوون له‌سهر جه‌نک کردن له‌گهل‌تان نه‌وه ﴿فخذوهم واقتلوهم حیث ثقتموهم﴾ بیانگرن، لیتیان بده‌ن، بیانکوژن، له‌ههر شوینیک ده‌ستان که‌وتن، ده‌ستیان لی مه‌پاریزن و کوژان لی مه‌که‌نده ﴿واولئکم﴾ نه‌وانه‌ی هلویستیان ناوا دوژمنکاری و دوو‌روویی و بی‌واده‌یی و به‌لین شکینی و دژایه‌تی کردنی نیسلامه ﴿جعلنا لکم علیهم سلطانا مبینا﴾ گتیراومانه بؤ نیه به‌سهریانه‌وه به‌لگه‌ی به‌هیز و ناشکرا، به‌هانه‌ی ره‌واتان به‌ده‌سته‌وه‌یه بؤ کوشتن و برین و گرتیان.

ماموستا سید قطب لیره‌دا ده‌فهرموی: (نا به‌م شیوه‌یه لاپهریه‌ک له‌هلویستی نه‌گۆری نیسلام ده‌بینین سوور بوونی له‌سهر به‌ره‌نگاری کردن و به‌گۆرا چوونه‌وه، ویرای لیبووردن و چاپۆشی کردن ده‌سته ملان ده‌بی! به‌ره‌نگاری بوونه‌وه له‌شوینی خۆیداو، چاپۆشی کردن له‌کاتی خۆی دا! چۆنیه‌تی بارودۆخ و چۆنیه‌تی ره‌ووداوه‌کان ده‌ستیشانی یه‌کیک له‌م هلویستانه ده‌کا، راناندنی ئەم دوو‌جوژه هلویسته به‌و شیوه‌یه هاو‌کیشیه‌ک له‌هه‌ستی موسولمان دا ده‌خولقیینی،

هروه ها هاوسه نگی و بهرامبری په ک له یاسای نیسلام دا ده چه سپینې، میانه
په وی دروست ده کا، ریبازی راست ده ست نیشان ده کاو ده یه وی تاده میزاد له و
شه قامه ریبه لانه دن.

جا کاتیک کومه لیک بین زیاده ره وی بکن و هه موو کاریکی نیسلامی
سدره قانه نه نجام بدهن، له هه موو شتیک دا له هه موو کات و شونیک دا
توندره وو سدره ق و سدرکesh بن، شه وه رهن گدانه وهی نیسلام نیو نه وانه ناشی
بکړین به نمونه ی نیسلام! له هه مان کات دا نه گمر له بهرامبر نه م جوړه
گرو هانه دا که توندره ون تا قم و گرویه کی تر هه بن نهرم په بن به پیچه وانه بیر
بکه نه وه پتیا و ابی نیسلام هه موو چاوپوشی و لیبورردن و نهرم و نیانی په پاساو بو
جیهاد له نیسلام دا بیننه وه بیانه وی به م هه لو یسته نهرم و نیانه یان دا کوکی له
نیسلام بکن، وه کوو بلای نیسلام خرابیته قه فزی تومه ته وه و نه وانش پاریزه رن و
دا کوکی لی ده کن، نه وانه ی که وا ده یانه وی وای نیشان بدهن که هه موو هه لو یست
و هه لس و کهوتیکی نیسلام و موسولمانان چاوپوشی و لیبورردن و نهرم و نیانی و
ناشتی و ناشتی خوازی بی، ته نانه ت گوايه که نیسلام جیهادی داناه هه موو بو
نه وه به برگری له نیشتمانی موسولمانان بکاو به س، نه مانه به هه له دا چوون؛
نیسلام له هه موو شتیک دا میان په و میانه کاره، نه شه ونده ووشکه بشکی نه
نه ونده تهره بگوشی، نیسلام بهرنامه و بیروباو په، دا کوکی له نازادی بانگوازی
نیسلامی ده کا، له هه موو گوشه یه کی سهر رووی زه وی به بی کو سپ، له مپهر =
(حدود قیود و سدود). نه مانه ییش له نیسلام دا هه ن، نیسلام ده یه وی نه من و
ناساییش بهر قهرار بی له هه موو کون و قوژنیک جیهان دا بو هه م که سیک بیه وی
که نیسلام بکاته بیروباو په و پر وگرامی خوی. نه وانه ی پتیا وایه که نیسلام بریتی
نیه له دابین کردنی نازادی بو بیروباو په ی نیسلامی. هه ولدان بو رامالین ولا بردنی
هه ریگریک بیته کو سپ و ته گمره له بهر ده م بلاو بوونه وهی نایینی خودادا،
نه وانه ی، پتیا وایه که نیسلام هه بریتی په له کوشتن و برین و شهر و تالان و

داگیر کردن، نهوانه‌ی پتیا وایه: که نیسلام بریتی‌یه له په‌یوه‌ندی نیتوان خوداو به‌نده‌و به‌س! چ کاریکی به‌سەر لایه‌نه‌کانی تری ژبان‌ه‌ه نییه، نهوانه هه‌ردوو لایان به‌باشی له نیسلام حالی نه‌بوون، له مه‌نه‌ه‌جی خودا نه‌گه‌یشتوون به‌موسولمانی داناو زانا حسیب ناکرین).

له‌وه‌پیش باسی حوکی شه‌پر کردن له‌گه‌ل دوورپوه‌کانی کرد، حوکی نه‌وانه‌شی روون کرده‌وه که له‌گه‌ل موسولمانان دا په‌یمان ده‌به‌ستن و که‌چی پا‌به‌ندی نابن و یارمه‌تی دوزمنی نیسلام ده‌ده‌ن؛ حوکی هه‌ر چوار تاقم و گرو‌ه‌کانی روون کرده‌وه، باسی که‌سانیکی کرد که کوشتن و له‌ناو بردنیاں ره‌وایه شه‌پر کردن و جه‌نگان له‌ دژیان غه‌زایه! نه‌مجار دیته سه‌ر باس کردنی کۆمه‌لیک که به‌هیچ جو‌ری کوشتنیاں دروست نیه، نه‌به‌نه‌نقه‌ست و نه‌به‌ه‌له، جائه‌و گرو‌ه و تاقمه موسولمان بن‌یان پیمانداری به‌لین پندراو بن.

وَمَا كَانَ لِمُؤْمِنٍ أَنْ يَقْتُلَ مُؤْمِنًا إِلَّا خَطَاً وَمَنْ قَتَلَ مُؤْمِنًا خَطَاً فَتَحْرِيرُ
 رَقَبَةٍ مُؤْمِنَةٍ وَدِيَّةٌ مُسْلَمَةٌ إِلَى أَهْلِهِ إِلَّا أَنْ يَصَّدَّقُوا فَإِنْ كَانَ مِنْ قَوْمٍ عَدُوٍّ
 لَكُمْ وَهُوَ مُؤْمِنٌ فَتَحْرِيرُ رَقَبَةٍ مُؤْمِنَةٍ وَإِنْ كَانَ مِنْ قَوْمٍ بَيْنَكُمْ وَبَيْنَهُمْ
 مِيثَاقٌ فَدِيَّةٌ مُسْلَمَةٌ إِلَى أَهْلِهِ وَتَحْرِيرُ رَقَبَةٍ مُؤْمِنَةٍ فَمَنْ لَمْ يَجِدْ
 فَصِيَامُ شَهْرَيْنِ مُتَتَابِعَيْنِ تَوْبَةً مِنَ اللَّهِ وَكَانَ اللَّهُ عَلِيمًا حَكِيمًا ﴿٩٢﴾
 وَمَنْ يَقْتُلْ مُؤْمِنًا مُتَعَمِّدًا فَجَزَاؤُهُ جَهَنَّمُ خَالِدًا فِيهَا وَغَضِبَ اللَّهُ عَلَيْهِ
 وَلَعَنَهُ وَأَعَدَّ لَهُ عَذَابًا عَظِيمًا ﴿٩٣﴾

ئیسو جهزیر له عیگریموه ده گپرتیموه ده لی: حاریشی کوری یه زید له
 تایه فدی بهنو عامر له گهل نهبو جههل، عهییاشی کوری نهبو ره بیعهیان نازار ده دا
 له سهر نهوهی موسولمان بووبوو! پاشان حاریش خودا دلی نهرم کرد و کۆچی کرد بو
 مه دینه بو خزمهت پیغه مبه و په یوهندی کرد به موسولمانانه وه له ریگای چوون
 بو مه دینه دا له شوینیک که پی دی ده لین (الحره) تووشی عهییاش بوو، عهییاش
 به بی سی و دوو لیکردن به شمشیر په لاماری داو کوشتی، وای زانی ههر به کافری
 ماوه ته وه: پاشان عهییاش هاته خزمهت پیغه مبه و رووداوه که ی بو گپرایه وه..
 ئیتر په روو دگار نه م نایه ته ی ناره خواری که ده فهرموئ: ﴿وما کان لمؤمن أن
 یقتل مؤمناً إلا خطاً﴾ رهوا نیه و ناگونجی به هیچ جوړیک ریگا نادری و نه دراوه
 که موسولمان موسولمان بکوژی! چونکه په یوهندی موسولمان به موسولمان
 ته هسیری رهوان

پدیوهندی برایه تی و روحیه، پدیوهندی عه قیده و هه لویست و مده به سته! که وایی زور ناسرووشتیه، زور که گونجاو و نارپه وایه، تاوانیکی گه وره و ده ست درتزییه کی بی وینه یه، که موسولمان موسولمان بکوژی! مده گه به هه له موسولمانیک موسولمانیکی له ده ست بکوژی، کوشتنی به هه له نه ویه بکوژی نه و کرده ویه یه که سه رده کیشی بو کوشتنه که به نه نقه ست نه یکا و مده به سته نه بی، یان مده به سته به کرده ویه که کوشتنی کوژراوه که نه بی یان مده به سته به کرده ویه که گیان له ده ست دانی ناده میزاد نه بی نه ویه له م حاله نه دا نه گه یه کیک یه کیک له ده ست کوژرا به بکوژی به نه نقه ست دانانری، حوکیکی تایبه تی هیه له ویه به و لاوه باس ده کری: کوشتنی ناده میزاد تاوانیکی فره گه وره یه و مال ویرانکه ری دونیا و قیامه ته و پاسا دانه ویه نیه، سزای به تیشی دوزه خی له سه ره. خدا ده فرموی: **﴿وَمَنْ قَتَلَ نَفْسًا بِغَيْرِ نَفْسٍ أَوْ فَسَادٍ فِي الْأَرْضِ فَكَأَنَّمَا قَتَلَ النَّاسَ جَمِيعًا﴾** المائدة/۳۲.

بوخاری و موسلیم هه دیسیکیان له نیبنو مه سه ووده ریوایه ت کردوه ده لی: پیغه مبه ر ﷺ فرمویه تی: ((لَا يَحِلُّ دَمُ امْرِئٍ مُسْلِمٍ يَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ، وَأَنِّي رَسُولُ اللَّهِ إِلَّا بِإِحْدَى ثَلَاثٍ: النَّفْسُ بِالنَّفْسِ، وَالثَّيْبُ الزَّانِي، وَالتَّارِكُ الْمَفَارِقُ لِلْجَمَاعَةِ))، واته: هه ر موسولمانی شایه تمان به ینی و بلی: **أَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ، وَأَشْهَدُ أَنَّ مُحَمَّدًا رَسُولُ اللَّهِ**: به دل باورم هیه و به زمان ده لیم و شایه تی ده ده م که هه ر خدا خودایه و به س، خودای تر نیه، موچه ممه دی کوری عه بدوللایش پیغه مبه ری ره وانه کراوی خودایه، نیتر خوینی نه و که سه هه رامه و به هیچ شیوه یی خوینی به که س ره و نابی، مده گه له یه کی له م کاتانه دا: **بِتَوْهٍ** پیوای داوین پیس بی، یا خود بیتوه ژنی داوین پیس بی. یا که سی به نارپه و که سی بکوژی، یا له نایینی خوئی وهر گه پایی و له کومه له ی موسولمانان ته رابووی. شه یخان گپراویانه ته وه.

که سیک یه کی له م سی تاوانه یا زیاتر بکا، شیوای له ناو بردنه، به لام جگه له میری موسولمانان و جیگری نه و که سی تر بوئی نیه تاوانبار بکوژنه وه!

ئیبنو ماجه له ئیبنو عومره وه ده گێرتیه وه: ده لئ: پیغه مبه ر ﷺ فرموی: ((من اعان علی قتل مسلم بشرط کلمه، جاء يوم القيامة مكتوب بين عينه آیس من رحمة الله)) واته: هه ر که سێ کۆمه کی بکا له سه ر کوشتنی موسولمانی به نا په وا با به نیو وشه یش بئ، رۆژی قیامه ت که ده چئ بۆ مه یدان ی خودا بۆ پرسینه وه، له ناو چاوانی نووسراوه: نا هو مێد له ره حمه تی خودا. به یه قی له به پای کور ی عاز به وه ده گێرتیه وه ده لئ: پیغه مبه ر ﷺ فرموی: ((لزال الدنيا اھون عند الله من قتل مؤمن)) تاج ۳/ لا- ۲۰۲ جا (ومن) ته گه ر موسولمانیک ته و کاره ساته ی له ده ست قه وما «قتل مؤمنا خطأ» موسولمانیکی به هه له کوش ت «فتحیر رقبة مؤمنة ودية مسلمة إلى أهله» ته بئ کۆیله یه ک نیرینه بئ یان مێینه - ئازاد بکا و خو نیش بدا به که س و کاری کورزاو.

واته: سزای کوشتنی به هه له دوو شته: به که م ده بئ کۆیله یه کی موسولمان ئازاد بکا. دوو م خوین و به هاش بدا به که س و کاری کورزاو! هۆی سزای بکوژی به هه له ته وه یه هه رچه نده به نه نقه ست کابرای نه کوشتوه به لام له که مته رخه می و ته قصیر خالی نیه! زنده په روی له کرده وه که ی دا هه یه، چونکه ته گه ر دوو ر بین ی بکر دایه و له شته که به په له نه بوایه ته وه له یه ی نه ده کرد. کۆیله ئازاد کردنه که بۆ که فاره ت و قه ره بووی ته و گونا هه گه ره یه یه که له ده ستی قه وما وه به شیکه له ته وه که ی له لای خودا، په یه ون دی به مافی خوین په سه کانه وه نیه! خوینه که ش بۆ دل دانه وه ی که س و کاری کورزا وه که و پر کردنه وه ی ته و که لینیه که تی یان که وتوه، ته ندازه که شی وه کوو له فرموده ی پیغه مبه ردا ﷺ هاتوه سه د ووشتره خوینی ئافره تیش نیوه ی خوینی پیاه.

ته گه ر بکوژ خاوه نی ووشتر نه بوو، ده بئ هه زار دیناری زیڕ یان ده هه زار دیناری زیو بدا ته مه لای ته بو حه نیفه وایه به لام جه ماوه ری زانایانی شه رع ده فرموون: دوا زده هه زار دیره می زیوه. نیمامی شافیعی ده فرموی له هه موو

حالیگ دا خوینی پیاو سهد و شتره پان بهای سهد و شتره، جا چه ندی گرتده له زیر و زیو دا ده بی بیدا. چۆنیه تی و شتره کان و شیوهی ته سلیم کردن و رای شاره زایانی شمرع لهم باره وه له کتیه شه رعیه کان دا روون کراوه ته وه به پیوستم نه زانی نهو رایانه راگزیزی تیره بکهم.

به هیچ شیوهیه ک بکوژ له خوین پیدانه که عه فوو ناکری ﴿إِلَّا أَنْ يَصْدَقُوا﴾ مه گهر کهس و کاری کوژراو بکوژ عه فوو بکهن و گهر دنی نازاد بکهن، نهو کاته له سهری لاده چی چونکه نهو خوینه بویه پیوست کراوه بو دلدانه وهی نهوان و کلین پرکردنه وهی کوژراو بو نه وهی دوژمنایه تی نه که ویتنه نیوان کهس و کاری کوژراو و بکوژ وه، نه گهر کهس و کاری کوژراو بو خوین عه فوو بکهن و وازی لی بیتن ده سلات و سه لایه تی خوینه! په روه دگار نه لم لیووردنه ی ناو ناوه (تصدق) وخیر و چاکه بو شیرین کردنی نهو کاره لای کهس و کاری کوژراو و هه لانیان بو لیووردن!!

جا ﴿فَإِنْ كَانَ مِنْ قَوْمٍ عَدُوٍّ لَكُمْ وَهُمْ مُؤْمِنٌ﴾ نه گهر نهو کوژراوه له خیل و هۆزیک دوژمن بوو، کوژراوه که بو خوی موسولمان بوو، وه کوو حارشی کوپی بهزید که له هۆزی قوره یش بوو نهوانیش دوژمنی پیغه مبه ر و موسولمانان بوون، موسولمانه کان له حاله تی حهرب دابوون له گه لیاندا، موسولمانه کانیش به وه یان نه زانیبوو که کوژراوه که موسولمان بووه چونکه کوچی نه کردبوو، که کوچی کرد له ریگا عیباش وایزانیبوو ههر له سهر بیرویا وه پی بته رستی یه و کوشتی؛ وه کوو له وه پیش باس کرا. هه روه ها ههر که سیگ له ولاتی کوفردا بی و نیمانی هه بی و نهو کاته ی که موسولمانان ده یکوژن نه زانن که موسولمان بووه نه وه خوینی نیه و هیچ نادری به کهس و کاری کوژراو، به لام ﴿فَتَحْرِيرُ رَقَبَةٍ مُؤْمِنَةٍ﴾ پیوسته بکوژ کۆله یه کی موسولمان نازاد بکا بو که فاره تی گونا هه کی. به لام ﴿وَإِنْ كَانَ مِنَ قَوْمٍ بَيْنَكُمْ وَبَيْنَهُمْ مِيثَاقٌ﴾ نه گهر کوژراوه که له خیل و هۆزیک بوو، له نیوان تیسوه و نهوان دا په یمان و به لاین هه بوو کهس و کاره که ی نه هلی زیممه بوون، یان ناگر

پدرست و حدری بوون به‌لام ناگر به‌ست هه‌بوو له نیتوان شه‌وان و موسولمانان دا نه‌وه «فدية مسلمة إلى أهله» ده‌بی خوینی کوژراوه‌که بدهن به‌کس و کاری، جا کوژراوه‌که بۆ خۆی کافر بی‌یان موسولمان بی‌ده‌بی بکوژ خۆی، یا خرمه‌کانی به‌پی‌ی جوړی کوشتنه‌که خوینی ته‌واو بدهن به‌کس و کاری کوژراوه‌که، و‌ی‌پای نه‌وه‌ش «وتحرير رقبة مؤمنة» ده‌بی بکوژ کۆیله‌یه‌کی موسولمانیش نازاد بکا... شه‌مه رای شه‌بو حه‌نیفه‌یه، به‌لگه له‌سه‌ر شه‌مه زاهیری نایه‌ته‌که‌یه ده‌ریاره‌ی شه‌وانه‌ی که په‌یمان و به‌لینیان له‌گه‌ل موسولمانان دا هه‌یه، هه‌روه‌ها چونکه له‌تۆله‌ی کوشتنه‌وه‌دا یه‌کسانی ده‌خری له‌نیتوان موسولمان و ذیممی‌دا، که‌وابی له‌خوینیش دا به‌یه‌ک چاو سه‌یر ده‌کړی.

نیمامی مالیک ده‌فه‌رموی: خوینی کوژراوی په‌یمان پی‌دراو نیوه‌ی خوینی موسولمانه، جا کوژراوه‌که به‌نه‌قه‌ست یان به‌هه‌له‌بی، به‌لگه‌شی شه‌م حه‌دیثیه که شه‌مه‌د و تیرمذی ریوایسه‌تیاں کردوه، ده‌لین: پیغه‌مبه‌ر ﷺ فه‌رمویه‌تی ((خوینی کافر نیوه‌ی خوینی موسولمانه)).

هه‌روه‌ها عه‌مری کوپی شوعه‌یب له‌باوکیسه‌وه له‌باپی‌ریه‌وه ده‌گیرته‌وه ده‌لی: خوین له‌سه‌رده‌می پیغه‌مبه‌ردا هه‌شت سه‌د دیناری زیر بوو، هه‌شت سه‌د هه‌زار دیره‌می زیو بوو، خوینی خاوه‌ن نامه‌کان (أهل الکتاب) نیوه‌ی خوینی موسولمان بوو، ده‌لی: به‌و شتیه‌یه بوو، تا عومه‌ر ﷺ کرا به‌جینشین، نیتر وتاریکی بۆ خه‌لکه‌که‌دا وتی: و‌شتر گران بوو، شه‌مجار شه‌ندازه‌ی خوینی به‌پاره‌ی زیو کرده دوازده هه‌زار دیره‌م، به‌پاره‌ی زیر کردی به‌هه‌زار دینار، به‌ره‌شه ولاغ کردی به‌دووسه‌د گاو مانگا، به‌مه‌ر و بزێن کردی به‌دووسه‌د مه‌ر و بزێن، له‌سه‌ر شه‌وانه‌ی بازرگان و سه‌ودا و مامه‌له‌یان به‌کوتال و جل و به‌رگه، دوو سه‌د قات جله، به‌لام خوینی خاوه‌ن نامه‌کانی وه‌ک خۆی هیتشته‌وه، خاوه‌نی سوننه‌کان (أصحاب السنن) له‌پیغه‌مبه‌ره‌وه ﷺ فه‌رمووده‌یه‌کیان ریوایه‌ت کردوه که خوینی په‌یمان پی‌دراو (معاهد) نیوه‌ی خوینی موسولمانه.

له ئیمامی نه حمه ده وه ده گپړنه وه که فہرمویہ تی: خوینی په یمان پی دراو وه کوو خوینی موسولمان وایه، نه گمر به نه نقه ست کوژرا نه گینا نیوہ یه، شافیعی ده فہرموی: خوینی په یمان پی دراو سی یه کی خوینی موسولمانه، کوژرانه که به هه له بی یان به نه نقه ست بی، چونکه نه مه که مترین نه ندازه یه که له م مه سه له یه دا گوترا بی! هه روه ها چونکه عومر خوینی (معاہدی) به چوارده هه زار دیرهم قبلاند، نه وه ش ده کاته سی یه کی خوینی موسولمانان.

خوینی کوژرا وه که میراتگره کانی وهری ده گرن، که وهرگیرا وه کوو میرات مامه له ی له گه ل دا ده کرئ، پیش هه موو شتیک نه گمر کوژراو قهرزدار بوو قهرزه کانی لی ده دریته وه، وه سیه تنامه کانی لی جی به جی ده کرئ، چی مایه وه به سمر میراتگره کانی دا دابه ش ده کرئ!

ده گپړنه وه ده لین: نافره تیک هاته خزمه ت ئیمامی عومر داوای به شی خوی. کرد له خوینی میړه که ی، عومر وتی وایزنام تو هیچت بهر ناکه وی، خوین بو نه وانه یه که خزمانی باوانن و خوینی بو ده دن واته: نه گمر نهو پی او یکی له ده ست دا به هه له بکوژرایه کی خویندکه ی بو ده داو به (عاقلة) حسیب ده کرئ نه وه ش نیستا خوینه که ی وهرده گری!

نیتر نه وه بوو بری له هاو ه لان شایه تی بیان دا که پیغه مبر ﷺ فہرمانی پی کردوون که زن له خوینی میړدی به شی بدرئ، نه مجار عومر برپاری دا که به شی بدرئ! ﴿فمن لم یجد فصیام شهرین متتابعین﴾ که سیک کویله ی ده ست نه کهوت به م جوړه کویله هه نه مابوو، کویله یی بنه بر بوو بوو یو کوو سهرده می نیستا که سهرده می مافی موفه و گوايه له سهرانسهری جیهان دا کویلايه تی و به کویله کردن قه ده غه یه، یان ده سه لات و دارایی نه بوو به نده نازاد بکا، نهوا ده بی دوو مانک به بی ناوهند تی خستن بهر ژوو بی ﴿توبه من الله﴾ په روه ردگار، نه م یاسایه ی بو داناون کردویه تی به توبه لی قبول کردن بو تان و ره حمه ت و به زه یی و پاک کردنه وی دل و دهروونتان له ناکام و نه نجامی که متمرخه می و گوی پی نه دان و که م تی فکرینتان که سهری کیشا به وه دی هاتنی تاوانی ناده می زاد کوشتن

بههله ﴿وَكَانَ اللَّهُ عَلِيمًا﴾ پهروه دگار هموو کات ناگاداره بهسمر نیاز و ههست و خواستی دل و دهر وون داو دهزانی بهچی له چلکی تاوان پاک ده بیتته وه، دهزانی که بکوژی بههله دهستی نه نقهستی له تاوانه که دا نیه، بویه، تۆله ی کوشتنه وه ی لهسمر دانه ناوه ﴿حکیمًا﴾ داناو حکیمه له دانانی شهر بعت و یاسادا، بیگومان دیاری کردنی خوین له کوژرانی بههله دا بۆ که لین پسر کردنه وه ی نه و پسر ی حکمت و بهرزه وهندی تیدایه بۆ کهس و کاری کوژراو و بۆ بکوژیش.

﴿وَمَنْ يَقْتُلْ مُؤْمِنًا مُتَعَمِدًا فُجْرًا ۖ وَهُوَ كَذِبٌ﴾ که سیک به نه نقهست موسولمانیک بکوژی سزای تاوانی نه کوشتنه ی شاگری دۆزه خه وه تا ههتایه، یان (ماوه یه کی دوور و درێژ) تیدایه ده مینیتته وه، ﴿وَغَضِبَ اللَّهُ عَلَيْهِ وَلَعَنَهُ وَأَعَدَّ لَهُ عَذَابًا عَظِيمًا﴾ خدا خه شم و غهزه بی لی یه تی و تۆله ی نه تاوانه گه وه ی لی ده ستینی و ریسوای ده کاو له ره حمهت و بهزه بی خو ی دووری ده خاته وه و نه فرینی لی ده کاو سزای گه وه وه به ئیشی بۆ داناوه. ئایا تۆیه ی بکوژی به نه نقهست وهرده گیرئ؟؟

ئیبنو عه بباس وکۆمه لی له هاوه لان و چینی دوا نه وان (تابعین) پتیان وایه بکوژی به نه نقهست تۆیه ی لی وهرنا گیرئ! به لگه یان چهند ده دیستیکه که باس له گه وه بی و به سامی نه تاوانه ده که ن! وه کوو نه وه ده یثانه ی که له ئیبنو عومهر و بهرانی کوری عازیب گیردراونه ته وه، له وه و پیش نووسیمان!

تاوانی بکوژ له م حاله دا جوداوازی هیه له گه ل که سیک تۆیه له شیرک ده کا هاوکات له گه ل موشریکی یه که ی دا ناده میزادیشی کوشتتوه و زیناشی کردوه که چی تۆیه ی لی وهرده گیرئ چونکه نه و کاته برپای به شهر بعت و یاسایه ک نه بووه که نه شتانه حه رام بکا، جوړه عوزر و بیانونیه کی هیه.. ههروه ها ریگه نه گرتن له تۆیه ی هاو بهش پهیدا که ران هه لنان و ریخۆش کردنی تیدایه بۆ موسولمان بوون. به لام موسولمانیک هه لسی به نه نقهست پیاوینک بکوژی و بزانی

که ناده میزاد کوشتن حرامه ولد گمل نه وه شا نه و تاوانه نه نجام بدا، نه و هیج عوزری نیه و تویه لی وهرنا گیرئ!

زوری زانایانی نیسلام له سهر نه ون که بکوژی به نه نقه ست تویه لی وهرده گیرئ، چونکه پهروه ردگار ده فرموی: ﴿قُلْ يَاعِبَادِيَ الَّذِينَ أَسْرَفُوا عَلَىٰ أَنفُسِهِمْ لَا تَقْنَطُوا مِنْ رَحْمَةِ اللَّهِ﴾ الزمر/۵۳ نه مه ش شتیکی گشتی یه و هه موو تاوانیک ده گریته وه، کوفر، شیرک، گومان، دووړووی، کوشتن هه رکه سی تویه بکا خودا نه گمر بیه وئ- تویه لی وهرده گری تنه ها یه ک تاوانی لاداو و فرمویته ﴿إِنَّ اللَّهَ لَا يَغْفِرُ أَنْ يُشْرَكَ بِهِ وَيَغْفِرُ مَا دُونَ ذَلِكَ لِمَنْ يَشَاءُ﴾ النساء/۴۸ نایه ته که نه وه ده گیه نی که جگه له شیرک پهروه ردگار نه گمر بیه وئ له هه موو گونا هیک خوش ده بی!

له بوخاری و موسلیم دا سهرگوزشته ی کابرای به نو نیسرائیلی هه یه که سه د که سی کوشتو دوا پرسیاری له زانایه کی نایینی کردبوو، ناخو ریگای تویه هه یه یان نا؟ زاناکه پی گوتبوو هیج شتیک ریگای تویه لی نا گری، نه مجار پی گوتبوو بچو بو فلان شار له وئ خواپهرستی بکه، نه ویش بهرو نه وئ که ووتبوو ری، له ریگا مردبوو فریشته ی ره حمت ده یخنه نامیزی خویانه وه! واته دوا نه وه ی به نه نقه ست سه د که سی کوشتو که تویه کرد خودا تویه لی قبول کرد، ده ی که نه مه بو کابرایه کی به نو نیسرائیل بی، بو نومته پیغه مبه ری ناخر زه مان زیاتر جیگای نومیده، چونکه نایینی نیسلام نایینی ناسانکاری و میانپه وی و چاپوشی و لیبورده نه. ههروه ها چونکه تاوانی کوفر زور سته مته له تاوانی کوشتن، ده ی که تویه له کوفر وهری گیرئ ده بی له کوشتن باشر وهری گیرئ! زیاد له وه ش نایه تی قورثان به ناشکرا نه وه ده گیه نی که تویه بکوژ وهرده گیرئ وه ده فرموی: ﴿وَالَّذِينَ لَا يَدْعُونَ مَعَ اللَّهِ إِلَهًا آخَرَ وَلَا يَقْتُلُونَ النَّفْسَ الَّتِي حَرَّمَ اللَّهُ إِلَّا بِالْحَقِّ وَلَا يَزْنُونَ، وَمَنْ يَفْعَلْ ذَلِكَ يَلْقَ أَثَامًا يُضَاعَفْ لَهُ الْعَذَابُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ، وَيَخْلُدْ فِيهِ مُهَانًا إِلَّا مَنْ تَابَ وَآمَنَ وَعَمِلَ عَمَلًا صَالِحًا﴾

الفرقان/۶۸-۷۰

بۆ وه لامی نایه تی ﴿ومن یقتل مؤمنا متعمدا﴾ نه بو هورهیره و کۆمه لیک له زانیانی سه له ف ده فهرموون: مه به ست له م نایه ته سزای ره وای بکوژ نه مه یه که له م نایه ته ده ست نیشان کراوه، به لام مه رج نییه و فهرز نییه که جی به جی بکری، واده بی بکوژ تهویه ده کا کاری چاکه ده کا، خودا به هۆی نه وه وه کاری بۆ ناسان ده کا، ده نا نه م سزا دیاری کراوه ی به سه ردا ده چه سپی.

زۆربه ی زانیان ده فهرمون: کاتی که بکوژ له دۆزه خ دا هه تا هه تایه ده مینیتته وه که هه یج کرده وه یه کی باشی نه بی رزگاری بکا! که وای بکوژ هه تا هه تایه له دۆزه خ ناهیلدریته وه به لکو مه به ست به ﴿خالدا فیها﴾ ما وه یه کی دوور و دریوه، فهرموده ی پیغه مبه ریش به ته و اتور گه یشتوون که فهرمویه تی: ((يُخْرَجُ مِنَ النَّارِ مَنْ كَانَ فِي قَلْبِهِ أَدْنَىٰ مِثْقَالِ ذَرَّةٍ مِنْ إِيمَانٍ)) عی کریمه و نینو جو ره یج ده لین: حوکمی نایه ته که بۆ بکوژی که کوشتنی موسولمانی لا ره وای. ته نانه ت وشه ی (متعمدا) یان به (مستحلا) راته کردووه (مستحلا) واته: کوشتنی به ناهه ق به پروا بزانی.

ئیمامی رازی ده فهرمو ی: نه م نایه ته له دوو شوین دا ته رخا ن (تخصیص) کراوه، واته: حوکمه گشتی به که ی تایه ت کراوه: یه که میان: بکوژ به نه نقه ست بکوژی ته وه له تۆله ی کوژرای خۆی دا، نه مه گهر چی کوشتنی به نه نقه سه به لام ده ست دریژی تیا نییه، بکوژ به هه ق کوژراوه نه ک به ناهه ق. دووه م: که سی که سی به ناهه ق بکوژی، به لام دوا یی تهویه ی لی بکا. ده ی کاتی به م دوو شیویه مانای گشتی نایه ته که تخصیص رووی تی کرد، هه ل ده گری به چه ندین شیویه تریش نایه ته که ته رخا ن و (تخصیص) بکری، وه ک کاتی لی بووردنی خوین ره سه کان، که واته: مه رج نییه هه موو کاتی بکوژ هه تا هه تایه له دۆزه خ دا بمینیتته وه، نه مه ش فهرموده ی خودای گه وه یه که ده فهرمو ی: ﴿وَيُفَضِّرُ مَا دُونَ ذَلِكَ لِمَنْ يَشَاءُ﴾ النساء/ ۴۸

سور بوون له سه ر ناشتی و پابه ند بوون به حوکه کانی خودا
يَنَّايْهَا الَّذِيْنَ ءَامَنُوْا اِذَا ضَرْبْتُمْ فِى سَبِيْلِ اللّٰهِ فَتَبَيَّنُوْا وَلَا تَقُوْلُوْا لِمَنْ
اَلْقَى اِلَيْكُمْ السَّلَامَ لَسْتُ مُؤْمِنًا تَبْتَغُوْنَ عَرَضَ الْحَيٰوةِ الدُّنْيَا فَعِنْدَ
اللّٰهِ مَغَانِمُ كَثِيْرَةٌ كَذٰلِكَ كُنْتُمْ مِّنْ قَبْلُ فَمَنْ اَلَلُّهُ عَلَيْكُم فَتَبَيَّنُوْا اِنَّ اللّٰهَ
كَانَ بِمَا تَعْمَلُوْنَ خَبِيْرًا ﴿٩٤﴾

ئههجار بۆ پارێزگار کردنی گیانی ئاده میزادان و بۆ پالفته کردنی دل و
دهروونی جهنگاوهرانی موسولمان پهروهردگار فرمان دهکا به موسولمانان که ههر
کاتی چوونه دهروهه بۆ غهزا کردن له سه ره تاوه و دهبی تیفکرین و وورد بوونهوه کهس
نه کوژن ههر کهسی به زیان شایهت و ئیمانی هینا دهبی خوین و مالی پارێزراو
بی،، فرمانی: ﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِذَا ضَرَبْتُمْ فِي سَبِيلِ اللَّهِ فَتَبَيَّنُوا﴾ ریوایهت و
سه گوزشتهی زۆر ده باره ی هاتنه خواره وهی ئهم ئایه ته هاتوون پوخته که یان ئه وه یه:
که مه فره زیه ک کۆمه لیک له جهنگاوهرانی ئیسلام تووشی پیاویک ده بن مه پ و
مالاتی پی ده بی و خزم و کهس و کاری ئه و ناوچه یه چۆل ده کهن کابرا پییسان
ده لی: (السلام علیکم) واته: ئه وه پیشان ده دا که موسولمانه، به لام هه ندی له
جهنگاوهره کان پییان وابوو: ئهم وشه یه به فیل ده لی بۆ هه له خه تاندنیان و بۆ
ئه وه یه تی خۆی رزگار بکات، یه کیان په لاماری ده داو ده ی کوژی مه پ و ماله ته که شی
ده که نه تالانی، که هاتنه وه ئه مه یان بۆ پیغه مبه ر گیرایه وه ئهم ئایه ته هاته خواری
﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا﴾ ته ی ئه و که سانه ی ئیماتتان هیناوه و موسولمان بوون ﴿إِذَا
ضَرَبْتُمْ فِي سَبِيلِ اللَّهِ﴾ نه گه ر رویشتن بۆ جهنک له گه ل دوژمنان له و ده ئهر و
هه ریمانه ی تی ده چن، که سانیکتان بینی لییان که وتنه گومانه وه ئاخو موسولمانه

یان نا؟ ناشتی خواجه یان شه پر خواجه؟ (فتینوا) لیکن لینه وهی تیدا بکهن، ههول
 بدهن بزائن چی رهو چی نیه، کی رهو چ که سه، موسولمانه یان کافره؟ (ولا تقولوا
 لمن ألقى إليكم السلام لست مؤمناً) بهو که سه مه لین که خوی ته سلیمی نیوه
 کرد و سه لامی خوی لی کردن و نه وهی ده رخت که موسولمانه پیی مه لین: تو
 موسولمان نی و به فیل خوت به موسولمان نیشان ده دهی! نه وه کاری نیوه نیه،
 نیوه له سه رتانه کار به ظاهری حالیان بکهن نه که بیانوویان پیی بگرن به وهش
 (تبتغون عرض الحياة الدنيا) بتانه وی مال و سامانی دونیاتان ده ست که وی!
 تالانی بگرن (فعند الله مغنم كثيرة) لای خودا رزق و رۆزی ز رۆزه به بنده هیه،
 نیعمت و مال و سامانی بی نه ندازهی هیه که نجینهی ناسمان و زهوی لای نه وه،
 ههول بدهن به ریگهی خودا پرستی به دهستی بینن، نه وه باشتره بو نیوه، نابی به
 هیچ جوریک کاریک لهو شیوه کارهی کردوتانه بیکنه وه نابی له خوتانه وه حوکم
 بدهن به سه ر خه لک دا به کوفر و خوینی به حلال بزائن، به بی به لگه پیتان وابی نه
 ههلس و که وه تی نواندی به رامبه رتان بو خواراستن و مال پاراستن بو! (كذلك
 كنتم من قبل) نیوهش له وه پیش وه کوو نه و ابوون، به نه پیی تیمانتان هینا بوو
 موسولمان بوونی خوتان له موشریکه کانی مه که ده شارد وه، دواپی موسولمان
 بوونی خوتان ناشکرا کرد، نه م کابرایه ی نیوه کوشتان نه ویش تیمانی خوی له
 کافره کان شارد بو وه و له وه پیش نه ویراوه لای قه ومه که تیمانه که ناشکرا بکا
 که نیوه ی بینیه بیرویا وه پی خوی ده رختو وه (فمن الله عليكم) خودا منه تی
 خوی به سه ر نیوه باراند ریگای کوچ کردنی پیدان، به هیزی کردن توانیتان بانگه وازی
 نیسلامی به ناشکرا هه لبدن.

یان مانای وایه نیوهش وه کوو نه و کابرایه ی که به تۆمه تی کوفر
 کوشتوتانه نیوهش ناوا کافر بوون، خودا منه تی خوی به سه ردا کردن هیدایه تی دان
 بو موسولمان بوون هی واتان هه بوو هه ر له یه که مجاره وه به ریگ و پیکی و له
 ناخه وه تیمانی هینا و موسولمان بوو، هی واشتان هه بوو له سه ره تا وه له ترسان و بو

پاراستنی مال و منداڻ و گیانی، موسولمان بوو، دواپی وورده وورده له نیسلام
تیگه یشتن و نیمانه که یان جیگیر بوو!

نه مجار پهروہ دگار جاریکی تر جهختی له سر توپژینه ووهو لیکولینه ووهو
وورد بوونه ووه کرده ووهو فہر مووی ﴿فتیینوا﴾ رونی بکہ نہ ووه بی لیکولینه ووهو و
وورد بوونه ووه پرکشی هیچ کاریک مہ کن، ہر کاریک تاوی دہدہ نی بہ لگہو
نیشانہ کانی بزائن باش بچہ بنج و بنہوانی، بہ گومانی سہری پی و بی بہ لگہ کار
سہ کن ہد تا شتہ کہ روون نہ بیتہ وہہ بریار مہدہن! چونکہ بو حوکم کردن بہ نیمانی
نادہ میزاد شتہ وہو روخساری دہرہ کی کیفایہ تہ، بہ لام کوشتنی کہ سیک لہ سر
کوفر پیوستہ دلیا بن لہ کوفرہ کہی و بزائن کہ کابرا لہ سر کوفرہ کہی ماوہ تہ وہ!
پیوستہ ہل س و کہوتتان لہ گہل تازہ موسولمان بوان ہمان ہل س و کہوت بی
کہ لہ کاتی موسولمان بوونتتان دا لہ گہل نیوہ کراوہ. تہنہا موسولمانی روالہ تی
دہ بیتہ لہ مپہر بو تہ وہی کہ شہر و کوشتاریان لہ گہل نہ کری ﴿إِنَّ اللَّهَ كَانَ بِمَا
تَعْمَلُونَ خَبِيرًا﴾ دلیا بن کہ خودا ناگاداری کردارہ کانتانہ، ناگای لہ حال و
چونہ تیتان ہدیہ، بہ نیہت و مہبہ ستان دہ زانی، پاداشی سزاتان دہداتہ وہ لہ سر
نیہت و ہلوتست و کردہ وہ تان حیسابتان لہ گہل دہ کا، تہ مہ ہرہ شہیہ کی توند و
تیژہ و ترساندن موسولمانانہ، جاریکی تر نہ کہ ونہ ہلہی ناواوہ و بہ بی
لیکولینه وہ ہل نہ کوتنہ سر نادہ میزای موسولمان و بہ بی تی فکرین و وورد
بوونہ وہ کہسی ناوا نہ کوژن!

جیاوازی نیوان تیکۆشه‌ران و نه‌وانه‌ی خو له جیهاد ده‌شارنه‌وه

لَا يَسْتَوِي الْقَاعِدُونَ مِنَ الْمُؤْمِنِينَ غَيْرُ أُولِي الضَّرَرِ وَالْمُجَاهِدُونَ فِي سَبِيلِ اللَّهِ بِأَمْوَالِهِمْ وَأَنْفُسِهِمْ فَضَّلَ اللَّهُ الْمُجَاهِدِينَ بِأَمْوَالِهِمْ وَأَنْفُسِهِمْ عَلَى الْقَاعِدِينَ دَرَجَةً وَكُلًّا وَعَدَ اللَّهُ الْحُسْنَىٰ وَفَضَّلَ اللَّهُ الْمُجَاهِدِينَ عَلَى الْقَاعِدِينَ أَجْرًا عَظِيمًا ﴿٩٥﴾ دَرَجَتٍ مِّنْهُ وَمَغْفِرَةً وَرَحْمَةً وَكَانَ اللَّهُ غَفُورًا رَّحِيمًا ﴿٩٦﴾

پاش ئه‌وه‌ی په‌روه‌ردگار سدرزه‌نشتی ئه‌وانه‌ی کرد که کابرای خاوه‌ن مه‌ریان کۆشت، ئه‌و سه‌لاوی ئیسلامی لی کردن و ئه‌وان پێیان وابوو: که له ترسان ئه‌م سه‌لاه ده‌کا و کۆشتیان، ئه‌مجار گه‌وره‌یی تیکۆشان و گیان و مال به‌خت کردن روون ده‌کاته‌وه ئه‌وانه‌ی چوون بۆ غه‌زاو ئه‌وانه‌ی خۆیان پاش داوه یان به‌هانه‌ی نه‌چوونیان هه‌یه، پله‌و پایه‌و ریزیان دیاری ده‌کاوه‌وه فهرموو: ﴿لَا يَسْتَوِي الْقَاعِدُونَ مِنَ الْمُؤْمِنِينَ غَيْرُ أُولِي الضَّرَرِ وَالْمُجَاهِدُونَ فِي سَبِيلِ اللَّهِ بِأَمْوَالِهِمْ وَأَنْفُسِهِمْ﴾ به‌کسان نین ئه‌و موسولمانانه‌ی به‌هانه‌ی نه‌چوون بۆ غه‌زایان نیه و که‌م نه‌ندام نین له‌گه‌ڵ ئه‌و موسولمانه‌ جه‌نگاوه‌رانه‌ی به‌مال و گیان تیده‌کۆشن و خۆیان له‌ریگه‌ی خودادا به‌خت ده‌که‌ن! ده‌چن بۆ به‌ره‌نگاری کافران و هه‌میشه‌ سه‌ریان له‌ری دایه بۆ جه‌نگان له‌ پێناو بلاو کردنه‌وه‌ی نایینی ئیسلام و به‌رز کردنه‌وه‌ی ئالای (لا إله إلا الله، محمد رسول الله)، چۆن ئه‌وانه‌ی له غه‌زای به‌در خۆیان پاش داو به‌جی بیانووی ره‌وا ناماده‌ی غه‌زایه‌که نه‌بوون ده‌چنه ریزی ئه‌و جه‌نگاوه‌رانه‌ی که به‌ هه‌ماس و سه‌رگه‌رمی به‌وه به‌شداری جه‌نگه‌که‌یان کردو به‌و په‌ری هه‌ماس و لی‌بوورده‌ی به‌وه

جنگان و دوژمنیان شکاند؟! به لام پهروه ردگار کۆمه لیککی چهرت کرد له چوون بۆ غهزا، که به هانهی رهوایان ههیه بۆ نه چوون، وه کوو نه خوش و کویر و شهل و سهقهت، نه مانه هه چهنده نامادهی غهزاکه نه بوون به لام چونکه به دل پتییان خوش بوو ساغ بوونایه و به شدارییان بکردایه، هه مان پاداشتی بۆ به شدار بووه کان ههیه بۆ نه وانیش ههیه.

بوخاری و نه حمده و نه بو داود گێڕاویانه تهوه و ده لێن: پیغه مبه ر ﷺ که له غهزای ته بوک گه پرایه وه و له کاتی چوونه وه بۆناو مه دینه فهرمووی: ((إِنَّ بِالْمَدِينَةِ أَقْوَامًا مَا سَرْتُمْ مِنْ مَسِيرٍ، وَلَا قَطَعْتُمْ مِنْ وَادٍ أَلَا وَهُمْ مَعَكُمْ فِيهِ، قَالُوا يَا رَسُولَ اللَّهِ وَهُمْ بِالْمَدِينَةِ؟؟ قَالَ نَعَمْ وَهُمْ بِالْمَدِينَةِ حَبْسَهُمُ الْعَدْلُ)). له راستی دا له مه دینه پیاو گه لێ به جی ماون، ههنگاو به ههنگاو و قۆناغ به قۆناغ له نه جر و پاداش دا له گه ل ئیوه دان یاران فهرموویان: قوربان! هه ر نیستا وان له ناو مه دینه دا؟ فهرمووی: به لێ چونکه نه وان به دل له گه ل ئیوه بوون به لام به هانهی رهوا له وی گلی داونه تهوه. تاج ۸/ لا- ۷۷.

نه مجار پهروه ردگار ریز و پله و پایهی جهنگاوه ران دیاری ده کاو ده فهرمووی: ﴿فَضَلَ اللَّهُ الْمُجَاهِدِينَ بِأَمْوَالِهِمْ وَأَنْفُسِهِمْ عَلَى الْقَاعِدِينَ دَرَجَةً﴾ پهروه ردگار پله و پایهی جهنگاوه رانی بهرز کردۆته وه به سه ر نه وانه که به بی عوزر خۆیان پاش داوه به نه ندازه یه کی زۆر، له جیهان دا به گه شه و به زهی سه رکه و تن و ده سته که وتی تالان و ناویانگی مه ردی و نازایه تی، له قیامه تیش دا به پله و پایهی به رزی بی وینه ی به هه شت و پاداشی زۆر گه وه ره فراوان.

﴿وَكَلَّا وَعَدَ اللَّهُ الْحَسَنِي﴾ پهروه ردگار به لێنی چاکه و پاداشی باشی داوه به نه وانه ی ناماده ی غهزاکه بوون و نه وانه ی له بهر عوزر و بیانووی رهوا نه یانته وایه ناماده ببین و به دل ناواته خواز بوون به چوونایه و بۆیان نه لواوه به چن، نه م دوو تا قمه هه رد و ولایان له بهر بیرویا وه پری ته واو و ئیخلاص و نیه تی راستیان و پیرای کرده وه و هه لوێستیان شایانی پاداشی باشی پهروه ردگارن.

ئیبنو که ئیر ده فرموی: ئەم نایه ته به لگه یه که جیهاد فرزی عهین نیه،
واته: له سهر هه موو که سی پتویست نیه، به لکو فرزی کیفایه یه، که کۆمه لیک
پئی هه ستان له سهر نه وانی تر لا ده چی.

ئه مجار په روهر دگار به شیوه یه کی گشتی پله و پایه ی نه وانه دیاری ده کا
که ئاماده ی غه زابوون و ده فرموی: ﴿وَفَضَّلَ اللَّهُ الْمُجَاهِدِينَ عَلَى الْقَاعِدِينَ أَجْرًا
عَظِيمًا﴾ خودا پله و پایه ی جهنگاوه ران و خۆیه خت که رایی بهرز کردۆته وه به سهر
نه وانه ی که به بی عوزری ره و خۆیان له چوون بۆ غه زاپاش داوه، پاداش و
به خششیک زۆر و گه وه ی بۆ داناون که بریتی به له ﴿درجات منه ومغفرة ورحمة﴾
پله و پایه ی بهرز و شکۆدار، خانوو باله خانه ی دلگیر و بهرز و رازاوه، که زانین
ئه ندازه و ریزه ی خۆشی و باشییان له توانای ئاده میزاد دا نیه!!

زیده و جوداوازی له پله و پایه ی دا، به هۆی ئیمانی به هیزه وه ده بی به هۆی
خۆنه ویستی و پیش خستنی ره زامه ندی خودا به سهر رابواردن و خۆشی دونیایی دا
ده بی، به سۆنگه ی پیش خستن و پارسه نکه دانه وه ی بهرزه وه ندی گشتی به سهر
بهرزه وه ندی تایبه تی دا دهسته بهر ده بی!

له سه حیه یه موسلیم و بوخاری-دا حه دیسیک هه یه ئه بو سه عید
ده یگێرته وه ده لی: پیغه مبه ر ﴿فَرَمَوِي: ((إِنَّ فِي الْجَنَّةِ مِائَةَ دَرَجَةٍ أَعْدَهَا اللَّهُ
لِلْمُجَاهِدِينَ فِي سَبِيلِهِ، مَا بَيْنَ كُلِّ دَرَجَتَيْنِ كَمَا بَيْنَ السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ)) ئینو
مه سه وودیش ده لی: پیغه مبه ر ﴿فَرَمَوِي: ((مِنْ رَمِي بِسَهْمٍ فَلَهُ أَجْرُهُ دَرَجَةً))
پیاویک وتی: نه ی پیغه مبه ری خودا (ده ره جه) پله و پایه چی به؟ فرموی: ((أَمَّا
إِنَّمَا لَيْسَتْ بِعَتَبَةِ أَمْك، مَا بَيْنَ الدَّرَجَتَيْنِ مِائَةَ عَامٍ)). هه ره ها ئه جر و پاداشی
تریشیان ده داتئ وه کوو لیخۆش بوون و چاوپۆشی کردن له تاوانیان، رژاندنی
ره حمه تو بهر که تی خۆی به سهریان دا، زیاد له لیخۆش بوون و چاکه و پاداشی زۆر
فراوان!! چونکه داب و نه ریتی خودا واهاتوه لیخۆشبوون بۆ که سیک به شیای
لیخۆش بوونی بزانی! ره حمه ت و بهزه ییشی بۆ که سیکه به پتویستی بزانی.

همه مووشیان ده که ونه بهر فاضل و گه ورهیی خۆی و به ویستی خۆیه قی و هیچ کاتی ناچار ناکری شتی که بکا یان نهیکا.

ده رباره ی رافه کردنی ئهم نایه ته زانایان سی رایان هیه! بریکیان پیتیان وایه که ده وله مهندي باشته له ههزاری، چونکه ده وله مهندي ده سه لاتی پتیه ههزاری ده بیته هۆی لاوازی و بی ده سه لاتی! دهی له ئیسلام دا به توانایی و ده سه لات باشته له ههزاری و بی ده سه لاتی، وه کوو پیغه مبهر ﴿ده فهرموی: ((المؤمن القوي خير من المؤمن الضعيف وفي كل خير)) موسولمانی به توانا له موسولمانی بی هیز باشته، به گشتیش ههردوو لایان هه باشن. یان گوتراوه: ده وله مهندي سوپاس گوزار باشته له ههزاری صابر و خوراگر. یان ده لیتن: نزیکه ههزاری سه ربکیشی بۆ کوفر...

بریکی تر پیتیان وایه که ههزاری باشته؛ به لگهشیان نهو هیه: گوايه ههزار دنیا نهویسته و ده وله مهندي هه لهوگیری دنیایه، دنیا نهویستی باشته له دنیا ویستن.

بریکی تر پیتیان وایه میانهرهوی ومام ناوه ندي باشته، بهم جوړه کابرا نهو ندهی هه بی له ریزی ههزاری ده ربچی وه له پلهی لای خوارووی ده وله مهندي دابی! به مهش له خرابی ههردوو حاله ته که رزگاری ده بی... ﴿وكان الله غفورا رحیما﴾ پهروه رداگار لیبووردوو لیخوشبووه بۆ بهنده کانی، رهحم و بهزهیی بهر فراوانه.

کۆچ کردنی موسولمانانی بی دهسه لات

إِنَّ الَّذِينَ تَوَفَّيْنَاهُمُ الْفُلْتِكَةَ ظَالِمِينَ أَنْفُسِهِمْ قَالُوا فِيمَ كُنْتُمْ قَالُوا كُنَّا مُسْتَضْعَفِينَ فِي الْأَرْضِ قَالُوا أَلَمْ تَكُنْ أَرْضَ اللَّهِ وَاسِعَةً فَتُهَاجِرُوا فِيهَا فَأُولَئِكَ مَأْوَاهُمْ جَهَنَّمُ وَسَاءَتْ مَصِيرًا ﴿٩٧﴾ إِلَّا الْمُسْتَضْعَفِينَ مِنَ الرِّجَالِ وَالنِّسَاءِ وَالْوِلْدَانِ لَا يَسْتَطِيعُونَ حِيلَةً وَلَا يَهْتَدُونَ سَبِيلًا ﴿٩٨﴾ فَأُولَئِكَ عَسَى اللَّهُ أَنْ يَعْفُوَ عَنْهُمْ وَكَانَ اللَّهُ عَفْوًا غَفُورًا ﴿٩٩﴾ * وَمَنْ يُهَاجِرْ فِي سَبِيلِ اللَّهِ يَجِدْ فِي الْأَرْضِ مُرَاعًا كَثِيرًا وَسَعَةً وَمَنْ يَخْرُجْ مِنْ بَيْتِهِ مُهَاجِرًا إِلَى اللَّهِ وَرَسُولِهِ ثُمَّ يُدْرِكْهُ الْمَوْتُ فَقَدْ وَقَعَ أَجْرُهُ عَلَى اللَّهِ وَكَانَ اللَّهُ غَفُورًا رَحِيمًا ﴿١٠٠﴾

له نایه تی پیشوودا باسی پلوی پایه ی جەنگاوه رانی نیسلامی کرد؛ نهوانه ی له ریگای خودا دا گیان و مالیان به خت ده کمن! لیره به ولایه باسی کۆمه لیک ده کا که له پینا و نایینی خودا کۆچ ناکمن، خۆیان له ژیر چهنگی سته مکاران دا ده هیلنوه، ریگای کۆچ کردنیان و ده ریا ز بوونیان هیه به لام ناچنه سهری و نایکمن!

واته: نهوانه له راستی دا بی دهسه لات و لاواز نین عوزور و به هانه ی مانده بیان له ولاتی کوفر دا به دهسته وه نیه...

وه کوو چه سپاره نهو کاته ی کافره کان تهنگیان به موسولمانان هه لچنی و ناچاریان کردن که یه که مجار کۆچ بکمن بۆ حه به شه، دوا ی له گه ل پیغه مبهردا بۆ

مه دینه کۆچ بکهن! جا بریک له موسولمانان پتیان ناخۆش بوو مه که به جی بیلن، خۆشهویستی مه که بوو به هۆی کۆچ نه کردنیان، هه ندیکیش له بهر پیری یان نهشاره زایی، نه میانتوانی کۆچ بکهن، هه ندیکیش کۆچیان کرد و له ریکا مردن!

جاوه کوو بوخاری له ئیبنو عبباسه وه ده گیریته وه: که سانییک هه بوون موسولمان بوون و له مه که مابوونه وه کۆچیان نه کردبوو، له گه له سوپای کوفر دا ناماده ی جهنکه ده بوون، له شکری کوفریان زۆر ده کرد، له کاتی شه ره تیر و لیکدان به شمشیر لیتیان ده کوژرا، پهروه ردگار نهم نایه ته ی که ده فمرموی: ﴿إِنَّ الَّذِينَ تَوَفَّاهُمُ الْمَلَائِكَةُ.....﴾ ده رباره ی نهوان ناردوه!

ئیبنو جهریر و ئیبنو مونذیر له ئیبنو عبباسه وه ده گیرینه وه، ده لی: چهند که سییک له دانیشتوانی مه که به دزی موسولمان بوو بوون ئیمان هینیانی خۆیان له لای کافره کان ناشکرا نه کردبوو، رۆژی جهنگی به در کافره کان له گه له خۆیان دا هینابوویان بۆ شه ره و هه نیکیان لی کوژران، موسولمانه کان دوا یی گو تیان: نهوانه موسولمان بوون به زۆر هیندراون، داوای لیخۆشبوونیان بۆ کردن، ئیتر نهم نایه ته هاته خوارئ ﴿إِنَّ الَّذِينَ تَوَفَّاهُمُ الْمَلَائِكَةُ ظَالِمِي أَنْفُسِهِمْ...﴾ دوا یی موسولمانه کان نهم ههواله یان نارد بۆ موسولمانه دانیشته کانی مه که و پتیان گو تن: که عوزر و به هانه ی مانه وه تان له وی نیه، ئیتر موسولمانه کانی مه که به ره وه مه دینه که وتنه ری و کافره کان شوینیان که وتن و ناچار یان کردن که بگه رینه وه بۆ مه که، ئیتر نایه تی ﴿وَمِنَ النَّاسِ مَن يَقُولُ آمَنَّا بِاللَّهِ فَإِذَا أُوذِيَ فِي اللَّهِ جَعَلَ فِتْنَةً لِلنَّاسِ كَذَّابٌ لِلَّهِ﴾ العنکبوت/ ۱۰ هاته خوارئ ئیتر موسولمانه کانی مه دینه نه مه شیان بۆ موسولمانه کانی مه که نارد، نهوانیش زۆری پی خه فه تبار بوون، نه مجار نایه تی ﴿ثُمَّ إِنَّ رَيْكَ لِلَّذِينَ هَاجَرُوا مِنْ بَعْدِ مَا فَتَنَّا﴾ النحل/ ۱۱۰ هاته خوارئ و نه مه شیان بۆ ناردن ئیتر موسولمانه کانی مه که کۆچیان کرد و به ره وه مه دینه که وتنه ری کافره کان دوا یان که وتن هه نیکیان رزگاریان بوو، هه ندیکیشیان کوژران!

﴿إِنَّ الَّذِينَ تَوَفَّاهُمُ الْمَلَائِكَةُ ظَالِمِي أَنْفُسِهِمْ﴾ نوماندي فرشته له کاتي تماو بووني ته مهنيان گيانيان ده کيشن و له باروزروفيک دابوون ستهميان له خوځان کردووه، بموه که له مکهکه کوچيان نه کردووه، بهې عوزر و بههانه ي رهوا رازی بوون که له ولاتي کوفر دا بميننموه و پديوه نديان به پيغه مېمر و هاوه لاني نه کردووه ﴿قَالُوا فِيمَ كُنْتُمْ﴾ فرشته کان بشپوهي تانه و توانج و تشر ليدان پتيان ده ليتن: ده رياره ي نايين وه زعتان چوځن بووه هه لوځستان چي بووه؟ چوځتان روژگار به سمر دهر د؟ واته: نيوه هيچ هه لوځستيکي مهردانه تان نه بووه ريگاي کوچ کردن و دهر باز بوونتان هه بوو که چي کوچتان نه کرد ﴿قَالُوا كُنَّا مُسْتَضْعَفِينَ فِي الْأَرْضِ﴾ نومانيش له کاتي گيانه لاو دا وه لامېک ده ده نموه ريسوايي به پتيان وايه عوزره، به لي عوزر ديننموه و پاساوي کوچ نه کردنه کميان ده ده نموه به لام عوزر هيئانموه کميان بي بنج وينه وانه، ده ليتن: نيمه له مکهکه دا بي ده سلات و زه بوون بووين، نه مانتواني و نه مانوترا رتوپه سمی نايين به جي بيتنين، هه ميشه له ژر زهر و زهنگي نموان دا بووين، کهس نه بوو له سهرمان به جواب بي، ده ستي سته مکارمان لي دور بخاتموه، يار مه تيمان بدا!!

نيتر فرشته کان که نهم عوزر و پاساوه ي نموانيان به لاوه بي بنج و بنه وانه زياتر سمرزه نشتيان ده کم ﴿قَالُوا: أَلَمْ تَكُنْ أَرْضَ اللَّهِ وَاسِعَةً فَهَاجِرُوا فِيهَا؟﴾ پتيان ده ليتن: ناي زهوي خودا پان و پور نه بوو؟ ريگاي کوچ کردن و هه لهاتنتان نه بوو؟! نه تانده تواني نمو شوينه به جي بيتلن و کوچ بکمن؟! که واپو هو ي راسته قينه ي که نيوه کوچتان نه کردووه،، بمو زه ليلي و ژيرده ستمی و ماف پيشيل کراوي به ماونه و، بي ده سله تيتان نه بووه به لکو خوشهويستي مال و سامان و خوځهرستي و بهرزه و ندي تايبه تيتان نيوه ي له وولاتي کوفر دا هيشتبووه و، نه گينا ده تانتواني کوچ بکمن بو ولاتيک که ولاتي نيسلامه، به سمر بهرزي و نازادي ژيان تيدا به سمر بهرن، خواپهرستي تيدا بکمن؛ ده تانتواني کوچ بکمن بو مه دينمو پديوه ندي بکمن به پيغه مېمره و ژماره ي موسولمانان زور بکمن و ترس بخه نه دلي کافرانه و، که نموه تان نه کردووه خه تابارن، سته مکارن، سته متان له خوتان کردووه،

ئیتیر مه شهه ده که به شیوه یه کی کاریگر و سامناک و نائومیدی بو ئه و سته مکارانه کۆتایی پی دئی **﴿فَأُولَٰئِكَ مَأْوَاهُم جَهَنَّمُ﴾** ئه و سته مکارانه، ئه و که مته رخه م و گیل و که زابانه، شوینی حه وانه و هیان دۆزه خه، چونکه کۆچ کردن له سهریان فهرزی عهین بووه و نه یانکردوه، هه لاتن له ولاتی کوفر پیویست بووه ئه نجامیان نه داوه **﴿وَسَاءَتْ مَصِيرًا﴾** دۆزه خ خراب شوینیکه هه رچی تییدایه بۆیان خراپه و نه زیه تیان ده دا، ناگره ده یان سویتینی ئا و هه وای هه مووی دوکه ل و هه لاله و گپ و هه لفرچانه، ده نک و صه دای هه ر ناله و داد و فیغان و هاوار هاواره!

ئه مه به لگه یه له سه ر ئه وه: که ئینسانی موسولمان له ولاتی ک دا بوو نهیده توانی ری و ره سمی ئایینی خۆی به رپیک و پیتی به جی بیتی، یان پی و ابوو: که له ولاتی ک تر ده توانی باشر خودا په رستی بکا و زیاتر مه جالی هه یه، ئه وه پیویسته ره و بکا و ئه و ولاته ی تییدایه به جی بیتی! ئه گه ره ده ی توانی کاروباری ئایینی به رپیک و پیتی له ولاتی کوفرده ئه نجام بدا و ه کوو ئه و موسولمانه ی ئیستا دانیشتووی ئه مریکا و ئه وروپا و روسیا و ئه و جوړه ولاتانه، ئه وه کۆچ کردنیان بو ولاتی ئیسلام سوننه ته به مه رجی له وئ کاری بانگه وازی ئیسلامیان نه بی، ئه گه ره هیان بی مانه و هیان واجبه.

ئه مه جار قورئان ئه وانه له و حوکمه ئیستنا ده کا که ناچارن له ولاتی کوفرده بمیننه وه، ئه وانه ی توانای هه لاتن و کۆچ کردنیان نه و ه کوو پیر و په ک که و ته و ژن و مندال، ئه وانه ی هه یج ده ره تانیان نه و ناچارن له ولاتی کوفر ژیان به سه ر به مر و ده ده فمرموی: **﴿إِلَّا الْمُسْتَغْفِرِينَ مِنَ الرِّجَالِ وَالنِّسَاءِ وَالْوِلْدَانِ﴾** مه گه ره زه بوون و بی ده ره تان و په ک که و ته کان نه بی له پیا و ژن و مندال که **﴿لَا يَسْتَطِيعُونَ حِيلَةً﴾** توانای ده رباز بوونیان نه، ناتوانن کۆچ بکه ن، **﴿وَلَا يَهْتَدُونَ سَبِيلًا﴾** شاره زا نین، له ریگا ترسی تیدا چوون و به هیلاک چونیان هه یه، ئه وانه عوزریان هه یه.

چونکه بئی تواناو بئی دهره تانن ﴿لَا يَكُفُّ اللَّهُ نَفْسًا إِلَّا وُسْعَهَا﴾
البقرة/۲۸۶، خدا بۆ هیچ که سیک جگه له توانای خۆی داوای نه نجام دانی کاری
لی ناکا.

﴿فَأُولَٰئِكَ عَسَى اللَّهُ أَن يَعْفُو عَنْهُمْ﴾ نهوانه هومید هیه که خودا لیان
خۆش بئی و له تاوانی کۆچ نه کردن عه فویان بکا، نه مه نهوه ده گیه نهی که کۆچ
کردن له ولاتی کوفروه بۆ ولاتی نیسلام کاریکی چه سپاو و جدخت له سهر کراو
بووه، ته نانهت نهوانه ی که عوزری کۆچ نه کردنیشیان هیه نه گهر کۆچ نه که نه
لیخۆشبوون لیان له نیوان خۆف و ره جا دایه!!؟

﴿وَكَانَ اللَّهُ عَفْوًا غَفُورًا﴾ پهره ردگار هه میشه خاوه نی عه فوی زۆر و بئی
سنووره لیخۆش بوو و لیبووردوه، لهو تاوان و سه پیچی یانه ی که عوزر و به هانه یان
هیه، گرنا هه کان داداپۆشی و خاوه نه کان یان ریسوا ناکا!

نه مجار پهره ردگار بئی ده سه لات و په ک که وته کان هه لده نی که گور بده نه
خۆیان و هه ولی کۆچ کردن بدهن و خۆیانی لی تاقی بکه نه وهوه ده فهرموئ: ﴿وَمَنْ
يَهَاجِرْ فِي سَبِيلِ اللَّهِ﴾ که سیک کۆچ بکا له پیناو سهر خستنی ئایینی خوادا و
مه به ستی ره زامه ندی خودا بئی، پابه ندی بهرنامه و مه نه هجی خودا بئی، خهریکی
نه نجام دانی نه رکه ئایینی به کان بئی وه کوو پتویست نه مه ﴿يَجِدْ فِي الْأَرْضِ مَرَاغِمًا
كَثِيرًا﴾ شوینی کۆچ کردنی باشی ده ست ده که وئ، په کئی ناکه وئ، زهوی خودا فراوان
و پان و پۆره جیگای هه وانه وئ و هه ی ده ست ده که وئ کویرایسی دوژمنانی دابی،
خه فه تی بئی بخۆن ﴿وَسَعَةً﴾ و پرای رزگاری و نازادی و سهر فزای شوینی پر خیر و
به ره که تی ده ستگیر ده بئی، دوور ده بئی لهو شتانه ی که نازاری ده دن توشی خیر و
خۆشی ده بئی!

نه مه واده و به لینی خودایه بۆ کۆچ که مران که ریگای ژیان یان بۆ ناسان
ده کا، دوژمنانیان خه فه تبار و ناره حه ت ده کا، له ناکا میشا به سهر دوژمن دا
سهر که وتوو یان ده کا!

ئه‌مجار یه‌زدانی مه‌زن واده‌و به‌لینی پاداش ده‌دا به‌و که‌سانه‌ی له‌ پیناو وده‌ست هینانی ره‌زامه‌ندی خودادا مال و زیدی خویان به‌جی دیلن کۆچ ده‌که‌ن بۆ ولاتی نیسلام، له‌ریگا مردن یه‌خه‌یان پی ده‌گری و پیش شه‌وی بگه‌نه‌ جیگای مه‌به‌ست و مه‌دینه‌ی (منه‌وه‌ره) ده‌فهرموئ: ﴿ومن یمخرج من بینه‌ مهاجرا إلی الله ورسوله ثم یدرکه‌ الموت﴾ که‌سیک له‌ جیگا شوینی خوی ده‌ریجی و کۆچ بکا مال و مندال و که‌س و کار و زیدی به‌جی بیلن! پیش شه‌وی بگاته‌ مه‌دینه‌ی (منه‌وه‌ره) یان ولاتی نیسلام- بمرئ شه‌وه ﴿فقد وقع أجره علی الله﴾ خودا پاداشی باشی بۆ شه‌وه‌ له‌سهر خوی پیویست کردوه، خودا بۆ خوی ده‌زانن چۆن پاداشی ده‌داته‌وه، ته‌نانه‌ت نه‌گهر ههر له‌ ده‌رگا چوه‌ ده‌ری و مرد و تووشی هیچ ده‌ردی سه‌ری و گیره و کیشه‌ش نه‌بی! چونکه‌ نیه‌تی راست و نیازی پاک به‌سه‌ بۆ ده‌سکه‌وتنی شه‌وه‌ پاداشه‌ گه‌وره‌یه‌ که‌ خودا له‌سهر خوی بۆ شه‌وی پیویست کردوه، پیغه‌مبه‌رش ﷺ له‌ ده‌دیسک دا شه‌وه‌ مانایه‌ جه‌خت ده‌کاته‌وه‌و ده‌ی چه‌سپینی و ده‌فهرموئ: ﴿إنما الأعمال بالنیات وإنما لکل امرئ ما نوى فمن کانت هجرته إلی الله ورسوله فه‌جرته إلی الله ورسوله ومن کانت هجرته إلی دنیا یصیبها أو امرأة ینکحها فه‌جرته إلی ما هاجر إلیه﴾ تاج سه‌ره‌تای به‌رگی ۱/ یه‌که‌م لا/ ۶۵ زنجیره‌ ۱۱/ ژماره‌ (۱).

تیبینی شه‌وه‌ ده‌گری په‌روه‌رگار بۆ کۆچ که‌ران واده‌و به‌لینی لیخۆشبوونی به‌ جه‌خت له‌سهرکراوی داوه، به‌لام بۆ شه‌وانه‌ی له‌به‌ر زه‌عیفی و بی ده‌ره‌تانی کۆچ ناکه‌ن و عوزریان هه‌یه، لیخۆش بوونه‌که‌ی له‌ نیوان خۆف و ره‌جادا هیشه‌وه‌ و فهرموئ: ﴿فأولئك عسی الله أن یعفو عنهم﴾ شه‌وانه‌ له‌وانه‌یه‌ خودا لیتان خۆش ببی و له‌تاوانی پیشوویان پاکیان بکاته‌وه‌! له‌سه‌ره‌تای په‌یدا بوونی نیسلام دا هۆی کۆچ کردن زۆر بوون له‌وانه‌:

۱- بۆشه‌وه‌ی موسولمانان بتوانن ری و ره‌سمی نایین به‌سهر فرازی و به‌ نازادی ته‌نجام بده‌ن.

۲- بۆ فیر بوونی زانست و زانیاری کاروباری نایینی و تیگه‌یشتنی نه حکامه شرعی به کان.

۳- خۆ ئاماده کردن و ری خوش کردن بۆ دروست کردنی حوکومهتی نیسلامی و دابین کردنی هۆکاره کان بۆ بلاو کردنهوی نایین به هه موو کون و قوژینی جیهان دا و بهرگری کردن له بیروباوه‌ری نیسلامی:

نهم هۆکارانه هۆیه کی سهره کی کۆچ کردنی موسولمانان بوون بۆ مه‌دینه هه‌تا مه‌ککه رزگار کرا و خه‌لک کۆمه‌ل کۆمه‌ل موسولمان بوون و نیسلام گه‌شه‌ی سه‌ند و بلاو بووه‌وه دورگه‌ی عهره‌بی له بت په‌رستی پاک کرایه‌وه، نیت له‌وه‌داو کۆچ کردن بۆ مه‌دینه پیویست نه‌ما، پیرانی فه‌رمووده (موسلیم و بوخاری) له نینو عه‌بباسه‌وه حه‌دیسێک ده‌گێر نه‌وه: که پیغه‌مبه‌ر فه‌رمویه‌تی! ((لا هجرة بعد الفتح ولكن جهاد و نية وإذا استنفرتم فانفروا))) ((له‌پاش نازاد کردنی مه‌ککه کۆچ کردن له‌ خاکی کوفره‌وه بۆ خاکی نیسلام نه‌ما، به‌لام خه‌باتگێڕان و نیازی پاک هه‌تا هه‌تایه هه‌ر ده‌مێنن، هه‌رکاتیکیش داوا کران بۆ خه‌بات و غه‌زا به‌رۆن)) ئه‌وه‌ش تیبینی ده‌کرێ هه‌ر کاتێ له‌هه‌ر رۆژگار و کات و شوێنیکدا داخوازی کۆچ کردن په‌یدا بوو؛ یه‌کێ یا زیاتر له‌وه‌ هۆیانه سهره‌وه هه‌بوون کۆچ کردن واجبه‌.

نیبنوله‌عه‌ره‌بی له‌ نه‌حکاموله‌قورئان دا ده‌فه‌رموی: جۆره‌کانی کۆچ کردن شه‌شن:

یه‌که‌م: کۆچ کردن له‌ ولاتی کوفره‌وه بۆ ولاتی نیسلام، نهم جۆره کۆچ کردنه له‌سهرده‌می پیغه‌مبه‌ردا ﷺ تارزگار کردنی مه‌ککه واجبه‌ بوو دوایی که نیسلام گه‌شه‌ی سه‌ند و بلاو بووه‌وه پیویستی به‌ کۆچ کردن نه‌ما، به‌لام هه‌ر کاتێ له‌هه‌ر شوێنیک هۆکاره‌کانی هاته‌ ده‌ی هه‌تا رۆژی قیامه‌ت کۆچ کردن واجبه‌.

دووه‌م: کۆچ کردن له‌ ولاتیکه‌وه که بیده‌ته‌ی تیدا بالا ده‌ست بێ؛ نیبنوله‌قاسم ده‌لی: له‌ نیمام مالیکم بیستوه‌وه ده‌یفه‌رموو: دروست نیه بۆ که‌س که

له شوینیک بمینیتموه که تیدا جنتو به سه له ف بدری! نیبنو لعه ره بی ده لی نه وه راسته، چونکه له همر شوینیک مونکمر و بیدعه تی تیدا بلاو بوو نه توانی بیگۆری پتویسته نه شوینه به جی بیتی.

سی‌یه‌م: کۆچ کردن له ولاتیک که زۆریه ی حرام بی چونکه هه ول دان بو و ده دست هینانی حه لال پتویستی سهرشانی هه موو موسولمانیکه.

چواره‌م: کۆچ کردن له شوینیک که بو ته ندروستی خراپ بی ئاو و هه وای پی نه که وئ.

پینجه‌م: هه لاتن له ولاتیک نه خوشی تیدا بی جگه له نه خوشی تاعوون- چونکه له همر جیگایه ک تاعوون بلاو بوو وه نابی دانیشتوانی نه شوینه کۆچ بکه‌ن، نابی که سی تریش کۆچ بو نه شوینه بکا.

شه‌شم: کۆچ له شوینیک که ترسی له ناو چوونی مال و سامانتی تیدا بی چونکه پاراستنی مال و سامانی موسولمان وه کوو خوینی پتویسته پاریزری.

﴿وَكَانَ اللَّهُ غَفُورًا رَحِيمًا﴾ پهروه‌ردگار هه میسه لی خوشبوو به بهزه ییه بو نهو کۆچ کارانه ی ولاتی خویان به جی دیلن.

کورت کردنه وهی نویژ له سه فه ر داو نویژی ترس

وَإِذَا ضَرَبْتُمْ فِي الْأَرْضِ فَلَيْسَ عَلَيْكُمْ جُنَاحٌ أَنْ تَقْصُرُوا مِنَ الصَّلَاةِ إِنْ خِفْتُمْ أَنْ يَفْتِنَكُمُ الَّذِينَ كَفَرُوا إِنَّ الْكَافِرِينَ كَانُوا لَكُمْ عَدُوًّا مُبِينًا ﴿١٠١﴾ وَإِذَا كُنْتَ فِيهِمْ فَأَقَمْتَ لَهُمُ الصَّلَاةَ فَلْتَقُمْ طَافِةً مِنْهُمْ مَعَكَ وَلِيَاخُذُوا أَسْلِحَتَهُمْ فَإِذَا سَجَدُوا فَلْيَكُونُوا مِنْ وَرَائِكُمْ وَلِتَأْتِ طَافِةٌ أُخْرَى لَمْ يُصَلُّوا فَلْيُصَلُّوا مَعَكَ وَلِيَاخُذُوا حِذْرَهُمْ وَأَسْلِحَتَهُمْ وَدَّ الَّذِينَ كَفَرُوا لَوْ تَغْفُلُونَ عَنْ أَسْلِحَتِكُمْ وَأَمَّتِغَتَكُمْ فَيَمِيلُونَ عَلَيْكُمْ مَيْلَةً وَاحِدَةً وَلَا جُنَاحَ عَلَيْكُمْ إِنْ كَانَ بِكُمْ أَدَى مِنْ مَطَرٍ أَوْ كُنْتُمْ مَرْضَى أَنْ تَضَعُوا أَسْلِحَتَكُمْ وَخُذُوا حِذْرَكُمْ إِنَّ اللَّهَ أَعَدَّ لِلْكَافِرِينَ عَذَابًا مُهِينًا ﴿١٠٢﴾

فَإِذَا قَضَيْتُمُ الصَّلَاةَ فَادْكُرُوا اللَّهَ قِيَمًا وَقُعُودًا وَعَلَىٰ جُنُوبِكُمْ فَإِذَا اطْمَأْنَنْتُمْ فَأَقِيمُوا الصَّلَاةَ إِنَّ الصَّلَاةَ كَانَتْ عَلَى الْمُؤْمِنِينَ كِتَابًا مَوْفُوتًا

﴿١٠٣﴾

ناشکرایه، تا ئیستا نایه ته کان دهر باره ی جیهاد و چوونه غهزا ده دویسن جیهادیش خۆی له خۆی دا پتویستی به سه فەر و چوونه دهر له مال ههیه، ئیتر یهزدانی مهزن لیره بهو لاره ئهوه مان بۆ روون ده کاتهوه که سه فەر نابیتته عوزری له سه ر لاچوونی نوێژ، ههروه ها جیهاد و شه ر کردنیش دژی کافران ئهرکی نوێژ کردن له سه ر شانی ئاده میزاد لانا با!

جا وه کوو ئیبنو جه ریری طه بری له ئیمامی عه لی یه وه ده که کپرتیه وه ده لئ: چه ند که سیك له هۆزی به نی نه جار عه رزی پیغه مبه ریان کرد و وتیان: قوریان! سه فەر ده که یین و له مال و حاله ی خۆمان دوور ده که وینه وه، چۆن نوێژه کانمان بکه یین؟! ئیتر په روه ردگار ئهم نایه ته ی ناره خوارئ: که ده فهرموئ: ﴿وَإِذَا ضَرَبْتُمْ فِي الْأَرْضِ﴾ کاتئ له ناو ولاتا کۆچ و کۆچبارتان ده کرد و ده چوون بۆ سه فەر ﴿فَلَيْسَ عَلَيْكُمْ جُنَاحٌ أَنْ تَقْصُرُوا مِنَ الصَّلَاةِ﴾ گونا هتان ناگاتئ و چ خراپه یه کی تیدا نیه: که له نوێژه چوار رکاتئ یه کان کورت بکه نه وه، له جیاتئ چوار رکات دوو رکات بکه ن! ﴿إِنْ خِفْتُمْ أَنْ يَفْتَنَكُمُ الَّذِينَ كَفَرُوا﴾ ئه گه ر ترسی ئه وه تان هه بوو کافره کان تووشی فیتنه تان بکه ن: بتان گرن، یان بتانکوژن، یان هه ر شتیکی که دوژمن له گه ل دوژمنی ده کا. یان ترستان له چه ته مو ریگر هه بوو، به م شیوه دوژمن، خه ریک بوونتان به نوێژه وه به هه ل بزائئ بۆ ئه وه ی به سه رتان دا زال ببین، ئه وه ئه وه له یان بۆ مه ره خستین، به لکو نوێژه کانتان کورت بکه نه وه به جه ریک که ماوه ی نوێژ کردنه کانتان ئه وه نده نه بی دوژمن بتوانئ تییدا لیتان نزیک بیه وه وه په لامارتان بدا!

ده گونجه مانای نایه ته که به م جوړه بی، ئه گه ر ترسان له کاتئ رکوع و سوژده دا کافره کان فوره ته تان لئ ببینن، چونکه له م دوو حاله دا ئیوه ناگاتان له جم و جۆلی ئه وان نیه، ئه وا نوێژه کانتان به راوه ستانه وه یان به سواری، چۆنتان بۆ کرا ته نه اندت به بی رکوع و سوژده ئه نجامیان بده ن، ئه گه ر بۆتان گونجا له کاتئ رکوع و سوژده دا جوړه ئیماو سه رنه وی کردنیك ئه نجام بده ن، ئه گه ر نه شتان توانی قهیدی نیه! ئه مجار خوای گه وره جاریکی تر له پیلانی دوژمنان ده مانترستینی و ته فسیری ره وان

ده فەرموئ: ﴿إِنَّ الْكَافِرِينَ كَانُوا لَكُمْ عَدُوًّا مُبِينًا﴾ چاكت بزانن كه كافره كان دوژمنی سەرسەخت و راستە قینەى ئیوەن، ھەر كاتى ھەلیان بۆ ھەلبكهوئ دەيقۆزنەو و دەستان لى دەو شینن، پەلامارتان دەدەن و بەسەرتاندا زال دەبن كەوابوو: ھەلیان بۆ مەرەخسینن و مەھیلن بە مەبەستى پیسی خۆیان بگەن!

مامۆستا سید قطب لیڤدا دە فەرموئ: (ئەو مانایەى كه ئیتمە لە راثە كردنى ئەم نایەتە دا پەسەندى دەكەین ئەو مانایەیه كه ئیمامى جەصاص لە ئەحكامول قورئان دا پەسەندى كردووە؛ ئەمیش ئەو یە كه لیڤدا مەبەست بە كورت كردنەو كورت كردنەوئ نوێژى چوار ركاتى نیە؛ چونكه ئەمە بۆ ھەموو كەسێك كه لەسە فەردا بێ دروستە، بەبێ ئەو ترسى پەلای و شالاوى كافرانى ھەبێ، بەلكو بۆ كەسێك لەسە فەردا بێ واباشە نوێژە چوار ركاتى یەكان كورت بكاتەو، چونكه پێغەمبەر ﷺ لە ھەموو سە فەردەكانى دا نوێژە چوارینەكانى كورت دەكردووە تەنانت بە ھۆى ئەم كردارەى پێغەمبەرەو لەسە فەردا، لەلای ھەندى زانای گەرە رای پەسەند ئەو یە كه لەسە فەردا، لەلای ھەندى زانای گەرە بەتەواوى بكرین! واتە لەسەر رای ئەوان كورت كردنەو عەزیمەى ئەو كە روخسەت، كەوابوو ئەم روخسەتە تازەیدى كه ئەم نایەتە دەیگەینى لەكاتى ترسى پەلامار و شالاوى كافران دا مانایەكى تازەى نەك ئەو كورت كردنەو یە كه بۆ ھەموو سە فەردەى یەك ھەبێ!

بەلكو كورت كردنەو و شتو و جۆرى خودى نوێژەكە، وەكو ئەو بە پێو نوێژەكە بگەن، بەبێ ركوع و سوژدەو دانیشتن بۆ خۆبندنى تەحیات، واتە بپراوەستانەو، یان بەپۆششتەو، یان بەسواری بەبێ چەمبەنەو بۆ ركوع و سەر خستە سەر زەوى بۆ سوژدەو دانیشتن بۆ تەحیات نوێژەكە یان دەكەن لە جیاتى چوونە ركوع و چوونە سوژدە تەنھا بە ھێما سەرنەوى كردنێك دەكەن و بەس!

ئا بەم جۆرە تەنانت لە كاتى شەڕ و تێك رژان و بیم و پلامار دان و بەرگریش دا نابێ موسولمان واز لەو پەيوەندى یە پتەو بیتى كه لە نوێژ دا

نه‌نجام ده‌دری، نابی‌ئو چه‌که گیانی و مه‌عنه‌وی‌یه کاریگه‌ره سهره‌کی‌یه پاشگوی
بخا، له هه‌مان کاتیش دا هه‌ل بۆ دوژمن نه‌په‌خسینئ په‌لاماری بدا!

هه‌ر به‌بۆنه‌ی باسی چۆنه‌تی نوێژ کردنی که‌سیکی سه‌فه‌ری که‌ بترسی له
شالای دوژمن و په‌لاماری کافران، حوکی نوێژی ترس و شیوه‌ی نه‌نجام دانسی له
گۆره‌پانی شه‌رگه‌دا روون ده‌کاته‌وه، وێرای روون کردنه‌وه‌ی حوکه‌ شه‌رعی‌یه‌که،
زه‌مینه‌ی ده‌روونی و په‌روه‌رده‌یی بۆ خو‌ش ده‌کا و له‌مه‌ساتی ده‌روونی و
په‌روه‌رده‌یی لی کۆده‌کاته‌وه و ده‌فه‌رموی: ﴿وَإِذَا كُنْتَ فِيهِمْ فَأَقَمْتَ لَهُمُ الصَّلَاةَ﴾
نه‌گه‌ر تۆ ئه‌ی محمدا! یان ئه‌و که‌سه‌ی جیگری تۆیه له‌ پێشه‌وایانی موسولمان،
له‌ناو کۆمه‌لیک موسولمان دا بوویت و له‌به‌رامبه‌ر سوپای کوفردا وه‌ستابوون،
ویستت نوێژیان پێ بکه‌ی، کاتی نوێژ هاتبوو، بانکه‌ و قامه‌ت درابوو، سوپای
موسولمانان بکه‌ به‌ دوو تاقم ﴿فَلْتَقِمْ طَائِفَةٌ مِنْهُمْ مَعَكَ﴾ با کۆمه‌لیکتان له‌گه‌ل تۆ
ره‌کاتی یه‌که‌م به‌ جه‌ماعه‌ت بکه‌ن ﴿وَلْيَأْخُذُوا أَسْلِحَتَهُمْ﴾ با چه‌ک و پێوستیاتی
شه‌ر و به‌رگری خۆیان پێ بسێ! بۆ ئه‌وه‌ی دوائ ته‌واو بوونی نوێژ یه‌که‌سه‌ر بچنه
به‌رامبه‌ر دوژمن که‌ له‌وانه‌یه‌ په‌لاماریان بدا!

﴿فَإِذَا سَجَدُوا فَلْيَكُونُوا مِنْ وِرَائِكُمْ﴾ نه‌گه‌ر ئه‌م تاقمه (تاقمی یه‌که‌م)
چوونه‌ سوژده‌ با تاقمی دووهم له‌ پاشه‌وه‌ پارێزگاریان بکه‌ن، چونکه‌ نوێژکه‌ری
نوێژی ترس به‌زۆری له‌ کاتی چوونه‌ سوژده‌دا پێوستی به‌ حه‌ره‌س و پارێزه‌ره‌یه‌،
چونکه‌ له‌و کاته‌دا دوژمنی به‌رامبه‌ری نابینی!! ئه‌مجار که‌ هه‌لسه‌نه‌وه‌ بۆ رکاتی
دووهم نه‌تۆ له‌سه‌ره‌تای رکاته‌که‌وه‌ رابوه‌سته‌ با ده‌سته‌ی یه‌که‌م بۆ خۆیان رکاتی
دووهم و ته‌حیات نه‌نجام بده‌ن و سه‌لام بده‌نه‌وه‌ به‌چه‌که‌وه‌ بچن بۆ به‌رامبه‌ر دوژمن
و ئاماده‌ی به‌رگری بن! ﴿وَلَنَأْتِ طَائِفَةٌ أُخْرَىٰ لَمْ يُصَلُّوا﴾ با ده‌سته‌که‌ی تر که
نوێژیان نه‌کردووه‌ بێن له‌ پاش تۆوه‌ نوێژ دابه‌ستن به‌ جه‌ماعه‌ت ﴿فَلْيُصَلُّوا مَعَكَ﴾
با رکاتی که‌ له‌گه‌ل تۆدا بکه‌ن که‌بۆ تۆ ده‌بیته‌ رکاتی دووهم و بۆ ئه‌وان رکاتی
یه‌که‌مه، ئه‌مجار تۆ له‌ ته‌حیات دا چاره‌پوانی ئه‌وان بکه‌ با بۆ خۆیان هه‌لسه‌نه‌وه‌

رکاتی دووهم ته و او بکهن و نه مجار ته حیات له گهل تو بخوینن و سه لامیان پی
 بده روه، بهم جوړه ده سته یه کهم شهره فی (الله اکبر) ی نویژ دابه ستیان پی برا،
 ده سته ی دووهمیش شهره فی سه لام دانده وه له گهل تو یان پی برا، ﴿ولیسأخذوا
 حذرهم وأسلحتهم﴾ با نهم ده سته ی دووهمیش وریابن و حه زه ری خویان وه ریگرن
 و چه که کانیان پی بن و له کاتی نویژ کردن دا دایان نه نین!

تیبینی ده کری که بو ده سته ی دووهم وپرای نه وه که فرمانیان پی کردن
 به وه که له کاتی نویژه کهش دا چه که کانیان پی بی، فرمانی نه وه شی پی کردن که
 وریا ناگاداریش بن دوژمن په لاماریان نه دا!! حیکمه ته که شی وه کوو رافه کهرانی
 قورثان نووسیویانه - نه وه یه دوژمن له وانه ی بو تاقمی یه کهم که نویژ ده کهن و ایزانی
 راوه ستانه که یان بو بهرام بهر یو بهرگری یه، نه زانن بو نویژه، جا که ده چنه سوژده
 نه و کاته ده زانن ه خه ریکی نویژن ده شانن که تاقمی دووهمیش نویژ ده کهن جا که
 ده سته ی دووهم دینه پیشه وه بو نویژ کردن و ریز ده بن له سهرتاوه دوژمن ده زانی که
 ریز بوونه که یان بو نویژه، بویه زیاتر وی ده چی که له کاتی چونه سوژده دا دوژمن
 په لاماریان بدا و غافل گیریان بکا!

په روه ردگار بو خوی باییس و هو ی فرمان به وریایی و هه لگرتنی چه که له
 کاتی نویژ دا دیاری ده کاو ده فرمانوی: ﴿ودالذین کفروا لکوففلون عن
 أسلحتکم وأمتعتکم﴾ دوژمنی کافر و سهرسه ختتان ناواته خوازی نه وه یه: که نیه
 به هو ی نویژه وه ناگاتان له چه که و پیویستی یه کانی جهنک نه مینی و غافل بن
 ﴿فیمیلون علیکم میله واحده﴾ هه لمه تتان بو بینن و غافل گیری په لامارتان بدهن
 و هه لکو تنه سهرتان و سهریکیشی بو کوشتن و برینی خوتان تالان و پرکردنی شت
 و مه که کانتان. په روه ردگار ده یه وی نیه سهرکه وتوو سهر فیراز بن، بویه فرمانتتان
 پی ده کا به وریایی و ناگاداری.

نه مجار په روه ردگار نه و عوزر و به هانانه تان بو دیاری ده کا که ده شی
 له گهل بوونیان دا چه که دابندری و هه لنه گیری، ده فرمانوی: ﴿ولا جناح علیکم ان

كان بكم أذى من مطر أو كنتم مرضى أن تضعوا أسلحتكم﴾ گوناختان له سمر
 نیه نه گهر هه لگرتنی چه کت تووشی ناره حه تی به کی زوری ده کردن، یان لهش و لارتان
 به باران تمپر بوویوو، یان نه خوش بوون، تاوانبار نابن نه گهر چه که کانتان دابنن و
 خوتان وشک بکه نه وه، یان تیماری برینتان بکه ن، یان خوتان بکه نه وه بو نه وه ی
 پزیشک فحصتان بکا و نه م جوړه عوزرانه! به لام وریاو ناگادار بن دوژمن غافل
 گیرتان نه کا و فرسه تان لی نه هیئی، هه موو کاتی ترسی په لاماری دوژمنتان بی!
 که متمرخه م مدبن! ﴿وخذوا حذرکم﴾ حه زه وهریکرن وریاو ناگادار بن، ﴿إن
 الله أعد للكافرين عذابا مهينا﴾ دلنیا بن په روه دگار سزای به نیش و ریسوا کهری
 بو کافره کان ناماده کردوه، له جیهان دا زال بوونی موسولمانان به سمریاند و ژیر
 دهسته کردنیانه که ژیرده سته یی و تیشکان شتیکی زور ناخوشه^۱، له قیامه تیش دا
 سزای هه میشه یی و نه پراوه له ناو دوزه دا... نه مه هه پشه یه بو کافره کان به وه
 که خودا ریسوایان ده کاو ده یان پروینی و هیچ کاتی یارمه تیان نادا و زالیان ناکا،
 نه وهش که فرمان به موسولمان کراوه که وریا بن و حه زه ریان هه بی له کافره کان
 نه وه په پیره و کردنی سوننه تی خودایه، له وه دا که بو هه ر شتیکی هوکاریکی داناوه،
 بو نه وه ته مبه لی نه که ن و هوکاره کان پاشگویی نه خه ن!

﴿إِذَا قُضِيَتِ الصَّلَاةُ فَادْكُرُوا اللَّهَ﴾ هه ر کاتی نویژی ترستان به و شیوه ی
 باسکرا نه نجام داو سه لامتان دایه وه، نه مجار له بهر خوتانه وه له دلی خوتان یادی
 خودا بکه ن به هه موو شیوه یه ک ﴿قیاما و قعودا و علی جنوبکم﴾ به پراوه ستانه وه به
 دانیشتنه وه به راکشانه وه، له هه موو کات و شونینیک دا یادی نیعمه ت و به خشش
 و به لاین و یارمه تی دانتان له دونیا داو ده سته که وتی پاداشی قیامه ت و به مراد
 گه یشتنتان بکه ن، به زویان (الله اکبر) و پارانه وه و (أستغفر الله) بکه ن، یاد
 کردنه وه خودا دل به هیز ده کا، وره به مرز ده کاته وه، به خوږاگری و نارام گرتن

^۱ شاعیر ده لی: وای له روژی رهش، نای له بی کسی

نای له که ساسی کاتی ژیر ده سی.

سمرکهوتن به سمر دوژمن دا دهسته بهر ده بی ﴿فَإِذَا اطْمَأْنَنْتُمْ﴾ نه گمر دلنیا بوون و ترستان نه ما بهم جوړه شهر کوټایی هات، گمرانموه بو زید و نیشتمانی خوټان، نموه ﴿فَأَقِمْوَا الصَّلَاةَ﴾ نوټوه کانتان به تهواوی و به ناسایی بکمن، روکن و شهرته کانیان به ریک و پیکي نه نجام بدن، چونکه نوټو، روکنیکي گرنگي نایینه، نابي هیچ کاتي که مترخه می تیدا بکړي! ته ناندت له کاتي ترس و ته نگانه ی تیک رزان و بهرامبری کردنی دوژمنیش دا نابي پاشگوټی بخړي.

نه و حوکمانه ی له م نایه تانه و ه رده گیرین به پوختی نه مانه ن:

نایه ته کان حوکمی کوت کردنموه ی نوټوی چوار رکاتي له سه فمر دا و چوټیه تی نه نجام دانی نوټوی ترس روون ده که نموه!

۱- زانایانی نیسلامی چمند رایه کی جیا جیا یان دهریاره ی کورت کردنموه ی نوټو هیده.

کومه لیک له فوقه ها، حده فیه کانش له گمل دان، ده لین: کورت کردنموه ی نوټو له سه فمر دا فمرزه، چونکه عایشه (خوا لوی رازی بیت) ده لی: ((فَرَضْتُ الصَّلَاةَ رَكْعَتَيْنِ رَكْعَتَيْنِ)) قورطوبی ده لی: نه م حده فیه نایته به لگه چونکه عایشه بو خوی به پیچموانه ی مانای نه م حده فیه کاری کردوه.

چه سپاوه که نهو له سه فمر دا نوټوی به کورتکراوه یی نه کردوه، نه مهش حده فیه که له به لگایه تی دینیتته خواری، زیاد لهوه فوقه ها کوکن له سمر نموه که نه گمر ربوار له دوا که سیکي نیسته جیوه نوټوی کرد ده بی نوټوه که ی به تهواوی بکا.

ب- کومه لیکي تر هنن که (عومهری کوپی خه تتاب و نیبنو عه بیاس و جوبهیری کوپی مو طعیم) ان ده لین: نوټوی چوارینه له مالموه چوار رکات فمرز کراوه له سه فمر دا دوو رکات، له نوټوی ترسا یه ک رکات!

ج- نه‌وه‌ی که باوه له ریباز (مذهب)ی مالیک دا نه‌وه‌یه: کورت کردنه‌وه‌ی نوێژ سوننه‌ته. شافعی و نه‌حمه‌د ده‌لێن: کورت کردنه‌وه‌ی روخصه‌ته، ریبوار ده‌توانی کورتیان بکاته‌وه یان به‌ته‌واوی بیان کا. نایه‌ته‌که‌ش ﴿فلیس علیکم جناح أن تقصروا من الصلاة﴾ نه‌وه ده‌گه‌یه‌نی! ده‌ی باشه کامیان باشته؟ نه‌وه‌ی له مه‌زه‌به‌ی مالیک دا به‌راست زانراوه نه‌وه‌یه: ریبوار نازاده له‌وه‌ی نوێژ کورت بکاته‌وه یان ته‌واو بیان کا! به‌لای حه‌نبه‌لی‌یه‌که‌نه‌وه کورت کردنه‌وه باشته له ته‌واو کردن، چونکه پیغه‌مبەر ﷺ وای کردووه.

د- نه‌وه سه‌فه‌ره‌ی که کورت کردنه‌وه‌ی تیدا ره‌وایه سه‌فه‌ری درێژه، که زۆریه‌ی جار واده‌بی ناره‌حه‌تی تیدا ده‌بی، سه‌فه‌ری درێژ به‌لای حه‌نه‌فی‌یه‌که‌نه‌وه سی رۆژه ری‌یه که نزیکه‌ی نووه‌د و شه‌ش کیلۆمه‌تر ده‌بی، به‌لای جه‌ماوه‌ری زانایانی تره‌وه ده‌بی درێژی سه‌فه‌ره‌که چل و هه‌شت میلی هاشمی بی، یان دوو رۆژه ری بی به‌بی شه‌وه‌کان یان دوو شه‌وه ری بی به‌بی رۆژه‌کانیان، یان شانزه‌ فرسه‌خ که نزیکه‌ی هه‌شتاو نو کیلۆمه‌تره.

ه- یه‌که‌گرتنی زانایانی ئیسلام هه‌یه له‌سه‌ر نه‌وه‌یه که کورت کردنه‌وه دروسته له‌ ریگای چوون بو‌ غه‌زا و چوون بو‌ حه‌ج و عه‌مره و به‌سه‌ر کردنه‌وه‌ی خزم و که‌س و کارو نه‌م جو‌ره‌ شتانه، به‌لام له‌ شتی تر دا رای جیا‌یان تیدا په‌یدا بووه...!

جه‌ماوه‌ری زانایان له‌سه‌ر نه‌وه‌ن که کورت کردنه‌وه له‌ سه‌فه‌ری حه‌لال دا ره‌وایه، وه‌که‌وو سه‌فه‌ری بازرگانی و حه‌ج و جه‌هاد و نه‌وه جو‌ره‌ شتانه به‌لام له‌سه‌فه‌ری گونا‌ه دا وه‌که‌وو چۆن بو‌ چه‌ته‌یی و دزی کورت کردنه‌وه دروست نییه.

و- نه‌بو حه‌نیفه‌و نه‌وزاعی ده‌لێن: له‌ هه‌موو سه‌فه‌ریک دا کورت کردنه‌وه ده‌بی، ته‌نانه‌ت نه‌گه‌ر کابرا به‌سه‌فه‌ره‌که‌ی تاوانباریش بی هه‌ر بۆی هه‌یه نوێژه‌کان کورت بکاته‌وه. نه‌مجار زانایان را جیا‌ییان تیدا په‌یدا بووه له‌وه‌دا ناخو ریبوار که‌ی ده‌ست ده‌کا به‌ کورت کردنه‌وه؟

جه‌ماوه‌ری زانایان رایان وایه: که رجبوار تا له ناوه‌دانی و نه‌و شویینه‌ی که سه‌فهری لیوه ده‌کا، تی ده‌په‌ری و له سنوره‌که‌ی ده‌رنه‌چی، بۆی نیه نویژ کورت بکاته‌وه. له حارثی کوری نه‌بو ره‌بیعه، ده‌گپنه‌وه: جاریک ویستی سه‌فهر بکا همر له مالی خۆبان دا دوورکات نویژی به‌هاوه‌له‌کانی کرد! واته: نویژی کورت کرد. هوه. هاوه‌له‌کانیشی نه‌سوده‌ی کوری زید و چهند که‌سیک له‌هاوه‌لانی ئیبنو مه‌سعود بوون! عه‌طای کوری نه‌بو ره‌باح و سوله‌یمانی کوری موساش رایان وایه: که همر له ماله‌وه ده‌توانی ده‌ست به‌کورت کردنه‌وه بکا.

نه‌و کاته مانای نایه‌تی (وَإِذَا ضَرَبْتُمْ فِي الْأَرْضِ) ده‌بی به‌م جوړه واتا بکری: (وَإِذَا عَزَمْتَ عَلَى الضَّرْبِ فِي الْأَرْضِ) که برپاری سه‌فهر کردنتان داو ویستتان برۆن).

جا نه‌گهر یه‌کیک سه‌فهری کردو له شوینیک نیه‌تی مانه‌وه‌ی هینا، نه‌وا مالیک و شافیعی و نه‌حمده ده‌لین: نه‌گهر نیه‌تی مانه‌وه‌ی چوار روژی هینا له‌و شوینه، ده‌بی نویژه‌کانی به‌ته‌واوی بکا، نه‌حمده رایه‌کی تری هیه، ده‌لی نه‌گهر مانه‌وه‌که‌ی ماوه‌ی بیست و یه‌ک نویژی فهرزی تیدا ده‌کرا واته: چوار روژ و چهند سه‌عاتیک، نه‌وا نویژه‌کانی کورت ده‌کاته‌وه نه‌گهر زیاتر بوو ته‌واویان ده‌کا.

هه‌نه‌فی‌یه‌کان ده‌لین: نه‌گهر نیه‌تی مانه‌وه‌ی یانزه روژی هه‌بوو ته‌واویان ده‌کا، نه‌گهر که‌متر بوو کورتیان ده‌کاته‌وه. سه‌فهری که که‌وته سه‌فهره‌وه سه‌فهره‌که‌ی چهند سالیکیش بخایه‌نی تا له‌سه‌فهردا بی و نه‌گه‌پته‌وه بو شوینی خۆی نویژه‌کانی کورت ده‌کاته‌وه، مه‌گهر شوینیک بکاته‌وه زیدی خۆی و تیدا بمینیتته‌وه.

نویژی خه‌وف که له‌قورئان دا باس کراوه به‌و شیوه نایه‌ته‌که کردنه‌که‌ی دیاری کردوه، کاتیک وا ده‌کری که دوژمن له‌غهری لای رووی قیبله‌وه بی، له‌ غه‌زای زاتوریقاع دا واریکه‌وتبوو، دوژمن له‌غهری لای رووی قیبله‌وه بوو، به‌لام له‌عوسفان داو له‌چهند غه‌زایه‌کی تردا، که ئیبنو عیمر شیوه‌ی نویژ کردنه‌که‌ی

پیتغه مېهر ﷺ و هاوه لانی ده گتړپته وه وا هه لکه وتبوو که دوژمن له رووی بهری قیبله وه بوو.

له و فرمودانه ی له پیتغه مېره وه ﷺ ریوایت کراوه ده رباره ی چوڼیه تی کردنی نویژی ترس چهند جیاوازی یه که هیه. زانایانی نیسلامیش به هوی جیاوازی ریوایت ته کان رای جیا جیا یان بو پیدایا بووه.

نیبولقه صار ده لی: پیتغه مېهر ﷺ له ده شوین نویژی ترسی له گهل هاوه له کانی دا کردووه.

نیبول لعمره بی ده لی: ریوایت کراوه: که پیتغه مېهر ﷺ بیست و چوار جار نویژی ترسی ته نجام داوه.

نیمامی نه حمده ده لی: نه وه ی من شکی ده بدم له شپوه ی کردنی نویژی ترس و گومانم تیتیدا نیه. نه و فرموده یه یه: که ثابت له نه نه سه وه گتړاپره ته وه له م باره یه وه، به هر حال هر موسولمانی نویژی ترس بکا به پی ی یه کئی له و ریوایت ته نه ی تر که وان له کتیبه کانی حدیث دا نینشانه لله نویزه که ی وه رگیراو و په سنده لای خودا.

۱- نه بو حنیفه و محمد ره حمه تی خودایان لی بی ده لیتن: به م شپوه نویژی ترس ده کړی: پیتشه و جهنگاوه ران بکا به دوو تاqm: تاqmیک له گهل پیش نویژ نویژ داده بستن و تاqmیک له بهرامبهر دوژمن دا راده وه بستن، پیش نویژ رکاتیک و دوو سوژده به تاqmی یه که م نه نجام ده داو نه مجار ده چن بو بهرامبهری دوژمن. تاqmی دوو هم دین نویژ داده بستن پیش نویژ به وانیش رکاتیک و دوو سوژده نه نجام ده دا، نه و بو خوی سلام ده داته وه به لام نویژ که ره کان سه لام ناده نه وه به لکو ده که پرینه وه بو بهرامبهر دوژمن، نه مجار تاqmی یه که م دینه وه بو شوین نویژی خویان، یان هر له شوینی خویان به بی خویندنی فاتحه رکاته که یان ده کمن و ته حیات ده خوینن و سه لام ده ده نه وه وه ده که پرینه وه بو بهرامبهر دوژمن بو پاریزگاری، نه مجار تاqmی دوو هم دینه وه رکاتی دوو هم میان به خویندنی فاتحه وه ته واو ده که م بو یه ش فاتحه ده خوینن چونکه نه مان له گهل پیش نویژ دا له سه رتاوه نویژ یان دانه به ستوه، اته:

حوکمی مه سبوقیان ههیه، ئەم شێوه نوێژ کردنه ئیمامی زوهری له سالم ئەویش له باوکی یهوه رېوايه تی کردووه، هەر هه مان شێوه له نافع له ئیبنو عومەر و له هه دیسیکی (متفق علیه) دا له ئیبنو عه بیاس رېوايه ت کراوه.

۲- عه بدوله رحمانی کوری ئەبوله یلا ده لێ: ئەگەر دوژمن له لای قیبله وه بوو ئیمام جهنگاوه ران ده کاته دوو تاقم (دوو ریز) ئیمام نوێژ داده به ستی ئەوانیش له گه لی دا هه موویان نوێژ داده به ستن، که پێش نوێژ ده چێته رکوع هه موویان له گه لیدا ده چنه رکوع، که ده چێته سوژده ریزی یه کهم له گه لی دا ده چنه سوژده، ریزی دووهم پاریزگاری ده کهن له نوێژ دا بهرامبەر دوژمن ده وه ستن، که ریزی یه کهم سوژده یان تهواو کرد ریزی دووهم ده چنه سوژده، که لیبونه وه له سوژده هه لده ستنه وه، ئیتر ریزی دووهم دینه پێشه وه و ریزی یه کهم ده چنه دواوه، ئیمام رکاتی دووهم به ریزی دووهم که ئیستا بوونه یه کهم- ده کا واته ئەمانیش له گه ل ئیمام ده چنه سوژده وه ریزی دووهم پاریزگاریان ده کهن.

ئەگەر دوژمن له رووی لای قیبله وه بوو ئیمام جهنگاوه ران ده کا به دوو ریز! ریزیک له گه ل ئیمام روویان له قیبله و ریزکیان روویان له دوژمن، ئیمام (الله اکبر) ی نوێژ داده ستن ده کا ئەوانیش هه موویان (الله اکبر) ده کهن.. ئیمام ده چێته روکوع هه موویان له گه لی ده چنه روکوع که ده چێته سوژده هه ر ریزی یه کهم که رووی له قیبله یه له پاش ئیمام وه نه له گه لیدا ده چنه سوژده دوو سوژده ی. خوێان ئەنجام ده ده ن ئەمجار هه لده ستنه وه وه رده چه رختن و روو له دوژمن ده کهن و تاقمی دووهم دین له پاش ئیمام وه بو خوێان دوو سوژده ده به ن ئەمجار له گه ل ئیمام دا هه موویان رکاتی دووهم وه کوو رکاتی یه کهم ئەنجام ده ده ن ته نه ا ئەوه نده هه یه ریزه کان گۆر دراو ن ئەوانه ی له رکاتی یه کهم دا روویان له دوژمن بوو ئیستا له پاش ئیمام وه روویان له قیبله یه و ئەوانه ی له رکاتی یه کهم دا له پاش ئیمام وه بوون روویان له دوژمنه. که له رکاتی دووهم ئیمام ده چێته سوژده هه ر ریزی یه کهم له گه لی دان ده چنه سوژده، ریزه که ی تر پاریزگاری ده کهن ئەمجار که ئەم ریزه

سوژده کانیاں نه نجام دا ده چنه وه بهرامبر دوزمن و شهوانی تر دینسه وه پیشه وه
له گهل نیمام دا سوژده کانیاں تهواو ده کمن و نه مجاره هدموویان سه لام ده ده نه وه!
ئیبسو عه بیاس ده لی: پیغه مبر ﷺ له عه سفان بهم شیوه نویژی ترسی به
موسولمانان کرد! نه حمده و موسلیم و ئیبسو ماجه له حه دیشی جابر ریوایه تیان
کردوه. شافیه کان و حه نبه لی به کان ئیعتما دیان له سهر نهم حه دینه کردوه نه گهر
دوزمن له روی قیبله بی!

نیمامی مالیک ده لی: نویژی ترس بهم شیوه ده کری: نیمام تا قمیک پیش
ده خا بهرو روی قیبله، تا قمیکیش له بهرامبر دوزمن داده مه زین، رکاتیک و
دو سوژده بهو تا قمه لی له گهل لی دان نه نجام ده دا، نه مجار بو خوی به پیوه
ده وه ستی و کومه له که لی له گهل لی دا بوون بو خویان رکاته که لی تر تهواو ده کمن و
ته حیات ده خوینن و سه لام ده ده نه وه، ده چن بو شوینی نهو تا قمه لی که نویژیان
نه کردوه، له شوینی نهوان له بهرامبر دوزمن داده مه زین و تا قمه که لی تر دی
نیوژ له پاش نیمامه وه داده بهستن نیمام رکاتیک و دو سوژده یان له گهل ده کا،
نه مجار داده نیشن بو ته حیات، ته حیات ده خوینن و نیمام سه لام ده داته وه و
نهوانیش هله ده ستنه وه بو خویان رکاته که لی تریان تهواو ده کمن.

نه حمده و موسلیم و بوخاری و خاوه نه کانی سونهن جگه له ئیبسو ماجه
وایان ریوایه ت کردوه: که پیغه مبر ﷺ له رژی (ذات الرقاع) دا بهم شیوه یه
نویژی ترسی به موسولمانان کردوه. نهم شیوه یه بو حاله تیکه که دوزمن له لای
راستی قیبله وه نه بی.

جوداوازی نیوان مالیک و زاناکانی دیکه لهم مه سه له یه دا نه وه یه: نهوان
ده لین: پیش نویژ سه لام ناداته وه هه تا ده سته ی دووهم نویژه که یان تهواو ده کمن
نه مجار له گهل نهوان سه لام ده داته وه.

شمرع زانه کان ده باره ی کردنی نویژی ترسی شیوان (مغرب) راجیاییان
هه یه: حه نه فی و مالیکی و شافیه یه کان ده لین: نیمام به ده سته ی یه کم دوورکات
ده کاو به ده سته ی دووهم رکاتیک، نه مجار مالیکی و شافیه یه کان ده لین: پیش

نویژ له رکاتی سئیم دا به پیوه چاوه پروانی ده کا تا ده ستهی دووم دین و نویژه کهیان داده بستن و له گه لیاندا رکاتی تهواو ده کا، به لای شافیعی به کانهوه چاوه پروانی ده کات ده ستهی دووم نویژه کهیان تهواو ده کمن نه مجار بهیه کموه سه لام ده ده نهوه.

نایه تی «ولیاخذوا اسلحتهم» و «ولیاخذوا حذرهم واسلحتهم» فرمان ده کمن به موسولمانان که ووریا بن و حهزه ریان هه بی له دوژمن بو شهوهی دوژمن فرسه تیان لی نه هینتی و ته ماعیان تی نه کمن!

تهوجا بابزانین هه لگرتنی چه ک له نویژی ترس دا واجبه یان سوننه ته؟ نه بو حه نیفه ده لی: چه ک هه لگرتن واجبه نیه، چونکه نه گمر واجبه بوایه، ده بوایه بی چه ک نویژه دروست نه بوایه، بهر بهرچی نه بو حه نیفه دراوه تهوه بهوه که هه لگرتنه که له بهر نویژه که نیه، له بهر بهرزه وهندی خو یانه، بو به هیز کردنی موسولمانانه زور کردنی سام و هه یبه ته لیان... نیبنولعه بدول بهر ده لی: زۆریه ی زانایان به لایانه وه باشه نویژه کهری نویژی ترس به چه کموه نویژه بکا، فرمانی نایه ته که «ولیاخذوا...» سوننه ته ده گه یمنی!

نیبنو عمره بی که مالیکی مه زه بهمو نیمامی شافیعی و ظاهر ییه کان پییان وایه، هه لگرتنی سیلاح بو نویژه واجبه، چونکه خودا فرمانی پی کردوه مه گمر بو هه لنه گرتنه کهی عوزری هه بی! «إن الصلاة كانت علی المؤمنین کتابا مو فوتا». بیگومان نویژه ته رکمی سهر شانی موسولمانانه به بریاری خودا له سهریان واجبه کراوه کاتی ئی نجام دانی هه موو نویژی بک دیاری کراوه.

هه لئانی موسولمانان بۆ جه نڭا و چاوه پروانی یه کئی له دوو
به هره

وَلَا تَهِنُوا فِي ابْتِغَاءِ الْقَوْمِ إِن تَكُونُوا تَأْلَمُونَ
فَأِنَّهُمْ يَأْلَمُونَ كَمَا تَأْلَمُونَ وَتَرْجُونَ مِنَ اللَّهِ مَا لَا يَرْجُونَ وَكَانَ
اللَّهُ عَلِيمًا حَكِيمًا ﴿١٠٤﴾

له نایه ته کانی پیتشودا باسی چۆنیه تی کردنی نویژی ترسی کرد و
موسولمانانی هه لئان که هه میسه وریاو ناگادار بن ترسی نهوه یان هه بی دوزمن
هیرشیان بۆ بهرئ و په لاماریان بدات.

له نایه ته ی دواپی دا نه هی نهوه یان لی ده کا که له شمر و به گژاچونه وهی
دوزمنان هه لسله منه وه و بترسین و زه بوونی نیشان بدهن، چونکه نیش و نازاری
شمر هه رچه نده هه ردوو لا تیییدا هاویه شن به لام موسولمانان چاوه پروانی یه کئی له
دوو شته باشه کان ده کمن؛ یان سهرکهوتن یان شهید بوون و به مراد گهیشتن له
به ههشت دا. نه نایه ته هه لئان و ویره بهرنامه بۆ موسولمانان که کۆله شمر
نه که نه وه و باکیان له بریندار بوون و توش هاتنی ته نڭا و چه له مه نه بی!

زانایان ده فهرمون: نه نایه ته له دوا شمری ئوحود دا هاتۆته خواری،
نه وه بوو: فهران کرا به پیغه مبهر ﴿١٠٤﴾ که شوین کافره کان بکهوئ، هه نهوانهش له
ته کیا بن که به شداری شمره که یان کردوو، ته نانهت بریکیش له موسولمانه کان
بریندار و مانوو و شه کهت بوون پیوستیان به وه بوو ئیستیراحهت بکهن و
به سهینه وه چونکه تازه شمره که کۆتایی هاتبوو، هیشتا برینه کان
نه برژنرابوونه وه دهران نه کرابوون، فهرمانیان پی کراو روی خیطابیان تی کراو
پیان گوترا: ﴿وَلَا تَهِنُوا فِي ابْتِغَاءِ الْقَوْمِ﴾ زه عیف و لاواز مه بن له ناست شمر کردن

له گەل دوژمن دا، که له نوێژ بوونهوه هه‌میشه چوست و چالاک و پێشمه‌رگه بن،
 ناماده‌ی شه‌ر کردن و هه‌رش بردن و به‌رگری کردن بن، دودل مه‌بن له چوونه
 گوێه‌پانی شه‌ری یه‌ک لا که‌روهه (حاسم) له گەل دوژمن، به بیانوی ئه‌وه‌ی مانه‌وو
 ده‌بن برینه‌دار ده‌بن، ده‌کوژینه‌ن، نه‌وانیشه وه‌کوو ئیوه گوشت و خوینه‌ن ﴿إِنْ تَكُونُوا
 تَأْلُمُونَ فَإِنَّهُمْ يَأْلُمُونَ كَمَا تَأْلُمُونَ﴾ نه‌گه‌ر ئه‌وه به‌کنه بیانوو که ئیشه و ئازارتان پێ
 ده‌گا، ئه‌وه به‌گومان نه‌وانیشه ئیشه‌یان پێ ده‌گا وه‌کوو ئیوه ئیشه‌ستان پێ ده‌گا،
 نه‌وانیشه ئاده‌میزادن و خوێرا ده‌گرن ئه‌دی بۆچی ئیوه خوێرانان گرن؟؟ خو ئیوه شیواتر
 بۆ خوێرا گرتن! نه‌گه‌ر ئیوه وورد به‌نه‌وه بۆتان ده‌رده‌که‌وی که ئه‌وان له شه‌ر کردن دا
 نامانه‌جیکه په‌سه‌ند کراویان نه‌یه، چونکه ئه‌وان له‌سه‌ر به‌تالنه‌ن، به‌تالیشه به‌ره‌و
 نه‌مان ده‌رواو نامینه‌تیه‌وه، ئیوه له‌سه‌ر حه‌قن خودا به‌لینه‌ی سه‌رکه‌وتنه‌ی به‌ ئیوه
 داوه، به‌وانی نه‌داوه، ئه‌وان پاداشیان نه‌یه‌و کرده‌وه کانیان به‌روبوومی نابێ، ئیوه
 خودا به‌لینه‌ی به‌هه‌شتی پیداون، ئه‌وان پشت و په‌نایان نه‌یه، جگه له به‌ته‌کان
 یارمه‌تیه‌ریکیان نه‌یه، به‌ته‌کانیشه‌یان نه‌ زه‌ره‌ر و نه‌سوود و نه‌هیچ شتیکیان پێ
 ناگه‌یه‌نه‌ن! ئیوه به‌ خودا ناسیتان و به‌یه‌کتا په‌رستیتان په‌نا ده‌به‌نه به‌ر خودایه‌کی
 خاوه‌ن ده‌سه‌لات و به‌توانا و بالا ده‌ست و خاوه‌ن به‌زه‌یی، خودایه‌کی وه‌ها که کللی
 گه‌نجینه‌ی ئاسمان و زه‌وی به‌ده‌سته، به‌ وسته و توانا یارمه‌تی دانی ئه‌و
 سه‌رکه‌وتن ده‌سته به‌ر ده‌بێ و پرای ئه‌وه‌ش ﴿وَتَرْجُونَ مِنَ اللَّهِ مَا لَا يَرْجُونَ﴾ ئیوه
 ئومیده‌وارن که خودا ئایینه‌ی حه‌ق و راست و ریک و پیکتان به‌سه‌ر هه‌موو
 نایینه‌یک دا سه‌ربه‌خا، چاوه‌روانی پاداش و به‌هه‌شتی به‌رین و رازاوه‌ن، خوداش
 به‌لینه‌ی یه‌کیک له‌ دوو شته‌ باشه‌کانی پیداون، یان سه‌رکه‌وتن و سه‌رفه‌رازی و
 ئازادی یان شه‌هید بوون و چوونه ناو به‌هه‌شت!!

به‌لام ئه‌وان که هیچ ئومیده‌یکیان به‌ پاشه‌ روژ نه‌یه! به‌روایان به‌ خودا نه‌یه
 په‌نا بۆ به‌ته‌کانیان ده‌به‌ن و نه‌وانیشه هه‌یچیان پێ ناگرێ، هه‌میشه ترسنۆک و وه‌
 روخوا و شله‌ژاون، شه‌ر کردنیان یان له‌ ترسی سه‌رکه‌رده‌که‌یانه‌ن، یان له‌ به‌ر ره‌گه‌ز
 په‌رستی و ده‌مارگیری به‌ یان بۆ ته‌ماعی داگیر کردن و خو‌سه‌پاندن و چه‌وساندنه‌وه‌ی
 ته‌فسیری ره‌وان

گهلانله! نه‌وانیش هیجیان هی نه‌وه نین که ناده‌میزاد خو‌یان بو به‌خت بکا. ﴿وکان
 الله علیم﴾ پروه‌ردگار ناگادار و زانایه به‌حالی ئیوه ﴿حکیم﴾ دانایه له‌و
 شتانه‌دا فرمانتان پی ده‌کا، یان نه‌هیتان لی ده‌کا، شتی‌ک ناخاته سمر شانتان
 به‌رژه‌وه‌ندی دونیاو قیامه‌تی ئیوه‌ی تیدا نه‌بی، همرچی پیتان ده‌لی: به‌گیره‌ی
 دانایی و زانایی خوی سوودی ئیوه‌ی تیدایه بو به‌رژه‌وه‌ندی ئیوه‌یه!

قه زاوه ت کردن به حق و راستی و عه داله نکاری ره ها

إِنَّا أَنْزَلْنَا إِلَيْكَ الْكِتَابَ بِالْحَقِّ لِتَحْكُمَ بَيْنَ النَّاسِ
بِمَا أَرَادَكَ اللَّهُ وَلَا تَكُنَ لِلْخَائِبِينَ خَصِيمًا ﴿١٠٥﴾ وَأَسْتَغْفِرِ اللَّهَ
إِنَّ اللَّهَ كَانَ غَفُورًا رَحِيمًا ﴿١٠٦﴾ وَلَا تُجَادِلْ عَنِ الَّذِينَ
يَخْتَانُونَ أَنْفُسَهُمْ إِنَّ اللَّهَ لَا يُجِبُ مَنْ كَانَ خَوَانًا أَثِيمًا
﴿١٠٧﴾ يَسْتَخْفُونَ مِنَ النَّاسِ وَلَا يَسْتَخْفُونَ مِنَ اللَّهِ وَهُوَ مَعَهُمْ
إِذْ يُبَيِّتُونَ مَا لَا يَرْضَى مِنَ الْقَوْلِ وَكَانَ اللَّهُ بِمَا يَعْمَلُونَ مُحِيطًا ﴿١٠٨﴾
هَتَانِثُمْ هَتُولَاءِ جَدَلْتُمْ عَنْهُمْ فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا فَمَنْ يُجَادِلِ اللَّهَ عَنْهُمْ
يَوْمَ الْقِيَمَةِ أَمْ مَنْ يَكُونُ عَلَيْهِمْ وَكِيلًا ﴿١٠٩﴾ وَمَنْ يَعْمَلْ سُوءًا أَوْ
يَظْلِمَ نَفْسَهُ ثُمَّ يَسْتَغْفِرِ اللَّهَ يَجِدِ اللَّهَ غَفُورًا رَحِيمًا ﴿١١٠﴾ وَمَنْ يَكْسِبْ
إِثْمًا فَإِنَّمَا يَكْسِبْهُ عَلَى نَفْسِهِ وَكَانَ اللَّهُ عَلِيمًا حَكِيمًا ﴿١١١﴾ وَمَنْ يَكْسِبْ
خَطِيئَةً أَوْ إِثْمًا ثُمَّ يَرْمِ بِهِ بَرِيثًا فَقَدِ احْتَمَلَ بُهْتَانًا وَإِثْمًا مُبِينًا ﴿١١٢﴾
وَلَوْ لَا فَضْلُ اللَّهِ عَلَيْكَ وَرَحْمَتُهُ لَهَمَّتْ طَائِفَةٌ مِنْهُمْ
أَنْ يُضِلُّوكَ وَمَا يُضِلُّونَ إِلَّا أَنْفُسَهُمْ وَمَا يَضُرُّونَكَ مِنْ شَيْءٍ

وَأَنْزَلَ اللَّهُ عَلَيْكَ الْكِتَابَ وَالْحِكْمَةَ وَعَلَّمَكَ مَا لَمْ تَكُن تَعْلَمُ وَكَانَ

فَضْلُ اللَّهِ عَلَيْكَ عَظِيمًا ﴿۱۱۳﴾

﴿إنا أنزلنا إليك الكتاب بالحق.....﴾ تیر میزدی و حاکم و نیب نو جدریر له قه تاده ی کورپی نوعمانه وه ده گیر نه وه: ده لئی: نهم نایه تانه (۱۰۵-۱۱۳) ده ربارهی طوعمه ی کورپی نویه بیریق که پیسویکی نه نصاری بوو، هؤزی به نو ظوفر بوو، زریه کی مامی قه تاده ی کورپی نوعمان که (رفاعه) ی نابوو به نه مانه ت لای دانرابوو، طوعمه دزیبوی که پی ی زانرابوو گومانی لئی کرابوو، چوویوو خستبوییه ناو جهوالیک که ناردی تیدا بوو، جهواله که کونیک کی تسی بوو بردبوی له مالی زهیدی کورپی سه مین که جووله که بوو داینابوو؛ همر رویشتبوو ناردی لئی رزابوو! دواپی داوای زریه که یان له طوعمه کرده وه، زریه که یان نه دؤزی یسه وه طوعمه سویندی خوارد که ناگای لئی نیه و پی نازانی، به هؤی ناردی رزاهه که سؤراغیان هه لگرت تا بردیانه مالی جووله که که له وئی زریه که یان دؤزی یسه وه، کابرای جووله که وتی طوعمه هیناویه تیه نیره، چهند که سیک کی جووله که ش شایه تیان له سمر نه وه دا!! به لام طوعمه نینکاری کرد، هؤزی به نوظوفر که کهس و کاری طوعمه بوون- وتیان با بچین بؤ لای پیغه مبر، که چوونه خزمه تی وتیان نه ی پیغه مبری خودا نهم خزمه ی نیمه به ریشو بی تاوانه لئمه وه ی زریه که ی دزیوه زهیدی کورپی سه مینمو نیمه ناگادارین به خؤپایی نهم بوختانه یان به طوعمه کردوه، قه تاده و مامی به نه نقه ست مالیکی موسولمانی وه کوو نیمه یان تاوانبار کردوه هیچ به لگمو شایه تیشیان نیه، داوایان له پیغه مبر کرد که دیفاع له خزمه که یان بکا، وتیان نه گمر وانه که ی طوعمه ی خزممان تیدا ده چی و دزی یه که ی له سمر ده چه سپی و کابرای جووله که رزگاری ده بی، پیغه مبر ۱۱۳ خهیالی بوو و ابکا، چونکه پی ی خؤش بوو نهمان سمریکمون و جووله که که سزا بلری، به تایبه تی زری دزراهه که له مالی جووله که که دؤزرابوو وه قه تاده ده لئی: که چووم له گمل

پیغه ممبر ﷺ قسم کرد فهرمووی چۆن ئیوه به‌بی به‌لگه و شاید مالیکی موسولمان و خواناس له‌که‌دار ده‌که‌ن و گومانی دزیان ده‌خه‌نه سهر؟؟ قه‌تاده ده‌لی: گه‌رامه‌وه پیم خۆش بوو زۆریه‌ی ماله‌که‌مان برۆشتایه به‌لام نه‌و قسه‌یه‌م له پیغه ممبر ﷺ نه‌بیستایه!! نیت‌ر نه‌م نایه‌تانه هاتنه خوارێ نه‌مه ریوایه‌تی زۆریه‌ی رافه‌که‌رانی قورئانه.

ده‌گیرنه‌وه ده‌لین: طوعمه هه‌له‌هات بۆ مه‌که‌کو پاشگه‌ز بووه‌وه له کاتیکا که خه‌ریکی دزی بوو دیواریکی به‌سه‌ردا رووخاو مرد.

به‌لی له‌م کات و بارودۆخه‌دا که جووله‌که‌کان تیری ژه‌هرای خۆیان ئاراسته‌ی ئیسلام و موسولمانان ده‌کرد، له‌و کاته‌دا که جووله‌که‌کان درۆ و ده‌له‌سه‌یان له‌ دژی پیغه ممبر ﷺ بلاو ده‌کرده‌وه، کافه‌کانیان دهنه‌نه ده‌دا، دوو‌روو‌کانیان هه‌لده‌نا، ریگای پیلان و دژایه‌تیان بۆ ده‌ست نیشان ده‌کردن، پروپاگه‌نده‌یان بلاو ده‌کرده‌وه، عه‌قل و هۆشی خه‌لکیان چه‌واشه‌ ده‌کرد، تانه‌و ته‌شهریان ئاراسته‌ی سهرکردایه‌تی پیغه ممبر ﷺ ده‌کرد، شک و گومانیان ده‌خسته سهر نیگا و پیغه ممبرایه‌تی پیغه ممبر، هه‌ولی نه‌وه‌یان ده‌دا کۆمه‌لگای ئیسلامی له‌ ناخه‌وه گه‌نده‌ل بکه‌ن، سهره‌رای نه‌م هه‌لو‌یسته نامه‌ردانه‌شیان دوژمنانی ده‌ره‌کیان هان ده‌دان که هه‌رش بکه‌نه سهر موسولمانان... نه‌مانه‌ش هه‌موو له‌کاتیکه‌دا که ده‌وله‌تی ئیسلامی له‌ مه‌دینه‌دا ساواو تازه رسکاو بوو، داب و نه‌رتی سهرده‌می نه‌زانی و ده‌مارگیری و ره‌گه‌ز په‌رستی و پاشماوه‌ی له‌ دل و ده‌روونی هه‌ندی که‌سدا مابوو، په‌یوه‌ندی و به‌رژه‌وه‌ندی خزمایه‌تی و تایه‌فه‌گه‌ری له‌ نیوان هه‌ندێ موسولمان و موشریکه‌کان دا، له‌ نیوان دوو‌روو و جووله‌که‌کان دا خه‌ته‌ریکی سامناکی هه‌بوو له‌سهر یه‌که‌ری موسولمانان.

ئاله‌م کاته ناسکه‌دا، له‌م بارو دۆخه سامناکه‌دا نه‌م نایه‌تانه نازل ده‌بن بۆ سهر پیغه ممبر و کۆمه‌لی موسولمانا، بۆچی؟ بۆ نه‌وه‌ی به‌ ناره‌وا کابرایه‌کی جووله‌که‌ تاوانبار نه‌کری، کابرایه‌کی جووله‌که‌ که له‌ خوت و خۆپایه‌ی تاوانباریان کردووه به‌ دزی، نایه‌ته‌کان هاتن بۆ نه‌وه پیلانیکی دارپێژاو له‌لایه‌ن بنه‌ماله‌یه‌کی

موسولمانی یارمه‌تی دهره‌وه (أنصار) دژی کابرایه‌کی جووله‌کهی بی تاوان پووجهل بکه‌نموه، له کاتیک دا له‌و رۆژهدا شه‌نصاره‌کان پشت و په‌نای پیغه‌مبه‌ر بوون جه‌نگاور و یارمه‌تی دهری بوون!

بیگومان چ‌ند هۆکاریک هه‌بوون که نه‌و شته دابپۆشرا به، یان شه‌وه‌نده به توندی باس نه‌کرایه‌و و ناشکرا نه‌کرایه، به‌گۆیره‌ی یاسای سه‌رزه‌وی به‌گۆیره‌ی بیرو بۆچوونی به‌شهر، به‌گۆیره‌ی به‌رزه‌وه‌ندی کاتی و دونیایی له‌ روانگه‌ی یاسای ناده‌میزاده‌وه ده‌بویه نه‌و شته چاوپۆشی لی بکرایه و په‌رده‌پۆش بکرایه!

نه‌مه‌ چ ناستیکه له‌ عه‌داله‌ت و به‌رزی و پاک و خاوینی؟؟ چ ناخاوتنیکه، چ قانون و یاسایه ده‌گاته نه‌م قورئانه، نه‌م نیگا یه‌زدانی‌یه که هه‌موو شتیک به‌ ته‌رازووی خۆی ده‌کیشی ته‌رازوویه‌کی تایبه‌تی که به‌ مویه‌رزی و نزمی تیدا نا‌کری! پرۆگرام و یاسایه‌ک که سته‌می تیانیه ته‌نانه‌ت ریگا نادا سته‌م له‌ دوژمنیش بکری. ﴿إِنَّا أَنزَلْنَا إِلَيْكَ الْكِتَابَ بِالْحَقِّ﴾ نه‌ی پیغه‌مبه‌ر! ئیمه قورئانمان بۆ

ناردووی که بریتییه له‌ پرۆگرام و یاساو شه‌ریعه‌تی حق و عه‌دل: لایه‌نگیری و مامه‌ خه‌مه‌یی بۆ هه‌چ لایه‌ک قبول نا‌کا، نایه‌وئ سته‌م له‌ هه‌چ که‌س بکری ته‌نانه‌ت نه‌گه‌ر نه‌و که‌سه موسولمانیش نه‌بی! ئیمه نه‌و قورئانه‌مان بۆ ناردویه‌تیه خوارئ: که بریتییه له‌ حق و راستی؛ هه‌موو شتیکه‌ی حق و راسته، هه‌والی راسته، فه‌رمانی دروسته، حوکمی ره‌وایه، حق بیژه راستی خوازه، ﴿لتحکم بین الناس بما أراک الله﴾ بۆ نه‌وه‌ی دادوه‌رانه له‌ نیتوان ناده‌میزادان دا حوکم بکه‌ی، به‌و شتیه‌ی نیگات بۆ ده‌نیرم و فیرت ده‌که‌م کیشیه‌ی خه‌لک حه‌ل بکه، ته‌رازووی عه‌داله‌ت خوار مه‌که، به‌گۆیره‌ی نیگا حوکم بکه، نه‌گه‌ر له‌و باره‌وه نیگات بۆ کرابوو...، یان به‌ لی‌کۆلینه‌وه و توژیینه‌وه و وردبوونه‌وه‌ی خۆت (إجتها‌د) به‌ شه‌ریعه‌تی خودا حوکم بکه! ﴿ولا تکن للکائناتین خصیماً﴾ نه‌چی ببیه یارمه‌تیده‌ری خائینان و دیفاع له‌و ده‌روون نزمانه مه‌که، نه‌گه‌ر که‌سیک داوای مافیکی خۆی لی کردنه‌وه تۆ به‌رپه‌رچی مه‌ده‌ره‌وه سستی مه‌که له‌ گه‌ران به‌دوای حق دا ده‌م لووسی و قسه‌زانی شه‌وان با کارت تی نه‌که‌ن و له‌ حق لات نه‌ده‌ن!

له روانگی نهم نایه ته وه زانایانی نوصولی فیه و تویانه: پیغه مبهر ۷
 بوی هه بووه به گوریهی نیجتههاد و توژیته وهی خوی حوکم بکا، ههروه ها نهم
 هه دیشه شیان کردوه به به لگه له سهر نهو رایه یان، هه دیشه که له سه حیه ن دایه و
 له نوموسه له مه وه ده گپه درسته وه ده لی: روژیک له بمر ده رگای ژوره که ی
 پیغه مبهر دا ۷ ده نگه ده نک و قره قریک پهیدا بوو، پیغه مبهر ۷ هاته ده ری بو
 نایان و فهرمووی: خه لکینه! ((إلا إنما أنا بشر، وأنا أقضي بنحو ما أسمع،
 ولعل أحدكم أن يكون ألحن بحجته من بعض، فأقضي له فمن قضيت له
 بحق مسلم فإنما هي قطعة من النار فليحملها أو لیذرها)).

نیام نه حمه له نوموسه له مه وه نهم هه دیشه به شیوه یه کی تر ده گپه ته وه
 به لام پوخته ی مانا که یان یه که ده گریته وه! هه رچه نده ریوایه ته که ی نیام نه حمه
 دور و دروژتره!

جا نه وانه ی که رایان وایه: که پیغه مبهر نیجتههادی بو هه بوو، که زوری
 زانایانی نیسلان. نه وه شیان به لاوه ره وایه: که پیغه مبهر ۷ هه له ش بکا، به لام
 به ره وام نابی له سهر هه له، به لگه ش نهم رووداوه و روودای فیدیه و هه رگرتنی
 دیله کانی به دره !!!

(واستغفر الله إن الله كان عفورا رحیما) داوای لیخوش بوون بکه له و
 هه لوسته ی که خهریک بوو بینوینی ده رباره ی طوعمه و پاكانه بو کردنی له
 شتیکا که به ووردی لیت نه کولی بووه ده ته وسته به هه وانه کابرای جووله که
 تاوانبار بکری و سزا بدری بیگومان خودا لیبووردو و لیخوشبووه، له تاوان خوش
 ده بی، به سوز و به زهیی ده رباره ی به نده کانی، نه گهر خزم و کهس و کاری طوعمه
 تویه بکه ن تویه که یان و هه ده گیر، چونکه لیخوشبوونی ژوره بو که سیک داوای لی
 خوش بوونی لی بکا به زهیی فراوانه بو که سیک داوای به زهیی لی بکا.

فرمان کردن به پیغه مبهر که داوای لیخوشبوون بکا چ دژایه تیه کی له گهل
 بیگوناھی پیغه مبهر ان (عصمة الأنبياء) و بی هه له بیان نیه، چونکه لی ره دا

پیغه ممبر ﷺ تهنه قه صلی بووه قه صلیش به گوناوه حسیب ناکری، به لکو نه مه وه کوو نهوه وایه که ده لئین: چاکه ی باشان گوناوه بو نزیکانی باره گای نه قده س (حسنات الأبرار سیئات المقرین) نهوه ی به چاکه داده نری بو بهنده باشه کان، بو نزیکانی باره گای یهزدان به خراپه داده نری. بویه ش فەرمانی پی کرد به داوای لیخوش بوون بو زیده پاداش و شاره زایی کردنی خوی و نوممه ته که ی که له حوکم کردن و قه ضادا زور لیکولینهوه توژینهوه بکه ن!

پیغه ممبر ﷺ لهم رووداوه دا پیش هاتنی نایه ته کان حوکمی خوی به سهردا نه دان، هه لو یستیکی نواند که پی واپوو حه قه، نیاز پاکی بهرام ممبر طوعمه و خزمه کانی نیشان دا، نهوه بوو پهروه ردگار حه قیه ته ی رووداوه که ی بو روون کرده وه به پیچه وانیه گومانی خوی که له وه وه سهری هه لدا بوو که زوری ی کات موسولمان راستگون و جووله که دروژن!!

نه مجار یهزدانی خاوه ن ره حم و بهزه بی؛ هۆزی طوعمه ی هه لئا که داوای لیخوش بوون بکه ن و تویه بکه ن و فەرمووی: ﴿إِنَّ اللَّهَ كَانَ غَفُورًا رَحِيمًا﴾ دلنیا بن که خودا لیخوش بوونی زوره بو که سیک داوای لیخوش بوونی لی بکا ره حم و بهزه بی زور فراوانه بو که سیک داوای ره حم و بهزه بی لی بکا!

﴿وَلَا تَجَادِلْ عَنِ الَّذِينَ يَخْتَانُونَ أَنْفُسَهُمْ﴾ نه ی محمد! تو به مرگری و دیفاع مه که لهو کومه له گومرایانه ی که خیانه تیان له خویان کردوه؛ بهوه که ده ست دریژی یان کردو ته سهر مالی خه لک و مالی خه لکیان دزیوه ده یانه وی به ناحق بیخه نه سهر یه کیک ی تر لایه نگیری نهو خائینه نه مه که له کاتی کیشه و نیزاع دا یارمه تیان مه ده!

قورئان خیانه تکر دنیانی له خه لک به خیانه ت کردن له خویانی داناوه چونکه سهره نجام زیانی خیانه ته که ده گه ریتوه بو خویان و خیانه تیان له خویان کردوه ﴿إِنَّ اللَّهَ لَا يَهْدِي مَنْ كَانَ خَوَانًا أَثِيمًا﴾ بیتگومان خودا ده بو غزنی که سیک زور خیانه ت بکا و تاوان کردنی لی بویته خو و سروشت و خراپه و خراپکاری لی بویته عاده ت و داب و نهریت! به پیچه وانیه نهو که سانه ی خوش ده وین نه مین ته فسیری رهوان

و دەست پاک و زمان شیرین و بیتو هیین بو ئاده میزاد راستگۆو راستالن له ههلس
و کهوتیان دا.

دیاره (طوعمه) زۆر ناپاک و خیانهتکار بووه بۆیه قورشان به شتویه موبالهغه (صیغهی فعال فعیل) ئاوه لئاوی بۆ هیئان و خودا زانیویهتی چهند خیانهتکارو تاوانبار و رووچوو نبوه له گومپایی دا بۆیه به (خوآن) و (أییم) ناوزه دی کردووه.

زومه خشمی ده فمرموی: دزه که هدر (طوعمه) ابووه کهچی قورئان به کۆ
باسی کردووه فمرمویه تی (للخائنین) و (یختانون أنفسهم) لهبهر دوو هو:

۱- هۆزی به نوظوفر که خزم و کهسو کاری طوعمه بوون ده یازتانی که طوعمه دزی کردوه کهچی چون پاکانه یان بۆ کردو یارمه تییان دا که وابو بوون به هاویه شی له خیانه ته که دا.

۲-بۆيە بەكۆ ناوی هیتان بۆ ئەو هی طوعمه و همر کەسیک خیانت بکا
بگریتهوه کەوا بوو ئە هی محمد! نەدیفاع لە خائین بکه، نە پشتی بگره نە لەسەری
بکمرهوه!

نه مجار له نايه تي داهاتوودا خودای زاناو بالا دهست حال و چۆنيه تي
خائينان ديارى دهكا، رهوشت و صيفاتي ناشيرين و قيزهونيان دهردهخاو دهفهرموئ:
(يستخفون من الناس) رهوشتي ناشيريني نهو خائينانه نهويه: كه تاوان دهكمن
له خهلكي دهشترنهوه، تاواندكانيان به دزي نهنجام ددهن، جا يان له ترسانه يان
پييان شهرمه كهچي (ولا يستخفون من الله) له خودای ناشترنهوه، شهرم له
پهروهردگار ناكمن، كه نهو زاناو ناگاداري ههموو نهيني و ناشكرائيكه، چ لهزهوي
و ناسمان دا ههبي گهورهو بچووك و كوڼ و نوئ هتد ههمووي له لاي خودا
نماينهو ناشكراو عيانه (وهو معهم اذ يبيتون ما لا يرضى من القول)
خودا يهكي وههيايه له گه لiane كه نهخشه خيانه تكارى يه كه يان ده كيشن... واته:
ناگادار و خه بهر داره به سمركاره كه يان دا، هيچ شتيك له نهيني نهواني لئ ون
نابي، ناگاداره چوڼ پيلان داده نتي، چوڼ شت هه لده گيرنهوه و چهواشه ي
ته فسرې رېوان ۱۸۵

ده کمن ناگای لیپانه نهو کاتهی قسهی وا هه لده بهستن که خوا پیپان رازی نیه، وه کوو ته گبیری طوعمه که زریه کدی خسته مالی کابرای جووله کهوه بو شه وهی نهو تاوانبار بکری به دز، بو خوی وه ک بهرزه کی بانان بوی ده رچی! با باش بزائن که نهو چهاوشه کاریه یان بو سهر ناچی چونکه ﴿وکان الله بما یعملون محیطا﴾ پهروه ردگار هه میشه ناگاداری کردار و گرفتاریانه، چپیان کردوه و چپیان گوتوه له سهریان نووسراوه و حیساییان له گهل ده کا، هیچ هیوا و نومیدیکی رزگار بوونیان له چنگی سزای خودا نه بی! هیچ تاوانباریک له دهستی رزگاری نابی، چونکه خاوه نی همدوو دویایه و زاناو به تواناو بالا دهستی بی نه ندازه و بی سنوره.

نه مجار پهروه ردگار موسولمانان ده ترسینن له یارمه تیدانی خائینان و بهزه بی هاتنه وه پیپان داو ده فهرموی: ﴿ها أنتم هؤلاء جادلتم عنهم فی الحیاة الدنیا﴾ نهی نهو که سانهی دیفاع له خائینان ده کمن و ویستتان ته بریه یان بکمن و راستی به کان هه لگپرنه وه، نهوا گریمان له دونیادا نه مه تان بو سهرچوو به رواله ت تاوانه کانیانتان بو پمرده پۆش کردن ﴿فمن یجادل الله عنهم یوم القیامة﴾ کی روژی قیامت دیفاعیان لی ده کا؟ کی ده توانی بی نیزی خودا شه فاعه تیان بو بکا؟ کی روژی قیامت ده بیته داکوکیکمر و پاریزه ریان نهو کاتهی که دادوه خودای زاناو داناو خه برداره به کردار و گرفتاریان؟ ﴿أم من یكون علیهم وکیلا﴾ کی زاتی نهو ده کا بیته (محامی) نهوان و بهرگریان لی بکا؟؟ دهی با موسولمانان وریا بن خویان بو وه لام دانوه لهو جوړه ویستگانه دا ناماده بکمن، بزائن ناخو ده توانن له نهو مه وقیفه سامناکه دا ورته یان له دم بیته ده ری!!!

بیگومان نهو روژه ﴿یوم لا تملک نفس لنفس شیئا والامر یومئذ لله﴾ الإنفطار/ ۱۹ یان ماناکه ی والی ده دینه وه ده لیتین: وای دابنیتن نیوه له دونیادا داکوکیتان لی کردن و دیفاعتان له طوعمه و خزم و کهسه کانی کرد! دهی باشه کی ده توانی روژی قیامت دیفاعیان لی بکا؟ که خودا به غه زه بی خوی گرتنی و سزای

خۆی به‌سەر دادان، کێ ده‌بیته (محامی) و په‌ناده‌ز بۆیان؟ کێ ده‌توانی سزاو
تۆله‌ی خودایان لێ دوور بخته‌وه؟

نایه‌ته‌که به‌ ناشکرا لۆمه‌و سه‌ره‌ه‌شتی نه‌وانه ده‌کا که وستیای یارمه‌تی
طوعمه‌ بده‌ن کابرای جووله‌که تاوانبار بکه‌ن..

ناماژه‌ی نه‌وه‌شی تیدایه: نه‌گه‌ر دادوه‌ر رووی راستی له‌ باب‌ه‌ته‌که‌دا
نه‌پێکی، حوکم و بریاره‌که‌ی هه‌ر به‌ رواله‌ت و به‌ ظاهر ته‌نفیذ ده‌بی، حوکمی
حاکم له‌ کاتی وادا هیچ له‌ حه‌قیقه‌تی شته‌که ناگۆڕی، هیچ شتیکی حه‌رام بۆ حوکم
بۆ دراو حه‌لال ناکا! که‌سیک بزانی شتیکی هه‌ی خۆی نیه نه‌گه‌ر حاکم حوکمی بۆ داو
نه‌و شته‌ی کرد به‌ مولکی نه‌و نابیه‌ته مولکی و پێی حه‌رامه‌.

نه‌مجار په‌روه‌ردگار ئاده‌میزادان هه‌لده‌نی و بۆ گه‌رانه‌وه‌و تۆبه‌ کردن.
فه‌رموی: ﴿وَمَنْ يَعْمَلْ سُوءًا﴾ که‌سیک تاوانیکی کرد زیانی به‌که‌سیک گه‌یاند؛
دزی لێ کرد لێ‌ی دا، پاشمله به‌ خراپه‌ باسی کرد ﴿أَوْ يَظْلِمَ نَفْسًا﴾ یان تاوانیکی
کرد زیانی به‌خۆی گه‌یاند و سته‌می له‌ خودی خۆی کرد، وه‌کوو نه‌وه‌ سوینی به
درووی خوارد ﴿ثُمَّ يَسْتَغْفِرِ اللَّهَ﴾ دوا‌ی په‌شیمان بیته‌سه‌وه و تۆبه‌ بکاو داوای
لیخۆشبوون له‌ خودا بکا ﴿يَجِدِ اللَّهُ غَفُورًا رَحِيمًا﴾ ده‌بینی خودا له‌ گونا‌هه‌کانی
خۆش ده‌بی، به‌به‌زه‌ییو به‌ره‌حه‌ته‌ی خۆی عه‌یب و له‌که‌کانی داده‌پۆشی! نه‌مه‌ش له
رووی فه‌ضل و ئیحسان‌ی بێ شماری نه‌ک واجب بێ له‌سه‌ری.

له‌مه‌دا هه‌لنان و ته‌ماع به‌رنانی طوعمه‌ و خزم و که‌س و کاره‌کانی تیدایه
به‌وه که تۆبه‌ بکه‌ن و داوای لیخۆشبوون له‌ خودا بکه‌ن، شاره‌زایی کردن و رێ
پیشان دانیانه بۆ رزگار بوون له‌و ته‌نگه‌زی تێی که‌وتوون، له‌ هه‌مان کات دا
هه‌ره‌شه‌یه له‌و که‌سانه‌ی دژایه‌تی حه‌ق و راستی ده‌که‌ن و هه‌ول ده‌ده‌ن راستی‌یه‌کان
چه‌واشه بکه‌ن و باله‌خانه‌ی دادوه‌ری بپروخینن.

نه‌مجار په‌روه‌ردگار به‌ شیوه‌یه‌کی گشتی ئاده‌میزادان ده‌ترسینی له‌ گونا‌ه
و فه‌رموی: ﴿وَمَنْ يَكْسِبْ إِثْمًا فَإِنَّمَا يَكْسِبْهُ عَلَى نَفْسِهِ﴾ هه‌ر که‌سێ تاوان بکا به‌

کاروپیشمی خوی و بیهوی لهم ریگه یهوه سوود و قازانج بکا شهوا تاوانه که ی باره به سمر خویه وهو زیانی بو خودی خویه تی و چ سوود و قازانجی لی وه گیر ناکه وی، له دونیاو قیامت دا پی پی زهره رهند ده بی، له دونیادا بی ریزن و له پیش چاوی خه لک سووک و بی نرخن! له لای داده ری داد پمروه تاوانبار و شیای سزان، له قیامتیش دا ریسوای بهرقابی دیوانی خودان و سوتهمه نی دوزه خن، توله ی تاوانه که ی له خو ده کریمه وه و یه کیکی تر له سمر تاوانی شه سزا ندری! ﴿وکان الله علیما﴾ هه میشه پمروه ردگار زاناو ناگاداره، به زانیاری فراوانی شهریه تی بو ناده میزادان داناوه، یاساو سنووری بو دیاری کردوون، پی پی راگه یاندون که تیه پریون لهو سنوره و لادان لهو شهریه ته زیانیان پی ده گه یه نی ﴿حکیم﴾ دانیه بهو حکمت و دانایی یه ی سزای شیای داناوه بو شهوانی سنور به زینی ده کمن، که وابو تاوانبار به تاوانه که ی زیان به خوی ده گه یه نی و خودا هیچ زیانیک پی ناگا! ﴿ومن یکسب خطیئة او اثما ثم یوم به برینا﴾ له تاوانی گه وره یه که ناده میزاد به نه نقه ست یان به هه له تاوانیک بکا، شه مجار کابرایه کی بی خه تا پیوه بکاو تاوانه که بخاته ملی شه، که سیک هه لوستی ناوا بنوینی ﴿فقد احتمل بهتانا واثما مینا﴾ شهو بیگومان دوو تاوانی شه نجام داوه تاوانی خودی تاوانه که و تاوانی بوختان و خسته ملی یه کیکی بی تاوان و بی ناگا!

شه پرو شه دیارده یه له ناو موسولمانان بلاو بوته وه، چندان که سی بی تاوان روژانه تاوانبار ده کرین و به خت و خو پایی راپیچی زیندان و کونه ره شه کانی خوانه ناسان ده کرین و تاوانباری حقیقی و سمره کی وه ک بهرزه کی بانان بو دیارده چی، هوی سمره کی شه دیارده دزیوه واز هینان و دوور که و تنه وه یه له ره هنومایی نابین و غافل سوون و بی ناگایی یه له فرمان و ناموزگاری یه کانی شهریه تی خودا!

شه مجار پمروه ردگار فضل و گه وره یی و ره حمت و پاریزگاری و چاودیری خوی بو پیغه مبر ﴿ناشکرا ده کا ده فهرموی: ﴿ولولا فضل الله علیک ورحمته﴾

ئه‌گەر خودا به ره‌حه‌مه‌تی خۆی چاودیری تۆی نه‌کردایه، ئه‌ی موحه‌مه‌د! به‌وه‌ که نیگای بۆ ناردی و نه‌یینی پیلانه‌که‌یانی بۆ ناشکرا کردی، حه‌قیقه‌تی رووداوه‌که‌ی تیگه‌یانندی ﴿لَهْمَت طَائِفَةٌ مِنْهُمْ أَنْ يَضْلُوكَ﴾ نه‌وه‌ کۆمه‌لیک له‌ هۆزی به‌نو ظوفر (خزم و کهس و کاری طوعمه) ده‌یانویست له‌ دادگایی کردن به‌حق لات بده‌ن و ریگای دادپه‌روه‌ریت لی هون بکه‌ن، له‌کاتیک دا ده‌یانزانی تاوانبار طوعمه‌یه‌و کابرای جووله‌که‌ نیه‌.

به‌کورتی ئه‌گەر فه‌ضلی خودات به‌سه‌روه‌وه‌ نه‌بوایه‌ که پله‌ی پیغه‌مبه‌ری پی داوی، ده‌تپاریزی له‌ هه‌له‌، ره‌حه‌مه‌ت و به‌زه‌یی فراوانی بۆ تۆ، که راستی رووداوه‌که‌ی تیگه‌یانندی، نه‌وه‌ کۆمه‌له‌ خه‌ریک بوون ریگات لی گۆم بکه‌ن، حوکمی دادوه‌رانه‌ت لی بشیوینن، به‌لام خواو راستتان پیش نه‌وه‌ی تۆ بگه‌یه‌ حاله‌تیکی ته‌ماعه‌ت تی بکه‌ن بۆ بریار دانی ناوا، نیگات بۆ هات و راستی رووداوی بۆ ناشکرا کردی به‌ بریار دانی هه‌له‌ی پاراستی.

﴿وَمَا يَضْلُونَ إِلَّا أَنْفُسَهُمْ﴾ نه‌وانه‌ له‌ حه‌قیقه‌ت دا به‌وه‌ که له‌ ریگای حه‌ق لایان داوه‌ ته‌نها خۆیان گۆمرا ده‌که‌ن و سه‌ر له‌ خۆیان ده‌شیوینن و مالی خۆیان ویران ده‌که‌ن، خۆیان تووشی تۆله‌و سزای دونیاو قیامه‌ت ده‌بن و خودا له‌ خۆیان ده‌په‌نجینن! ﴿وَمَا يَضْرُوكَ مِنْ شَيْءٍ﴾ زیانیان به‌ تۆ نه‌ده‌گه‌یاند چونکه‌ تۆ که بریاره‌ت ده‌دا به‌گه‌یه‌ی ظاهیری حال و شایه‌تیدانی خزمه‌کانی طوعمه‌ حوکم ده‌رده‌کرد، به‌خه‌یالت دا نه‌ده‌هات که رووداوه‌که‌ به‌ پیچه‌وانه‌وه‌یه‌، واقیع شتیکی تره‌!

خودا تۆی پاراست له‌ پیلانی نه‌وه‌ تاوانبارانه‌ و شوین هه‌واو ناحه‌قی نه‌که‌وتی، له‌ حوکم کردنه‌که‌ت دا؛ هه‌ر به‌و جوړه‌ خودا له‌ هه‌موو کاریکی زیان به‌خش ده‌تپاریزی!

﴿وَأَنْزَلَ اللَّهُ عَلَيْكَ الْكِتَابَ وَالْحِكْمَةَ﴾ په‌روه‌ردگار قورئانی بۆ ناردووی حیکمه‌ت و نه‌یینی شه‌ریعه‌تی ئیسلامی تیگه‌یانندووی، قورئان و شه‌ریعه‌تی فیر

کردووی ﴿وَعَلِمَكَ مَا لَمْ تَكُنْ تَعْلَمُ﴾ حقیقهت و راستی خستوته دلتهوه کهلهوه و پیش پیئی ناشنا نه بووی، نه گهر له خوداوه نه بی و تو کهلهوه و پیش نیازی په نامه کی و، مدهستی شیردراوهی ناو دلان و کاروباری نایینی و شهریهت ده زانی؟!

﴿وَكَانَ فَضْلُ اللَّهِ عَلَيْكَ عَظِيمًا﴾ نه ضل و به خششی خودا به سهر توره زور و گه وره و همه چه شنیه، کردویتی به پیغه مبر و ناردویتی بو سهر گشت ناده میزادان، کوتایی پیغه مبرانی و هیچ پیغه مبر نابن له دواي تو برژی قیامت ده بیته شاید به سهریانهوه، له خراپه کاری مردوومان ده تپاریزی، نوممه ته کهت گه لیککی مام ناو هندی و میانره وه، چنده ها پله و پایهی جورا و جوری تری پی به خشییو؛ که واته سوپاسی خودا بکه له سهر نه م هموو نیعمه تانه، فرمان به هه فالانت و به نوممهت بکه با نه وانیش سوپاسگوزاری خودا بن له سهر نهو نیعمه تانه، هه تا بینه باشتین گهل و کومه لی په یدابووی سهر رووی زهوی و بینه نمونه و پیشه نک و کهسانی دیکه چایان لی بکه ن.

حاله تی سرتی باش و سزای نه وانه ی دژایه تی پیغه مبر ﴿﴾ ده که ن.

﴿لَا خَيْرَ فِي كَثِيرٍ مِّنْ نَّجْوَاهُمْ إِلَّا مَن أَمَرَ بِصَدَقَةٍ أَوْ مَعْرُوفٍ أَوْ إِصْلَاحٍ بَيْنَ النَّاسِ وَمَن يَفْعَلْ ذَلِكَ ابْتِغَاءَ مَرْضَاتِ اللَّهِ فَسَوْفَ نُؤْتِيهِ أَجْرًا عَظِيمًا﴾ ﴿١١٤﴾ وَمَن يُشَاقِقِ الرَّسُولَ مِن بَعْدِ مَا تَبَيَّنَ لَهُ الْهُدَىٰ وَيَتَّبِعْ غَيْرَ سَبِيلِ الْمُؤْمِنِينَ نُوَلِّهِ مَا تَوَلَّىٰ وَنُصْلِهِ جَهَنَّمَ ۖ وَسَاءَتْ مَصِيرًا ﴿١١٥﴾

﴿لَا خَيْرَ فِي كَثِيرٍ مِنْ نَجْوَاهُمْ﴾ نهم نایه‌ته ده‌بارهی چیه چپی شه‌واندی خرم و کەس و کاری طوعمه‌ی کوری ئوبه‌یریق هاتۆته خواری، که پیلانیان دارپشت و به نهیینی و سرتە سرت قسه‌ی خویان کرد به‌یه‌ک و ویستیان طوعمه رزگار بکەن و زری دزینه‌که بخه‌نه ئه‌ستۆی کابرای جووله‌که، دیاره چیه‌که‌یان بو کاری خیر نه‌بووه ئیتر لیره‌دا په‌روه‌ردگار حوکمی قسه‌ی سرتە‌سرت دیاری ده‌کاو ده‌فه‌رموی: قسه‌کردنی ئاده‌میزاد و چه‌چه‌کردنیان خیر و قازانجی تیدا نیه و زۆربه‌ی کات سرتە‌سرتە‌کانیان بی خیر و بترن سوود و قازانجی دونیان قیامه‌تیاں لی ده‌ست ناکه‌وی، مه‌گەر له سی شت دا نه‌بی.

۱- ﴿إِلَّا مِنْ أَمْرٍ بِصَدَقَةٍ﴾ که‌سیک به نه‌سپایی و چه‌به که‌سیک بلی فلان که‌س نه‌بووه و پیوستی به باربویی کردن هدی به‌لکو یارمه‌تی‌یه‌کی به‌هین، نه‌مه نه‌گەر به نهیینی بی باشتره، چونکه له روپامایی و خۆراناندن دووره، کابرای خیر پیکراویش ناوی نازپی و ره‌نگه‌پی ناخۆش بی به ئاشکرا ناوی ببرئ! ۲- ﴿أَوْ مَعْرُوفٍ﴾ یان فه‌رمان به چاکه بکا له شوینیک که به چه‌به نه‌بی کاره‌که‌ی سه‌رنه‌گرئ، یان وه‌کوو په‌نادانی سته‌م لیکراو و هه‌لاتوو له ده‌ستی سته‌مکار و نه‌و جوړه شتانه‌اته: هه‌ر چه‌یه‌ک سوودی گشتی تیدا بی شه‌ر به کاری باشی دابنی، وشه‌ی (معروف) وشه‌یه‌کی گشتی‌یه هه‌موو کاریکی خیر ده‌گریته‌وه.

ئه‌حمەد و نه‌بوو داود و نه‌سانی و تیرمیذی و ئیبنو ماجه له جابیری کوری عه‌بدوللاوه ده‌گیرنده که ده‌لی: پیغه‌مبەر فه‌رموی: ((کل معروف صدقة وان من المعروف ان تلقي اخاك بوجه طلق)) هه‌موو کاریکی باشی باوی ناو کۆمه‌ل به خیر و چاکه داده‌نرئ، یه‌کیک له کاره چاکانه که له کاتی به‌یه‌ک گه‌یشتن دا روت خۆش بی له‌گه‌ل برای ئایینی خۆت.

۳- (أو إصلاح بين الناس) یان وت و ویژی نیتوان دوو کەس دوو کۆمەڵ کە ناکۆکیانە، بە چپە وت و ویژی ئەسپایی و پەنامەکی نەبێ نەتوانی رێکیان بخاتەو.

ئێبنو مەرەو وەبەهی و تیرمیذی و ئێبنوماجە لە ئوممو حەبیبەو حەدیسێک دەگێرنەو دەلی: پیغەمبەر ﷺ فرموی: ((کلام ابن آدم کله عليه، لا له إلا ذکر الله عز وجل أو امر بمعروف أو نهی عن المنکر)) ناده میزاد هەر قسەیی بکا لەسەری دەکەوێ و خیری بۆی نابێ، مەگەر قسەیی کە یاد و ذیکری خوابی، یا فرمان کردن بێ بەچاکە، یانە کردن بێ لە کاری ناشایسته... نیام ئەحمەد لە ئوممو کەلثومی کچی عوقبەو دەگێرێتەو دەلی: بیستم پیغەمبەر ﷺ دەیفرموو ((لیس الکذاب الذي یصلح بین الناس، فیسمی خیراً، أو یقول خیراً)). هەر نیام ئەحمە لە ئێبنو عومەرەو ریاوەت دەکا دەلی: پیغەمبەر ﷺ فرموی ((افضل الصدقة إصلاح ذات البین)) ئەبو بەکری بەززار و بەیەقی لە ئەنەسەو دەگێرنەو دەلی: پیغەمبەر ﷺ بە ئەبو ئەییوبی ئەنصاری فرموو ((ألا أدلك علی تجارة؟)) ئەویش وتی بەلی: ئەی پیغەمبەری خودا شارەزاییم بکە، فرموی: ((تسعی فی إصلاح بین الناس إذا تفاسدوا، وتقارب بینهم إذا تباعدوا)).^۷

نایەتەکە فرموی ((لا خیر فی کثیر من نجواهم)) وشی (کثیر)ی بۆیە خستە ناوەو چونکە زۆر جار وادەبێ چپە کردن لە موباح دا دەبێ و پەیوەندی بەبەرژەوێ تاییەتی خەلکەو دەبێ وەکوو باسی کشتوکال و بازرگانی و پیشەسازی... هتد ئەمانە وەصف دار ناکرین بە شەر لە چوارچێوەی خێرش

^۷ وفي رواية ألا أدلك على صدقة خير لك من حمر النعم؟ فقال بلى يا رسول الله، قال تصلح بين الناس إذا تفاسدوا

وتقرب بينهم إذا تباعدوا.

دانین، چپه کردن تیایان دامویاحه، که‌وابو نه‌و چپه‌یدی که خیری تیدا نیه
چپه‌یده که په‌یوه‌ندی به کاروباری خه‌ل‌ک‌ه‌وه هه‌بی.

په‌روه‌دگار له نایه‌تیکی تر‌دا چپه کردنی کرده‌ته شوینی گومانی شهر و
خرابه‌و ده‌فرموی ﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِذَا تَنَاجَيْتُمْ فَلَا تَتَنَاجَوْا بِالْأَثَمِ
وَالْعَدْوَانِ وَمَعْصِيَةِ الرَّسُولِ وَتَنَاجَوْا بِالْبَرِّ وَالتَّقْوَىٰ وَاتَّقُوا اللَّهَ الَّذِي إِلَيْهِ
تَحْشُرُونَ﴾ المجادلة/۹

نیمامی مالیک و موسلیم و بوخاری هه‌دیس‌یک له نیبنو عومره‌وه
ریوایت ده‌کهن، ده‌لی: پیغه‌مبهر ﷺ فرمویه‌تی: ((إِذَا كَانَ ثَلَاثَةٌ فَلَا يَتَنَاجَى
إِثْنَانٌ دُونَ وَاحِدٍ)) چونکه چپه کردن له نیوان نه‌و دوو که‌سه‌دا دلی سئ‌یه‌م
ده‌خاته گومانه‌وه نه‌وه‌ش زیان به‌خشه‌و زیانیش به نیجماع دروست نیه.

هوی نه‌وه که به‌زوری چپه گومانی شهر لئ ده‌کری نه‌ویه که داب و
نهریت واهاتوه به‌زوری نه‌اده‌میزاد پی‌ی خوشه کارو گوفتاری خیر نامیز به
ناشکرا نه‌نجام بدرین، به ده‌گمهن نه‌بی کابرا قسه‌ی باش وخیر ناوه‌ر به چپه ناکا،
به پیچه‌وانه‌وه زور قسه‌ی شهر ناوه‌ر و پیلان و داو دانانه‌وه به شتیه‌ی چپه چپ
نه‌نجام ده‌درین! باشیه‌تی نه‌و سئ شتانه‌ش (فرمان به چاکه‌و فرمان به به‌خشین
و باربووی کردنی هه‌زاران و ریک‌خسته‌وه‌ی نیوان موسولمانان) به‌شتیه‌ی نه‌ینی
ده‌بی، واته: چاک وایه: به نه‌ینی نه‌نجام بدرین، چونکه قورئان ده‌فرموی: ﴿إِنْ
تَبَدَّلُوا الصَّدَقَاتِ فَعَمَّا هِيَ إِنْ تَخْفَوْهَا وَتُوْتُوها الْفُقَرَاءَ فَهُوَ خَيْرٌ لَّكُمْ﴾
البقرة/۲۷۱ نه‌مجار په‌روه‌دگار پاداشی ده‌ست نیشان کراوی خوی له پاداشی نه‌و
سئ کرده‌وانه‌دا ناشکرا ده‌کاو ده‌فرموی: ﴿وَمَنْ يَفْعَلْ ذَلِكَ ابْتِغَاءَ مَرْضَاةِ اللَّهِ
فَسَوْفَ نُؤْتِيهٖ أَجْرًا عَظِيمًا﴾ که‌سیک به مبه‌ستی رازی کردنی خوداو
فرمانبه‌رداری فرمانه‌کانی و به هیوای پاداشی کرده‌وه‌کانی لای یه‌زدانی مه‌زن
به‌و جور ره‌فتار بکا! نه‌وه با دلیا بی که خودا پاداشی زور و هه‌مه‌جور و فراوان
و باشی ده‌داتی!

به پوختی هه‌وڵدان بۆ وه‌ده‌ست هه‌ینانی ره‌زامه‌ندی خودا ده‌بی له‌ ریگای راستالی و نیاز پاکێ و ئیخلاصه‌وه‌ بی، که نه‌و کارانه‌ نه‌نجام ده‌دا مه‌به‌ستی ناو و شۆره‌ت و دونه‌یاو رییابازی و خۆه‌لنانه‌وه‌ به‌سه‌ر خه‌لکدا نه‌بی، ته‌نها مه‌به‌ستی رازی کردنی خودا بی، نه‌و کاته‌ شیایوی نه‌و پاداشه‌ ده‌بی!!

دوای نه‌و به‌لێن و واده‌ دانه‌ به‌ خێر و پاداشی باش و بۆ نه‌وانه‌ی که‌ چه‌ه‌ چیه‌یان بۆ کاری خێره‌و به‌ گوێره‌ی نامۆژگاری‌یه‌کانی قورئان ره‌فتار ده‌که‌ن، هه‌ره‌شه‌ی توند و سامناکی له‌وانه‌ کرد که‌ خه‌ریکی پیلان نانه‌وه‌ن و چه‌ه‌ چیه‌یان بۆ دروست کردنی بالی نامۆ و کۆمه‌لی شه‌ر خواز و دروست کردنی دووبه‌ره‌کی و دژایه‌تی نانه‌وه‌ی ناو کۆمه‌لگای موسولمانانه‌ و فرموی: ﴿ومن یشاقق الرسول من بعد ما تبین له‌ اه‌ل‌دی﴾ که‌سی‌ک دوژمنایه‌تی پیغه‌مبه‌ر بکاو پیچه‌وانه‌ی نه‌و ریباز و شه‌ریعه‌ته‌ی ئیسلام هه‌یناوه‌تی ره‌فتار بکا، دوای نه‌وه‌ی که‌ ریگای راستی پیشان دراو شاره‌زای ئایینی ئیسلام بوو، نه‌ه‌جار په‌شیمان ببیته‌وه‌و له‌ ئایین هه‌ل‌گه‌ریته‌وه‌ وه‌کوو (طوعمه‌ی کوری ئوبه‌یریق) کردی، دژایه‌تی پیغه‌مبه‌ر و کۆمه‌لی موسولمانان بکا، پیلان دابریژێ و کۆمه‌ل و گرو‌ی دژ به‌ ئیسلام پیکه‌وه‌ بنی، له‌ کۆمه‌لی موسولمانان جودابیته‌وه‌، بۆ خۆی به‌ ئیختیاری خۆی نه‌م هه‌لوستانه‌وه‌ وه‌ریگری و ره‌چاوی نه‌م کرده‌وانه‌ بکا، نه‌وه‌ ﴿ویتبع غیر سبیل المؤمنین نوله‌ ما قولی﴾ شوین به‌رنامه‌و ریبازی ناموسولمانان بکه‌وی نه‌وه‌ ده‌ست به‌ کاری ده‌که‌ین له‌ کاره‌که‌ی داو ده‌سه‌لات و توانای نه‌نجام دانی پێ ده‌ده‌ین. بۆ زنده‌ گوم‌رابوون ریبازی چه‌وتی له‌ لا خۆشه‌ویست ده‌که‌ین نه‌ه‌جار به‌ره‌لالای ده‌که‌ین له‌ زه‌لکاوی گوم‌رابوون دا بۆ خۆی هه‌نگاوی کوێرانه‌ هه‌ل‌ینێ و سه‌ری لێ بشیوی و نه‌زانێ چی ده‌کا!!!

وێرایی نه‌وه‌ش ﴿ونصله‌ جه‌نم و ساءت مصیرا﴾ رۆژی قیامه‌ت فری و ده‌ده‌ینه‌ ناو دۆزه‌خه‌وه‌ و نه‌و شوینه‌ ناخۆشه‌ی بۆ ده‌که‌ین به‌ جیگای هه‌وانه‌وه‌و خانووی هه‌تا هه‌تایی، به‌راستی نه‌مه‌ش خراپترین سه‌ره‌نجام و ئاکامه‌ که‌ تووشی

ده‌بی و بو خۆی به‌ویستی خۆی و به ده‌ستی خۆی بو خۆی خولقاندووه و که‌شیش
حه‌سوودی پی نایا.

هه‌ر که‌سی که‌ش له نایین پاشگه‌ز بێته‌وه رۆژی قیامه‌ت جگه له ریگای
به‌ره‌و دۆزه‌خ ریگای تری نیه وه‌کو له نایه‌تیکی تردا ده‌فرموی: **﴿وَرَأَى الْمَجْرَمُونَ
النَّارَ فَظَنُّوا أَنَّهُم مُّوَاقِعُوهَا وَلَمْ يَجِدُوا عَنْهَا مَصْرِفًا﴾** الکهف/ ۵۳ ئەم نایه‌ته
به روونی ناماژهی ئەوهی تێدایه که هه‌ر که‌سی که به‌ویستی و ئیختیاری خۆی
ریبازی که‌ بگرێ و بو خۆی په‌سه‌ندی بکا و پی‌ی رازی بی خودای بالا ده‌ست
به‌ره‌للای ده‌کاو لی‌ی ده‌که‌پێ به‌ ئاره‌زووی خۆی چی ده‌کا بی‌کا، به‌لام رۆژی
قیامه‌ت سزاو تۆله‌ی دادپه‌روه‌رانه‌ی لی‌ ده‌ستینی چونکه بو‌خۆی ریگای شه‌ر و به‌د
به‌ختی گرتۆته‌به‌ر و له‌شه‌قامه‌ ریگای خودا ناسان لای داوه، بو‌خۆی به‌ ده‌ستی خۆی
مالی خۆی وێران کردووه! جا که‌سی که‌ دژایه‌تی پی‌غه‌مبه‌ر بکا و دووبه‌ره‌کی بنیته‌وه
له‌ نیتوان کۆمه‌لی موسولمانان دا، له نایین هه‌لگه‌پێته‌وه، ئەوه له ره‌حه‌متی خودا
دووره‌و لی‌خۆش بوونی بو‌نیه! چونکه ئەوه هه‌له‌یه‌ش په‌یدا که‌ره بو‌ خودا.

هاو هل دانان بو خوداو سه ره نجامی، شه یتان و نه تواره
به ده کانی، پاداشی کرده وه

إِنَّ اللَّهَ لَا يَغْفِرُ أَنْ يُشْرَكَ بِهِ وَيَغْفِرُ مَا دُونَ ذَلِكَ لِمَنْ يَشَاءُ وَمَنْ يُشْرِكْ بِاللَّهِ فَقَدْ ضَلَّ ضَلَالًا بَعِيدًا ﴿١١٦﴾ إِنْ يَدْعُونَ مِنْ دُونِهِ إِلَّا إِنْتَعًا وَإِنْ يَدْعُونَ إِلَّا شَيْطَانًا مَرِيدًا ﴿١١٧﴾ لَعَنَهُ اللَّهُ وَقَالَ لَأَتَّخِذَنَّ مِنْ عِبَادِكَ نَصِيبًا مَفْرُوضًا ﴿١١٨﴾ وَلَاضِلَّهُمْ وَلَا مَنِيَّةَ لَهُمْ وَلَا أَمْرَ لَهُمْ فَلْيَبْتِكُنْ عَادَانِ الْأَنْعَمِ وَلَا أَمْرَ لَهُمْ فَلْيَغْيِرُنَّ خَلْقَ اللَّهِ وَمَنْ يَتَّخِذِ الشَّيْطَانَ وَلِيًّا مِنْ دُونِ اللَّهِ فَقَدْ خَسِرَ خُسْرَانًا مُبِينًا ﴿١١٩﴾ يَعِدُهُمْ وَيُمَنِّيهِمْ وَمَا يَعِدُهُمُ الشَّيْطَانُ إِلَّا غُرُورًا ﴿١٢٠﴾ أُولَئِكَ مَأْوَاهُمْ جَهَنَّمُ وَلَا يَجِدُونَ عَنْهَا مَحِيضًا ﴿١٢١﴾ وَالَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ سَنُدْخِلُهُمْ جَنَّاتٍ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ خَالِدِينَ فِيهَا أَبَدًا وَعْدَ اللَّهِ حَقًّا وَمَنْ أَصْدَقُ مِنَ اللَّهِ قِيلًا ﴿١٢٢﴾

نایه تی (۱۱۶) به یوه ندی به چیرۆکی طوعمه وه هدی، چونکه نه گهر نه وه
له نیسلام هه لئه گه پرایه وه له ره حمه تی خودا بئی بهش نه ده بوو، چونکه هه موو
تاوانتیک له وانیه لیخوش بوونی هه بی جگه له شیرک. زانا یان فرموروانه نایه تی

﴿ومن يشاقق الرسول﴾ نساء/ ۱۱۵ نایه تی ﴿إن الله لا يغفر أن يشرك به﴾ به هوی طوعمه ی کوپی توبه یریق هاتوونه خواری. نه وه بوو که پیغه مبه ر ﷺ که برپاری له ملدانی طوعمه ی دا، هه لات بو مدککه و له نایین هه لکه پرایه وه، دایسی له وی کوژرا. پمروه ردگار نایه تی ﴿إن الله لا يغفر أن يشرك به﴾ تا ده گاته ﴿فقد ضل ضلالا بعيدا﴾ ده رباری نه و ناردو ته خواری.

﴿إن الله لا يغفر أن يشرك به﴾ دلنیا بن خدا خوش نابی که هاویه شی بو دابنری، که سییک شمریک بو خدا دابنی خودا لی خوش نابی، واته: که سییک به بی تو به کردن له سمر نه و گونا هه بمری، ره حمه ت و لی خوش بوونی خودا نایگریته وه، به لام ﴿ويغفر ما دون ذلك لمن يشاء﴾ پمروه ردگار نه گمر مهیلی لی بی له تاوانه کانی تر خوش ده بی- که سییک تاوانی جگه له شیرک- ی لی روودرابی نه وه ده که ویتته بهر ویست و ناره زووی خودا ناره زووی لی بو لی خوش ده بی ناره زووی لی نه بوو لی خوش نابی.

چونکه هاویه ش پمیدا کردن بو خودا له ژور هه موو تاوانیکه وه یه ﴿ومن يشرك بالله فقد ضل ضلالا بعيدا﴾ که سییک هاویه شی بو خودا بهر هوا بیینی نه وه ریگای راستی لی گووم بووه، زور له حق و راستی دوور که وتو ته وه، که وتو ته زه لکای گومرایی به وه، روشنایی لی وون بووه، خوی به فه تار هت داوه خه ساره ت مه ندی دونیا و قیامه ت بووه، خوش به ختی و کامه رانی هه ردوو جیهانی له کیس چوه، چونکه هاویه ش دانان بو خودا گومرایی به که عه قل و هوش تیک ده دا، صه فای گیان لیل ده کا، هاویه ش پمیدا کمر ده کاته بهنده ی نه لقه له گوئی خه ون و خه یالی پروپوچ، هاوه ل دانان بو خودا نه و به ری پیس بوونی گیان و چه واشه کردنی عه قله، می شک و دل و دهروونی هاویه ش پمیدا کمر ده بیته هیلانه ی بیر و بوچوونی گهنده ل و خه یالی پروپوچ.

نهم نایه ته بهم ده قه له گهل تۆزیک جیاوازی له وه پیتش رابووردو^۸ بۆ مه به ستیکی تر هاتبوو لیخه دا جاریکی تر نایه ته که ی دووباره کرده وه چونکه شاره زایی کردن و نامۆزگاری کردنی ئاده میزادان له روانگی به ده ر خستنی مانای مه به ست و سه ره کی و جه خت له سه ر کردنی سوود به خش ده بی، دووباره کردنه وه ی نهم ده قه لهم سووره ته دا بۆ هه لکه نندنی ره ک و ریشالی شیرک و بته پرستی بوو له ده روونی ئاده میزاد دا، بۆ پاک کردنه وه ی دله نه خۆشه کان بوو لهم شیرپه نجه یه، که وابوو پووچهل کردنه وه ی بیروبا وه پری شیرک و بته پرستی به هه موو جو ره کانیه وه سه نگه ری دژایه تی و به رام به ریک کردنی ئیسلامه! که وابوو چ ره خنه یه ک لهم دووباره کردنه وه ناگیرئ چونکه مه به سته که روواندنی بپوا به خواو هه پر شه کردنه له ناکامی شه ریک بۆ خودا دانان و ده رچوون له یاسای سرووشت که پیتچه وانیه ی داخوازی عه قل و هۆشی ساغن له گهل زانیاری دا یه ک ناگر نه وه.

تیرمیزی ده گپرتنه وه ده لی: نیمامی عه لی فرمویه تی له قورئان دا هیچ نایه تیک به نه ندازه ی نهم نایه ته ﴿إِنَّ اللَّهَ لَا يَغْفِرُ أَنْ يُشْرَكَ بِهِ... الْآيَةَ﴾ م لا خۆشه یست نیه.

به کورتی تاوانی شه ریک بۆ خودا دانان تاوانیکی هه ره گه وه و زیده پر وه یسه که خودای مه زن بریاری له سه ر داوه و هه پر شه ی کردوه به وه که لیخۆشبوون له و گونا هه نیمو نابئ هه ر که سیک موشریک بئ و به بی تۆبه به موشریکی به مرئ سزای دۆزه خمو هه تاهه تایه تیتیدا ده مینیتنه وه، لیخۆش بوون له تاوانی تر جگه له شیرک- نه وه پابه نده به ئاره زووی خودا وه؛ ئاره زووی لی بوو خۆش ده بی ئاره زووی لی بوو خۆش نابئ. نه و موشریکانه سهیره که یان له وه دایه ﴿إِنْ يَدْعُونَ مِنْ دُونِهِ إِلَّا إِنْآثًا﴾ که تاعه ت ده کهن، که داوای نه نجام دانی کاریک ده کهن، یان هاوار ده کهن، روونا که نه خودای بالا ده ست و به تواناو ده سه لات! به لکو رووده که نه گسپری

^۸ سمیری نایه تی ژماره (۴۸) بکه لهم سووره ته دا.

مردوویک که تازه دهسه لاتی زهره رو زبانی هیچی نه ماوه! یان پهنا ده به نه بهر بته
میینه ی وه کوو (لات) و (عوزا) و (مهنا) و نهم جوړه بتانه.
حه سه نی به صری ده لئی (اناث) لیره دا به مانای هر شتیک مردو و بی و
گیانی تیدا نه بی، وه کوو بهرد و داره وشکه ل! بیگومان له سه رده می هاتنه
خواره وی قورنان دا هه موو بنه مالو هوزیک بتیکیان هه بوو: پیمان ده گوت: (انثی
بني فلان).

یان هاوار ده که نه فریشته کان که قورنان ده لئی کافره کان پیمان و ابو کچی
خودان! وه کوو ده فرموئ: **(وجعلوا الملائكة الذين هم عباد الرحمن اناثا)**
الزخرف/ ۱۹

ماموستا سید قطب ده فرموئ: عمره به کان له سه رده می نه زانی دا پیمان
وابوو: فریشته کان کچی خودان نه مجار هاتون و وینه ی نهم فریشتانه یان له بهرد و
دار دروست کردووه و ناوی میینه یان لی ناون وه کوو: (اللات، العزی، المناة) نهم
جوړه ناوانه، نه مجار له روانگی نه ووه که نهم تیمسالانه و نمونوه و وینه ی کچی
خودان په رستوویانن بو نه ووی به خه یالی خویان له خودایان نریک بکه نه ووه، نه مه
بیروبا وهری سه رده تایان بووه و بهم بونه و په رستشی بته کانیان کردووه و دایمی نهم
بنه ما نه فسانه یییه یان له بیر چونه ووه خودی بته کانیان په رستووه و راسته و خو
طاعه تی نه وانیان کردووه.

نابو جوړه نه و نه فامانه یان دارو بهردیان ده په رست، یان شهیتان و نه و جوړه
شتانه یان ده په رست! که لبی ده فرموئ هوزی (به نو موله یح) له هوزی خوزاعه
جندو که یان ده په رست که شهیتانیش له و توخمه یه!

به لام له واقعیه دا نه وانه بهردو دار و فریشته ناپه رستن به لکو **(وان
یدعون إلا شیطانا مریدا)** عیبادت و په رستش نه نجام ناده ن بو که س جگه له
شهیتانیکی بهد ره فتار و راهاتوو له سه ر له خسته بردنی ناده میزادان. که نه و
شهیتانه کان و سه رچاوه ی هه موو خراپه و خراپه کاری به که، نه و له ناده میزادان
ده کا بته په رستی بکه ن، فریشته کان به خودا بزانشن! که و ابوو: له حه قیقه ت دا نه و

خەلکە شەیتان دەپەرستن و فەرمانبەرداری ئەون، ئەو شەیتانەیی کە ﴿لَعْنَهُ اللَّهُ﴾
خودا نەفرینی لێ کردووە و لە رەحمەت و بەزەیی خۆی دووری خستۆتەو،
سوکایەتی پێ کردووە، لە هەموو شتیک بێ رێز و بێ نرخترە، چونکە ئەو نەفرین
لیکراوە بانگەوزیکەری شەڕ و فەساد و بیروباوەری پرۆپوچ و چەواشەکاری
دەخاتە دل و دەروونی نادەمیزادەو. بەشتیک لە خراپەکاری و گومپایی کردن و
بانگەوازی کردنی بۆ چەواشە کاری ئەو نەفرین لیکراوە ئەو بەسو سویندی خواردو
﴿وَقَالَ لَاتُخْذَنَ مِنْ عِبَادِكَ نَصِيْبًا مَفْرُوضًا﴾ وتی: پەیمان بێ کە لە بەندەکان
بەشی خۆم دا بپریم و هەلیان خەلەتینم و بیان کەمە قوتابی و نەلقە لە گۆیی خۆم،
پابەندی فەرمان و ئامۆژگارییەکانم بن وەکوو لە شوپنیتیکی تردا قورشان لەسەر
زیوانی شەیتان بۆمان دەگیریتەو کەپر ماندووبەتی و هەپەشە کردووە و توبەتی:
﴿وَلَا غَیْبُهُمْ أَجْمَعِينَ إِلَّا عِبَادُكَ مِنْهُمْ الْمُخْلِصِينَ﴾ الحجر/ ۳۹-۴۰ پەیمان بێ
دەبێ هەموویان گومرا بکەم جگە لە بەندە راستالەکان، ئەوانەیی خۆ دەخەنە پەنا
تۆو و بەراستی لێ دەپرین بۆ خودا پەرستی! دیارە ئەوانە من دەستم بەسەریان دا
نارواو بۆم هەلناخەلەتین. ﴿وَلَا ضَلَّ لَهُمْ﴾ پەیمان بێ دەبێ رینگای راستیان لێ گوم
بکەم، نەهێلم بیروباوەری حەق بچیتە دل و دەروونیانەو بە هیوای پرۆپوچ و
بیروباوەری ناراستەو خەریکیان دەکەم ﴿وَلَا مَنِيْنَهُمْ﴾ لەزەت رابواردنی دونیایان
لەپیش چاو شیرین دەکەم، رینگای گەڕانەو تۆبە کردنیان لێ دەگرم و هەلیان
دەخەلەتینم، پێیان دەسەلمینم کە جاری زوو و وەختی تۆبە کردنیان نەهاتوو،
تالەکیسیان دەدەم و دەیانگەیهنمە حالەتی غەرغەرەو ئەو کاتەیی کە دەرگای
تۆبەیان لێ دەبەستری.

﴿وَلَا مَرْفَعُهُمْ﴾ فەرمانیان پێ دەکەم بە گومراپوون ﴿فَلْيَتَكُنْ آذَانُ الْأَنْعَامِ﴾
وایان لێ دەکەم دەبێ مالیات و ئاژەلی خۆیان نیشانەدار بکەن و تاییبەتیان بکەن
بۆ خۆتوو قوریانی بته‌کانیان کە دەهاتن وشتریان دەکردە (بەحیرە) گۆچکەیان
دەپرێ یان دەیانقەلاشتەو دەیانکردە مولکی بته‌کانیان و ئیتر نەدەبوو کەس

سواری نهو وشره بیی، یان باری لی بار کا، یان نه گهر وشریک (ده) سکی بکردایه همموریان میینه بونایه نیتر نهو وشره ده کرا به (سائبة) ومولکی تاییه تی بته کانیان ده بوو، نه ده بوو کهس سواری بی یان شیري بدوشی و بیخوا، جگه له بیچووه کهی خوی و کهسیکی بی هیژ.

وشریکش نه گهر نیترو میه کی به سکیک ببوایه ده یانکرده (وصيلة) له بهر خاتری بیچووه میینه که نیره کهشیان سهر نه ده بری. نه ده بوو نافره تیش شیري بخواته وه، به لام بو پیاوه کانیان ره و ابو شیري نهو جوړه وشرانه بخونه وه.

ماموستا شیخ (محمد عبده) ده فهرموئ: نه م کرده وانه یان: واته نیشانه کردنی وشره کانیان تاییه ت کردنیان به بته کانیان له پروپوچ ترین داب و نهرتی بتپهرستیان بوو! بویه ناوا به تاییه تی باسی کرد، نه گینا نه مهش له خانه ی بیرو پروای پروپوچ گومرای بی بوون دایه^۱.

﴿وَلَا مَرْهَمٌ فَلْيَغْنِ خَلْقُ اللَّهِ﴾ فهرمانیان پی ده کهم که دروستکراوی خودا بگورن، ناژه لیان بخه سینن جهسته ی خویان بکوتن به تاییه تی دهست و پهل و دم و چاویان که جوړه ها وینه و نیشانه ی لی دروست ده کهن به هوی کوتانه وه، دیاره نه مهش گورانکاری به له دروست کراوانی خودا او کاریکی حرامه! چونکه نه گهر گوچکه برینی ناژه ل حرام بی نه دی چون چاوه لکولین یان لوت برین و داخ کردن و نه جوړه کارانه ی که بری فهرمانی ده و او ده ره به ک و پادشای مله ور و خوانه ناس ده رباره ی ناده میزاد کردوویان ره وایه؟!

به کورتی هر کاریک شتوه ی روخساری سرووشتی بگورئ و شرع نه هی لی کرد بی نه نایه ته دهیگریته وه به گورانکاری له دروست کراوی خودا حسیب ده کری، خاوه نانی شهش کتیه به ده دیش کهان حدیسیک له نیبنو مهسعوده وه ده گپرنه وه لای نیما نه حمه دیش هر به صهیح حسیب کراوه ده لی: ((لَعَنَ اللَّهُ الْوَاشِمَاتِ وَالْمَتَوَشِمَاتِ وَالنَّامِصَاتِ وَالْمُتَنَمِّصَاتِ وَالْمُتَفَلِّجَاتِ لِلْحَسَنِ، الْغِيَرَاتِ

^۱ تفسیر النار ج ۵/ ۴۲۸.

خلق الله عز وجل)) نه مجار ده‌لی: دهی نه فرین لهو که سانه بی که پیغه مبه‌ری
خودا نه فرینی لی کردن چونکه فرمانی پیغه مبه‌ری ﷺ فرمانی خودایه **﴿وما آتاكم الرسول فخذوه وما نهاكم عنه فانتهوا﴾** الحشر/۷.

کۆمه‌لیک له رافه کهرانی قورشان ده‌لین: لی‌ره‌دا مبه‌ست به (خلق
الله) نایینی خودایه واته (خلق الله) دهق به مانا (دین الله) یه نه مه رای
تیب‌نوعه بیاسیشه!! به لگه‌شیان نه نایه‌تیه که ده‌فرموی: **﴿هاکم وجهک للدين حنیفاً فطرت الله التي فطر الناس علیها لا تبدیل لخلق الله﴾** الروم/۳۰
پیغه مبه‌ریش ﷺ له‌م باره‌وه ده‌فرموی ((کل مولود یولد علی الفطرة فأبواه
یهودانه، أو نصرانه، أو مجسانه...)) تاج/۱-۷-۲۷

جا شه‌یتان که نه مه هه‌لس و کهوت و ره‌فتاریه‌تی له‌گه‌ل ناده‌میزاد دا
چۆن ده‌بی ناده‌میزاد بیکه‌نه گه‌وره و پشتیوانی خۆیان!!

خۆ **﴿ومن یتخذ الشیطان ولیا من دون الله فقد خسر خسرانا مبینا﴾**
که‌سیک شه‌یتان بکاته وه‌لی و گه‌وره و خۆشه‌یستی خۆی، به پیشه‌نگ و رابه‌ری
خۆی بزانی و شوینی بکه‌وی، بیگومان خه‌ساره‌تمندی دنیاو قیامه‌ته، له‌هه‌موو
حالتیک دا به‌دبه‌خت و مال ویرانه، به‌هیچ شتیک نه‌و خه‌ساره‌ته‌ی بۆ پر نایته‌وه.
چی بکا باری لار بووی بۆ راست نایته‌وه! چ زیان‌تیک له‌وه گه‌وره‌تره نامۆزگاری
قورشان پاشگوئ بخاو شوین شه‌یتان بکه‌وی؟ واز له‌ریبازی راستی قورشان بیتنی و
بچیته سهر ریبازی زه‌لکاوی گومرایی شه‌یتان؟!

شه‌یتانی نه‌فرین لیکراو هه‌میشه **﴿یعدهم﴾** به‌لینی پروو پووچ و بی بناخه
ده‌دا به‌په‌یره‌وانی خۆی، به‌شتی درۆو بی بناخه هیواداریان ده‌کا! پیتیان ده‌لی:
نه‌گه‌ر له‌مال و دارایی خۆتان ببه‌خشن هه‌زار ده‌که‌ون، نه‌گه‌ر به‌رۆژوو بن نه‌خۆش
ده‌بن، پیتیان ده‌لی: نوژ کردن، خودا پهرستی دواکه‌وتوویی به!! **﴿ویمینهم﴾** له‌هه‌مان
کات دا هیواداریان ده‌کا به‌شتی پروو پووچ، پیتیان ده‌لی: قومار بکه‌ن ده‌وله‌مه‌ند
ده‌بن، دزی بکه‌ن، ته‌رازویازی بکه‌ن، ده‌ستی نه‌م و نه‌و بی‌پن مال و دارایی

کۆدە کەنەوێ خۆشەختی دونیاو قیامت بە دەست دەهێنن، بەم جوۆرە چی یان پێ دەلێ درۆیە، چی وادەیان دەداتێ ئاکامی پێچەوانەیە، چی وادەو پەیمانیکیان پێ دەدا پووج و بەتالە و هەلبەستراو و خەیاڵە، هەر لە چوار چێوێ بەلێن و وادە پرووپووجە کانی شەیتانە هەموو ئەو بانگەوازی و بانگەشەییە کە لە رێی ئادەمیزادانی پەپەرەوێ کارانی شەیتانەو ئاراستە دەکەین! کە ئەوانیش هاوڕێی خراب و مامۆستای خائین و دایک و باوکی ناپەسەندە کە ئەمانەش بە دەوری خۆیان رینگای گومرایی لە پیش چاوی خەلک جوان دەکەن، کاری ناشیرین و بەدرەفتاری لە دلی گۆی بیسانیان دا شیرین دەکەن، یارمەتیان دەدەن لە گومرایی دا، پەپەرەو پرۆگرامی گەندەلی خۆیان و راو بۆچوونی چەواشە کارییان بەناو خەلک دا بلاو دەکەنەو، پلەو پایەیی خۆیانی پێ بەرز دەکەنەو و خەلکی دەکەنە پرد و بەسەری دا دەپەرەنەو! ئەم جوۆرە قوتابیانی شەیتان لە هەموو کات و شەڕینیک دا هەن.

جا کە شەیتان راستەوخۆ یان ئاراستەوخۆ وادەو بەلێن دەدا بە پەپەرەوانی خۆی، لە راستی دا هەلیان دەخەلەتینێ و فریویان دەدا، لە خشتەیان دەبا ﴿وما بعدهم الشيطان إلا غرورا﴾ شەیتان جگە لە هەلفریواندن چ بەلێنیک نادا بە شوێنکەوتوانی خۆی، هەرچی پێیان دەلێ: پێچەوانەیە، قازانج و سوودیان لە برێ شت دا بۆ دیاری دەکا کە ئەو شتە پێ لە ئیش و نازار و زیان؛ زیناکەر، قوماڕ کەر، عەرەق خۆر، کە پێی وایە لەزەت دەبینێ لە کارەکەیی لە حەقیقەت دا لەزەتیکێ کاتی یەو بە شوێن ئەو خۆشی یە کاتی یە دا نازار و ئیش و زیانی هەمیشەیی بۆ پەیدا دەبێ سەرەنجامی خراب و مالدێرانی لە دونیادا وێرایی سزای بە ئیشی قیامەتیان کە خودا نەبێ کەس نازانی چۆنەو چەندە!!

روژی قیامەتیش کە رێپەرەوانی رێبازی شەیتان، هەلخەلەتاو و گومراییان بە چاوی خۆیان واقعە کە دەبینن و هەست بە خەسارە تمەندی خۆیان دەکەن دەیانەوێ فشار بۆ شەیتان بێنن و دەکەوێ سەر زەنشتی و لۆمە کردنی، وەلامی شەیتان بۆ ئەوانە ئەوێ: کە قورئان تۆماری کردووە بەم بەلگە بەهیزە بۆریان دەداو ئێتر

تسهیان نامینئ ده‌فرموی: ﴿وقال الشيطان لما قضي الامر: ان الله وعدكم وعد الحق ووعدتكم فاخلفتكم وما كان لي عليكم من سلطان الا ان دعوتكم فاستجبتم لي﴾ ابراهیم/۲۲.

ناکامی نهو هه‌لخه‌لتاوانه، نهوانه‌ی به قسهو وادهو به‌لینئ شهیتان فریویان خواردوه ناگری دۆزه‌خه ﴿اولئك ماواههم جهنم ولا يجدون عنها محيصا﴾ به‌لئ نهوانه ناوا به وادهو به‌لینئ شهیتان هه‌لخه‌لتان، خانه‌ی دوایی وشوینی مانده‌ی هه‌تاهه‌تاییان ناگری دۆزه‌خه، هیچ شتیگ نییه نهوان لهو سزا به نیشه رزگار بکا، کهسیان ده‌ست ناکه‌وئ لهو ناگره بیانپاریزی، هیچ چاریکیان بۆ ناکرئ هه‌ل ده‌رئیندرینه نیوی! دهم و چاو ده‌ست و قاچ و بمر و پشتیان بهو ناگره سوور ده‌کریته‌وه هه‌لده‌پرۆزین و ده‌بنه خه‌لوز و جاریکی تر پیستیان بۆ تازه ده‌کریته‌وه و سه‌ر له نوی ده‌سوئیندرینه‌وه هتد.

دیاره هه‌موو کاتیکیش کۆمه‌لیک هه‌ن به‌وادهو به‌لینئ شهیتان هه‌ل ناخه‌لتین و گوئ بۆ فرمان و نه‌هی‌یه‌کانی ناگرن؛ نهوانه کۆمه‌لی خودا پهرست و خودا پیداون، بۆیه دوابه‌دوای سه‌ره‌نجام و ناکامی هه‌لخه‌لتاوان و پابه‌ندانی ریبازی شهیتان ناکامی خودا پهرستانیش ده‌ست نیشان ده‌کاو ده‌فرموی: ﴿والذين آمنوا وعملوا الصالحات﴾ نهوانه‌ی پروایان به خوداو به پیغه‌مبه‌ر و به‌نامه‌ی خوداو به‌رۆزی قیامت هه‌ناوه و پابه‌ندی فرمان و نه‌هی په‌روه‌ردگاران، رازین به‌قه‌زاو قه‌ده‌ری خودا، وێپای نهو پروا تۆکمه‌یه‌یان کردار و گوفتاریشیان باشه، خیر خواز و خیرۆمه‌ندن و چاکه خواز و فرمانبه‌ردارن، چییان لئ یاساغ کراوه توخنی ناکه‌ون و لئ دووره پهریزن ﴿سندخلهم جنات تجري من تحتها الأنهار خالدين فيها أبدا﴾ نهوانه خودا ده‌یانخاته ناو چه‌ند باخ و باختیکی رازاوهو دلگیر که به‌زیر داره‌کانیان دا جوگه‌و جو‌باری رون و ره‌وان ده‌کشین، نهوانه به‌ئاره‌زووی خویان به‌ناو نهو باخانه‌دا ده‌گه‌رین، له کوئیان بوئ له‌وئ هه‌لده‌دن، مانه‌وه‌یان لهو به‌ده‌شته دا هه‌تا هه‌تایی‌یه‌و به‌رده‌وام تیی‌دا ده‌میننه‌وه نه‌وه‌ش نه‌وپه‌ری به‌مراد گه‌یشتن و پیگه‌یشتنه، ﴿وعند الله حقل﴾ نه‌وه به‌لین و واده‌ی خودایه، به‌لین و ته‌فسیری ره‌وان

واده‌ی خودا همرگیز پیچه‌وانه نایه‌تی دی و چۆنی واده داوه ئارا دیته دی ﴿وَمَنْ أَصْدَقُ مِنَ اللَّهِ قِيلًا﴾ کئی له خودا راست به‌لین تره؟! کئی وه‌کوو خودا واده دروست و کار سازه؟! بیگومان کهس هینده‌ی خودا به‌لین دروست و واده راست نیه، چونکه خودا که‌رم و ره‌حمه‌ت و فضل و نیحسانی ده‌ریای بی بنه‌و برانه‌وه‌ی نیه، به‌سهر هه‌موو شتی‌ک بالا ده‌شته‌و هیچی لی عاسی نابیی، چی بوئی ده‌یکا، چی بوئی ده‌یدا! به‌ پیچه‌وانه‌ی واده‌و به‌لینی شه‌یتان که هه‌مووی درۆو ده‌له‌سه‌و هه‌له‌تاندن و فریو دانه.

به‌لی کهس له خودا هه‌وال راستر نیه، همر خۆی شایانی خودایه‌تی و په‌روه‌ر دگاری یه‌تی‌یه! جگه له‌ئه‌و خودای به‌حق نین!

نیمامی تیرمی‌دی هه‌دیسی‌ک ریوایه‌ت ده‌کا ده‌لی: پیغه‌مبهر ﷺ له وتاره‌کی دا ده‌یفه‌رموو ((أَلَا إِنَّ أَصْدَقَ الْحَدِيثِ كِتَابُ اللَّهِ وَخَيْرُ الْهَدْيِ هَدْيُ مُحَمَّدٍ ﷺ وَشَرُّ الْأُمُورِ مُحَدَّثَاتُهَا، وَكُلُّ مُحَدَّثَةٍ بَدْعَةٌ، وَكُلُّ بَدْعَةٍ ضَلَالَةٌ وَكُلُّ ضَلَالَةٍ فِي النَّارِ)). تاج ۱/ ۵۳-۵۴ فهرمووده‌ی چواره‌م.

۱- تییینی ئه‌وه ده‌کرئ که نه‌فرین کردن له شه‌یتان به‌ تاییه‌تی دروسته، هه‌روه‌ها نه‌فرین کردن له‌و که‌سانه که به‌ کافری مردوون وه‌کوو فیرعه‌ون و ئه‌بوجه‌هل و هه‌مان و دروسته!

به‌لام به‌شیوه‌ی شه‌خصی و دیاری کراو دروست نیه نه‌فرین له کافری زیندوو بکرئ! وه‌لی به‌شیوه‌ی گشتی و تیکرا دروسته له پاساوی کوفر و بیدینی‌یه که‌یاندا نه‌فرینیان لی بکرئ! هه‌روه‌ها دروسته نه‌فرین له‌سته‌مکاران به‌ شیوه‌ی گشتی بکرئ، چونکه خودا ده‌فرموئ: ﴿أَلَا لَعْنَةُ اللَّهِ عَلَى الظَّالِمِينَ﴾ هود/ ۱۸ هه‌روه‌ها دروسته نه‌فره‌ت له یاخی بوان و سه‌رپیچی‌که‌ران بکرئ، چونکه پیغه‌مبهر ﷺ ده‌فرموئ: ((لَعْنُ اللَّهِ السَّارِقَ يَسْرِقُ بَيْضَةً فَتَقْطَعُ يَدَهُ))^۱ دیاره ئه‌مانه‌ش همر به‌شیوه‌ی گشتی نه‌ک به‌شیوه‌ی تاییه‌تی و شه‌خصی!!

^۱ رواه أحمد والشيخان والنسائي وابن ماجة عن أبي هريرة.

۲- دره باره ی خه ساندنی ئاژهل زانایانی شهرع بهر په وایان داناوه، نه گمر مده بست له خه ساندنه که سوودی خاوه ن ئاژله که بی! وه کوو قه له وی یان رامبونی بی بۆ نیش کردن وه کوو نه وه جوانه گا ده خه سیندری بۆ نه وه ی جوتی پی بکری. به لام خه ساندنی ئاده میزاد هه رامه، چونکه ئازاریکی هه یه زۆر جار سهر ده کیشی بۆ مردن و وه کوو نه تک کردن وایه. جگه له وه که پیغه مبه ر ﷺ نه هی لی کردوه؛ زیاد له وه سهر ده کیشی بۆ گهرا برینه وه و کابرا مندالی لی نابی و به پیچه وانهی فهرمووده ی پیغه مبه ر ده بی که فهرموویه تی ((تزوجوا الودود الولود فانی مکاتر بکم الامم)) تاج الأصول ج ۲/۲۸۳.

۳- ده رباره ی داخ کردن و نیشانه کردنی ئاژهل به مدهستی ناسینه وه و جیا کردنه وه ی له ئاژله لی تر نه وه نه هی به که ی پیغه مبه ر ﷺ نایگریته وه له سه حیحی موسلیم دا هه دیسیک ده گپرنه وه: نه نه س ریوایه تی کردوه ده لی: ((رایت فی ید رسول الله ﷺ المیسم وهو یسم ابل الصدقة والفیء و غیر ذلک حتی یعرف کل مال فیؤدی فی حقه، ولا یتجاوز به الی غیره)). به دهستی پیغه مبه ر خویه وه ﷺ داخیکم بینی، وشتی زه کات و وشتی تالانی جهنک و وشتی تری پی داخ ده کرد، هه ر جوړه ی له شویتیکی له شیا داخی ده کرد، هه تا به و شتیه و شته کان بناسرینه وه و جیا بکیرینه وه، که هی زه کاتن، یا هی تالانین، یا هی شتی ترن، هه تا هه ر جوړه ی بدری به پیشیاوی خو ی و نه درئ به که سی تر.

به هه شت به هه وانته ده ست ناکه وی، به کرده وه و نیمانی ساغ ده ست ده که وی

لَيْسَ بِأَمَانِيكُمْ وَلَا أَمَانِي أَهْلِ الْكِتَابِ مَنْ يَعْمَلْ سُوءًا يُجْزَ بِهِ وَلَا
يَجِدْ لَهُ مِنْ دُونِ اللَّهِ وَلِيًّا وَلَا نَصِيرًا ﴿١٢٣﴾ وَمَنْ يَعْمَلْ مِنَ الصَّالِحَاتِ
مِنْ ذَكَرٍ أَوْ أُنْثَىٰ وَهُوَ مُؤْمِنٌ فَأُولَٰئِكَ يَدْخُلُونَ الْجَنَّةَ وَلَا يُظْلَمُونَ
نَقِيرًا ﴿١٢٤﴾ وَمَنْ أَحْسَنُ دِينًا مِمَّنْ أَسْلَمَ وَجْهَهُ لِلَّهِ وَهُوَ مُحْسِنٌ وَاتَّبَعَ
مِلَّةَ إِبْرَاهِيمَ حَنِيفًا وَاتَّخَذَ اللَّهُ إِبْرَاهِيمَ خَلِيلًا ﴿١٢٥﴾ وَلِلَّهِ مَا فِي
السَّمَوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ وَكَانَ اللَّهُ بِكُلِّ شَيْءٍ مُّحِيطًا ﴿١٢٦﴾

له نایه ته کانی پیشوو دا رۆلی شهیتانی روون کرده وه، له وه دا که به لین و
واده ی درۆ به په یه وانی ده دا، بیگومان نه و خهخت و وه سه سه به بیان نه و
بانگه شه و فرت و فیله ی قوتابی به کانی نه نجامی ده دن، به ناو خه لک دا بلاوی
ده که نه وه، کاریگری به کی کهم تا زۆری ده بی له ده روونی خاوه ن نامه کان؛ (اهل
الکتاب) و پرئ موسولمانی برپا لاواز و تینه گه یشتوو دا، که و ابو: گونجاوه که
لعه ده کاریگری نه و هیواو ناواته شهیتانی به روون بکاته وه، له ته که نه وه شدا،
گرنگی کرده وه ی باش و پاداشی دیاری بکا.

نینو جهریر و نیبنو نه بی حاته م له سوددی یه وه ده گپړنه وه ده لی: چن
موسولمانیک و چنند جووله که یه ک و چنند مه سیحی به ک له شو نیک دا به یه ک
گه یشتن و لییان بوو به مقومقو، جووله که کان به موسولمانه کانیان گوت: نیمه له

ئیه باشتین، نایینمان پیش ئایینی ئیه، کتیبی ئاسمانیمان پیش کتیبی
ئیه، پیغه مبره که شمان پیش پیغه مبره ئیه، ئیمه له سهر ئایینی
(ئیهراهم) این که سیکیش جووله که نه بی ناچیته به ههشته وه! مه سیحیه کانیش
هه مان قسه باسیان کرد، موسولمانه کانیش وتیان:

کتیبی ئاسمانی ئیمه دوا کتیبی ئیه هاتوه، پیغه مبره ئیمه دوا
پیغه مبره ئیه هاتوه، فرمانتان پی کراوه که واز له ئایینی خۆتان بین ئایینی
ئیمه قه بوول بکهمن، ئیمه له ئیه باشتین، ئیمه له سهر ئایینی ئیهراهم و
ئیسماعیل و ئیسحاقین، که سیک له سهر ئایینی ئیمه نه بی ناچیته به ههشته وه!
ئیتتر نه نایه هاته خوارئ (لیس بامانیکم) پاداش و چوونه ناو به ههشت و
به ختمه وهی دنیاو قیامت به گویره ی پیخۆشبوون و هیواو ئاواتی ئیه نیه، (ولا
أماي أهل الكتاب) به گویره ی هیواو ئاواتی جووله که مه سیحیه کانیش نیه، بهم
جۆره نه قاعیده توکمه نه گۆره که ئیسلام دووپات ده کاته وه، قاعیده و یاسایه کی
گشتی و هه میشه یی یاسای کردوه و پاداش، که واته: پاداش و خۆشه ختی دوارۆژ
به گویره ی هیواو ئاره زوی ئیه نیه، پاداش و چوونه ناو به ههشت به گویره ی
بنه مایه کی دامه زراو قانون و یاسایه کی نه گۆر په پره وه ده کرئ، قانون و یاسایه ک
هه موو گهل و نه ته وه یه ک له بهرامبره ی دا یه کسانن لهو یاسایه دا، کهس خزمی
خودا نیه، به لکو هه موو کهس بهنده ی خودایه، کئ زیاتر به ندایه تی بکا، نه وه
ریزی زیاتره، چی بچینی نه وه ده دوریه وه (أن ليس للإنسان إلا ما سعى)، له بهر
خاتری کهس نه و قانونه ناگۆردئ! قانونه که نه وه یه: خراپه کار سزای ده درئ و چاکه
کار پاداشی ده درته وه و کهس سته می لی ناکرئ.

گه وه یی ئایین و ریزداری و رزگار بوون و سه رفیازی و په پره وانی ئایین
به وه نابئ یه کئ بلی: ئایینی من باشت و ته واته تره، به لکو پتویسته به گویره ی
ئایینه که ی کار بکا و کرده ی باش نه نجام بدا، چونکه پاداش له سه ر کرده وه ده بی،
به هیواو ئاوات هیه شتیک نایه ته دی، نه رزگار بوونی ئیه موسولمان و نه

رزگار بوونی خاوهن نامه کانی تر به هیواو ناواتی بی کرده وه نابی، نایین بویه نیردراوه کاری پی بکری، نهک بو خوه لکیشان و خو هدلنان و شایی به خو بوون. نه وهش بزائن باشتین نایین نایینی نیسلامه، که نایینی راسته قینه ی نیبراهیمه، باشتین کردیش نه وه یه: نیحسان نامیزی، نیحسانیش نه وه یه: که خدا پهرستی ده کیت وای بکه ی که خوات لی دیاره، خو نه گمر تو خودات نه بیینی بیتگومان نهو چاوی له تویه... نیحسان له هه موو شتیک دا پتویسته، ته نانه ت له سر برینی ناژولیش دا پتویسته، که کیرده که ی تیژ بی بو نه وه ی نه زه تی سر بر اوه که نه دا.

نه مه یه قانونی پدروهر دگار ﴿من يعمل سوءا یجـز به﴾ هه که سیک خراپه یه ک بکا تۆله ی لی ده ستیندریته وه، چونکه سزا به گیره ی داب و نهریتی خودایی ناکامیکی سرووشتی به بو کرده وه له سۆنگه ی کرداره وه پهیدا ده بی، جا که سیک خراپه بکاو شیای سزا بی ﴿ولا یجد له من دون الله ولیا ولا نصیرا﴾ جگه له خدا که سی تر نه یه بتوانی نهو سزایه ی له سر لاباو لی خوش بی، که نه یه یارمه تی بداو لهو سزایه رزگاری بکا، نه نهو پیغه مبه رانه ی ئیوه خو یان پیوه هه لده کیشن ده توانن سزاکه تان له سر لابهرن نه نهو شتانه ی کردوتان به خوداو هومیدتان پتیا ن هه یه، هه موو نه وانه هیواو ناواتی سهوزن و له خهون و خه یال بهو لاهه هیچی تر نین.

ده گپ نه وه ده لێن که نه م نایه ته هاته خوارئ هه زه ته نه بو به کر تینی لی پهیدا بوو، پرساری له پیغه مبه ر کرد وتی: نه ی پیغه مبه ری خودا! جا کی له مه رزگاری ده بی؟؟ کی هه یه خراپه یه کی نه بی؟ پیغه مبه ر ﷺ فهرمو ی: تو له ژبانی روژانه ت دا خه فته بار نابی به خوش ناکهوی؟ تووشی به لاو دهردی سه ری نابی؟ وتی به لی نه ی پیغه مبه ری خودا! نه وانه م تووش دین، فهرمو ی ده نه وه تۆله م سزاکه یه!

نیمامی موسلیم و کهسانی دیکه ش له نه بوو هه ریه وه ده گپ نه وه ده لێن: که نه م نایه ته هاته خوارئ: له سر شانی موسولمانان زۆر قورس بوو، هی وا هه بوو ته هه یی رهوان

به‌ته‌واوی تینی بۆ هات، چونه لای پیغه‌مبەر ﷺ و ناره‌حه‌تی خزیان ده‌ری‌ری، پیغه‌مبەر ﷺ فرموی: ((سددوا وقاربوا، فإن کل ما اصاب المسلم كفارة حتی الشوكة يشاکها والنکبة ینکبها)) واته: ریگای راست بگرته بمر و به‌رده‌وام و دامه‌زراو بن له‌سمری میان‌په‌وی و مام ناوه‌ندی بن له‌ئیش و کارو هه‌لوستان دا، دلنیا بن همرچی دووچاری موسولمان ده‌بی ده‌بیته که‌فاره‌تی گونا‌هی، ته‌نانه‌ت چقلی درکی به‌پی‌ی دا بچی، یان که هه‌لده‌نگوی، هه‌لده‌خلیسکی شه‌وه‌ سزای خراپه‌یه‌که که نه‌نجامی داوه‌ ده‌بیته که‌فاره‌تی.

فرموده‌ی پیغه‌مبەر له‌م باره‌وه زۆرن، بۆیه زۆریه‌ی زانایان پتیان وایه: که نه‌خۆشی و به‌لای دونیایی ده‌بنه که‌فاره‌تی گونا‌ه.

بریکیش پتیان وایه: که مه‌به‌ست له‌وه توش بوونی ده‌ردو به‌لاو کاره‌سات ده‌بیته که‌فاره‌تی گونا‌ه شه‌ویه که کاریگه‌رییان له‌ دل و ده‌روونی کابرا دا دروست بکمن و بینه هۆی به‌هیز بوونی بیروباوه‌ری راست و شاره‌زووی کردنی کرده‌وه‌ی چاکی تیدا دروست بکاوه‌لی بنی بۆ راستالی و چاکی و به‌ندایه‌تی کردنی خودا. همر له روانگی شه‌م یاساو قانونه‌وه به‌گیره‌ی ته‌رازوه خودایی‌یه‌که: ده‌فرموی ﴿ومن یعمل من الصالحات من ذکر أو أنثی﴾ که‌سیک کرده‌وه‌ی چاک بکا و دل و ده‌روونی خۆی باش بکا، جا شه‌وه که‌سه نیرینه‌ بی‌ یان میینه‌ بی‌ به‌لام به‌مه‌رجیک ﴿وهو مؤمن﴾ شه‌وه‌یه خاوه‌ن کرده‌وه‌یه خاوه‌ن باوه‌ر بی‌، موسولمانی راستال بی‌، ﴿فاولئک یدخلون الجنة ولا یظلمون نقیرا﴾^{۱۱} شه‌وانه ده‌خرینه ناو به‌هه‌شته‌وه‌و پاداشی خزیان ده‌دریته‌وه به‌بی شه‌وه‌ی به‌ شه‌ندازه‌ی شه‌وه‌ خاله‌ چاله‌ بچکۆله‌یه‌ی که‌وا له‌سهر ناوکی ده‌نکه خورما هه‌یه شه‌میان لی‌ بکری و لییان که‌م بکریته‌وه!

واته: که‌مه‌ترین شه‌ت له‌ پاداشیان که‌م نا‌کریته‌وه که‌وا‌بوو ریگای به‌هه‌شت و خۆشه‌ختی و کامه‌رانی هه‌ردوو جیهان کرده‌وه‌ی چاک و هه‌بوونی بیروباوه‌ری راست و دروسته، ریگای دۆزه‌خ و به‌ده‌ به‌ختی هه‌ردوو دنیا کرده‌وه‌ی خراپه، هیچ کاتی‌ک

^{۱۱} النقیمر: النکة (خال) فی ظهر النواة.

خو هه لاهه سین به گهل و نه ته وه یه ک، به بنه مالو خانه واده یه ک به پیغه مبر و پیاو چاکانه وه نایته هوی رزگار بوون له دۆزه خ! نه وه ی ناده میزاد رزگار ده کا له دۆزه خ کرده وه ی چاک و بیرو پای راست و پایه ند بوون به شه ر یه تی خودا وه یه ...

نه مجار پاش روون کرد نه وه ی شه م حه ق یقه ته وه ده ست نیشان کردنی شه تما رزوه وورد خوین و وورد بینه. پلمو پایه ی خاوه ن باوه ران دیاری ده کا و پیناسه ی موسولمانی راستال و بنده ی گوپرایه لی خودامان پی نیشان ده داو ده فمرموی: **﴿ومن احسن دینا﴾** کی نایین و بیرو باوه ری جوانتر و راست تره؟ **﴿لمن اسلم وجهه لله﴾** لمو که سه که به ته وای روی له خودا بی دل و ده روونی جگه له خو شه ویستی خوداو نایینی خودا هیچی تری تیدا نه بی، جگه له خودا داواو نزا له که سی تر نه کا، جگه له خودا که سی تر به شیای خودایه تی نه زانی، به ندایه تی همر بو خودا بکا، وپرای نه وه ش به نیخلاص و به دل برپای زاتی و سرووشتی ته وای هدی **﴿وهو محسن﴾** کردار چاک و گوftar راست و شیرین ره فتار بی، له خراپه و خراپه کاری دوور بی! ره فتار و ره ووشتی قورنانی بی **﴿واتبع ملة ابراهيم حنيفا﴾** پمیره ی نایینی پاک و پیروزی نیبراهیم **﴿عليه السلام﴾** بکا، که بناغی نایینی نیسلامه و نایینیکی میانهره و دوور له هاوه ل دیاریکردن بو خودایه و به ری یه و پا که له بت پمرستی و بت پمرستان! ریره ی نایینی راست که نایینی نیسلامه نه مبه که له نایه ته دا دیاری کراوه وه کوو خودا ده رباره ی نیبراهیم ده فمرموی: **﴿واذ قال ابراهيم لاییه وقومه انني بريء مما تعبدون، الا الذي فطرني فانه سیه دین وجعلها کلمة باقیة فی عقبه لعلهم یرجعون﴾** الزخرف/۲۶-۲۷. یان ده فمرموی: **﴿بل ملة ابراهيم حنيفا وما کان من المشرکین﴾** البقرة/۱۳۰.

نیبراهیم یه کیکه له بنده راستاله کانی خودا، ریز و پلمو پایه ی تایه تی لای خودا هدی **﴿واتخذ الله ابراهيم خلیلا﴾** پمروه ردار نیبراهیمی هه لباردوه ریز و پلمو پایه یه کی داوه تی ده شو به ی به خو شه ویستی دوست بو دوست!! جا که سیک نه وه نده لای خودا ریزدار بی، نه وه نده نزیک و خو شه ویست بی، خودا کرد بیستی به دوستی خو ی شیای نه وه یه که نایینه که ی په یرو بکری و شوین

ریبازی بکہون، بہ کورتی پمروہ ردگار فہضل و بہ خششی خوی رژاند بہ سمر نیبراہیم دا؛ سروشت چاک و پروا پاک خاوەن ژیری و گیانی خاوەن، خواناس و تہقوا کار بوو، وږہ بہرزو چاو نہ ترس بوو بۆ دژایہ تی کردنی شیرک و بت پەرستی! بہ جوریک کہ پلہی (أولوا العزم) ی پی دراوہ، دۆستی یەزدان و دوژمنی شہیتانہ.

نہ مجار وی دہ چی بری کەس لہ مانای نایہ تی پیشوو گومانیکیان بۆ پەیدا ببی و بلین: مادام نیبراہیم دۆستی خودایہ دہ بی لیک چوون و نزیکیکیان لہ زات و سیفات دا ہہ بی؛ نیت پمروہ ردگار بۆ رەواندنموی نمو گومانہ نابہ جیہ، نموہ روون دہ کاتمہ: کہ ہمرچی لہ ناسمان و زہوی دا ہمہ؛ ہمرچی پلہو پایہ کی ہہ بی، چہند جیاوازی ہہ بی لہ بہندہ کانی تر لہ رووی رەوشت و بیروباوہرہ، لہ برا مہر خودادا بہندہ کی گہردن کہ چہو فرمانبەرداری زاتی بیچوونہ!

بۆیہ فرموی: ﴿وَلِلّٰهِ مَا فِي السَّمٰوٰتِ وَمَا فِي الْاَرْضِ وَكَانَ اللّٰهُ بِكُلِّ شَيْءٍ مُّحِيطًا﴾ ہمرچی لہ ناسمانہ کان و زہوی دا ہمہ مولکی خودایہ، وہ ہموو کەسی، لہ ہمر کوئی بی، وہ ہمر پلہو پایہ کی ہہ بی بہندہ و دروستکراوی خودایہ، ہمر خودا بۆ خوی کارگیت و ہەلسوژنموی ہموو بوونمورہ، ہمرچی بریار بدا، جی بہ جی دہ کوی و کەس نیہ بەرگری بکا، کەس نیہ بتوانی حوکمی نمو، بریاری نمو، پووچەل بکاتمہ؛ چی بکاو چۆن بکا کەس نیہ بتوانی بلی: بۆ وات کرد؟ بۆ وات نہ کرد؛ کئی زات دہ کا نمو پرسیارہی لی بکا؟!!

گہورہیی و بہ توانایی و بالا دەستی و دادپەروەری و دانایی و لوطف و رەحمەتی بہ جوریکہ کہ ہمرچی دہیکا، ہمرچی بریار بدا لی باشتر نیہ، جگہ لہ وستی نمویش ہیچی تر نایہ تہ جی و ناشبی بیتہ جی. زانیاری نمو و پرای دہ سەلات و توانای ہموو شتیکیان داگرتوہ، لہ ناسمان و زہوی دا ہیچی لی ہون نابی، تەنانەت بہ ئەندازە میثقالہ زہرہ و کەمتریش لہ نمو یا گہورہ تر لہ میثقالہ زہرہش لہ زانستی خودا گوم نابی؛ جا خودایہ ک ناگاداری ہموو کردہ وہی بہندہ کانی بی، سزاو پاداشیان بداتمہ لہ سمر کردہ وہ کانیان؛ چاکہ بہ چاکہ خراپہ بہ خراپہ پتویستہ نمو بہندانہ ریبازیک ہەلجێرن کہ پەسەندی نمو خودایہ بی، بۆ

نهوهی به ختموهری همدردو جیهانیان بو دهسته بر بیی و به فرت و فیلی شهیتان و قوتاییانی هدلنه خه له تین!

سه ربه رشتیاری هه تیوان، ریک خستنه وهی ژن و میری لیک زویر بوو

وَيَسْتَفْتُونَكَ فِي النِّسَاءِ قُلِ اللَّهُ يُفْتِيكُمْ فِيهِنَّ وَمَا يُتْلَىٰ عَلَيْكُمْ
فِي الْكِتَابِ فِي يَتِمِّي النِّسَاءِ الَّتِي لَا تُوْثِقْنَ مَا كُتِبَ لَهُنَّ
وَقَرَّ عُبُورَ أَنْ تَنْكِحُوهُنَّ وَالْمُسْتَضْعَفِينَ مِنَ الْوِلْدَانِ وَأَنْ تَقُومُوا
لِلْيَتَامَىٰ بِالْقِسْطِ وَمَا تَفْعَلُوا مِنْ خَيْرٍ فَإِنَّ اللَّهَ كَانَ بِهِ عَلِيمًا ﴿١٢٧﴾
وَإِنْ أُمْرَأَةٌ خَافَتْ مِنْ بَعْلِهَا نُشُوزًا أَوْ إِعْرَاضًا فَلَا جُنَاحَ عَلَيْهِمَا
أَنْ يُصْلِحَا بَيْنَهُمَا صُلْحًا وَالصُّلْحُ خَيْرٌ وَأُحْضِرَتِ الْأَنْفُسُ الشُّحَّ
وَإِنْ تُخْسِنُوا وَتَتَّقُوا فَإِنَّ اللَّهَ كَانَ بِمَا تَعْمَلُونَ
خَبِيرًا ﴿١٢٨﴾ وَلَنْ تَسْتَطِيعُوا أَنْ تَعْدِلُوا بَيْنَ النِّسَاءِ وَلَوْ حَرَصْتُمْ
فَلَا تَمِيلُوا كُلَّ الْمِيلِ فَتَذَرُوهَا كَالْمُعَلَّقَةِ وَإِنْ تُصْلِحُوا وَتَتَّقُوا فَإِنَّ
اللَّهَ كَانَ غَفُورًا رَحِيمًا ﴿١٢٩﴾ وَإِنْ يَتَفَرَّقَا يُغْنِ اللَّهُ كُلًّا مِنْ سَعْيِهِ
وَكَانَ اللَّهُ وَاسِعًا حَكِيمًا ﴿١٣٠﴾

﴿وَيَسْتَفْتُونَكَ فِي النِّسَاءِ...﴾ وه‌کوو زانیمان ئەم سوره‌ته؛ سوره‌تی نیساء، دووباسی گشتی و گرنگی له خۆ گرتوون، یه‌که‌میان حوکه‌مکانی نیسلام ده‌رباره‌ی ئافره‌ت و هه‌تیوو و خزمایه‌تی و میراتگرتن و زاواو خه‌زوری، دووهم روونکردنه‌وه‌ی بنه‌ماکانی نایین و حال و چۆنیه‌تی (ئه‌ه‌لی کیتاب) جووله‌که‌مو مه‌سیحی‌یه‌کان و دوو‌پرووه‌کان و باسی جیهاد و شه‌ر کردن له‌گه‌ل خاونه‌ناسان دا ئە‌مه‌جار لیره‌دا دیتمه‌وه سه‌ر روون کردنه‌وه‌ی بریار و حوکه‌مکانی نیسلامی ده‌رباره‌ی ئافره‌ت و هه‌تیوو و زه‌بوونه‌کان و پته‌موکردنی په‌یوه‌ندی نیوان ژن و می‌رد و دادپه‌روه‌ریی کردن له‌ نیوان ژنه‌کان دا بۆ که‌سی‌ک که زیاد له ژنیتکی هه‌بی!

مامۆستا سید قطب ده‌فه‌رموئ: نایه‌ته‌کانی سه‌ره‌تای ئەم سوره‌ته بری پرسیاری ده‌رباره‌ی ئافره‌تان هینایه‌ پتیشه‌وه دیارده‌ی پرسیار کردنی موسولمانان و هه‌ولدانیان بۆ زانیسی ئە‌ه‌حکامی نیسلامی ده‌رباره‌ی لایه‌نه‌کانی ژانیان مانایه‌کی تایبه‌تیان ده‌به‌خشێ له‌ کۆمه‌لگای نیسلامی دا که تازه پیک هاتبوو، لیکدانمه‌وه‌ی حمز و ئاره‌زووی موسولمانه‌کانیش بوو ده‌رباره‌ی زانیسی حوکم و یاسای ژانیان:

بیگومان ئەو له‌رزوه‌ هه‌ژاندنه‌ی که وه‌رسوپان له‌ داب و نه‌ریتی نه‌زانی‌یه‌وه بۆ ژیر سایه‌ی نیسلام له‌ دل و ده‌روونی ئەو موسولمانانه‌دا هینایه‌دی هه‌ژاندنیتکی به‌هیز بوو له‌رزاندنیتک بوو له‌ ناخه‌وه سه‌ری هه‌لدا! به‌جۆری‌ک ئەو موسولمانانه له‌ هه‌موو دابو نه‌ریتیتکی سه‌رده‌می نه‌زانی که‌وتبوونه گومانه‌وه، له‌وه ده‌ترسان که نیسلام سه‌ربینی‌یه‌ یان گۆرانکاری تیدا کردین، بۆیه هه‌ولیان ده‌دا بزائن: حوکمی نیسلام ده‌رباره‌ی هه‌موو هه‌لس و که‌وتیتکی روژانه‌یان چۆنه‌و چۆن نیه‌؟؟ ئا ئەم دل وشیاری و به‌ په‌روش بوونه‌یان بۆ ئەوه‌ی هه‌موو کاروباریکیان له‌ چوار چیه‌وه‌ی حوکمی نیسلام دابێ و له‌ گه‌ل ناوه‌پۆکی نایین یه‌ک بگرنه‌وه دیارده‌یه‌کی رون و ڕوکارێ ئه‌و سه‌رده‌مه‌ بوو هه‌رچه‌نده هه‌ندێ ماکی نایینی کۆنی سه‌رده‌می نه‌زانی - له‌ بری موسولمان دا به‌دی ده‌کرا! به‌لام گرنک ئەوه‌ بوو: تیکرا هه‌ولی ئەوه‌یان ده‌دا کرداو گوفتار و ره‌فتاریان له‌ بازنه‌ی حوکمه‌ نیسلامیه‌کان ده‌رنه‌چێ و

له بهر روښنایی تیشکی نهو نایینه دا خو ټارایش بدهن و لهو یاساو حوکمانه دهنه چن.

بیګومان موسولمانان له ناخووه ههستیان بهوه ده کرد که پیوستیان به زانینی حوکمی نیسلامی هیه، چونکه نهو حوکمانه یاسای ټایینی تازه یان بو پیک ده هینان به گهرم و گورپی بهوه ههولی نهو زانیاریانه یان ددها، مدهبه ستیشیان نهوه بوو: حوکمی نایینه که یان و واقعی ټایانیاں هاوترازوو بن، نهوان تازه له داب و نهریتی سهرده می نه زانی بهوه هه لکه ندرابوون و وازیان لهو بیروباوه په کون و میژوویی باوک و باپیری خو یان هینابوو، مهیل و سوزیکی داب و نهریتی نهو سهرده مه یان له می شک دا مابوو، له هه مان کاتیش دا له ناخووه ههستیان به ګرنگی نه م ګزړانکاری په سهرتاسهری په ده کرد که نیسلام بهرپای کردبوو.

نا لیره دا پاداشی نهو هه ولدان و حز له پرسیار کردنه یان دهرده که وئ بهرووبومی راستګویی و سووربوونیان له سهر هه ولدان بو زانینی حوکمه کانی نیسلام نومایان دهن، نهو هتا په روه ردگار، په زادانی پاک بو خو ی وه لامی پرسیاره کانیان ددها تهموه ﴿وَيَسْتَفْتُونَكَ فِي النِّسَاءِ قُلْ اللَّهُ يَفْتِكُمْ﴾

نیمامی بوخاری ﷺ هه دیستیک ده ګیرپته مه له عاښشموه (ره زای خوی لی بیت) که دهرپاره ی نه م نایه ته فرمویه تی: نهوه نهو پیواوه په؛ که کچه تیوی خرم و مندالی ده که وپته لا، هه م میراتګریه تی هه م سهرپهرشتیاریه تی، کچه تیوه که مال و سامانی هه میو تیکه لاو به مال و سامانی پیواوه میراتګره که ی بووه، پیواوه که بووه ته هاویه شی له ماله که دا، کچه که وه ختی شوی دئ پیواوه که بو خو ی له بهر هه ر هویه ک بی نایه وئ ماره ی بکا و بیکاته خیزانی خو ی، یان هی کورپی، له بهر مال و سامانه که شی نایدا به که سیکی بیتګانه و ری شوو کردنی لی ده ګرئ، نه م نایه ته بهو بو نهوه هاووته خواری.

نېبنو نه بی حاتم له سوددیوه ده ګیرپته مه ده لی: جابیر کچه مامیتی ناشیرینی هه بوو، نهو کچه مال و سامانیتکی زوری له باوکی بهوه بو به جئ مابوو، جابیر بو خو ی نهیده ویست ماره ی بکا، نه شی ددها به شوو به که سانی تر، نهوه کوو

میرده کدی ماله کدی بدری، جابیر لہم باره وه پرسیری له پیغہ مبر ۷۷۷ کرد و نهم نایه ته هاته خواری: که ده فمر موی: ﴿وَيَسْتَفْتُونَكَ فِي النِّسَاءِ﴾ نهم پیغہ مبر! داوای فته توات لی ده کمن دهر باره ی نافره تان و مافی گشتی یان، مافی ژن و میردایه تی یان، مافی دارایی و مافی ره تار کردن له گه لیانداو به یه کسانی و به یه ک جاو له کاروباره کان دا ته ماشا بکرین له گه لیاندا، یه کسانی کردن له گه لیان دا له هه لس و کهوت و پیکه وه ژیان و چاره سهری و لیک زویر بوون و کیشهو سهریچی نافره ت و نهم جوړه شتانه ﴿قُلْ اللَّهُ يَفْتِيكُمْ فِيهِن﴾ بلای: خودا فته تواتان بو ده دا، نهم بابه تانه تان بو روون ده کاته وه، بریاری راست و دروستان له باره ی نافره ته وه بو دیاری ده کا! همره ها ﴿وَمَا يَتْلَىٰ عَلَيْكُمْ فِي الْكِتَابِ فِي يَتَامَى النِّسَاءِ الْأُولَى لَا تَوْتُوهُنَّ مَا كُتِبَ لَهُنَّ﴾ لہم قورنانه ی که به سهرتان دا ده خویندریته وه حوکم و بریاری تریشیان فیر ده که یین وریگی راستان بو روون ده که یینه وه، دهر باره ی نهم نافره ته هه تیو و چه تیوانه ی که نیوه میراتی دیاری کراوی خویشان پی ناده ن، نهم به شه میراته ی که بویان دیاری کراوه، نیوه جلهو گیریان لی ده کمن و نایان ده نی، مافی شوو کردن به ناره زووی خویشان لی قه ده غه ده کمن و ناهیلن به ویست و خوا هیتی خویشان شوو بکمن!

مالی هه تیوان داگیر ده کمن و نایانده نموه؛ خو ده پاریزن له ماره کردنی نهم کچه تیوانه ی که میراتگر و سهرپرشتیاریانن؛ نه بو خویشان ماره یان ده کمن، نه ده یان دهن به شوو به کهسانی تر!

﴿وَتَرْغَبُونَ أُنْ تَنْكَحُوهُنَّ﴾ ده تانه وی ۶ نه گمر جوان بن مالیان هه بی ماره یان بکمن، نه گمر ناشیرین بوون خویشان ماره یان نه کمن و له بمر خاتری ماله که یان به شووشیان نه دهن!!

داب و نهریتی سهرده می نه زانیتان وابوو که نهم کچه هه تیوانه ی ده که ونه زویر سهرپرشتیاریتانه وه میراتی دیاری کراوی خویشیان نه دهن! نه گمر جوان بوون و به ده لکان بوون ده تانه وی له خویشیان ماره بپرن، نه گمر ناشیرین بن بو خویشان

مارهيان ناکمن و لهبر خاتري ماله که شيان به که سانی دیکه يان به شوو نادهن نه گمر هاتنه خوازینيان!

ده گپړنه وه ده لپن: نیمامي عوممر نه گمر سمرپرشتياري چه تيوه يه که ده هاته لای تیده فکری: نه گمر چه تيوه که جوان و ده وله مهند بوايه به که برای سمرپرشتياري ده گوت: بیده به شوو به پياويکی له خوت باشر و گونجاو تر بوی، نه گمر که چه که ناشيرين بوايه و مالی نه بوايه ده یگوت بۆ خوت ماره ی بکه، تۆ له هه موو که سی بوی له پيش تري! نه مه له کاتيک دا که سمرپرشتياري وا هه بوو که چه تيوه که ماله که ی له خۆ ده گرت نه گمر جوان بوايه که چه که ی ماره ده کرد و ماله که شی ده خوارد، نه گمر چه تيوه که ناشيرين بوايه نه بۆ خوی ماره ی ده کرد نه ده يه يشت شوو بکا به که سانی تر به و جوړه ده مایه وه تا ده مرد.

﴿والمستضعفين من ولدان﴾ ههروه ها له م قورنانه ی به سمرتان دا ده خویندرتیه وه حوکم و بریاری حق و راستان بۆ دیاری ده کا ده راره ی شو منداله بی ده سه لاتانه ی که مافی خویان له میرات ناده نی که له نایه تی ﴿یوصیکم الله فی اولادکم...﴾ دا بزیان دیاری کراوه!

له سمرده می پيش نیسلام دا ته نها پیاوان بوون نه وانه ی نمرکی پاريزگاری هوژ و به خپو کردنی مال و مندالیان له سمر بوو همر نه وان میراتیان ده گرت ژن و مندال میراتیان نه ده درایه.

﴿وأن تقوموا للیتامی بالقسط﴾ ههروه ها پمروه ردگار فه توانان بۆ ده داو حوکم و بریاری حق و راستان بۆ ده رده کا، که هه لس و که وتتان له گهل هه تیوان دا داد نامیز بی، گرنگی به کی ته و او بده ن به سمرپرشتی کردنیان و به شپوه یه کی ریک و پیک و داد پمروه رانه و دل سوژانه به خپویان بکمن و پیتیان بگمینه ن...

جومله ی ﴿وأن تقوموا للیتامی﴾ عه طف بی بۆ سمر ﴿یتامی النساء﴾ واته: مه صدر مونه وه له که مه جرور بی.

زومه‌خشمی ده‌فهرموی: ده‌گونجی جومله‌ی «وَأَنْ تَقُومُوا» مه‌نصوب بی به فیعلتکی مه‌زنده کراوی وه‌کوو (یا مرم). خیط‌ابی نایه‌ته‌کش بۆ فەرمان ره‌او کار به‌ده‌ست و دادوهرانه، بۆ شه‌وی دلسۆز بن به‌رامبهر هه‌تیوان و مافیان بۆ وه‌ریگرن و نه‌هیلن که‌س و کاریان سته‌میان لی بکه‌ن و مافیان پیتیل بکری.

﴿وَمَا تَفْعَلُوا مِنْ خَيْرٍ فَإِنَّ اللَّهَ كَانَ بِهِ عَلِيمًا﴾ ههر کرده‌ویه‌کی خیر نامیز بکه‌ن که‌م بی یان زۆر بی- به‌گویره‌ی حوکم و یاسای خودا بی، شه‌و په‌روه‌ردگار ناگای لی‌یه‌تی و پی‌ی ده‌زانئ و باشترین پاداشیان له‌سهر شه‌و ده‌داته‌وه، دیاره شه‌و وروژاندنی هه‌ست و نه‌ستی ناده‌میزادانه و هه‌لنانیانه بۆ چاکه‌کردن و پابه‌ند بوونیان به‌فەرمان و نه‌هی‌یه‌کانی په‌روه‌ردگار و په‌یره‌کردنی یاسای قورنانی پیروژ که‌ به‌رنامه‌ی ژیانه!

وه‌کوو زانیمان له‌وه‌پیش و له‌سهرتای شه‌م جزمه‌دا حاله‌تی یاخی بوون و ناشیزه‌بوونی نافرته‌تی باس کردوو ریگا چاره‌ی بۆ دانا، بۆ شه‌وی پاریزگاری له‌سهر نیظامی خیزان بکاو نه‌هیلئ سه‌نته‌رو سیسته‌مه‌که‌ی تیک بچی، ئیتستاش لیره‌دا حاله‌تی یاخی بوون و ناشیزه‌بوون نه‌گهر له‌میره‌وه‌سهر هه‌لبدا دینیته‌پیشه‌وه، که‌ شه‌ه‌ش حاله‌تیکه‌ نارامی و ناساییشی ژن تیک ده‌داو ناساییشی خیزان ده‌خاته مه‌ترسی‌یه‌وه، دیاره‌دل و ده‌روون له‌گۆران دان، هه‌ست و شعور ده‌گۆرین، شه‌وی شه‌مپۆ خۆشه‌ویسته، ری ده‌که‌موی سبه‌ینئ دزیو بی، خیزانیک شه‌مپۆ له‌وپه‌ری خۆشی و کامه‌رانی دایه، سبه‌ینئ کیشه‌یه‌کی بۆ دروست ده‌بی مه‌ترسی ده‌خاته کامه‌رانی و ژبانی ناساییه‌وه، ئیسلامیش که‌ به‌رنامه‌ی ژیانه بۆ هه‌موو ته‌نگ و چه‌له‌مه‌یه‌ک چاره‌سهری خۆی هه‌یه، له‌به‌رامبهر هه‌موو ناسته‌نگ و کیشه‌یه‌کدا هه‌للی خۆی هه‌یه، جا با بزانیان په‌روه‌ردگار له‌م حاله‌ته‌دا که‌ ناشیزه‌بوونه‌که‌ له‌پیاوه‌که‌وه بی چۆن چاره‌سهر داده‌نی و چۆن کیشه‌ی نیوان ژن و میره‌که‌ هه‌ل ده‌کا، ده‌فهرموی: ﴿وَإِنْ امْرَأَةٌ خَافَتْ مِنْ بَعْلِهَا نُشُوزًا أَوْ إِعْرَاضًا﴾ نه‌گهر ژنیک له‌وه‌ترسا که‌ میره‌که‌ی شه‌ه‌وی وازی لی بینئ و له‌دلی میره‌که‌یدا شیرین نه‌بی، یان ترسا له‌وه‌که‌ پشتی تی بکاو رووی لی وه‌رگیتیری و خۆی لی

بدزیت‌مویه! ترسانه‌کشی به خورایی نه‌بوو، به‌لکوله ناکامی هه‌لس و کهوت و نیشانمو به‌لگهی حاشا هه‌لده‌گر پیدای بوو بوو؛ وه‌کوو نه‌وهی قسه‌ی ناخوشی پی ده‌گوتن، یان قسه‌ی له‌گه‌ل نه‌ده‌کرد، سهرج‌یی له‌گه‌ل دا نه‌ده‌کرد، سۆز و خۆشه‌ویستی پیشان نه‌ده‌دا، هه‌ولێ ده‌دا ژنی تر بینێ، یان ژنی تری هینابوو، به‌ناشکرا نه‌وی زیاتر خۆش ده‌ویست و له‌هه‌لس و کهوتی رۆژانه‌ی دا گه‌یشته‌ئمو قه‌ناعه‌ته‌ که میرده‌که‌ی ده‌یه‌وێ ده‌ستی لێ هه‌ل بگرێ: جا هۆی ئهم هه‌لوێسته‌ی میرده‌که‌ی ناشیرینی نافرته‌که‌ بێ یان پیری بێ یان ههر شتیکی تر بێ!

ئموه له‌م حالته‌دا بۆ مه‌به‌ستی دل هینانه‌وه‌ی میرده‌که‌ی بۆ نه‌وه‌ی ته‌لاقێ نه‌دا ده‌توانێ سوله‌ی له‌گه‌ل دا بکا به‌م جۆره له‌هه‌ندێ یان له‌هه‌موو ئمو مافانه‌ی که له‌سهر میرده‌که‌یه‌تی واز بینێ و گهرده‌نی ئازاد بکا، وه‌کوو ئموه واز بینێ له‌برێ پۆشاک و بۆبوی که له‌سهر میرده‌که‌یه‌تی، یان پی کیشی لێ نه‌کا، که له‌گه‌لیدا بنوێ و سهرج‌یی بکا.

وه‌کوو ده‌فرموی: ﴿فلا جناح علیهما ان یتصلاحا بینهما صلحا﴾ هیچ خراپه‌یه‌کیان له‌سهر نیه که له‌نیوان خۆیان دا ریکه‌ که‌ون به‌م جۆره ژنه‌که ده‌ست له‌هه‌ندێ مافی خۆی که له‌سهر میرده‌که‌یه‌تی هه‌لبگرێ و له‌لانه‌ی ژن و میردایه‌تی دا به‌ریز لینگیراوی به‌مینیت‌مویه.

ده‌گێر ئموه ده‌لین: ژنیکه‌ میرده‌که‌ی ویستی ته‌لاقێ بدا چونکه‌ پیاوه‌که‌ دلی لێ هه‌لکه‌ندرابوو، ژنه‌که له‌و میرده‌ منداڵیکه‌ی هه‌بوو وتی ته‌لاقم مه‌ده‌ لیم گهرێ با له‌گه‌ل منداڵه‌که‌م دا دانیشم و به‌دوو مانگه‌ جاریک وهره‌ لام بنو، هه‌یچی ترم لیت ناوێ، پیاوه‌که‌ وتی: نه‌گهر به‌وه‌ رازی بی زۆر باشه له‌سهر ئموه ریکه‌ که‌وتن.

سه‌وده‌ی کچی زه‌مه‌عه‌ که‌ خه‌یزانی پیغه‌مه‌بر بوو ﷺ که‌ هه‌ستی کرد پیغه‌مه‌بر ده‌ستی لێ هه‌لده‌گرێ پێ ناخۆش بوو له‌ پیغه‌مه‌بر ﷺ جیا بیت‌مویه ده‌شی زانی که‌ پیغه‌مه‌بر عایشه‌ی زۆر خۆش ده‌وێ هات به‌شه‌ میردی خۆی

پیشکش به عایشه کرد، له پیناو نه‌وده له ژیر نیکاحی پیغه مبر دا ﴿﴾
بمینیته وه!!

جا له‌م حالته‌دا که ژن و میرده که ریک بکمون نه‌وه کاریکی باشمو
قورئان له‌م باره وه ده‌فرموی ﴿والصالح خیر﴾ واته: سولح کردنیان به‌م جوړه ژن که
له هندی مافی خوی ده‌ست هه‌لگری و پیاوه‌کش نه‌وی لی قه‌بول بکا، نه‌وه
باشتره له ده‌ست لیک بمرانیان، ریک کهوتنه‌ویان چاکتره، له لیک جیابونه‌وه
ته‌لاق دان، یان ریک کهوتن و پیکه‌وه ژیان به ته‌بایی باشتره له ناشیزه بوون و
پشت لیک کردنیان، یان ریک کهوتنه‌ویان و پیکه‌وه ژانیان باشتره له کیشمو
نیزاع، بو نه‌وی په‌یوه‌ندی ژن و میردایه‌تی بمینیته‌وه بو نه‌وه بینای خیزان
نمرووخی و زیان به منداله‌کانیان نه‌گا، هه‌روه‌ها چونکه ته‌لاق دزوت‌ترین کاری
ه‌لله لای خودا، پیغه مبر ﴿﴾ فرمویسه‌تی ((أبغض الحلال الى الله
الطلاق))^{۱۲}.

نه‌مجار رسته‌یه‌کی سمرنج راکیش تیغه‌لکیش ده‌کاو ده‌فرموی:
﴿واحضرت الأنفس الشح﴾ ده‌روونی ناده‌میزاد چرووکی و رژی پیسکمی تیدا
چینراوه، واته: سروشتی ناده‌میزاد وا دروست کراوه ه‌زی له مال و دارایی و
کو‌کردنه‌ویه‌تی مال خوشه‌ویست و رژدو چرووکه؛ که‌واته: نه‌گمر ژنه‌که ده‌ست
ه‌لگری له هندی له‌و مال و دارایی‌یه‌ی له‌سمر میرده‌که‌یه‌تی نه‌وه دلی نرم ده‌بی
و واز له ته‌لاق دانی ده‌هینی له‌سمر خاتری ماله‌که، چونکه ده‌روونی نینسان وا
خولقیندراوه که سوور بی له‌سمر کو‌کردنه‌وی مال و دارایی و زور کردن و گشمپی
کردنی؛ جا که نیستا ژنه‌که‌ی هندیکی مال و دارایی بو زیاد ده‌کا دیاره‌نمیش له
پیناو نه‌وه‌دا واز له هندی داخوازی خوی ده‌هینی یان که ژنه‌که واز له هندی مال
و دارایی خوی ده‌هینی که سووره له‌سمر کو‌کردنه‌وه په‌رپیدانی و خوشه‌ویستی
مال و دارایی‌یه‌که‌ی که نه‌و خوشه‌ویستی‌یه له دل دا رسکاوه، دیاره‌پیاوه‌کش به‌و

^{۱۲} تم حدیثه نمبر داود و نینبو ماجه له عبدوللای کوری عومرمه‌وه گیراویانته‌وه.

که مه رازی ده بئ و له هه لوتستی خۆی ژێوان ده بیتوه، یان که ژنه که واز له به شه
 میتردی خۆی ده هینئ و رینگا ده دا میترده که ی به شه که ی نه میش بدا به ژنه که ی
 تری، به کورتی نافرده تان سوورن له سهر به ده دست هینانی مافی خۆیان له به شه میترد
 (القسم) و بژیوو ژیان له گهل میترده که ی دا به کامهرانی، ههروه ها سووره له سهر
 ماره یی و هه موو جوژه کانی مال و دارایی، ههروه ها پیاوانیش سوورن له سهر مال و
 دارایی خۆیان و نایانه وئ مالیان به فیڕۆ پروا ههروه کوو چۆن نایانه وئ خانمو لانه ی
 خیزانیان لئ تیک بچئ، که وابوو لیوووردن و دابه زین له لوتکه ی هه لوتست و واز
 هینان له برئ به رژه وهندی له ههردوو لاره خیر ناوهر ده بئ بۆ ههردوولا، په یوهندی
 ژن و میتردایه تیان نا پچریو خانه ی خیزانیان ناشیوئ «وإن تحسنوا وتتقوا» نه گهر
 به شیهویه کی چاک و ریک و پیک له گهل ژنه کانتان دا ژیان به سهر بهرن، و پرای
 نه وه ی که ناخوشیشیتان بوین له گهل یان دا هه ل بکمن و خۆراگر بن له بهرامهر حمز
 و ناره زووی خۆتان دا، مافی هاوسهری و پیکه وه ژیا تان له بهر چار بئ، چاو پۆشی
 له هه ندئ که م و کوری په کتری بکمن و ههول بدهن به کامهرانی ژیان به سهر بهرن،
 خۆپاریزن له ناچیزه بوون و پشت تیکردن و هه ر شتیک که سهر بکیشئ بۆ زیان
 پئ گه یانندن و کیشمو دوو به ره کی!!

نموه «إِنَّ اللَّهَ كَانَ بِمَا تَعْمَلُونَ خَبِيرًا» بێگومان خودا بهو چاکه و
 نه یحسانه ی که له گهل خیزانه کانتان دا ده یکه ن ناگادار و زانایه، هیهی لئ گوم نابئ
 و پاداشی باشتان ده داته وه!

ده لین عیمرانی کوری حه ططانی خاریجی بۆ خۆی زۆر ناشیرین بوو،
 خیزانه که ی زۆر جوان و شوخ و شه نک بوو، رۆژیک خیزانه که ی سهیری عیمرانی
 کردو وتی: (الحمد لله)، عیمران وتی: نموه چیه؟ وتی: سوپاسی خودام کرد له سهر
 نموه من و تۆ ههردوو که مان به هه شتین، عیمران وتی: چۆن؟ نافرده ته که وتی: چونکه
 تۆ منت دهست که وتوه و خودا جوانیکه ی وه کوو منی به تۆ به خشیوه، نه تۆش
 سوپاسی خودا ده که ی و شوکرانه بژیوی! نه منیش ناشیرینی وه کوو تۆم به نسیب
 بووه و صهرم گرتوه، پهروه ردگاریش به لینی به هه شتی داوه بهو به ندانه ی سوپاس

گوزار و خو راگران که وایی تو به هوی شوکرانه بژییری یه وه و من به هوی صمبر و
خو راگییه وه ده چینه به هه شته وه!!

نه مجار پمروه ردگار نموه روون ده کاته وه که هه لس و کموت کردنی پیاوان
به شیوه یه کی دادوه رانه له گمل ژنه کانیاں دا له هه موو روویه که وه محاله، واته:
پیاویک زیاد له ژنیکی هه بی و له هه موو روویه که وه به یه کسان ی هه لس و
کهوتیاں له گه لدا بکا به یه ک چاو سهیریاں بکا، وه کوو یه ک خو شی بوین نموه کاری
نه کرده یمو ته کلیفیتیکی له وزه به دهر و محاله، بژیه داوای له میترده کان کرد که به
گویره ی توانا به یه کسان ی هه لس و کموت له گمل ژنه کانیاں دا بکه و نه و جا روونی
کرده وه که «ولن تستطیعوا أن تعدلوا بین النساء ولو حرصتم» ناتوانن که
عه داله تی ته و او له هه موو روویه که وه نه نجام بدن له نیوان ژنه کانتاندا، ته نانه ت
نه گهر سووریش بن له سمر نه نجامدانی همر ناتوانن. چونکه عه داله تکاری له گمل
خیزان دا شتی ماددی و ناماددی ده گریتموه، له شته ماددی یه کان دا ده توانی به
عه داله ت له گه لیاں دا هه لس و کموت بکا وه کوو مانموی شو له لایان و بژیو و
پوشاک و نهم جوړه شتانه! به لام له شته ناماددی یه کانی وه کوو خو شه ویستی دل و
مهیل پیدان و نهم جوړه شتانه که پمیه نندیاں به ههستی ده روونی یه وه هیه نموه
عه داله تکاری تیاں دا محاله و ناتوانی نه نجامی بدا!

بژیه پمروه ردگار عه داله تکاری له شته ماددی یه کان دا له سمر پیاوان
پتویست کردوه له شته ناماددی یه کان دا که له چوارچیوه ی ده سه لاتی نه و ان دا
نیه نمو نمرکه ی له سمر سووک کردن به لام له هه مان کات دا ناموزگاری پیاوانی
کرد که به گویره ی توانا لهو شته ده روونی یانه ش دا به عه داله ت له گه لیاں دا
بجوړلینه وه و فرموی: «فلا تمیلوا کل المیل» مهیل و سوزی خو تان به ته و او ی
مه دهن به ژنه خو شه ویسته که و ژنه که ی تر پاشگو ی بخی به هیچ شیوه یه ک مافی
ژنه خیزانیه تی نه دریتی و «فتذروها کالمعلقة» لای خو تان بی هیلنه وه وه کوو
موعه للهق، نه بمره لالا کراو نه ته لاق دراو بی بوخوی بچی شو بکاته وه، نه له لای
میترده که شی مافی خیزانیه تی بدریتی، واته له رووی ده روونی یه وه که نه تان توانی

به یه کسانى له گه لیان دا بجوولینمویه له رووى شته کانی تره وه به گۆیره ی توانا سته میان لئ مه کمن، به لکو له باره ی له لا نووستن و له گه ل رابواردن و هه لس و کموتى جوان له گه ل دا کردن ده بئ رازیان بکمن و مافیان بیاریزن.

﴿وإن تصلحوا وتقسوا﴾ نه گهر ئیوه کاروباری خۆتان ریک بخمن و به عه داله ت هه لس و کموت له گه ل ژنه کانتان بکمن و واز له ستم و ستمکاری بیتن، ته قواکارو خۆپاریز بن له هه موو ئیش و کاریکتان دا ﴿فإن الله کان غفورا رحیما﴾ نموه بیگومان خودا له هه موو مهیل کردن و ستممیک که له موه پیتش له ژنه کانتان کردوه خۆش ده بئ، داب و نهریتی خودا هه میشه نمویه: که لیخۆش بوونی ههیه بۆ هه له کاران و رهحمهت و بهزیی ههیه بۆ تۆبه کاران نموانه ی له دواى تاوان کردن په شیمان ده بنمویه.

﴿وإن یتفرقا﴾ نه گهر لیک جیا بوونمویه، نه ئافره ته که وازی له برئ مال و دارایی خۆی هینا نه پیاوه کەش له هه لوێستی خۆی ژسوان بووه وه و کارگه یشته نمویه ده ست لیک بهردن نموه دلنیا بن هه یج لایان په کی ناکه موئ به لکو ﴿یغن الله کلا من سعته﴾ په روهر دگار هه ره یه که بیان له ی تریان بئ ئاتاج ده کا، به لوطف و که ره می خۆی بۆ پیاوه که ئافره تیکى باشتەر دهره خستینئ، بۆ ژنه کەش مه تر دیکى چاکتر پهیدا ده بئ، له باره ی بزێو و مال و داراییشمویه خودا هه ردوو لایان بئ ئیحتاج ده کا!

ده گێر نمویه ده لین جه عفری کورئ (محمد) پیاریک چووه لای و سکالای خۆی بۆ کرد له ده ست هه ژاری نهویش وتی: برۆ ژن بینه، کابرا ژنی خواست و گواستیه وه پاش ماوه یه ک هاته لای هه ره سکالای هه ژاری کرد نهویش فەرمانی پئ کرد وتی ژنه که ت ته لاق بده!

که پرسیاریان لئ کرد وتیان: نه مه یانی چی؟ له وه لام دا وتی فەرمانم پئ کرد به ژن هینان وتم: به لکو بهر ئهم نایه ته بکه موئ که ده فەرموئ ﴿إن یكونوا فقراء یغنیهم الله من فضله﴾ النور/ ۳۲ که ژنی هینا و نایه ته نه یگرتموه، فەرمانم

پئی کرد به تەلاق دانی ژنه‌کی و تم به لکو له نه‌هلی نهم نایه‌ته بئی ﴿وإن یتفرقا یغن الله کلاً من سعته﴾ لهم باره‌وه چیرۆک و سەرگۆزه‌شته زۆرن.

﴿وکان الله واسعا حکیماً﴾ پەرورده‌گار رزق و رۆژی ده‌ری هه‌موو گیان له‌به‌ریکه که نجینه‌ی فراوانه‌و هه‌رگیز کۆتایی نایه. دانایه له نیش و کاره‌کانیدا، له هه‌موو روویه‌که‌وه له باره‌ی دروست کردن و ده‌ست رهنگینی و شه‌ریعت دانان و هه‌ڵسۆڕانی بوونه‌وه‌ر و پاداش دانوه‌ر تۆڵه سه‌ندانه‌وه.

خواه‌نیتی بوونه‌وه‌ر هه‌ر به‌و خودایه، سه‌ربه‌ری دونه‌یاو قیامه‌ت به‌و تیکۆشه‌رانه

وَلِلّٰهِ مَا فِی السَّمٰوٰتِ وَمَا فِی الْاَرْضِ وَلَقَدْ وَصَّيْنَا الَّذِیْنَ اٰتٰوْا الْکِتٰبَ مِنْ قَبْلِکُمْ وَاِیَّاکُمْ اَنْ اَتَّقُوا اللّٰهَ وَاِنْ تَکْفُرُوْا فَاِنَّ لِلّٰهِ مَا فِی السَّمٰوٰتِ وَمَا فِی الْاَرْضِ وَكَانَ اللّٰهُ غَنِیًّا حَمِیْدًا ﴿۳۳۱﴾ وَلِلّٰهِ مَا فِی السَّمٰوٰتِ وَمَا فِی الْاَرْضِ وَکَفٰی بِاللّٰهِ وَکِیْلًا ﴿۳۳۲﴾ اِنْ یَشَآءْ یُذْهِبْکُمْ اَیُّهَا النَّاسُ وَیَآتِ بِآخَرِیْنَّ وَكَانَ اللّٰهُ عَلٰی ذٰلِکَ قَدِیْرًا ﴿۳۳۳﴾ مِّنْ کَانَ یُرِیْدُ ثَوَابَ الدُّنْیَا فَعِنْدَ اللّٰهِ ثَوَابُ الدُّنْیَا وَالْآخِرَةِ وَكَانَ اللّٰهُ سَمِیْعًا بَصِیْرًا ﴿۳۳۴﴾

پاش نه‌وه‌ی پەرورده‌گار له نایه‌ته‌کانه، بیه‌شو دا فه‌رمانی به‌شاده‌میزاد کرد که عادیلانه له‌گه‌ل هه‌تیوان و زه‌بوونان دا بجوولینه‌وه‌و چاکه‌یان له‌گه‌ل دا بکه‌ن، نه‌مجار نه‌وه‌ روون ده‌کاته‌وه؛ که نهم فه‌رمان و داوایه له‌به‌ر نه‌وه نیه که خودا پیویستی پئی بئی، خودا هه‌یج ناتاجی کردار و گوشتاری به‌نده‌کانی نیه، چونکه هه‌موو ناسمان و زه‌وی، هه‌موو بوونه‌وه‌ر مولکی خزیه‌تی، نه‌و خوایه‌کی بئی باک و

بی ئیحتیاجہ، بے نده کان پیوستیان به ره حمت و به خششی نمو ههیه، به لکو که فرمانیان پیده کا بۆ بهرزه و هندی خۆیان، بۆ رام کردن و هه لنانیانه له سمر کردنی کاری چاکه، بۆ ریکخستن و خولقاندنی کۆمه لگای به خته وهر و کامه رانه!

فرموی: ﴿وَلِلّٰهِ مَا فِي السَّمَاوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ﴾ هه ر بۆ خودایه مولک و دارایی و سه لته نه تی ناسمانه کان و زهوی هه ر خودا خۆی حاکم و هه لسه رپنه ری کاروباره تییان دا، هه رچی تییان دا ههیه له رووی مولکایه تی و خولقاندن و هینانه دی و هه لسه رپان و به ندایه تی کردنی بے نده کان بۆی هی خودایه!

فرمانه وایه کی ره هاو بالا دهستی ههیه!

﴿وَلَقَدْ وَصَّيْنَا الَّذِينَ أُوتُوا الْكِتَابَ مِنْ قَبْلِكُمْ وَإِسَّاكُم﴾ بیگومان فرمانمان به خاوه ن نامه کان (جووله کمو مەسیحی و گەلانی تریش) کردوه، ههروه ها فرمانمان به ئیوه ش کردوه؛ که ﴿أَنْ اتَّقُوا اللَّهَ﴾ به ندایه تی خودا بکه ن و کار به بهرنامه ی خودا بکه ن! هه میشه هه ولی چه سپاندنی بده ن و بیکه نه یاساو پرۆگرامی خۆتان، بۆ نمو ی به خته وهری دونیاو قیامت بین، خۆ ﴿وَإِنْ تَكْفُرُوا﴾ نه گهر سه رپیچی فرمانی یهزدان بکه ن و کافر بین ﴿إِنَّ اللَّهَ مَا فِي السَّمَاوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ﴾ نمو بیگومان بۆ خودایه هه رچی له ناسمانه کان و زهوی دایه، چی له بوونه وهر دایه مولک و سامانی خودایه، بۆ خۆی خاونیانه، کافر بوون و یاخی بوونتان چ زیانیک به خودایه تی و بالا دهستی نمو ناگیه نه ی، ههروه کوو چۆن سوپاس گوزاری و خودا په رستیتان چ له خودایه تی نمو زیاد ناکا! که فرمانیشی پی کردوون سوپاس گوزاری بن و به ندایه تی بکه ن، نمو له بهر سوز و ره حه تی بی پایانیه تی!

رسته ی ﴿وَإِنْ تَكْفُرُوا﴾ عه طف کراوه نمو بۆ سه ر رسته ی ﴿اتَّقُوا﴾ واته فرمانمان به نه وانیش و به ئیوه ش کردوه که ته قوای خودا بکه ن! به وانیش و به ئیوه شمان گوتوه که نه گهر کافر بین و سه رپیچی بکه ن و له خودا یاخی بن، نمو هه موو سه لته نه ت هی خودا خۆیه تی! به کورتی وه کوو زومه خشه ری ده فرمانی:

بوونه‌ور هه‌موو هی خودایه! خودا دروستی کردون، خودا خاوه‌نیانه، ههر خودا رزق و روژی ده‌دا به زینده‌وهران و نه‌و ده‌یانژیینی!

جا که ئاده‌میزاد به‌شیک‌ی بوونه‌وره و خودا نه‌و هه‌موو فەضل و نیعمه‌تانه‌ی پی به‌خشیون، ئهرکی سهر شانیانه که بیپهرستن، مافی خودا خۆیه‌تی که پهرستراو بی و کەس سهرپیچی نه‌کا، ئاده‌میزادان خۆیان له سزاو تۆله‌ی بیاریزن، له سزادانه‌وی بترسین و به‌هیوای پاداش و به‌خششی باش بن! واته: ئهم فرمانه‌ی ئیمه فرمان و نامۆزگاری‌یه‌کی کۆن و له میژینه‌یه‌و شتیکی تازه قه‌لا نیه، ههر له کۆنمه‌و پهره‌ردگار ئهم فرمانه‌ی به‌به‌نده‌کانی کردووه و به‌رو دوا ئهم فرمانه‌ی ئاراسته‌ی هه‌موو گهل و نه‌ته‌وه‌یه‌ک کردووه و تاییه‌ت نیه به‌ئیه‌وه، چونکه ته‌قوا و هه‌سیله‌و هۆکاری رزگار بوون و سهرفیرازی ئاده‌میزاده به‌هۆی ته‌قوا کردنمه‌و به‌خته‌وهری دونیاو قیامه‌ت ده‌بن.

ئه‌مجار به‌ئه‌وانیش و ئیه‌وشمان گوتوه ئه‌گەر کافر بن و له خودا یاخی بن ئه‌وه چ زیانی‌یک به‌خودا ناگا و تۆزق‌الیک له خودایه‌تی که‌م نابیتمه‌وه، سهرباری ئه‌وه‌ش له ناسمانه‌کان و زه‌وی دا فریشته‌و دروست کراوی تری زۆرن که یه‌کتا پهرستی ده‌کمن و فرمانبه‌ر دار و گهردنکه‌چی بۆ ده‌کهن و خۆیان له سزاو تۆله‌ی ده‌پاریزن ﴿وَكَانَ اللَّهُ غَنِيًّا﴾ خودا له زاتی خۆی دا بی ناتاچه له دروست کراوانی خۆی و پتویستی به‌هیچ که‌س نیه و بی ئیحتیاچه له عیباده‌ت کردنیان ﴿حَمِيدًا﴾ شیار و لایه‌ق و موسته‌حه‌قی سوپاس و ریز لێنانه چونکه زاتیکی پاک و بی خه‌وشه، صیفلتی ته‌واو بی نه‌قصن به‌خشش و نیعمه‌تی زۆرن، ته‌نانه‌ت نه‌گەر که‌سیش به‌نده‌یه‌تی بۆ نه‌کا ئه‌و له خواجه‌تی که‌م نابیتمه‌وه، واته: خودا پتویستی به‌تاعه‌ت و شوکر و سوپاسی ئیه‌و نیه بۆ ئه‌وه‌ی خودایه‌تی خۆی پی ته‌واو بکا! ﴿وَإِنْ مِنْ شَيْءٍ إِلَّا يَسْبِغْ بِحَمْدِهِ وَلَكِنْ لَا تَفْقَهُونَ تَسْبِيحَهُمْ﴾ الإسراء/ ۴۴

له هه‌دی‌ی قودسی دا هاتوه ده‌فرموی: ((یا عبادي انکم لن تبلفوا ضري فتضروني، ولن تبلفوا نفعي فتنفعونني، لو ان اولکم و آخرکم وانسکم

وجبتکم کانوا علی اتقی قلب رجل واحد منکم ما زاد ذلك في ملكي شيئا، يا عبادي لو ان اولکم وآخرکم وانسکم وجبتکم کانوا علی أفجر قلب رجل واحد منکم ما نقص ذلك في ملكي شيئا، يا عبادي لو ان اولکم وآخرکم وانسکم وجبتکم قاموا في صعيد واحد فسألوني فأعطيت کل واحد مسألتہ مانقص ذلك مما عندی إلا کما ينقص الخیط إذا أدخل البحر، یا عبادي إنما هي أعمالکم أحصیها لکم ثم أوفیکم إياها، فمن وجد خیرا فلیحمد الله ومن وجد غیر ذلك فلا یلومن إلا نفسه)) رواه مسلم. (ریاض ۱/ ۱-۱۴۳)

له نایه تیکی تردا ده فمرموی: **﴿ما أريد منهم من رزق وما أريد أن يطعمون إن الله هو الرزاق ذو القوة المتین﴾** الذاریات/ ۵۷-۵۸ نه مجار پمروه ردگار بنی ناتاجی خوی له بنده کانی دووباره کرده ده فمرموی: **﴿ولله ما فی السماوات وما فی الأرض﴾** همر بۆ خودایه چی له ناسمانه کان و زهوی داهیه له باره ی دروست کردن و خولقاندن و خاوه نیه تی یه وه، به ناره زووی خوی چۆنی بوی، ناوا هه لیان ده سورینتی، به دییان دینتی و ده یانفه وتینتی، ده یانزیتینتی و ده یانمرینتی **﴿وکفی بالله وکیلا﴾** به سه که خودا بۆ خوی سمره رشتیار و پاریزگار بنی بۆ کاروباری بنده کانی و رزق و رۆژی هه موو کاروباریکی تریانی له نه ستۆ گرتبی!! زومه خشهری ده فمرموی: دووباره کردنه وهی رسته ی **﴿لله ما فی السماوات وما فی الأرض﴾** بۆ چه سپاندن و ته قریری خودایه تی خودایه بۆ سه لماندن ی شیایه تی و پمروه ردگاریه تی به بۆ نه وهی ناده میزاد لی تی بترستین خۆ له سزاو تۆله ی بیاریزن، به ندایه تی بکمن و لی تی یاخی نه بن، چونکه ترسان و خۆپاریزی له سزای خودا بنه مای هه موو خیر و خۆشی یه که: نه مجار هه ره شه ی توندی ناراسته کردن و فمرموی:

﴿إن یشا ینهبکم ایها الناس ویأت باخرین﴾ نه ی ناده میزاد! نه گهر خودا بیهوی بتانفه وتینتی و له بیتختان ده ریتینتی تا قم و کۆمه لیکی تر له ناده میزاد بینیته کایه وه دهیکا و کهس نیه بیته له مپهر و نه هیلتی نهو کاره نه نجام بدا، چونکه

همموو شتیك له ئاسمان و زهوی دا له ژیر دهسه لاتی نمو دایه و له چوار چیوهی دهسه لاتی ده رناچی ﴿وَكَانَ اللَّهُ عَلَىٰ ذَٰلِكَ قَدِيرًا﴾ پمروه دگار له سمر نمو له ناو بردن و به دیهیتانه نمو پهری دهسه لاتی ههیه و هیچ هتیزیک نیه بتوانی بمرهنگاری بکا!! به لام که نایکا نمو له بمر نمو هیه: که ئیرادهی نه کردوو.

نهمه هه ره شه کردنه له بت په رسته کان که ئازاری پیغه مبهریان ده داو بمرهنگاری بانگهوازی نه که یان ده کرد، ده برپینی ئاستی رق و بیمی پمروه دگاره نمو خوانه ئاسانه ده ستیشان کردنی دهسه لاتی بی سنووریه تی له سمر له ناو بردن و فو تاندنیان، نه گهر له سمر یاخی بوون بمرهوام بن به لکو هه ره شه کردن و ناگادار کردنمو هیه بو نمو که سانهی کار به دهستن و لیپرسراوییان هیه: که نه گهر داد پمروه نه بن خودا له ناویان ده ها! ههروه ها بو زاناو زانسته خوازان که نه گهر به گوهری زانیاری خو یان مامه له نه کهن خودا ریسوایان ده کا، شکستی یان به سمر دئ.

وه کوو له نایه تیکی تر دا ده فرموی: ﴿وَإِنْ تَتَوَلَّوْا يَسْتَبَدِلْ قَوْمًا غَيْرَكُمْ ثُمَّ لَا يَكُونُوا أَمْثَالَكُم﴾ محمد/ ۳۸ هه ندئ له زانیانی پتشین (سه له ف) فرمویانه! ئای ئاده میزاد چهند بی نرخه لای خودا کاتی که سه ریچی فرمانه کانی ده کا!!

له نایه تیکی تر دا ده فرموی: ﴿إِنْ يَشَأْ يُذْهِبْكُمْ وَيَأْتِ بِخَلْقٍ جَدِيدٍ، وَمَا ذَٰلِكَ عَلَىٰ اللَّهِ بِعَزِيزٍ﴾ ابراهیم/ ۱۹-۲۰.

نه مانه همموو هه ره شه و ئاموزگاری پمروه دگارن بو ئاده میزاد له چهند شوینیکی قورئان دا به بوئهی جیا جیا وه دووباره و سئ باره بوونه نمو. بو نمو هی بهنده کان به هوش خو بیتنمو وه واز له ریگای چموت بهتین و بیتنه سمر ریگای راست و رهوان که نهویش پابه ند بوونه به فرمانه کانی خودا و جلمو گیری به کانی.

نه مجار ده فرموی: ﴿مَنْ كَانَ يَرِدْ ثَوَابُ الدُّنْيَا﴾ همر که سیك له ئیوه له ریگهی همولدان و کوشش و جیهاده وه بیهوی دهست کهوتی جیهانی دهست کهوتی، مال و نیعمهت و پلمو پایهی دونیای به دهست بیئی! نمو ﴿فَعِنْدَ اللَّهِ ثَوَابُ الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ﴾ پاداشی باشی دونیا و قیامهت لای خودایه، پمروه دگار هیز و ههست و

عه‌قل و شاره‌زایی شه‌وی داوه پیتان که نه‌گمر به‌کاریان بینن ده‌توانن شه‌مو پاداشه‌کان ده‌ستمهر بکمن، همر به پاداشی دونیای بی به‌قا رازی نه‌بن، چونکه کو‌کردنه‌ریان بو ئیوه ناسانه بوه‌کوو شه‌مو جه‌نگاوه‌ری ئیسلام له ریگای خودادا بجه‌نگی نه‌گمر کاره‌که‌ی بو خودا بی همد غه‌نیمه‌ت و سه‌رکه‌وتن به‌ده‌ست دینی همد ره‌زامه‌ندی خوداو به‌مراد گه‌یشتنی له روژی دواپی دا.

واته: نه‌گمر به‌نده بیه‌وی راستالانه بو خودا کار بکا به‌خته‌وه‌ری شه‌ردو جیهان ده‌ستمهر ده‌کا، نهم نایه‌ته ناما‌زه‌یه بو شه‌مو که نایین ناده‌میزاد شاره‌زا ده‌کا بو کامهرانی و به‌خته‌وه‌ری شه‌ردو دونه‌یا، وه شه‌مو شاره‌زایی کردنه فه‌ضل و نیعمه‌تی خودایه، نه‌گمر موسولمانان پابه‌ندی فرمان و جله‌وگیری به‌کانی خودا بن و به‌گیری قورنان که به‌رنامه‌ی هه‌لبه‌ر درای خودایه کار بکمن ده‌بنه گموره هیزی جیهان و دونه‌یا ده‌که‌وتنه ژیر ده‌ستیان (شه‌مه‌ش راستی به‌کی میژووی به‌مو چهند جار له میژووی که‌ونا رای ئیسلامدا به‌گمشی بینراوه!! همر کاتیکیش پابه‌ندی به‌رنامه‌ی خودا نه‌بوین نازادی و سه‌ره‌ستیان له‌ده‌ست داوه‌و که‌وتونه‌ته ژیر چنگی داگیر که‌ران و چه‌سیندرانه‌شه‌وه).

نمونه‌ی نهم نایه‌ته نایه‌تیکی تره که ده‌فرموئ: ﴿فَمِنَ النَّاسِ مَن يَقُولُ: رَبَّنَا آتِنَا فِي الدُّنْيَا وَمَا لَهُ فِي الْآخِرَةِ مِنْ خَلَقٍ، وَمِنْهُمْ مَن يَقُولُ رَبَّنَا آتِنَا فِي الدُّنْيَا حَسَنَةً وَفِي الْآخِرَةِ حَسَنَةً، وَقَتْنَا عَذَابَ النَّارِ. أُولَٰئِكَ لَهُمْ نَصِيبٌ مِّمَّا كَسَبُوا﴾ البقرة/ ۲۰۰-۲۰۲

له نایه‌تیکی تریشدا ده‌فرموئ: ﴿مَن كَانَ يَرْيدُ حَرْثَ الْآخِرَةِ نَزِدْ لَهُ فِي حَرْثِهِ وَمَن كَانَ يَرْيدُ حَرْثَ الدُّنْيَا نُؤْتِهِ مِنْهَا وَمَا لَهُ فِي الْآخِرَةِ مِنْ نَصِيبٍ﴾ الشورى/ ۲۰

هه‌روها ده‌فرموئ: ﴿مَن كَانَ يَرْيدُ الْعَاجِلَةَ عَجَلْنَا لَهُ فِيهَا مَا نَشَاءُ لِمَن نَّرِيدُ تَا دَه‌گاته- أَنْظُرْ كَيْفَ فَضَّلْنَا بَعْضَهُم عَلَىٰ بَعْضٍ﴾ الإسراء/ ۱۸-۲۱

هه‌موو نهم نایه‌تانه شه‌مو ده‌چه‌سپینن که ناده‌میزاد چی دیته ری ناکامی کرده‌وه‌ی خۆیه‌تی و پتویسته هه‌موو کاتئ هه‌ول بدا خودا له خۆی رازی بکاو

به خته و هری ژیا نی قیامه تی ده سته بهر بکا، هه ول و تیکۆشانی به ته نیا بۆ ژیا نی کم
خایه نی دنیا نه بی!!

کۆتایی نایه ته که شی به وه هینا وه که ده فمرموی: ﴿وَكَانَ اللَّهُ سَمِيعًا بَصِيرًا﴾
په ره دگار هه میشه قسه و گف و گۆی بهنده کانی بیستوه و ده بیسی، بینا و زانا و
ناگاداره به هه موو مه به ست و کرده ویه کیان، که وابوو پیویسته هه میشه له کاتی
هه موو گف و گۆو کرداریکیان دا خودایان له یاد بی و بزنان که هه میشه خودا
ناگای له هه لس و که وتی نه وانه، هیچ شتیکی لی هون نابی.

دادوه ری له بریار دان دا، شایه تی دان به حه ق، بره به خودا و به پیغه بهر

﴿يَتَأْتِيهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا كُونُوا قَوَّامِينَ بِالْقِسْطِ شُهَدَاءَ لِلّٰهِ وَلَوْ عَلَىٰ
أَنفُسِكُمْ أَوِ الْوَالِدَيْنِ وَالْأَقْرَبِينَ إِن يَكُنْ غَنِيًّا أَوْ فَقِيرًا فَاللّٰهُ أُولَىٰ بِهِمَا
فَلَا تَتَّبِعُوا الْهَوَىٰ أَن تَعْدِلُوا وَإِن تَلَوْتُمْ أَوْ نَعَرَضُوا فَلِئَلَّ كَانَ بِمَا
تَعْمَلُونَ خَبِيرًا ﴿٢٣٥﴾ يَتَأْتِيهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا بِاللّٰهِ وَرَسُولِهِ
وَالْكِتَابِ الَّذِي نَزَّلَ عَلَىٰ رَسُولِهِ وَالْكِتَابِ الَّذِي أَنزَلَ مِن قَبْلُ
وَمَن يَكْفُرْ بِاللّٰهِ وَمَلَائِكَتِهِ وَكُتُبِهِ وَرُسُلِهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ فَقَدْ ضَلَّ
ضَلَالًا بَعِيدًا ﴿٢٣٦﴾﴾

له نایه ته کانی پیشوو دا فرمانی به ئاده میزادان کرد که داد پەروەر بن
له گەل هەتیوان دا، له گەل نافره تان دا، بهم جوړه زه مینه ی خوش کرد بۆ فرمان به
عه داله ت به شیوه کی گشتی و سەرتاسەری،، چونکه کۆمه لگا به ختەوه ر نابی و
کاروباری سەر ناگرئ نه گەر عه داله ت بالی پیروزی به سەر دا نه کیشئ! پارێزگاری
یاساو بهرده وام بوونی ده سەلات به بی عه داله ت مهی سەر نابی، عه داله ت بناخه ی
ده سەلاتی هه می شه یی به، به بی داد پەروەری کۆمه لگا به پرپوه ناچئ! بۆیه نه م
بانگه وازه گشتی به سەرتاسەری به ناپاسته ی، موسولمانان کردو فرموی: ﴿یا ایها
الذین آمنوا کونوا قوامین بالقسط﴾ ئه ی نهو که سانه ی پر و اتان هیناوه! زیاده
رهوی و موباله غه بکمن له چه سپاندنی عه داله ت دا، ره وشتی داد پەروەری له
خۆتان دا ره وشتیکی سروه وشتی و بنچینه یی بی به لیبرای پابه ندی بن!!

عه داله ت وشیه کی گشتی به؛ دادگایی دادوهر ده گرته وه ههروه ها هه موو
هه لئس و کهوتیکی حه قانی ئاده میزادیش ده گرته وه، پیاو له ناو خیزان دا، ژن له
مال دا، سەرۆک دائیره له فرمانگه که ی خۆی دا، کوڕخا له گوند دا، سەرۆک هۆز
له ناو خێله که ی دا، نه فسەر له سوپا دا هتد.

هه موو نه مانه پتویسته داد پەروەری له بزاقی ژانیان دا ره نک بداته وه
به ده ک چاو سهیری ژیر ده سته ی خۆیان بکمن، جیاوازی له نیتوانیان دا نه کمن!
﴿شهداء لله ولو علی انفسکم﴾ شایه تی حه ق و راستی بن بۆ خودا واته: هه ولی
چه سپاندنی حه ق به دن و مه به سته ی خودا له خۆپازی کردنتان هه بی، شایه تی
به راستی به دن، خۆتان له شایه تیدانی به درۆ پیا ریزن، له شایه تیدان دا لایه نگیری
ره چاو مه کمن، شایه تی راست و بی پیچ و په نا به دن، با له درۆی خۆشتان بی

﴿أو الوالدین﴾ یان زبانی بۆ دایک و باو کتان هه بی ﴿والأقربین﴾ یان زبانی
بۆ خزم و کهس و کارو دۆست و ناشنا هه بی! حه ق چۆنه و رووداو که چۆنتان ناگا
لێ به ناوا بیگیر نه وه، له شایه تیدان دا جگه له لایه نی خوداو حه ق- هه یچ شتیکی
تر له بهر چاو مه گرن! ﴿إن یکن غنیا أو فقیرا فالله أولى بهم﴾ له شایه تیدان دا

لایه نگیری دهوله مەند لەبەر دهوله مەندی یه که ی مەکن به زه ییتان به هه ژار دا له بەر هه ژاری نه یه ته وه، نه وه هه واله ی خودا بکه ن خودا بۆ خۆی باش باش ده زانی بهرژه وهندی یان له چی دایه!!

﴿فلا تتبعوا الهوى أن تعدلوا﴾ شوین هه واو هه وه س مه که ون؛ نه وه کوو له حەق لابده ن بۆ به تال، چونکه هه ر که سێ شوین هه واو هه وه س ی بکه وێ هه لده خلیسکی و تووشی هه له ده بی، یان با هه واو هه وه س و ده مار گیری و خۆشه ویستی بۆ هه ندی که س و رق و کینه تان له هه ندیکی تر واتان لێ نه کا عه داله ت و دادپهروه ری پاشگوێ به خه ن! به لکو هه موو کاتی له هه موو حالیک دا پابه ندی عه داله ت بن و ده ستی لێ بهر مه ده ن! وه کوو له م نایه ته ی تر دا ده فهرموئ: ﴿ولا یجرمنکم شأن قوم علی أن لا تعدلوا اعدلوا هو أقرب للتقوى﴾ المائدة/۸.

ده سه لاتى عه داله ت نامیز بهر ده وام و پایه داره، جیگای ره زامه ندی خودا و ناده میزاده.. ﴿وان تلوا أو تعرضوا﴾ نه گه ر به نه نه قه ست خوار بپۆن و شایه تی بگۆپن و درۆی تیدا بکه ن و له پراستی لا بده ن، یان شایه دی یه که بشیر نه وه نه دای نه که ن و وه کوو پتیویست نه رکی سه رشانی خۆتان نه نه جام نه ده ن نه وه ﴿فإن الله کان بما تعملون خبیرا﴾ دلنیا بن خودا ناگای له هه لو یست و کردار و گوفتار تانه و سزاتان ده داته وه، ناگادار و زانی به هه موو و ورده کاری یه کان و هیچی لێ هون نابێ به هه موو نه یینی و په نامه کی یه کی شایه تی یه که ده زانی، با سه رپیچی کاران به ترستین و بزانی که خودا ناگاداری هه موو فیتل و قسه گۆپین و ژیر لیتو خستنی شایه تیدانه کانیانه.

نه مجار پهروه ردگار فهرمانی پیرۆزی ناراسته ی خاوه ن بهروایان ده کاو ده فهرموئ: ﴿يا أيها الذين آمنوا آمنوا بالله ورسوله والكتاب الذي نزل علی رسولہ﴾ ئه ی کۆمه لی موسولمانان! بهر ده وام بن له سه ر بهروای راستان به خودا به پیتغه مبهری خودا و بهو نامه یه ی ناردویه تی یه خوارێ بۆ سه ر پیتغه مبهره که ی و ﴿والكتاب الذي أنزل من قبل﴾ ههروه ها بهرواتان هه بی بهو نامه ی که له پیش

قورئان دا نیردران بۆ پیغه ممبره کانی پیشوو، پیتان وایی که نمو نامانه له خوداوه نیردران بۆ سمر پیغه ممبران.. نه مه نه گمر خیطابه که ناراسته ی موسولمانان کرابی، وه کوو زۆریه ی رافه که مرانی قورئان پیتان وایه! ئیبنو که ئیر و قورطوبی په سه ندیان کردوه وه کوو له شوئینکی تریشدا ده فرموی: **﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اتَّقُوا اللَّهَ وَأَمِنُوا بِرَسُولِهِ﴾** الحديد/ ۲۸

به لام نه گمر خیطابه که روو بکاته بروادارانی نه هلی کیتاب، نه وه مه به ست به فرمانه که ئیمان هینانیان به پیغه ممبری ئیسلام و به قورئان وه کوو چۆن بریایان به پیغه ممبره کانی پیشوو هیناوه بریایان به نامه ناسمانی به کانی پیش قورئان هیناوه!!

جاوه کوو ریاوایت کراوه: نه مه خیطابه بۆ نهوانه ی جووله که بوون و بریایان هیناوه به پیغه ممبر، ئیبنو عه بیاس و که له بی ده لێن: نه م نایه ته ده رباره ی عه بدوللای کوپی سه لام و نه سه د و ئوسه د که دوو کوپی که عب بوون و ههروه ها نه له به ی کوپی قه یس و سه لام که کوپی خوشکی عه بدوللای کوپی سه لام بوو، یامینی کوپی یامین، که هاتنه خزمه تی پیغه ممبر و عه رزیان کرد ئیمه برپا به تۆو به کتیبه که ت ده کمین، ههروه ها ئیمانیان به موسا و به تهورات و به عوزه یر هه یه ئیتر برپا به که سی ترو به هه یج کتیبیکی تر ناکه ین! پیغه ممبر ﷺ پیی فرموو نابی به لکو ده بی ئیمان به خودا و به پیغه ممبره که ی که منم و ئیمان به قورئان به یتن، ههروه ها ده بی برواتان هه بی به هه موو نامه ناسمانی به کی پیش قورئان. نهوانیش و تیان نه خه یر شتی و ناکه ین ئیتر نه م نایه ته هاته خواری و هه موویان ئیمانیان هینا..

نه مچار هه ره شه ی سه خت ناراسته ی سه ری پیچی کاران ده کاو ده فرموی: **﴿وَمَنْ يَكْفُرْ بِاللَّهِ وَمَلَائِكَتِهِ وَكِتَابِهِ وَرُسُلِهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ فَقَدْ ضَلَّ ضَلَالًا بَعِيدًا﴾** هه که سی ت برپای به خوا یان فریشته کانی یان نامه نیردراوه کانی یان پیغه ممبرانی یان رۆزی قیامه ت نه بی یان برپای به هه ندیکیان نه بی نه وه گو مپرایه و رینگای لی هون بووه و له رینگای حه ق لای داوه، زۆر له رینگای مه به ست و حه قیقه ت

دوور کہوتوتموہ، کہسیک جیاوازی بخاتہ نیتوان نامہ ناسمانیہ کان و پیغہ ممبران
 پروا بہ ہندیکیان بکاو پروا بہ بریکیان نہ کا وہ کوو جوولہ کہو مہسیحیہ کان نہوہ
 پروا کہیان بایہ خی نیہ! چونکہ کافر بوون بہ نامیہ کی ناسمانی یان بہ
 پیغہ ممبریک پروا نہ بوونہ بہ ہموو نامہ ناسمانیہ کان و بہ ہموو پیغہ ممبران!
 نہ گہر نیمانی راست و دروستیان بہ پیغہ ممبرہ کہیان، بہ نامہ ناسمانیہ کہی
 ہدبواہ، بی پروا نہ دہ بوون بہ (محمد) کہ لہ نایین و کتیبہ کہیان دا مزگینی پی
 دراوہ!!

رہ وشتی دوپروہ کان و ہہ نویستیان دئی موسولمانان و سزایان لہ لای خودا

إِنَّ الَّذِينَ آمَنُوا ثُمَّ كَفَرُوا ثُمَّ آمَنُوا ثُمَّ كَفَرُوا ثُمَّ أَرَادُوا كُفْرًا
 لَّمْ يَكُنِ اللَّهُ لِيُغْفِرْ لَهُمْ وَلَا لِيَهْدِيَهُمْ سَبِيلًا ﴿١٣٧﴾ بَشِّرِ الْمُنَافِقِينَ بِأَنَّ
 لَهُمْ عَذَابًا أَلِيمًا ﴿١٣٨﴾ الَّذِينَ يَتَّخِذُونَ الْكَافِرِينَ أَوْلِيَاءَ مِنْ دُونِ
 الْمُؤْمِنِينَ آيَبَتُغُونَ عَنْهُمْ آلِيزَةَ فَإِنَّ آلِيزَةَ لِلَّهِ جَمِيعًا ﴿١٣٩﴾ وَقَدْ نَزَّلَ
 عَلَيْكُمْ فِي الْكِتَابِ أَنْ إِذَا سَمِعْتُمْ آيَاتِ اللَّهِ يُكْفَرُ بِهَا وَيُسْتَهْزَأُ بِهَا
 فَلَا تَقْعُدُوا مَعَهُمْ حَتَّى يَخُوضُوا فِي حَدِيثٍ غَيْرِهِ إِنَّكُمْ إِذَا مِثْلُهُمْ
 إِنَّ اللَّهَ جَامِعُ الْمُنَافِقِينَ وَالْكَافِرِينَ فِي جَهَنَّمَ جَمِيعًا ﴿١٤٠﴾
 الَّذِينَ يَتَرَبَّصُونَ بِكُمْ فَإِنْ كَانَ لَكُمْ فَتْحٌ مِنَ اللَّهِ قَالُوا أَلَمْ نَكُنْ

مَعَكُمْ وَإِنْ كَانَ لِلْكَافِرِينَ نَصِيبٌ قَالُوا أَلَمْ نَسْتَحْوَذْ عَلَيْكُمْ
وَنَمْتَعُكُمْ مِنَ الْمُؤْمِنِينَ قَالَهُ يَحْكُمُ بَيْنَكُمْ يَوْمَ الْقِيَمَةِ وَلَنْ
يَجْعَلَ اللَّهُ لِلْكَافِرِينَ عَلَى الْمُؤْمِنِينَ سَبِيلًا ﴿١٤١﴾

له نایه نسی پیشوودا پمروه ردگار فرمانی به موسولمانان کرد که برودار بن
و بمرد و ام بن له سمر بروداری و نیمانیان به خود او به پیغه بمبران و به نامه
ناسمانی به کان هدی، نیتر گونچاو بوو که باسی دوو کومه ل بکا که لهو بروداران
نین.

کومه لی به که م: نمو تاقمن که بمروالهت نیمانیان هیناوه و دوایی
گمراوندوه بو سمر کوفر و به کافری مردون، نموانه تویه میان بو نیه له سمر کوفر
مردون، خوداش لییان خوش نابی!

کومه لی دووه م: نمو تاقمه دوو پرووه که بمروالهت به موسولمانی مانموه و
له دلدا له گمل کافره کان دان و لایه نگیری نموان ده کم، نموانه ش سزای سهختیان
ده درئ و به ناگری دوزه خ ده سوتینرین.

﴿إِنَّ الَّذِينَ آمَنُوا ثُمَّ كَفَرُوا﴾ نمو که سانه موسولمان بوونی خویان
راگمیاند، دوایی په شیمان بوونموه و گمراوندوه بو کوفر و گومرایسی ﴿ثُمَّ آمَنُوا﴾
نه مجار هه لویتیان گوری و بمروالهت موسولمان بوونموه ﴿ثُمَّ كَفَرُوا﴾ نه مجار
هه لگمراوندوه دوو باره کافر بوونموه ﴿ثُمَّ أَزَادُوا كُفْرًا﴾ نه مجار زیده پویه یان کرد
له گومرایسی و کافر بوون داو دریژه یان به کافر بوونی خویان داو له سمر گومرایسی
مانموه تا مردن، نموانه ﴿لَمْ يَكُنِ اللَّهُ لِيُغْفِرْ لَهُمْ﴾ لیخوشبوونی خودا نایانگریته ووه
﴿وَلَا لِيَهْدِيَهُمْ سَبِيلًا﴾ شاره زایی ناگرین بو چاکو خیر، واته: نموانه که نمونده
راپا بوون بمروالهت موسولمان بوون و به ناشکرا له تایین هه لگمراوندوه و زیده پوهی

لهسمر کافر بوون و گومراییان لی بیندراو سوور بوون لهسمر کافر بسوون و ناماده نهبوون به باشی له نیسلام حالی بین و ههولیان نهدا بهردهوام بن لهسمر دینداری و مانهوه لهسمر رنگای راست! نهوه همرگیز لیخویشبوونی خودایان دهست ناکهوی، رهحمدهت و چاکه و رهزامهندی پهروهردگار نایانگریتموه، دواي نمو دله راوکهو راپایی به نیتر شیایو نهوه نین شارهزای رنگای بههشت بکریسن و ناکریتن، ژبانی سهریمزی و کامهرانی نابینن، لهو دونیاش له ناگری دۆزهخ. رزگاریان نابی، چونکه له ژبان دا تۆبهی راستیان نهکرده و لهسمر کوفر و گومرایی خۆیان تا مردن بهردهوام بوون!

﴿بشر المنافقين﴾ نهی محمد! مزگیننی بده به دوورووهکان له ههر تاقم و کۆمهلیک بن، ههروهها نهوانهی که لایهنگیری کافرهکان دهکن ﴿بأن لهم عذابا أليما﴾ بهوه که ناگری دۆزهخ نامادهیه بۆیان و لهناو دۆزهخ دا سزای سهخت دهچیژن!

نه مجار پیناسهی دوورووهکان دهکاو دهفرموئ: ﴿الذين يتخذون الكافرين أولياء من دون المؤمنين﴾

نهوانه کافرهکان دهکهنه دۆست و برادر و راویژ پیکراو و یارمهتیده و پشت و پهنا، دۆستایهتی موسولمانان بهراستی ناکهن و لهژیر دهسهلاتی موسولمانان دردهچن و خۆیان لی جیا دهکهنهوه، بهو هیوایمو پتیان: وایه که له ناکاما سهرکهوتن بۆ کافرهکان دهبی! نازانن: که سهره نجام سهرکهوتن بۆ موسولمانانه، چونکه خودایان لهگهله!

نه مجار بهشیوه پرسیاریکی سهره نهشت نامیز دهفرموئ: ﴿أيتخون عندهم العزة﴾ نایا نهوانه که دۆستایهتی کافرهکان دهکن دهیانوهی لای نهوان هیز و پشتیوان بۆخۆیان پهیدا بکهن؟ نهگهر به تهما بن بهوه بههیز بن و پشت و قوه تیان زیاد بکا، نهوه بهههله چوون چونکه ﴿لأن العزة لله جميعا﴾ هیز و تواناو پشت و قوه له دونیاو له قیامهت دا ههر بۆ خودایه، ههر شهویش هیز و تواناو

پشت و پمنا ده به خشی، سمرکومتن سمره نجام بو خۆشدهوستانانی خودایمو نهوان بالا دهست و زال ده بن به سمر جووله کمو خوا نه ناسانی تردا.. وه کوو له نایه تیکی تردا ده فرموی: **﴿وَلِلّٰهِ الْعِزَّةُ وَلِرَسُولِهِ وَلِلْمُؤْمِنِينَ﴾** المنافقون/ ۸ عزیزهت و شان و شموکت هی خودایه دهیدا بهوانهی خۆی ناره زوو بکا! کهوابوو پیوسته عزیزهت و هیز و توانا له خودا داوا بکمن، بههۆی بهوای راست و پتمو و بهیره و کردنی ریبازی بهروهردگار و شوینکومتنی بهرنامهی پیغه مبهیره کهیموه به دهستی بینن! بیتگومان بهروهردگار عزیزهت و شان و شکۆی دا به پیغه مبهیره به موسولمانان چونکه بهیرهوی قورنان بوون، ریبازی پیغه مبهریان گرت بهر!! کاتیکیش موسولمانان وازیان له بهرنامهی خودا هیناو نهو شمرعهت و یاسایه پیشینانی نهوان پیی بهرز بوونموه نه مان پاشگوریان خست و لیی دهست بهردار بوون، شان و شموکتیان نه ما، زه لیل و ژتر دهسته بوون، تهختی بهختیان وهرگهرا، دوو پروو و خویری و جاشیان تیدا پهیدا بوون، دۆستایهتی کافر و خوا نه ناسانیان کرد و پتیان وابوو: بهوه پلمو پایه به دهست دههینن! بهلام با دلنیا بن هرگیز لمو روانگهوه پلمو پایهمیان دهست ناکهوی! نومیده وارین موسولمانان بههۆش خۆ بیتنموه، بگه پینموه بو سمر نهو ریبازه پیروزه یهزدان کردهو نهو شمرعهته ناسمانی به بکه نموه به بهرنامه و پروگرامی خۆیان و جارتیکی تر سهرهوهی و بالا دهستی و فرمان رهوایی جیهان به دهست بینن! جارتیکی تر دهی بهخن که **﴿وَلِلّٰهِ الْعِزَّةُ وَلِرَسُولِهِ وَلِلْمُؤْمِنِينَ﴾**.

نه مجار بهروهردگار جلمو گیری له موسولمانان کرد به گشتی که نابن له کوپ و کۆمه لی نهو کافراندا ناماده بن که گالته به قورنان و نایینی خودا ده کمن، ده فرموی: **﴿وَقَدْ نَزَّلَ عَلَیْکُمْ فِی الْکِتَابِ﴾** بیتگومان نیردراوه بو نیه نهی کۆمه لی موسولمانان! نهوانهتان بهراستی موسولمان بوون و نهوانهشتان مونا فیق و دوو پروون- له قورنان دا پیتان راگه یه ندرارهو فرمانتان پی کراوه **﴿اِنْ اِذَا سَمِعْتُمْ اٰیٰتِ اللّٰهِ یُکْفَرُ بِهَا وَیَسْتَهْزِءُ بِهَا﴾** همرکاتی بیستان و زانیتان و بینیتان که قورنان

و نایینی خودا رت ده‌کریته‌وه و گالتی پی ده‌کری و ده‌کریته هوی رابواردنی
 کۆمه‌لی خوانه‌ناسان ﴿فَلَا تَقْعُدُوا مَعَهُمْ حَتَّىٰ يَخُوضُوا فِي حَدِيثٍ غَيْرِهِ﴾ ناماده‌ی
 کۆپ و کۆبونوه‌یان مەبن و له‌گه‌لیان دامه‌نیشن تا ده‌که‌ونه سەر قسمو باسیکی‌تر
 و واز له‌ گالتی کردنه‌که ده‌هینن! نه‌مه ناماژه‌یه بۆ نایه‌تی ﴿وَإِذَا رَأَيْتَ الَّذِينَ
 يَخُوضُونَ فِي آيَاتِنَا فَأَعْرِضْ عَنْهُمْ حَتَّىٰ يَخُوضُوا فِي حَدِيثٍ غَيْرِهِ﴾ الأنعام/۶۷
 نه‌م نایه‌ته له‌ مه‌که‌که هاتۆته خوارئ، نه‌وه بوو کافره‌کانی مه‌که‌که کۆپ و
 کۆبونوه‌یان ده‌به‌ست و گالتی‌یان به‌ قورئان ده‌کرد و هه‌ندئ موسولمانی
 سافیلکه‌ش لایان داده‌نیشن و نه‌شیان ده‌توانی به‌رپرچیان بده‌نه‌وه، چونکه لاواز و
 بی‌توانا بوون، نیتر په‌روه‌ردگار فرمانی پی کردن به‌ روو وهرگێرپان لییان و گوئ
 رانه‌گرتن بۆیان، نه‌مجار که موسولمان چوونه مه‌دینه جووله‌که‌کانی مه‌دینه
 هه‌مان هه‌لوێستی کافره‌کانی مه‌که‌که‌یان هه‌بوو، گالتی‌یان به‌ قورئان ده‌کرد
 موسولمانه دوورپوه‌کانیش (ده‌چوونه لایان داده‌نیشن و گوئیان بۆ ده‌گرتن). نیتر
 په‌روه‌ردگار به‌ گشتی جله‌و گیری له‌ موسولمانان کرد و نه‌وه‌ی لی قه‌ده‌غه
 کردن... تیکرای هه‌ردوو نایه‌ته‌کان نه‌وه ده‌گه‌یه‌نن که برئ له‌و شتانه‌ی ناراسته‌ی
 پیغه‌مبەر ﷺ کراوه مه‌به‌ست لی‌ی ئومه‌ته‌که‌یه‌تی! ﴿إِنَّكُمْ إِذَا مَثَلْتُمْ﴾ نیه‌ نه‌گه‌ر
 هاویه‌شی دانیشن و قسمو باسی نه‌و کۆرانیان بکه‌ن، نه‌وا و هه‌کوو نه‌وان تاوانبار و
 هاویه‌شی کوفره‌که‌یان!! چونکه دانیشن له‌گه‌لیان و گوئ راگرتن بۆ گالتی
 کردنه‌که‌یان نیشانه‌ی ره‌زامه‌ندی‌یه به‌ هه‌لوێستیان، رازی بوون به‌ کوفر به‌ نیختیار
 کوفره، نه‌مجار په‌روه‌ردگار نه‌مه روون ده‌کاته‌وه که خودا له‌ دوا رۆژ دا کۆیان
 ده‌کاته‌وه، گالتی که‌ر و گوئ گر هه‌ردوو لا چۆن له‌ دنیادا بۆ گالتی کردن به
 قورئان کۆبونوه‌یه به‌و شیوه‌یه له‌ ناو ناگری دۆزه‌خ دا کۆیان ده‌کاته‌وه و ده‌فرموی:
 ﴿إِنَّ اللَّهَ جَامِعُ الْمُنَافِقِينَ وَالْكَافِرِينَ فِي جَهَنَّمَ جَمِيعًا﴾ دلنیا بن که خودا دوورپوه‌کان
 و کافره‌کان له‌ ناو ناگری دۆزه‌خ دا کۆده‌کاته‌وه، به‌یه‌که‌وه سزایان ده‌دا چونکه
 که‌سیک رازی بی به‌ کاریک حوکی نه‌و که‌سه‌ی هه‌یه که کاره‌که‌ی کردوه.

نه مجار پمروه ردگار برې ره وشت و نيشانه ي مونا فېقه كان ده ستنيشان
 ده كاو ده فرموي: ﴿الذين يترصدون بك﴾ ثم دووړووانه ثوانم كه خويان
 به لايه ك دا ساغ ناكه نده چاوه روانن ناخو موسولمانان چييان دېته ري ﴿فان كان
 لكم فتح من الله﴾ نه گمر نيوه موسولمان له خوداوه يارمه تي دران و به سمر
 دوژمن دا زال بوون و سر كموتنتان بده دست هينا، غنيمه تتان ده ست كموت زمان
 دريژ ده كمن و گه زاف ده كيشن و ده لين: نيمه ش له گه لتان بووين و به شه تالانيمان
 بده ني، مافمان پيشيل مه كمن! به شيوه يه كي پرسيار ناميز ﴿قالوا ألم نكن معكم﴾
 ده لين: نايان نيمه له جنكه كه دا له گه لتان نه بووين؟! وه كوو نيوه به شداري جهنگمان
 نه كرد؟؟ ﴿وان كان للكافرين نصيب﴾ نه گمر كافره كان سر كموتنيك بده دست
 بينن و به سمر موسولمانه كاندا زال بين وه كوو روژي جنكي نوحود ﴿قالوا ألم
 نستحوذ عليكم؟﴾ به كافره كاني مه كه ده لين: نايان نيمه يارمه تيمان نه دان بو
 سر كموتنتان؟ نه مان ده تواني بتانكوژين ديلتان بكهين؟ نه هيلين سمر كمون؟؟ نايان
 نيمه نه بووينه يارمه تدهر بوژان؟؟ له م رووه وه كه دلي موسولمانه كانمان سارد
 ده كرده وه؟! ترسمان ده خسته دليانه وه بو نه وه ي پشتيان سارد بيتمه وه په لامارتان
 نه دن!! ﴿وغمعكم من المؤمنين﴾ كاري سمره كيما نه بووه: نه مانه يشت
 موسولمانان هله متتان بو بينن، دلان سارد ده كرده وه، بهو شيوه يه نيوه مان
 پاراست له په لامار داني نه مان، كهواته به شيكمان له ده ستكموته كاتنان بده ني!
 چونكه نيمه ش هاو خباتان بوين. نيتر پمروه ردگار حه سمى موقيفه كه ده كاو
 ده فرموي: ﴿فالله يحكم بينكم يوم القيامة﴾ خودا دادگايي نيوانتيان ده كا نه ي
 خاوه ن بروايان و موسولماناني به راستي و نه ي كومه لي دووړو! له روژي قيامت
 دا پمروه ردگار حيسابتان بو ده كا و همريه كه تان به گوږه ي كرده وه ي خوي سزاو
 پاداشتتان ده داته وه: موسولماناني راستال ده خاته به هه شتموه دووړووه كانيش فرې
 ده داته ناو دوژه خمه! نه مجار پمروه ردگار دووړووه كان هيسوا بر او ده كا و پسيامي
 ناو ميديان به گوږه كه دا ده داو ده فرموي: ﴿ولن يجعل الله للكافرين على المؤمنين

سبیلا) نهی کۆمه‌لی دووروو دَلنیا بن، ده‌ستی ناٹومیدی بخه‌نه ژیر سمرتان! همرگیز خودا ماوه‌نادا کافره‌کان به‌سمر موسولمانان دا به‌ته‌واوی زال ببن و له بیخیان ده‌ریتن به‌مهرجی موسولمان ده‌ست به‌شمریعتی خوداوه بگرن و پایه‌ندی فرمان و جلمو گیری‌یه‌کانی په‌روه‌دگاریان بن، نه‌گمر له‌شمریک دا، له‌چاخ و سهرده‌میک دا کافره‌کان سهرکومتی به‌ده‌ست ببن، نه‌وه‌شتیکی کاتی‌یه‌و پایه‌دار نابی، سهره‌نجام سهرکومتی بۆ خودا په‌رستانه، به‌مراد گه‌یشتن له‌دونیواو قیامت دا همر بۆ موسولمانانی راستال و له‌خۆ بوردوو، وه‌کوو له‌نایه‌تیک تیردا ده‌فرموی: **﴿وَكَانَ حَقًّا عَلَيْنَا نَصْرَ لِمُؤْمِنِينَ﴾** الروم/۴۷ یان ده‌فرموی: **﴿إِنْ تَنْصُرُوا اللَّهَ يَنْصُرْكُمْ وَيُثَبِّتْ أَقْدَامَكُمْ﴾** محمد/۷.

تییینی:

یارمه‌تیدانی خودا کاتیک ده‌بی که موسولمانان شمر له‌پیناو حق و عه‌داله‌تدا بکمن، مه‌به‌ستیان به‌رز کردنه‌وی نالای (لا إله إلا الله.....) بی و ره‌زامه‌ندی خودایان بوی و پاداشیان له‌و داوا بکمن! نیشانه‌کانیشی نه‌ویه: نامۆزگاری‌یه‌کانی خودا په‌یره‌و بکمن، وه‌کوو قورئان فرمانیان پی کردوون ناماده‌باشی خویان پیشان بدن، پیوستیاتی بۆ دابین بکمن! به‌گویره‌ی نایه‌تی **﴿وَأَعِدُوا لَهُمْ مَا اسْتَطَعْتُمْ مِنْ قُوَّةٍ وَمِنْ رِبَاطِ الْخَيْلِ﴾** و نایه‌تی **﴿إِذَا لَقِيتُمْ فِئَةً فَاثْبُتُوا وَاذْكُرُوا اللَّهَ كَثِيرًا لَعَلَّكُمْ تُفْلِحُونَ﴾** ره‌فتار بکمن.

چهند جار گوتراوه: بیروباوه‌ی هۆی سهره‌کی‌یه بۆ سهرکومتی، همرجه‌نگاوه‌ریک بیروپروای به‌مه‌سه‌له‌که نه‌بوو له‌شمره‌که‌دا سمرناکه‌وی، هه‌بوونی بیر ویاوه‌ریش نه‌وه ده‌خوای که هه‌میشه ناماده‌باش پی، پیوستیاتی جه‌نگی به‌گویره‌ی رۆزگار دابین بکا، همر کاتیک موسولمانان پایه‌ندی فرمانی خودا بوون و په‌یره‌وی نامۆزگاری‌یه‌کانی بوون، خوداش سمریان ده‌خاو زالیان ده‌کا. نه‌مه‌راستی‌یه‌که‌و به‌لینیکی خودایی‌یه، هیچ شک و گومانی تیدا نیه، چهند جاریک له‌میژوودا به‌ناشکراو به‌زه‌قی خۆی نواندوو!! به‌لام نیستا، که ده‌بینی ولاتی موسولمانان داگیر کراوه له‌لاین کافر و خوانه‌ناسانه‌وه، نه‌و زید و نیشتمانه‌ی که

کاتی خۆی موسولمانان به زهبری شمشیر و ناکامی تیکۆشان و خوین رشتن و
 عمره ق رشتن و خۆبهخت کردن رزگاریان کردو له چهنگی کوفر دهریان هینا، ئیستا
 له لایهن کوفره وه داگیر کراوه ته وه! هۆیه که ی نه وه یه: موسولمانان له بهر خاتری
 خودا شهر ناکهن، له پیناو ئایین و بلاو کردنه وه ی حه ق و بهرز کردنه وه ی ئالای
 ئیسلام دا ناجه نگیتن، په پیره ی فرمان و نامۆزگاری به کانی خودا و پینغه مبهر
 ناکهن، وه کوو قورئان فرمانی پی کردن ناماده باشی جهنک و فیداکاری نین،
 کۆله که ی دین که جیهاد و غهزایه پاش گوریان خستوه، به گویره ی رۆژگار
 پیداوستی جهنگی و بهرهنگاری دابین ناکهن، ناتوان و ههولیان نه داوه که می ی
 جهنگی و فرۆکه ی پیشکه وتوو تۆپی دوور هاویژ و گهوره و موشه کی جوراو جووری
 پیشکه وتوو بو خۆیان دابین بکه ن ناتوان و نه یان کردوه له گه ل دوژمن دا
 پیشه برکی ی چه کساری بکه ن و ئامیری بهر بهر کانی بیننه کایه وه! که نه مانه
 به گویره ی یاسای ئایینه که مان له سهرمان پیویستمو پشتگۆی خستنیان بی
 شهرعی به کی زه ق و که متهر خه می به له بهر امبهر فرمانی خودا!

به ئویستی تری دوو پرووه کان، سزادانیان له لایهن خودا وه

إِنَّ الْمُتَنَفِّقِينَ يُخَدِّعُونَ اللَّهَ وَهُوَ خَدِيعُهُمْ وَإِذَا قَامُوا إِلَى الصَّلَاةِ قَامُوا
 كَسَالَى يُرَآءُونَ النَّاسَ وَلَا يَذْكُرُونَ اللَّهَ إِلَّا قَلِيلًا ﴿٤٢﴾ مُذَبْذَبِينَ بَيْنَ
 ذَلِكَ لَا إِلَى هَتُولَاءٍ وَلَا إِلَى هَتُولَاءٍ وَمَنْ يَضِلَّ اللَّهُ فَلَنْ تَجِدَ لَهُ سَبِيلًا
 ﴿٤٣﴾ يَتَأْتِيهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَتَّخِذُوا الْكَافِرِينَ أَوْلِيَاءَ مِنْ دُونِ
 الْمُؤْمِنِينَ أَتَرِيدُونَ أَنْ تَجْعَلُوا لِلَّهِ عَلَيْكُمْ سُلْطَانًا مُبِينًا ﴿٤٤﴾
 إِنَّ الْمُتَنَفِّقِينَ فِي الدَّرَكِ الْأَسْفَلِ مِنَ النَّارِ وَلَنْ تَجِدَ لَهُمْ نَصِيرًا ﴿٤٥﴾

إِلَّا الَّذِينَ تَابُوا وَأَصْلَحُوا وَآخَذُوا بِاللَّهِ وَأَخْلَصُوا دِينَهُمْ
 لِلَّهِ فَأُولَٰئِكَ مَعَ الْمُؤْمِنِينَ وَسَوْفَ يُؤْتِي اللَّهُ
 الْمُؤْمِنِينَ أَجْرًا عَظِيمًا ﴿١٤٦﴾ مَا يَفْعَلُ اللَّهُ بِعَذَابِكُمْ إِنْ شَكَرْتُمْ
 وَعَامَنْتُمْ وَكَانَ اللَّهُ شَاكِرًا عَلِيمًا ﴿١٤٧﴾

ههروا له سمر روون کردنه وهی زهوشتی ناجوانمیرانهی دوو پرووه کان ده پروا و
 ده فمرموی: ﴿إِنَّ الْمُنَافِقِينَ يُخَادِعُونَ اللَّهَ﴾ بیگومان نهو دوو پروا نه له بهر نه زانی و بی
 عه قلی و ده روون نه خوشییان به وهی تینه گه یشتن و بیر ته سکیان په نا بو فرت و
 فیل ده بمن کاریک ده کن بهروالت وه کوو نه وه وایه فیل له خدا بکن، ده چن
 خویان به موسولمان ده خنه بهرچاوی موسولمانان و له دلش دا بی پروان، وه کوو
 له شوینتیکی تر ده فمرموی: ﴿يُخَادِعُونَ اللَّهَ وَالَّذِينَ آمَنُوا﴾ البقرة ۹/ ناشکراشه
 خدا فیل لی ناکری، چونکه نهو زاناو ناگاداره به نهینی ناو دلان و هه موو
 په نامه کی به ک ده زانی!

بیان وایه: وه کوو له دنیا دا بویان چوه ته سمر بهروالت حوکمی
 شریعتیان به سمر دا جی به جی ده کری له لای خوداش نهو یان بو ده چیته سمر له
 قیامه تیش دا وه کوو دنیا- رزگاریان ده بی!

وه کوو له نایه تیکی تر دا پمروه دگار له باره یانه وه ده فمرموی: که روژی
 قیامت زیندو ده کرینه وهو راپیتیچی دهشتی مه حشر ده کرین، سویند بو خودا
 ده خوژن ده لین: نیمه خاوهن پروا بووین له سمر ریگای راست و حق بوین: ﴿يَوْمَ
 يَبْعَثُهُمُ اللَّهُ جَمِيعًا فَيُحْلِفُونَ لَهُ كَمَا يَحْلِفُونَ لَكُمْ﴾ المجادلة ۱۸/

به لام به زدان به درویان ده خاتمه و سوود لهو سویند خواردنه یان نابین!
 ﴿وَهُوَ خَادِعُهُمْ﴾ خوداش تو لهی نهو فرت و فیل یان لی دهستینی، سزادانه یان

ناو نراوه به (مخادعة) له‌بهر (مشاکله) به بۆ وشه‌ی پیشوو وه‌کورو «ومکروا ومکر الله» وایه.

یان مانای وایه: نه‌وه‌ی خودا له‌گه‌لیان ده‌کا له‌فیل ده‌چی، له‌م رووه‌وه‌که له‌دونیا دا وازی لی هینان، نه‌حکامی شهریه‌تیان به‌سهردا جی به‌جی ده‌کری، خوین و مالیان پاریزراو ده‌بی، به‌لام له‌قیامت دا ژیر خانی دۆزه‌خی بۆ ناماده کردوون و ده‌یان کاته بنکلی دۆزه‌خ، چونکه داب و نهریتی خودا وایه: ههرکه‌سیک هه‌لو‌یستی خیانه‌تکاری وه‌کورو نه‌م دوورپروانه بنویستی که له‌دونیا دا تووشی ریسواییان بکاو له‌قیامه‌تیشدا سزای سه‌ختیان بدا، نه‌مه‌ش دیارده‌یه‌کی دوورپروانه له‌هه‌موو گهل و هۆزیک دا فیل و ته‌له‌که په‌یدا ده‌کمن و درۆ هه‌لده‌به‌ستن پیلان ده‌گێرن غه‌ش ده‌کمن دوژمنانی گهل و نیشتمانی موسولمانان ده‌که‌نه گه‌وره‌و لیپرسراوی خۆیان و جاشایه‌تیان بۆ ده‌کمن، کتیبه‌ میژوویی به‌کان پهن له‌باس و خواسی نه‌م جوژه جاشانه ههر کاتی گهل و نه‌تموه‌ لاواز بین و دوژمنیان به‌هیز بن نه‌م چلکاو خۆرانه زۆر ده‌بن و سه‌ره‌لده‌دن، چونکه نه‌م خۆفروشانه هه‌میشه هه‌له‌پی سوود و قازانجی تایبه‌تی خۆیان ده‌دن و سوودی گشتی ژیر پی ده‌خمن، بۆ به‌ده‌ست هینانی نامانجی تایبه‌تی چلکاو خۆری خۆیان هه‌موو ریگایه‌کی خوار ده‌گره‌بهر و کۆ له‌هیچ خیانه‌تکاری به‌ک ناکه‌نه‌وه.

نه‌حمه‌د و موسلیم له‌ئینوعه‌بباسمه‌ ده‌گێرنه‌وه ده‌لین: هه‌له‌خه‌له‌تانندی خودا بۆیان نه‌وه‌یه: که خودا رۆژی قیامت روناکی به‌کیان ده‌داتی که پی برۆن و وه‌کورو موسولمانان ریگا ده‌رکمن! که ده‌گه‌نه سه‌ر پردی سیراط رووناکی به‌کیان ده‌کوژیته‌وه، له‌ناو تاریکی دا ده‌میتننه‌وه.

نیشانه‌یه‌کی تری نه‌م دوورپروانه نه‌وه‌یه: «واذا قاموا إلى الصلاة قاموا کسالی» که هه‌لده‌ستن بۆ نوێ به‌ته‌مه‌لی و له‌ش گرانی نه‌نجامی ده‌دن، چونکه نیمانی پته‌ویان پی نیه به‌ره‌غبه‌تموه نایکمن، هانده‌ریکی ده‌روونی پالیان پیوه نانی بۆ نه‌نجام دانی، نیازی پاکیان نیه، له‌مانای نوێ ناگمن، به‌هیوای پاداشی پاشه‌پوژ نین، ترسی دۆزه‌خیان نیه، به‌لکو له‌ترسی خه‌لکه‌که نوێ ده‌کمن،

نه‌گەر همر بۆخۆیان بوون ئەوا همر نوێژ ناکەن، ئەگەر لەگەڵ موسوڵمانانیش بوون ئەوا بە پۆلەت نوێژەکیان دەکەن، کەسێک ئەوێه جالی بێ، دیارە بە تەمبەلی و بە ناریک و پینکی نوێژەکانی دەکا، ئەوانە بە نوێژ کردنەکیان مەبەستیان خودا نیە و هیچ نەخلاص و دلسۆزییەک لە نوێژەکیان دا بەدی ناکرێ (یراءون الناس) بەلکو بۆ ئەوێه دەیکەن کە موسوڵمانان بیان بینن و ریا بازی دەکەن و نوێژەکیان بۆ ناو و شۆرەتە نەک بۆ خودا! بۆیە زۆر جار لە نوێژ دوا دەکەون و نامادەیی کردنی نوێژی خەوتنان و بەیانی نابن، وەکوو لە صەحیحەین دا هاتووێه کە پیغەمبەر فەرموویەتی: ((اثقل الصلاة على المنافقين صلاة العشاء وصلاة الصبح، ولو يعلمون ما فيهما لأتوها ولو حبوا)) گرانترین نوێژ لەسەر شانی دووپۆوه‌کان نوێژی عیساو نوێژی بەیانییە ئەگەر بیانزانایە چەند خێروپێریان تێدايە ئەنجامیان دەدان تەنانت ئەگەر بە قنگە خشکیش بوايە. هەروەها ﴿ولا يذكرون الله إلا قليلا﴾ ئەوانە کەم وادەبێ نوێژ بکەن یان لە نوێژەکیاندا کەم یادی خودا دەکەن نازانن چی دەلێن، بەلکو لە نوێژەکیان دا بێ ناگا و بێ نیازن، تەنانت ئەوان لە واقع دا زۆر کات همر نوێژ ناکەن، ئەگەر خەلک نەیانبینن و بۆ رۆبەمایێ نەبێ همر نوێژ ناکەن. هەروەها ﴿مذبذبين بين ذلك لا إلى هؤلاء ولا إلى هؤلاء﴾ ئەوان سەریان لێ تێک چووێه بەهیچ لایەک دا خۆیان بۆ ساغ ناکریتەو، نە لەگەڵ موسوڵمانەکانن بەراستی، نە لەگەڵ کافرەکانن بەراستی، بەلکو بە رۆلەت لەگەڵ موسوڵمانەکانن لە دلێش دا لەگەڵ کافرەکانن، هێ واشیان هەیه شک و گومان دەیهێنێ و دەیی، جاریک مەیلی لای موسوڵمانەکان دەکا و جاری واش هەیه مەیلی لای کافرەکانیان هەیه وەکوو جۆولەکەکان وەکوو لە سەرەتای سوره‌تی بەقەرەدا دەفەرموێ: ﴿كلما أضاء لهم مشوا فيه، وإذا أظلم عليهم قاموا﴾ نایه‌تی (۲۰) ئەوانە کۆپی رۆژن و کێ سەرکەوت لەگەڵ ئەودان.. ئەوانە گۆمپان ﴿ومن يضل الله﴾ کەسێک خودا بەهۆی کردەوێه هەلۆستی نالەبارییەوێه لەرێگە راست لای بداو سەرلێشتیواو و گۆمرا بێ ﴿فلن تجد له

سبیلا) نهتو نهی پیغه مبر! نهی بیسهر! ناتوانی ریگای حهق و راستی بو بدوزیتمه، چی همول بدهی وتیبکوشی بو خستنه سهر ریگای باش، همولدانه کهت بی هوده! چونکه سوننهت و داب و نمریتی خودا ناگوړئ و هه لئاو شیتمه! کهوابی مانای (اضلال) ری لئ هون کردنی خودایی نموه نیه که خودا سرووشتی هه ندئ ناده میزاد له سهر کوفر دابرئ! کابرا هیچ دهسه لاتیکی تیتیدا نهی!

نه مجار پمروه دگار موسولمانان لهوه ده ترسینئ که هه لوتستی دووړوه کان وهریگرن و چاو لهوان بکمن یان دۆستایهتی کافره کان بکمن و یارمه تیده ریان بن بو سرکهوتنیان به سهر موسولمانان داو فرمووی: **(یا ایها الذین آمنوا لا تتخذوا الکافرین اولیاء من دون المؤمنین)** نهی نمو که سانهی پرواتان هیناوه به خوداو به پیغه مبری خودا، به هیچ شتیه بیهک کافره کان مه کمن به دۆست و گمورهی خوټان و موسولمانان پاشگوئ بخمن!

خوانه ناسان مه کمن به دۆست و یارمه تیدهر و هاوئل، دۆستایه تیان له گمل دا مدهستن، نه صیحت و ناموژگاریان لئ وهرمه گرن دژئ موسولمانان و دهستی خوښه ویستی یان بو درئ مه کمن و نهینئ و حال و وهزع و حالی موسولمانان پئ مه لئن، سیخوړی و چاوساغی بو خوانه ناسان مه کمن! وه کوو له نایه تیکی تردا ده فرموئ: **(لا یتخذ المؤمنون الکافرین اولیاء من دون المؤمنین ومن یفعل ذلک فلیس من الله فی شیء الا ان تتقوا منهم تقاة ویحذرکم نفسه)** آل عمران/ ۲۸ یان ده فرموئ: **(یا ایها الذین آمنوا لا تتخذوا الیهود والنصارى اولیاء بعضهم اولیاء بعض)** المائدة/ ۵۱ به لام پیدانی برئ و هزیغی گشتی به کافره ذیمیه کان له فرمانگه کانی حکومتی نیسلا میدا، نموه کاریکی ناسایی یهو هیچ ره خنه لئ ناگیرئ به ممرجئ چاودیری بکری و فرمانگه یه کی وانه بی نهینئ یه گرنگه کانی ده ولتمتی تیدا پاریزرابی، نموه تا له سمرده می هاو له لانی پیغه مبر برئ ذیممی له دیوانه کانی حکومت دا کاریان ده کرد و کاروباری گشتی نمو دیوانانه یان به پریوه ده برد، عه بیاسی یه کانیش نه بو نیسحاقی (الصابی) که ناموسولمان بوو کردوویانه

به وه زیر و به فمرمانی خلیفه کاروباری دهولهتی به پویه بردووه^{۱۳}! ﴿أَفْرِيدُونَ أَنْ
تَجْعَلُوا اللَّهَ عَالِيَكُمْ سُلْطَانًا مُبِينًا﴾ واته: نایا ده تانهوی بهو یارمهتی دانهی کافران و
کردنیان به گهروهو لیپرسراوی خوتان به لگهی تهواو بدهن به دهست خودا بؤ نهوهی
سزاتان بداو تولهتان لی بستینی؟؟ مدهست نهوهیه: که یارمهتیدان و هاریکاری
کافران دژی موسولمانان رهوشتی دوو پرووانه به لگهی لهسر مونا فیتی!

نه مجار پهروهردگار سزای دوو پرووه کان دیاری دهکا و ده فمرموی: ﴿إِنَّ
الْمُنَافِقِينَ فِي الدَّرَكِ الْأَسْفَلِ مِنَ النَّارِ﴾ بیگومان رژی قیامت دوو پرووه کان ده خرینه
چینی ژیرهوهی دوزه خهوه له بنکلی دا ده سوتینرین! نه مه ناماژهیه بؤ نهوه که
دوزهخ: چینچین و قات قاته، حموت تمبهقه و ناخوشتین شوینی قاتی همره
خوارویهتی، که جیگهی دوو پرووانه.

رافه کمرانی قورنان ده لین: دوزهخ حموت تمبهقه، یه که میان جهه تنم
نه مجار (لظی) نه مجار (الحطمة) نه مجار (سعی) دوایی (حجیم) نه مجار
(الهاویة) جاری وا ده بی هندیکیان به ناوی هندیکیانهوه ناو ده برین. به ههشتیش
ههشت پلهیه، همر پلهی جیگهی جوژه که سیکه به پی پی پلمو پایمیان له خودا
پهرستی دا.

هژی نهوهی که سزای دوو پرووه کان سهخت تره له کافره کان نهوهیه: که
دوو پرووه کور کافره که کافره گالته کردنی به نیسلام و موسولمانانیشی سمر باره!
﴿وَلَنْ تَجِدَ لَهُمْ نَصِيرًا﴾ کهس نیه نهو سزایه لهسر دوو پرووه کان لاسمری، یان بویان
سووک بکا کهس نیه یارمهتیاں بداو به هانایانهوه بهی!! نه مجار پهروهردگار
ریگای سهر فیرازی و یصلاح بؤ نهو دوو پرووانه دهست نیشان دهکا و ده فمرموی: ﴿إِلَّا
الَّذِينَ تابُوا﴾ مه گمر نهوانه یان که له هلوستی دوو پرووی خویانیان په شیمان
ده بنهوه ﴿وَأَصْلَحُوا﴾ همول و تیکوژشانی تهواو ده خهنه کار بؤ کردنی کرداری چاک
و سپرنهوهی تاوانی رژیگاری دوو پروویان و شتنهوهی چلکی نیفاق ﴿واعتصموا

^{۱۳} بؤ زوده دروزه بیتان سمیری تهفسیری (النار) ج ۵ / ۴۷۲۶-۴۷۳ بکه.

بالله ده‌ست ده‌گرن به نام‌هی خدا که قورئان و شوین ناموژگاری به‌کانی پیغه‌مبیر ده‌کمون (واخلصوا دینهم لله) تنها خدا ده‌پدرستن و به‌ندایه‌تی هر بو شو ده‌کمن و سمری به‌ندایه‌تی هر بو شو نمو ده‌کمن په‌نا بو کسی تر نابهن نه‌بو لابرندی زیان و ناخوشی و نه‌بو ده‌ستکمونتی سوود و قازانج و ده‌کوو له سوره‌تی فاتحه‌دا ده‌فرموی: ﴿إِيَّاكَ نَعْبُدُ وَإِيَّاكَ نَسْتَعِينُ﴾.

ثم چوار ممرجانه ممرجی و هرگیرانی تویه‌ی دوپرووه، به‌لام کافر ممرجی تویه‌کمی نمویه کۆتایی به کوفره‌کمی یینی و ده‌کوو له شوینیکی تر ده‌فرموی: ﴿قُلْ لِلَّذِينَ كَفَرُوا إِنْ يَنْتَهُوا يُغْفَرْ لَهُمْ مَا قَدْ سَلَفَ﴾ الأنفال/۳۸.

مونا فیق نمویه: به‌دهم موسولمان بی به‌دل بی پروا بی، به‌قسه له‌گئل خدا بی به کرده‌وه له‌گئل شه‌یتان ﴿فَاُولَٰئِكَ مَعَ الْمُؤْمِنِينَ﴾ شو دوپرووانه که بسر شیوه‌ی باس کرا نه‌گمر تمویه بکمن و بگمرنمو واز له دوپرووی بیین، نموه ده‌بنه هاوه‌لی موسولمانان و له همدوو دنیادا له کۆمئل و گروهی خاوه‌ن باوه‌پان حسیتب ده‌کرین.

﴿وَسَوْفَ يُؤْتِ اللَّهُ الْمُؤْمِنِينَ أَجْرًا عَظِيمًا﴾ لموه به‌مولاوه پمروردگار پاداشی زۆروزه‌بهنده ده‌داتموه به خاوه‌ن باوه‌پان که خدا نمبی که س نه‌ندازه‌ی نازانی، شو تویه‌کارانه‌ش ده‌بنه هاویه‌شی شو موسولمانانه.

نه‌مجار پمروردگار هژی سزادانه‌کیان ناشکرا ده‌کاو ده‌فرموی: ﴿مَا يَفْعَلُ اللَّهُ بِعَذَابِكُمْ إِنْ شَكَرْتُمْ وَآمَنْتُمْ﴾ خودا چ مبه‌ستیکی هیه به سزادانی نیوه نه‌ی ئاده‌میزاد؟؟ نه‌گمر نیوه پرواتان هبی و به‌ندایه‌تی بکمن و سوپاس گوزار بن بوچی سزاتان ده‌دا؟؟ واته: پمروردگار که سزاتان ده‌دا و له دۆزه‌خ دا به‌ناگر ده‌تانسویتینی له‌بهر نموه نیه زیانتان لی دابی و شویش تۆله‌ی زیانه‌که‌تان لی بستینیتموه، یان له‌بهر نموه نیه: که زیان له خووی دوور بخاتموه یان سوودیکی ده‌ست کموی!! هیچ کامی لم مبه‌ستانه‌ی نیه، چونکه خودا بی ناتاجه له هه‌موو بوونموه هیچ پیوستی به‌کی به ئاده‌میزاد نیه، خودایه‌تی خودا زۆر لموه به‌رزتره

که نهو مدهستانه ی ههبن، بهلام خودا عادل و دانایه، ناگادار و زانایه، همرگیز چاک و خراپ و هک یهک سهیر ناکا، کافر و موسولمان له تهرزووی نهو دا بهرامبر و یهکسان نین! کافر و مونافیق و یاخی بوو که سوپاسی خودا ناکمن له بهرامبر نیعمه تهکانی دا، تهرکی سهر شانی خۆیان که تیمان به خوداو بهندایه تی کردنیه تی بهجی ناهینن! مال و دارایی و هیز و دهسلاتیان که خودا پی پی داوون له خیر و چاکه دا بهکاری ناهینن، چۆن ده بی وه کوو خودا پهرستیکی راستال حلیب بکیرن؟! خو ته گهر نهو خوانه ناسانه وازیان له ههلویستی خۆیان بهینایه و سوپاسگوزاری پهروردگار بوونایه کردار و گوفتاریان باش بوایه پروایه کی پتهو و راستیان به خودا بهینایه، نهوانیش شیای پاداش ده بوون و به ختموهری همدروو جیهان یان به ده دست دهینا! ﴿وكان الله شاکرا علیما﴾ هه میشه خودا پاداشی سوپاسگوزاران به چاکه سوپاس ده داتهوه، پاداشی باشی داناهه بو نهوانه ی بهندایه تی ده کمن و فمرمانبردان! زانایه به حالی بهندهکانی و ناگاداری دروست کراوانی خۆیه تی، هیچی لی گوم نابی که سیک بروای به خودای خۆی هه بی، بهنده ی سوپاسگوزار و راستال بی، خودا پی پی ده زانی و ناگای لی ته تی و به باشتین پاداش پاداشی ده داتهوه، وه کوو له نایه تیکی تر دا ده فمرموی: ﴿واذ تاذن ربکم لمن شکرتم لازیدنکم ولن کفرتم ان عذابی لشدید﴾ ابراهیم/۷.

ناشکرایه قورنان که نامه ی نووسرای پهروردگار و پرۆگرام و بهرنامه ی نهتموه ی موسولمانه همولی نهوه دها وه کوو هه میشه همولی نهتموه ی نهتموه یه کی بی خهوش و موسولمان بینیته کایهوه، نهتموه یهک له کۆمه لانی موسولمان پیک بهینن که نیسلام له کۆمه لگاکانی کوفر و نه زانی بهوه بو لای خۆی کیشی کرد بوون، به شیر خۆدا پهرستی گۆشی کرد بوون! بو نهتموه ی دوا دروست بوونی نهو نهتموه نیسلام کرده ربهری و رابهرایه تی شاده میزاد بگریته ده دست و بهروه ناسوی کامهرانی و خۆشه ختی و سهر فیرازی وه گهری بخسا؟! هه میشه همولی دها هۆکارهکانی دروست بوونی نهو نهتموه یه دهسته بهر بکا، بناخه گشتی بهکانی ده بهمهر زینن.

یه کیک لئو هۆکاره سهره کیانه پاک کردنه‌وه‌ی دل و ده‌روونی ئهو کۆمه‌له
موسولمانه‌یه که کۆمه‌لگای نیسلا می‌یان نه‌تمه‌وه‌ی موسولمانی لی پیک دئ و به‌رز
کردنه‌وه‌ی ناستی ره‌وشتی و ده‌روونی تاکه‌کانی ئهو کۆمه‌لگایه!!

جا که کۆمه‌لی موسولمانان گه‌یشتنه ئهو ناسته به‌رز، له ره‌وشتی تاکه
که‌سی و کۆبی دا گه‌یشتنه ئهو نه‌ندازه پیوسته‌وه‌ی هاوشان له‌گه‌ل نه‌وه‌ش دا له
باره‌ی بیر و باوه‌ری عه‌قیده‌یه‌یه‌وه هه‌مان سهرکه‌وتنی به‌ده‌ست هینا، ئهو کاته
په‌روه‌ردگار ئهو نه‌خشه‌یه‌ی یان ئهو تابلۆیه‌ی که کیشاوهره‌تی بو ناده‌میزاد
ده‌یه‌ینیه‌یه‌ کایه‌وه، نه‌تمه‌وه‌یه‌که ده‌خولقی‌نیه‌ی که پارێزگاری نایین و به‌نامه‌که‌ی
بکه‌ن و بنه‌ پێشهو‌او رابه‌ر و ڕزگار که‌ری ناده‌میزاد له‌ گێژه‌لووکه‌ی گومپایی‌یه‌وه
بو دنیای نور و رووناکی و به‌ختمه‌وه‌ری و سهر‌فیرازی.

په‌روه‌ردگار خاوه‌نی ئاسمان و زه‌وی‌یه، گه‌نجینه‌ی بوونه‌وه‌ر ه‌ی خۆیه‌تی،
به‌خشنده‌و میه‌ره‌بان‌ه له به‌رامبه‌ر کرده‌وه‌ی که‌م پاداشی زۆر و زه‌به‌نده‌ی ده‌داته‌وه
پاداشی کرده‌وه‌ی چاکه به‌ دوو چهندانه‌وه ده‌ چهندانه‌وه چهندانه‌وه ده‌داته‌وه.

په‌روه‌ردگارا! ئه‌ی به‌دیهنه‌ری ناخ و ناو وه‌هوا! رزق و رۆژیده‌ری
گیانله‌به‌ران! به‌ مار و می‌روه‌وه‌، هه‌لسوپه‌نه‌ری بوونه‌وه‌ر به‌ ئاسمان و ئه‌ستیره‌و
هه‌شاماته‌یه‌وه، راگری که‌ون و کائینه‌ت به‌ ده‌ستی قورده‌ت و ده‌سه‌لات، که‌ریمی
کار ساز، که‌سی بێ که‌سان، که‌کیم و دانا، خاوه‌ن ره‌حم و توانا بو‌خاتری زات و
صیقله‌ت به‌ عه‌طف و میه‌ره‌بانی و به‌رزی و زانایه‌ت له‌ گه‌ڕه‌هی موسولمانی
سوپاسگوزارمان حلیب به‌فرمووه‌، خۆراگر و راستال و چاکه‌کار و باش گو‌فتارمان
بسازینه لئو کۆمه‌له‌مان بژمیره که‌ خۆت له‌ دونه‌یاو قیامه‌ت دا لێیان رازیت
ئهو‌نیش له‌ پاداش و نیعه‌ته‌کانت رازین. نامین.

بوو، خودا یارمه تیده رمان بی بو په ره پیدانی
کاره که مان

پیرستی سەر باسه کانی جزمی پینجه م

لا پهره	بابه ت
۳	ژنی میژد دله ماره ناکرئ، ئافره تی نامه هردم ماره ده کرئ به مهربن ماره بی هه بن
۶	ئه م ئایه ته ههوت هوکمی شه رعی تێدان
۹	مه رجه کانی ماره بی ئه مه ته و سزای ئه وانه ی دلوین پیسی ده که ن
۱۴	هۆکاری هوکمه شه رعیه کانی ئایه ته کانی پیتشو
۱۷	مال خواردنی به کتری به ناحق خراپه
۲۲	پاداشتی خۆپاراستن له تاوانه گه وره کان
۲۵	ئه مه ی کردن له هه سوودی! بۆ هه موو شتیگ دلاوا له خوا بکه ی ن
۲۹	هه موو میراتگریگ ئه بن به شه میرانی خۆی به رکه وئ
۳۴	پیاو سالاری به سه ر ژندا، زیگه چاره ی کیشه ی نێوان ژنو میژده
۴۲	ره وشتی قورئانی: به کتاپه رستی، چاکه کردن، مال به خشین
۵۱	هه لئان بۆ فه رمانبه رداری خودلو پیغه مبه ر
۵۵	یاساغ کردنی نوێژ کردن به سه رخخوشی، که ئاو نه بوو ته یه موم ده کرئ
۶۰	هه لئو که وتی جوله که کان
۶۶	به ره وردگار فه رمان به خاوه ن نامه کان ده کات نیمان به قورئان به ی ن
۶۹	ئه وه ی خودا چاوپۆشی لی ده کاو ئه وه ی چاوپۆشی لی ناکات
۷۲	چه ند نموونه یه کی تری خاوه ن نامه کان و سزای ئه و کرده وانه
۷۸	سزای کافران و پاداشتی موسلمانان
۸۱	یاسای هوکمرانی له ئیسلامدا.....
۹۰	بیرو بۆ چوونی دوو پوهه کان و هه لوێستیان
۹۴	به گوێ کردنی فه رمانی پیغه مبه ر ﷺ پیتوسته
۹۶	خۆشویستنی نیشتمان و پابه ند بوون به فه رمانی خودلو پیغه مبه ره ﷺ
۹۸	پاداشتی گوێپایه لی بۆ فه رمانی خودلو پیغه مبه ر ﷺ
۱۰۱	یاسای شه پ له ئیسلامدا
۱۰۸	حاله جۆنیه تی ئاده میزاده کان له کاتی فه رز کردنی جه نگ دژی کافران
۱۱۵	گوێپایه لی فه رمانی پیغه مبه ر گوێپایه لی فه رمانی خودایه
۱۲۲	بۆ کوکرنه وه ی هه والی جموجۆلی سوپای ئیسلام بین ووردبوونه یاساغه
۱۲۴	هه لئانی موسلمانان بۆ جه یهاد
۱۲۶	یاسی شفاعت کردن و وه لامدانه وه ی سگۆ
۱۳۱	ره وشتی دوو پوهه کان و چاوپۆریان، جۆنیه تی مامه له کردنیان
۱۴۸	سوور بوون له سه ر ناشتی و پابه ند بوون به هوکمه کانی خودا

لا پەرہ	بایه‌تا
۱۵۱	جیاوازی نیوان تیکوشه‌ران و نه‌وانی خق له جیهاد ده‌شارنه‌وه
۱۵۵	کوچ کردنی موسلمانانی بێ ده‌سه‌لات
۱۶۳	کووت کردنه‌وه‌ی نوێژ له سه‌فه‌رداو نوێژی ترس
۱۷۶	هه‌لئانی موسولمان بۆ چه‌نگو چاوه‌پوانی په‌کێ له دوو به‌هره
۱۷۹	قه‌زاوه‌ت کردن به‌ حه‌ق و راستی و عه‌داله‌تکاری ره‌ها
۱۹۰	حاله‌تی سهرته‌ سهرتی باش و سزای نه‌وانه‌ی دژایه‌تی پیغه‌مبه‌ر ﷺ ده‌که‌ن
۱۹۶	هاوه‌ل دانان بۆ خوداو سه‌ره‌نجامی شه‌یتان و نه‌تواوه‌ به‌ ده‌کانی
۲۰۷	به‌هه‌شت به‌ هه‌وانته‌ ده‌ست ناگه‌وێ، به‌ کرده‌وه‌و ئیمانی ساغ ده‌ست ده‌که‌وێ
۲۱۳	سه‌ره‌رشتیاری هه‌تیوان، ریکه‌خته‌وه‌ی ژن و میژدی لێک زویر بوو
۲۲۴	خاوه‌نێتی بوونه‌وه‌ر هه‌ریق خودایه‌، سه‌ره‌رزی دونیا و قیامه‌ت بۆ تیکوشه‌رانه
۲۳۰	دادوه‌ری له‌ به‌یارداندا، شایه‌تی دان به‌ حه‌ق، به‌وا به‌ خوداو پیغه‌مبه‌ر
۲۳۴	ره‌ووشتی دوو په‌وه‌کان و هه‌لوێستیان دژی موسلمانان و سزایان له‌ لای خودا
۲۴۱	هه‌لوێستی تری دوو په‌وه‌کان، سزادانیان له‌ لایه‌ن خوداوه

